

DE FVRTIVIS

LITERARVM NOTIS

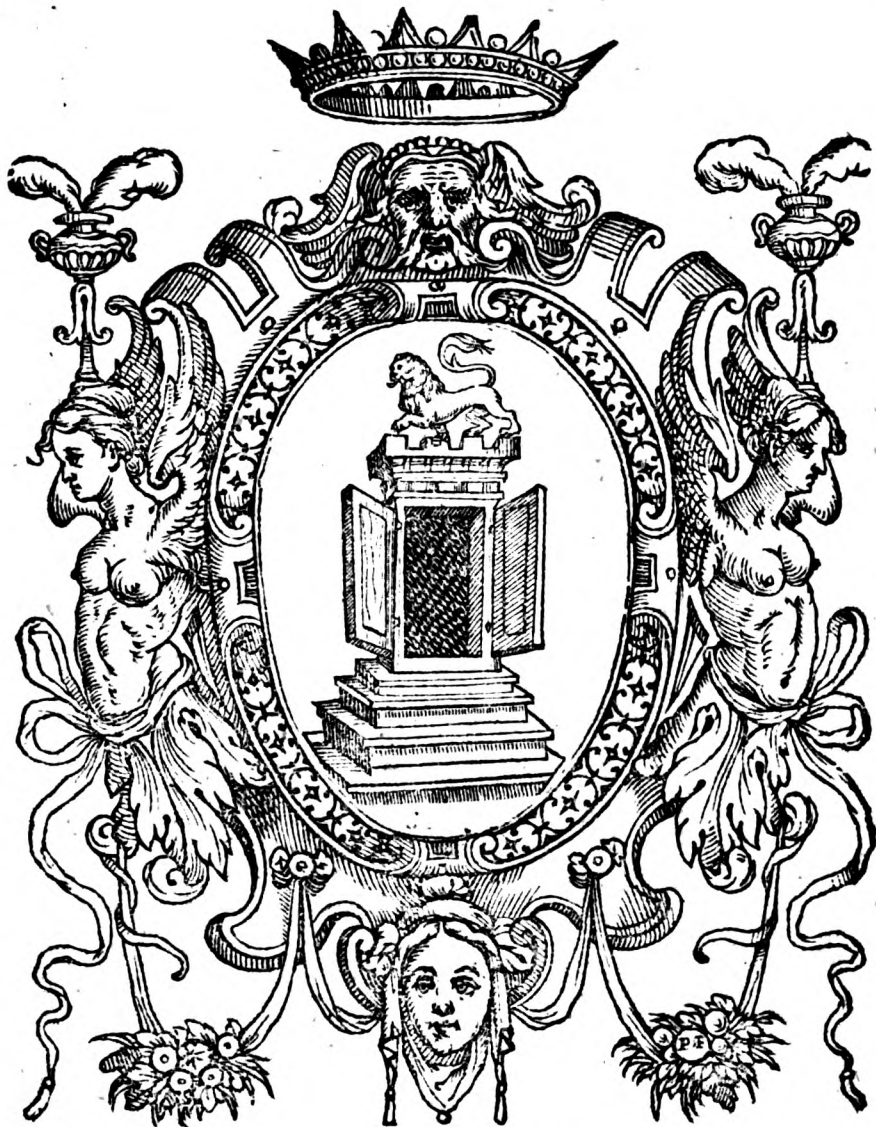
VVLGO

DE ZIFERIS

Libri Quinque.

Altero libro super aucti, & quamplurimis in locis locupletati.

IO. BAPTISTA PORTA NEAPOLITANO
AVCTORE.

NEAPOLI, Apud Ioannem Baptistam Subtilem. MDCII.

ILLVSTRISSIMO
IOANNI ALBRITIO
SALICIS MARCHIONI.
IO: BAPTISTA PORTA NEAPOLITANVS.

SCRIPTORVM doctissimi (maeste puer virtute noua) quempiam laudaturi, cum in eo proprias laudes non offendissent, auos, qui iam exactis longorum seculorum temporibus olim extiterant, aut opibus, aut nobilitate, alijsq; gestis laudare soliti sunt, unde vetus illud et laudatū elogiū increbuit. Quis parentes laudauit, nisi ipsi filij infalices? Eas laudes Themistocles proprias appellat, quae ex priuatis moritis conquiruntur, & alienis honoribus virū decorare, haud vituperio carere iure optimo existimauit. Te igitur laudaturi, tā multipliciū et variarū dotium inundans flumen occurrit, ut nos magis copia obrutos, quàm inopia pressos iri fateremur: ut non cogamur tuorum res gestas recensere. Relinquamus igitur Ioanni Antonio auo tuo conquisitarum opum gloriam, & oppidorum Salicis, Masapia, Guagnani, Celini, Vgnani, Vetrana, & Herchie, & natorū suorum Scipionis, & Ioannis Maria, qui viriliter pugnando in belgicis praelijs non sine gloria occubuerunt: unde à Philippi II. Regis nostri maiestate titulos Marchionis obtinuerit. Relinquamus Carolo patri tuo se vetusta sua gentis iactet nobilitate è Como oriūda, nobilissima Italia

urbe, quae a clarissimis primum initijs, ingentium mox facinorum gloria insigniter excreuit: quarum rerum gestarum splendor in Mnemosynes sacrario in nunquam peritura viuet tabula. Quod Thomas Albritius domi, forisq; clarus sua virtute Crucigerorum Theottonum magnus magister electus. Et Ioanninus contra Musconē Lusignani Comitem praelians, triumphans à suis ciuibus receptus sit. Et Syluius Regis Ferdinandi custodia praefectus Neapolitani Regni Regulorum seditiones compresserit, regijs muneribus decoratus. Et Luetius nunc senator Mediolanensis. Magdalena vita sanctitate, & miraculis effulserit. Arnaldus etiam hoc nomine memorandus à Nicolao III Pont. Max. Catania Episcopus electus, Polonia Regis, & Cyprici legatus extiterit, ut Thomas Porcacchius in historijs, & Scipio Ammiratus memoria cōmendarunt: ne me aliquis impudentia accuset, & ad te nostra se cōuertat oratio, qui absq; suorum laudibus priuatis meritis nemo illustrior emicuit, qui quintum & decimum vix agens annum, humaniores literas professus, ad celeberrimas Matheseos disciplinas euectus, ad Perspectiuam, bellicam Architecturam, ut alia praeteream, non parum gloria & laudis ex ea re cumulum assecutus es, omitto equitandi, armorum studia, aliorumq; mobilium exercitiorum, in quibus possem longissime spatari. Nunc uero sub felici Ioannis Amistanzae patrocinio, iustitia & bonitate inter Neapolitanos regios Senatores efflorescentis, ita in christianis virtutibus & moribus efflorescis, ut morum puritate, comitate, & honesta vita praem habeas neminem. Ex his itaq; vita primordijs quid proeuctiore aetate sperandū? Ipse igitur amore, quo deuincior (nec me amor fefellit) quidquid sit operis à te perlectum, exoptatumq; tibi expono in quandam mei grati animi significationem, nec me lucubrationum mearum penitebit, genioq; meo ditissime satisfactum, si tibi satisfactum iri cognouero. Vale.

A D L E C T O R E S

P R A E F A T I O.

REQVIRENTI mihi veterum in omni rerum genere quædam manuscripta monumenta, vt arcani quid & abditi inde depromerem, (ita me semper ad hæc propensum natura tulit) cum non semel contigisset in obscuras quasdam notas, & characteres impingere: quibus scriptores dum legentibus inuident rerum cognitionem, ex industria solent sua scripta occultare, ea dimittere sæpenumero cogebam, ad quæ magis cupi ditas animum accendebat. Verùm cum eâ sit hominum conditio, vt quæ multum appetimus, eò ardentius appetamus, quo ad ea assequenda maior esse solet difficultas, ea de causa factum est, vt sustinuerim non prius ab incepto desistere, quàm omnes eiusmodi notas, quæ occurrerant interpretarer, nec voto fortunæ beneficium defuit: characterum enim significationem accuratius perquirenti, & in hoc non parum elaboranti, res ita feliciter cessit, vt huic mox inquisitioni serio addictus, non paucas eiusmodi notas interpretarer, quod cum de cætero aliquandiu enixius quæsiuissem, ita profeci, vt collectis eiusmodi quamplurimis characteribus, cum multiplex esset ratio interpretandi, & multorum scriptorum collatione comprobata, de illis librum conscribere decreuerim, sed quomodo id fieret, rectè primum neq; ipse satis intelligebam, quare circa initia, vt nonnulla ad hoc opportuna colligerem, quæ libro formam traderent, mihi labor fuit non modicus, calamo demum nonnullas præceptiones, quæ se memoriæ statim afferebant commissi: ne in ijs perquirendis, quoties opus esset nimis elaborarem, neq; enim sperabam rerum varietate in tantum posse opus excrescere, siquidem cum huic rei intentius operam nauarem, (quid enim labor non efficit?) tantum profeci, vt breui allatas vndiq; epistolas huiusmodi notis scriptas, amicis rogantibus interpretarer, vnde eam de me apud eorum animos admirationem excitauî, vt non defuerint literarum imperiti, qui hoc mihi non aliunde, quàm alicuius numinis afflatu prouenire existimarent, quod solum ratio contextus ex orthographiæ petita fontibus satis aperte indicabat.

Sed vt videant quibus regulis in his progredere, quas colligeram per hos dies, dum animus grauioribus curis feriat, leuioribus his studijs incumbit, typis excudendas curare statueram. Verum cogitans quam varijs hominum iudicijs, & zoilorum obtrectationibus, qui sui ingenij acumen in aliorum laboribus solent experiri, illi exponerentur, qui libros in publicum emittunt, statui (lectores humanissimi) hoc opus tandiu apud me referuari, donec illud cum aliorum librorum classe, quorum nomina in nostræ Encyclopædiæ indice protulimus, simul absolutum ederetur. Sed pluribus tandem rationibus necesse fuit consilium mutare. Cum enim huius operis fama vulgaretur, dum adhuc sub incude esset, partim amicorum non paucis efflagitationibus, quos magna iam dudum legendi cupido operis inceserat, & partim inuidorum motus impulsibus, qui eius rei, cum à nemine hactenus fuisset pertentata, honorem hunc nobis inuidebant, commodum duxi rem ulterius non differre, sed diligenter editionem festinare. Nos verò negotium hoc totum in duas partes diuidemus: scilicet occultè significare, & significata percipere, Vni primum & secundum, alteri tertium & quartum dedimus: Signa quibus significamus, vocalia, semiuocalia, & muta, quomodo fiant, ex veterum & recentiorum præceptionibus, visibilia, quæ qui visum effugiant, vniuerso primo libro conscripsimus, scripta verò literis charta exaratis, & quæ interceptorem eludant, quæ labore, quæq; numine interpretari possunt, postremo quæ non solum intelligi, sed ne suspicionem quidem inferant, quinto libro docuimus. Tertio quomodo simplicia scripta interpretari debeant, quarto orbiculare, & clauis clausum cum suis tabulis conscripsimus, quarum auxilio verba facilius quæ sita reperiri possent, ne quid facilitatis & diligentia huic negotio deesse videretur.

INDEX RERVM MEMORANDARVM.

A

ABBATIS Tritermij liber	160
Indocte Archimedi scriben- di modum impinguit	26
Aegyptij quibus notis vsi sint	2.
¶ quas communes habe- bant.	2
Aelianus de columba internuncia.	36
Aeneas igne literas demonstrabat.	18
Aenigma quid 8. ex oraculo 9. de anno, de homi- ne, de termino Deo.	
Menalca à Dameta propositum, Dameta à Menalca.	
Aethiopes notis vsi sunt.	2
Africanus scribebat in ovo.	59
Agaton de nomine Ithesi.	141
Alciati emblemata.	15
Alexander Ephestioni mutis signis locutus	14
Allegoria quæ.	8
Amilcar igne significabat.	17
Amphiaraim draconem in clypeo gestabat.	16
Amphibolia quæ.	9
Anagrammatifonus qui.	51
Animam quomodo designabant antiqui 15. ¶ animum.	

Annibal igne significabat.	17
Antigrapho quando utebantur antiqui.	4
Antiqui notis utebantur in necessarijs 7. varij actus in scribendo. 29. rari ¶ inutiles	
41	
Antonius occiditur ex prodita litera senten- tia.	6
Antonomasia quæ.	8
Apollinis responsio enigmatica.	9
Apuleius de hieroglyphicis. 3. de numerorum di- gitis 22. de notis Magorum.	3
Aquila quas notas inuenit.	3
Aristarcus quibus notis vsus.	7
Artabazi astus.	36
Asconius Pedianus de notis.	7
Asterisco quando utebantur antiqui.	4
Astrologorum nota.	4
Atheni enigma de crepitu.	14
Attali scribendi astus.	33
Aues pro internuncijs vsæ.	36
D. Augustinus de sybilla.	143
Augustus notis vsus. 3. 5.	
Ausonius de scytala. 26. de occulte scribendi mo- do. 33. enigma de homine.	

Beda

I N D E X

B *EDA* de loquela per digitos. 22
Braſtea quomodo ſcriptum occultetur. 147
Perforata exemplum.
Brenitas in ſcribendo valet occultationi. 56

C

C *CAESAR* notis utebatur. ſ. ad Ciceronem
Græcè ſcribit. 10. *Cicero*ni epistolae per
aerem mittit. 36
Campani Romanos aſtu fallunt. 35
Capaneus bydram in clypeis geſtabat. 16
Capite qua ſignificare poſſunt. 12
Carcere oculi ſignis loqui poſſunt. 11
Carmina qua præ poſtere leguntur. 140
Cartaginienſes igne ſignificabant.
notis uſi ſunt. 6. eorum cſades ex male occulta-
to conſilio. 6
Cerberus triceps cur. 8
Chabalista quomodo ſcribebant. 135
Characteres ſi pauci quid faciendum. 77
Vnus quomodo quatuor, vel ſex poteſtatem
fungatur. 233
Cheremon qua ſcripſerit. 2
Chryſanon quando utebantur antiqui. 4
Chryſippus de ambiguis. 9
Chymista notis utebantur. 4
Cicero notis utebatur. 5. & quibus.
inuentum ſuum inutile. 40 de generibus ſigu-
raturum. 7
Cifris qui utebantur. 3
Circulare ſcriptum quale. 91
Cleonimi Lacedæmonis aſtus. 36
Collo poſſe aliqua demonſtrari. 12
Columba internuntia. 36
Commodus Imperator noti ſuſus eſt.
occiditur ex male occultato conſilio. 6
Conſonantes qua 61. duplices, frequentes, rara,
rariſſima quomodo diſcernantur. 63
potestates veniuntur. 71
Continuatum ſcriptum quomodo in partes divi-
datur 71 interpretetur. 73 exemplum.
Cor Aegyptij quomodo depingebant. 15
Cornelius Tacitus de Aegyptij.
Corporis membra qua ſignificant, 11
Cromerus de pugillaribus. 27
Curiopalata de notis occultis. 32

D *DARIUS* ſeruo tacitis ambagibus loqui-
tur. 14
Delpbinus anchora inuolutus quid, ſignificet.
 16
Demarati ſcribendi aſtus. 27
Deum Aegyptij quomodo depingant. 15
Diſtio vna quomodo alteram ſignificet. 157
diſtiones litera de ſignantes. 57
Didopi capilla quid. 8
Digitis quomodo loquamur 13. & numeros de-
*monſtre*mus. 22
Dion notis abutitur. 6
Donatus de Romanorum notis. 3

E

E *ECHENEIS* piſcis telo intortus quid. 6
Eleuſina Dea per ſimulium Numenio vi-
ſe. 10
Emblemata qua. 5
Ennius multas notas repperit. 3. de digitis. 23
Epistola quomodo ſine ſuſpitione deſerantur 39.
auibus aſportentur. 36. cani glucienda dantur
ſumine deſerantur. 35. in placentis occulten-
tur, lepore includantur. Viridi & ſicco ligno.
 34. ovo. ſagittis mittantur, tormentorum ſcolopis
balteo abſcondantur. 38
Erythrae ſybillæ carmina. 142
Euripides de Theſei nomina. 141
Exemplum tabulae rotæ. 129. cum inutilibus ſi-
*ra*cteribus. Variè occulte ſcribendi. 137
Ezeccbiel de litera Thau. 4

F

F *FACIEBUS* literas demonſtrare. 16
Fronte quid demonſtremus. 12
Frontinus de occulte epistolae mittendis. 35
Furtiva literarum nota qua ſint. 1. quomodo de-
pingantur. 52. qua non poſſint interpretari,
neq; ſuſpicionem ingerant. 139

G

G *GBER* de chymicis occulte ſcribendis. 8
Gellius de notis. 26. quos vocet ſcirpos 8.
de Lacedæmonum occulte ſcribendi modo 26.
in pugillaribus. 27
Genis aliqua demonſtrari poſſe. 12
Geta Imperatoris commentum. 3

Har-

I N D E X

H

HARPAGI astus de occultè literis mittendis 35 nuncio venatoris habitu memtio.	
35	
Hebræorum ritus in legibus tradendis.	10
Hecateus de notis Aegyptiorum.	15
Hermes de chymicis obscure scripsit	8
Herodianus de Materniano. 6. de Commodo Imperatore.	6
Herodotus de astu Histiaei 5. de scytala 27. de pugillaribus. 28. denuncio per aera. misso 36.	
14.	
Hieroglyphba grammata qua. 2. tacite res eis exprimi posse.	15
Hieronymus de numero trigenario. 22. de notis Esdra.	42
Hircij factum in asportandis literis.	36
Histiaei astus arguitur. 27. panas luit. literas occultis notis non scripsisse.	5
Hippallage qua.	8
Homeri catena aurea.	8
Hircius aubus internuncijs usus.	36
Horatius de breuitate verborum.	36

A

IAMBLYCVS de Hermete.	2
Ignis noctu aliqua posse significari.	20
Iniquos Aegyptij quomodo de pingunt. 15. ingratos 1. num.	
Insignia qua.	15
Interpres qualis esse debeat. 57. confert nomen scribentis scire. 59. ingeniosum esse, multorum linguam prae ditum. 57. epistola idioma callere. tractatam rem noscere. scribentis manu epistolam habere.	
Ioannes Truxes de scytala, de astu occultandi.	27
Iosippi vafrities in epistolis mittendis	35
Iouij libellus de insignibus.	16
Isidorus de notis.	4
Inuenialis de digitorum notis. 27. de columba internumtia.	36
Iustinianus e libris legum notas abolendas sanxit.	4

L

LABIIS aliqua posse demonstrari.	13
Lacedaemoniorum scribendi astus.	26
Leguleiorum nota.	4
Linus de philosophia allegorice scripsit.	8
Litera quod accidant. 41. rara, frequentes, & frequentissima 64. intercurtanea, & indelebiles quomodo fiant. 29. inuisibiles in ouo visibiles fiant igne 31. rubra, nigra & virides, igne igne visibiles fiant 31. alio modo, aqua visibiles fiant. alio modo, vt lactea appareant 31. vt alba in nigra carta euadant., 12. delitescentes conspiciantur, conspicua delitescant. 32. qua puluere legantur 33. nec igne, nec aqua visibiles non nisi interiecta candela videantur. 34. quomodo occulte ferantur. 34. ouo lapidibus & ligno sicco, & viridi includantur 34. balibeo celentur. & interioribus vaginarem. Transpositum quomodo fiat. 42. multiplex. 43. in quincuplice disponantur. 48. transponantur cum clauis. 50. literis interpositis. 52. figura mutantur. 52. quid sit 60. apparentium numerus celatarum ostendet. 154. vocales numeros demonstrant. digitorum gestu demonstrantur 23. in corpore videantur. 33. qua non nisi combusta papyro legantur 33. sonitu demonstrantur. 11. quomodo facibus demonstrantur.	
Liuius de Tarquinij ambae.	14
Locutio circulatorum.	10
Lucanus de literis Aegyptijs.	2
Luculli vnfrites.	35

M

MACRINVS notis abusus.	6
Macrobius de digitis Iani.	23
Magas ignibus rem significat.	16
Manetus de notis Aegyptiorum.	19
Manibus rem occulte demonstrari.	12
Manuenses qui.	3
Marcus Vano de termino Deo.	8
Marrhes cornice pro internumtia utebatur.	36
Marmor quomodo scribatur.	39
Mathematici suas notas habeat.	4
Medea Pelia igne significauit.	16
Mercurius de philosophia allegorice scripsit.	8.

ds

I N D E X

de hieroglyphicis .	2
Metaphorice loqui quid.	8
Militares nota quæ.	4
Minotaurum Romani gestabant .	16
Monosyllabarum evitatio valet occultationi .	56
Mundum quomodo depingebant Aegyptij.	55
Musæus de philosophia allegorice locutus .	8
Musicorum nota quæ .	4
Muta signa quæ 11. mutis signis quomodo significare possumus ab antiquis usitata fuisse .	14
Muta litera quæ.	61

N

N ARE quid significamus .	12
Nicearchi facetum dictum .	22
Nicephorus Gregora de nuncijs .	35
Noctu igne significare .	16
Noe ex arca columbam dimisit .	36
Nota quæ 1. brevitatis causa & celeritatis in scribendo inuenta . 3. Notarii qui diuisio 7. antiquorum usus 40. adiectione quæ 56. quatuor vel quinq; scribere . 127. alio modo, notula pro dictionibus valet occultationi 56. notarum interpretem qualem esse cõueniat 57. confert nomen scribentis scire, idioma, rem tractatam .	59
Notulis musicis literas demonstrare .	156
Novaria igne annonæ carentiam significabat .	11

II

Nullæ quæ sint .	55
Nuncij per flumina 35. per aerem .	36
Nutrum pro sermone valere .	12

O

O BELO quando utebantur antiqui .	4
Occultandi astus in pugillaribus .	18
Occulte varij scribendi modi . 34. in principij versuum .	56
Ociosa litera quæ .	55
Oculis occulte significare .	12
Ovidius de signis capitis . 13. de superciljs, de Tarquinij factis 14. de loquela per digitos . 22. de notis . 24. de nuncijs . 30. de occulte scribendi modo 33. de nuncijs occultis .	35
Ori Apollinis liber .	15
Orontes de digitorum numeris .	22
Orpheus de philosophia allegorice scripsit .	8
Orthographia contemptus valet occultationi .	56

P

P ALAMEDIS litera quæ .	41
Pennis columbarum qui scribi possit .	29
Pergameno quomodo scribi possit .	29
Peristegmeno quando utebantur antiqui .	4
Perfannius Phylargirus notas notis addidit .	3
Persius de litera Thau .	4
Phanices hieroglyphicis literis utebantur .	2
Pictura tacens opus .	12
Pierij Valeriani liber .	15
Plato de philosophia allegorice locutus est 8. nota quæ .	3
Plautus comediarum nomina in argumentis occultavit .	143
Plinius de vi superciliorum . 12. & frontis, de digitis Iani . 22. de digitorum motu . 21. succus titimali valet occultationi . 33. de auibus internuncijs .	36
Plutarcus de notis antiquorum 3 de scytala . 27. de prænominibus Romanorum .	3
Polinx sphingem in Clypeo gestabat .	16
Pompeius euiserum Leonem gestabat .	16
Polybius de occulte scribendo .	16
Polycetes femina astus .	35
Polycetus Græcus de pugillaribus . 28. de scribendi astu .	33
Pontanus de aspiratione .	59
Priscianus de prænominibus Romanorum .	5
Probi Grammatici libellus de notis .	40
Pueri & mulieres quomodo occulte scribant .	135
Pulvere in die significatur .	16
Pythagorici occulte locuti sunt . 8. symbola .	9

Q

Q UINTILIANVS de generibus figurarum loquendi . 7. de figuris corporis .	12
Quomodo latine verba vulgaria dicuntur .	10
Quomodo scribatur in ligno .	30

R

R EGVLÆ quibus simplex promotata figura modus depræhendatur .	62
Regula, quibus consonantes à vocabulis dignoscantur .	63
Romani in vexillis minotaurum pingebant .	16
Rota absq; instrumento scribi posse . 102. tota descriptio qualis . 92. quomodo cum clauæ scribendum sit 95. figura eius . 93. utrum peccatum sit cognoscere . 96. cum dolis inuoluitur . 97. continus .	

I N D E X

tinuatum scriptum, cum literis ociosis, exemplū. 98. inaequalia spatia pertranscundo, 100 exemplum. 101. cum tabula idem usus. 102. simplex scriptū quomodo deprehendatur. 103. qui interpretetur. 104. exemplum. 106. continuatum interpretati 109. exemplum 110. duplex ociosorum modus 111. primus quomodo interpretetur. 103. aliud interpretandū exemplum.

S

SALADINI euentus in asportandis literis. 57
 Scribendi modus rudium virorum. 135
 Scribendi ratio infinitis propemodum characteribus. 129
 Scripti obscuritas in quibus versetur 55. prius doli species attendenda. 58. male terminatum quomodo deprehendatur. 74. ociosis characteribus inuolutum 15. alijs dolis occultum. 77. quod clauē claudatur. 119. quomodo mentiat. 37
 Scribendi modus qui non paucas literas destrabit 148. literas tripartito ascendit. 150. numerus apertarum abstrusarum in sesquialtera propensione transcendit 151. apertae absconditas demonstrat 152. demonstrat literas occultas 153.
 Scriptura aperta interpretem deludas. 155
 Scytala quae 26. eius scribendi modus anguitur. 29
 Semiocales quae 61. seminocalia signa quae. 11
 Seneca notas auxit. 3
 Sermo sub alio occultetur. 10
 Sigillum quomodo mentiat. 37
 Signa vocalia, seminocalia, & muta. 11
 Simonidis litera quae. 42
 Simon rem igne significat. 17
 Socrates de occultandis mysterijs. 9
 Solomon de digitorum literis. 23
 Somni portae quae. 8
 Sosipater de praeonomibus Romanorum. 3
 Suetonius de Tito. 3. de notis caesaris. 40
 Suniator in pœnas incidit notis male consilium occultasse. 19
 Supercilijs quomodo significemus. 12
 Syllabarum transpositio valet occultationi 10. inanes alijs addere. 10
 Symbola pythagæorum. 9

Sinonimorum tabula.

168

T

TABELLA ad facibus literas demonstrandas. 19. 21
 Tabula dictionum scripti rotæ. 216
 Tabula dictionis continuati scripti. 89
 Tabula dictionis simplicis permutationis. 77
 Tamerlanus tacitis ambagibus locutus. 14
 Tarquinius muto signo nuncio locutus. 14
 Taurostensis victoria per aues nunciata. 36
 Terentius de fronte. 12
 Theodectes phaselites de nomine Thesei. 143
 Theagenes, & Charichiu signis loquebantur. 27
 Themistode de columba. 34
 Theopastus de literis occultandis. 34
 Tibullus de notis vino protractis. 25
 Timoxenus pœnas sumit literas non occultasse. 1
 Titi Vespasiani insigne 16. notis multa exprimebat. 3
 Tito, & Tiberio obsit literas non occultasse.
 Transpositionis varij modi 42. & sine suspitione. 132
 Tractata rei confert cognitio interpreti. 59
 Triphonis solertia. 19
 Trogus de Suniatore. 5
 Tullius Tiro reperit multas notas. 3

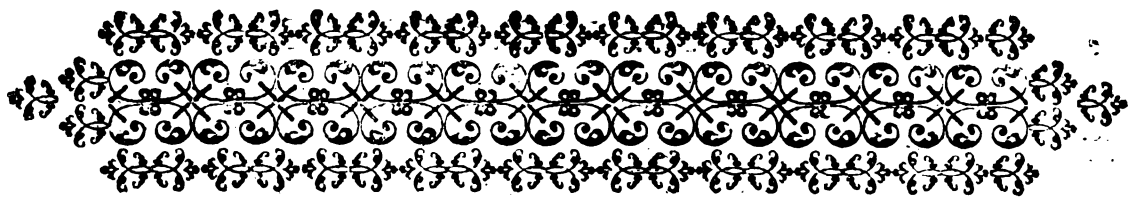
V

VALERIVS Probus de notis Romanorum. 3
 Vegetius de tribus signis. 10
 Verba permutatis & additis syllabis occultare. 10
 Verba picturis exprimuntur. 10
 Verbi eiusdem repetitio valet interpretationi. 56
 Virgilij somni porra. 8
 Vitruuius de Trifone, 19
 Vocales quae 62. quibus signis cognoscantur. 63
 Vocalia signa quae. 7
 Vulua quae significare possimus. 12

Z

ZIPHERAE vulgo quae. 1

F I N I S.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FURTIVIS LITERARVM NOTIS LIBER PRIMVS.

Quid sint furtiuae literarum notae. Cap. I.

FURTIVAS literarum notas à politioris literaturae viris eas literas appellari audio, quae eiusmodi artificio confectae sunt, ut non possint ab alio, quam ab eo, cui literae destinantur, interpretari. Nostrates vulgò ZIFERAS vocant. Sed descriptionis rationem assignemus. Notas diximus; nomen vagum est, plurimis quidem rebus inseruiens. Primum nota est signum: nam apud Festum, notae signa sunt, quibus pecora, tabulae, & literae notantur. Est & nota signum nostrae voluntatis, ut apud Ciceronem ad Q. Valerium legimus, qui suis literis notam apposuit, quae cum eo conuenerat, ut simul significaret esse de numero amicorum Cuspij. Et

apud Liuium. Edit nomina eorum, quibus conuentis opus esset, instruit enim secretis notis, per quae haud dubie cognoscerent sua mandata esse: id est dat signa, quibus fidem facerent. Sunt etiam notae, quibus aliqua compendio scribuntur. Modestinus. Eos, qui notis scribunt acta praesidium, Reip. causa non abesse certum est, Et Suetonius de Tito. E pluribus comperi, notis quoque excipere velocissime solitum. Nos vero notas pro characteribus excepimus literarum, quo etiam significato Ciceronem usum fuisse obseruauimus. Constat enim literatura ex notis literarum. Et Isidorus notas appellat, quod literas, syllabas, & dictiones praefixis characteribus notent, & legentium animos ad significationum notitiam reuocent, quod fit, ut qui eas scribant, notarios, appellemus. Et diximus furtiuas, quasi clam factas, occultas, siue clandestinas, unde & furtiuas literas, & furtiua scripta Gellius vocat eas, quas rei gnaris, quibus rem exploratam volumus, manifestamus. Et alibi. Res quaedam occultas nunciare Regi furtiuo scripto volebant. Ad eiusmodi significatum ab Quidio in arte amandi usurpatum legimus.

Excipe furtiuas, & refer ipse notas.

Postremo etiam literarum addidimus, ne aliqui suspicentur me de omnibus notis occultis tractaturum, nempe de signis vocalibus, semiuocalibus, & mutis, & si obiter de ijs aliqua etiam conscribemus; sed de ijs literarum notis, quae characteribus in epistolis conscribuntur, easque non solum conficere, sed ab alijs factas inuestigare. Graeci hanc notam *σημειον* vocant. Cicero ad Atticum scribens ait. Parum intellexit, credo quia *σημειον* scripseram. Has igitur furtiuas notas, si maiorum nostrorum monumen-

ta percurrentibus, licebit quicquam animo coniectare, his tantum rebus eas inseruire dicemus, cuiusmodi sunt res sacræ, occultarumq; rerum scientiæ: siquidem ne à profanis, nec dum sacris illis mediocriter initiatis illæ violentur, neve abdita detegantur mysteria, & ea sæpè ignorabilibus characteribus, & symbolicis quibusdam figuris à maioribus tegi, & occultari consueuerunt. In arduis quoq; rebus, magnisq; negotijs, vt potè ciuitatum obsidionibus, arcium expugnationibus, pontificalium suffragiorum comitijs, alijsq; id genus ad securitatem vtemur, quoties enim expedit Regibus, eorum vicarijs absentibus. doli conscijs, alijsve alijs in rebus occulta nostri animi consilia exponere, ne literæ ab exploratoribus, grassatoribus, præsidibus, qui opportunis locis dispositi adhibentur (longæ enim Regum & Principum sunt manus) interceptæ, occulta illis consilia detegant, in maxima præcipue temporis licentia, cum delicta vetare nemo audeat, ad earum vsum, vt nobis cautionem præsent confugiemus. Præterea breuitatis causâ inductæ sunt, vtputa si quid compendiosè scribendum sit, ne verborum, nominumq; crebra repetitio in scribendo tædium afferat, vtq; minori cum labore possit quicquid opus sit, arctius comprehendi. Non immerito igitur in his notis excogitandis multorum diuexata sunt ingenia, quorum quamplurima super ea re commenta suis locis prosequemur.

Quod furtiuus hisce notis vsi sunt, qui res sacras & occultas scientias scripserint. Cap. I I.

Egyptij sacrorum antistites, vt Cornelius Tacitus ait, veriti ne sacra locum inter prophana fortirentur, ænigmaticis illa quibusdam scalpturis, & characteribus contegebant, inuisibilia per visibilia rerum mysteria significantes, nefas etiam arbitrabantur facile sic eas literis committere, vt possent à communi & indigna plebe violari. Vnde suas literas cõmunes habebant, quas omnes perdiscerent, sed quas appellabant sacras, soli nouerant sacerdotes, à parentibus priuatim acceptas. Apud Aethiopes etiam, quorum coloni fuisse videntur Aegyptij, iisdem omnes vtebantur figuris, cuius generis literas hieroglyphica grammata nuncupabant, quod ijs notis sacrarum rerum mysteria traderentur. Chæremon etiam fuisse traditur, qui hieroglyphica scripserit. Sunt tamen qui putent, cum per animalium figuras sensus mentis Aegyptij effingerent, nondum vsitatissimam literarum & scripturæ rationem exitisse. Verum sic mos hic scribendi antiquissimis temporibus inualuit, vt vetustatis monumenta omnia in columnis, quæ in Mineruæ, aliorumq; Deorum templis erant positæ, huiusmodi notis signarentur: cuiusmodi columnas multas fuisse ab Hermete Trismegisto inscriptæ Iamblicus, alijsq; testantur. Legitur etiam Mercurius Deificam viam, & anagogicam ad diuina hieroglyphicis literis perscripsisse, quas postea in adytis Aegyptiæ vrbis, quam Soin dicunt, Bithis propheta inuentas, Ammoni Regi interpretatus est. In obeliscis quoque Sesostridis & Senneserrei, qui ex Aegypto in vrbem deuecti sunt, per eiusmodi notas rerum naturæ interpretationem adnotatam esse Plinius & Strabo testantur. Vnde Aegyptiorum Theologiæ ænigmata propter obscuritatem, Iamblicus ait, diuinæ sapientiæ musa, vt soluantur, indigere. Hi nanque in huiusmodi Mystagogia vniuersi naturam, ac Deorum architecturam imitati, mysticarum & latentium intelligentiarum quasdam imagines symbolicis nutibus aperiuunt, & antiquissima etiam vetustatis monumenta immanibus impressa saxis cernuntur, qualia me olim interpretari memini. In hanc sententiam Lucanus doctissime ita breuiter canit.

Phoenices primi: famæ si creditur, ausi
Manfuram rudibus vocem signasse figuris,
Nondum flumineas Memphis contexere biblos

Nouerat,

Nouerat, & faxis tantum volucresq; feræq;
Sculptaq; seruabant magicas animalia linguas.

Apuleius de his notis meminit. De opertis adyti profert quosdam libros, ignotis literis prænotatos, partim figuris huiuscemodi animalium concepti sermonis compendiosa verba suggerentes, partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, capreolatim condensis apicibus à curiositate prophanorum lectione munita.

Quod his etiam notis scribunt, qui velint compendiosè
scribere. Cap. III.

Eteres quoque, vt in scribendo celeritas in promptu esset, sibi vulgares notas quasdam præfigurarunt ex arbitrio, vt cum in senatu adessent, illis vii, sic breuitatis causa scriberent, & Ciceronis ætate ab anagnostis epistolæ, & orationes scribebantur, vt ne verbum quidem excideret, & quicquid per contentionem in iudicijs dicerent, librarij complures, vel amanuenses exciperent, eos autem his nominibus vocabant, quorum ministerio à manibus utebantur, idq; diuersis inter se partibus. Apud Plutarchum etiam legimus ex Catonis orationibus illam, quam is in coniuratos Catilinæ contra Cæsaris sententiam habuit, hoc modo exceptam, & ad sua vsque tempora seruata solam sic extare, sic & Senatorum sententias, dum recitarentur, breui scripto multa comprehendente, exceptas fuisse. Nec solum in Senatu, sed etiam in scholis olim pleraq; dictabantur discipulis excipienda, ita vt, licet incommode, notulis tamen & lineamentis compendiosè scriberent. Et Suetonius refert Titum quoque Vespasianum pluribus notis verba excipere velocissime solitum more notariorum. Vt celeriter quoque verba comprehenderent, nominum verborumq; primas literas notabant, vti tunc in monumentis, historiarumq; libris fatis liquet. Sic CR ciuem Romanum significabant, OP oportere, ABC ab vrbe condita, sic PPPP ESSE VVVVVVFFF. primus pater patriæ profectus est, secum salus sublata est, venit victor validus, vicit vires vrbs vestræ, ferro, fame, flamma, frigore; vt apud Valerij Probi libellum de Romanorum notis interpretandis videre licet, quem multis postmodum notis Petrus Diaconus auctiorem reddidit. DILVA etiam significari volebant, de isto lapide inuenies aurum, his etiam notis DT duntaxat denotatur. Huiusmodi notas Ennius mille & centum induxit, sed Romæ Tullius Tyro Ciceronis libertus in hunc modum figuras præpositionum adinuenit, & post hunc Persannius Pilargirus & Aquila libertus Mœcenatis alias addiderunt, deinde Lucius Annæus Seneca coniuncto omnium digestoq; & aucto numero opus effecit ad quinque millia prolatum. Refert etiam Aelianus Spartianus ad Constantinum Augustum de Imperatore Geta Lepidum & vrbani commentum, quo in conuiujs agendis utebatur, quoties enim is vellet L. Luculli cœnas imitari, consuetudinem hanc conuiujs seruabat, vt notulis intelligi vellet pro apportandis ferculis. Nam sicubi in prandio exhiberi voluisset Pausos, Porcellos, Pisces, & Pernas, sic apponebat PPP, si Farcta, Fasianos, & Ficus, FFF scribebat, & pariliterum ordine alia varij generis edulia designabat. Augustum quoque apud Suetonium, cum per CS scribi antea consueuisset, tali caractere X breuitatis causa vsum legimus, quod ad nostram vsque ætatem vsu manauit, eundemq; Z characterem ex Græcis mutuatum fuisse, ne in scribendo duplex SS tedium afferret. Erant & Romanorum prænomina notulis præscripta, vt nummis argenteis, & antiquissimis marmoribus apparet, & Plutarchus, Sosipater, Donatus, & Priscianus testantur. Quædam etiam scripturarum notæ apud celeberrimos scriptores inueniuntur, quarum ad breuiter quippiam denotandum in scripturis plurimis est vsus, inter quas sunt Platonis notæ, siquidem is ad dogmata, peculiareq;

A 2 opiniones

DE FVRT. LIT. NOTIS:

opiniones denotandas, duplici X X utebatur, dupliciq; *επισημειωσις* ad electiones quasdam sententias, ornatusq; verborum, & asterisco ad dogmatum conuenientiam. Sic obelum iustum ← in verbis, & sententijs superflue iteratis, siue fallitate notatis, vt quasi sagitta iugulet superflua & falsa confodiat, veteres apposuerunt: & antigraphum ∩ vbi in translationibus diuersus sensus habetur, hoc etiam asterisco cum obelo ←✱ Aristarchus in versibus utebatur, qui non recte suo ordine fuissent dispositi. Chrsanon ✱ etiam ab omnibus ex arbitrio ad aliquid notandum adiungitur. Sunt & alia, quae in etymologijs Isidorus memoriae prodidit. Nec minus in omnibus scientijs videre licet, vt in libris legum, vbi suorum verborum notae figurantur. Apud veteres etiam mos fuit, vt in peragendis causis rem certis literis denotarent, notas etiam condemnationis, & absolutionis constituerunt, vt ab Asconio Pediano recte animaduersum est, siquidem damnatus K litera denotabatur, absolutus vero A. Et de iudicio recuperatorio in veterum notis, & elogijs a notarum magistris sic scribi solitum est. Q E R E T P I R D T Q P D T D D P F. Quanti ea res erit, tantae pecuniae iudicium recuperatorium dabo, testibusq; publice duntaxat decem denunciandi potestatem facit. Et alij per • supremam literam mille notabant, per duo etiam K K calumniae causa, per D M dolum malum, & per I E iudex esto. Sed has iuris notas Iustinianus Imperator postea a legum libris abolendas sanxit, cum multi ingenio callidi per eas ignaros deciperent. vnde ad vitanda incommoda literas legibus inscribendas mandauit, ne amplius fraudes, ambagesq; huiusmodi notae inducerent, extant tamen adhuc haec figurae ∫. & ff. quorum altera paragraphos, altera digesta designat. Sunt & aliae multae, quarum in libris legum maximus est vsus. Idem quoq; in Mathematicis praesertim Astrologia, in qua etiamnum harum figurarum reliquiae manent. Veteres enim Astrologi, vel quod suam disciplinam tanquam diuinam, & sacram vulgo occultare quaesierint, vel quod caelestia signa ab Aegyptijs (vnde ferunt eam primum manasse scientiam ob aeris obsequium) figura dignoscerentur, vel quod breuiter scriberent, illas induxerunt: suasq; figurant *αποδειξις*. Arietem enim & taurum V 8 a cornibus tali caractere praefigunt, sic ∩ Geminos ab eorum complexibus, Leonem & Scorpionem & Capricornum a cauda pingunt ∩ ♃ ♄, a spica ♃ Virginem, a geminalance ∩ Libram, & Sagittarium a Sagitta ←. Nec dissimili ratione Saturnum a falce ♄, vel ab incuruitate, a sceptro ♄ Iouem, a claua, vel sagitta ←→ Martem, a fulgore, & radijs ✱ Solem, a speculo ♀ Venerem, a caduceo ♃ Mercurium, a crescentibus & decreascentibus cornibus ∩ Lunam, sic & horum aspectus, triplicitates, & octauae sphaerae configurationes notant. Chymica quoque ars ijs utitur, vt obscure simplicia describat, quae non nisi ab imprudentum lectione vindicentur. Ammoniacum itaque salem chymici delta Δ litera notant, arsenicum ♁, sic auripigmentum, & huiusmodi reliqua, quae suis modis recensere superuacanei laboris esset. Nec Musici suis carent notulis, ad tempus quidem mensuramq; denotandam diuersos excogitauere caracteres, vt in eorum libris plane videre est. Erant & militares notae apud veteres: in breuiculis enim, quibus militum nomina continebantur, propriae erant in quibus Duces militum numerum, quot ex ijs superessent, quotq; in cladibus occubuissent inspicere, nam qui supererant T thau versiculi initio notabantur, qui vero ceciderant ∩ thita, quasi haberent per medium telum Martis signum. De thau, quod salutaris sit nota, legitur, in Ezechiele: Et scripsit thau super frontes gementium. Eoq; modo ∩ thita damnationis & mortis erat nota. Persius ad id.

Et potis & nigrum vitio praefigere Theta.

Si pueritiam denotare vellent, lamda litera λ veteres utebantur, sic & ad designandum stipendiorum largitionem propriae erant notae. Quare colligendum est, omnes scientias proprios sibi caracteres asciuisse, quibus occultius, breuiusq; scientiarum materiae traderentur.

Quod

Quod his notis scribere præcipuè soleant, qui magna negotia tractant, quamq; earum cognitio utilis semper & necessaria extiterit. Cap. IIII.

VOD in rebus necessarijs ijs notis maiores vsi fuerint, clarè inferius demonstrabimus, cum modos referemus, quibus illi secreta tractaturi perscriberent; nam vel alieno & ignoto idiomate loquebantur, vel diuersis characteribus, diuersisq; eorum transpositionibus, vt à C. Cæsare, ab Augusto, & à Cicerone postmodum factum referemus. Sed primo quantum harum notarum ars utilis semper, necessariaq; extiterit indicabimus, vt ijs, si qui sunt, qui hanc memorabilem industriam sensa occultandi, & ad literarum diuersos sonos, suæ characterum notæ accommodentur, quasi inutilem & vanam aspernantur, & propterea in eam inuehuntur, obuiemus. Quid enim utilius profectò, præstantiusq; esse potest, quàm magnis in rebus, quarum si occulta consilia proderentur, maxima essent subeunda discrimina, ante sibi quempiam cauere, vt non modo missæ literæ non intelligantur, sed ne doli quidem ex se suspicionem relinquunt? quo fiet, vt ijs indetectis, & rerum possit is pericula effugere, & sui facile voti compos euadere? Sed ne interim tormenta locum habeant, vt veritas exigatur, quo astu possit præcaueri, ne literæ intercipientur, post traditos novos componendi modos, indicabimus, atque alienas in se paratas fraudes, sic agnoscere, vt frustratis ijs, facile possit se à damnis, & insidijs omnibus eximere, quod quantum afferat momenti pro ipsa negotiorum qualitate extimabitur. Negotia huiusmodi permulta, magnaq; esse possunt, cuiusmodi sint res priuatæ, plurimorum: pontificum præterea comitia, hostium consilia, aliaq; eius generis permulta, quorum innumeri poterunt casus euenire. Sed vt res exemplis comprobetur, non inopportunum existimo hoc in loco materiam ab historicis tum græcis, tum latinis petere, à quibus facile disci poterit, quantis fuerint in malis versati, qui in magnis rerum negotijs, in quibus oportebat consilia occultari, non ab ijs remedijs sibi cautionem quæsiuerunt, tum verò quanta cum dexteritate impune res suas peregerunt, qui sibi præcauentes, ad eorum adminicula confugerant. Narrat itaque Herodotus Histiazum ad Persas, qui Sardibus commorabantur, quiq; de rebellionem antea secum fuerant collocuti, literas misisse, easque tabellario cuidam Hermippo Artaniteo dedisse, verum euenisse, vt is literas, non quibus destinabantur, sed Artapherni redderet, quo factum est, vt Artaphernes dimisso nuncio, & Persarum responso relato, omne prodicionis consilium detexerit, & de Persis postmodum supplicium sumpserit. Idem fermè etim Timoxeno Siconio contigit interceptis literis, quas ad Artabazum vulgatis characteribus scriptas dederat: siquidem conueniant interutrumque, vt exiguus libellus telo suspensus ad constitutum locum emitteretur, cum itaque sagittam Timoxenus dirigeret, frustrante ictu, humerum cuiusdam Potidæatæ percussit, ad quem faucium, cum turba, vt assolet fieri, concurrisset, subito reuulsa sagitta, prodicionis fraus detecta est, & grauiter in proditorem animaduersum. Nec minus Tito & Tiberio Bruti filijs non occultati consilij temeritas obfuit, quânis culpa non in literis solum, sed in negotiorum etiam ostentatione videatur consistisse, postquam literæ, quas ad Tarquinius de consulibus trucidandis, deq; vrbe capiendâ legatis dederant, detecta per seruum fraude, ad P. Valerij, qui & author publicæ libertatis fuerat, manus peruenerunt, si pectoris enim arcanum intra animi potius septa simulatione, quàm in verborum & signorum ostentatione posuissent, & literæ ignotis characteribus fuissent exaratæ, neque fortasse euentus frustratus esset, neque illi pœnas capitali supplicio luisent. Paulò verò consultior Suniatur opibus inter Pœnos, auctore Trogo, sua tempestate primarius, quamq; nec eius consilium comprobauit euentus. Is enim cum aduersus Siculos a Carthaginensibus bellum inferretur, quod grauiter

Annoni,

Annoni, qui exercitui præerat, esset infensus, literas ad Dionysium misit, non patrio, sed græco sermone perscriptas, quibus illi apparatus, aduentumq; exercitus, & ducis se-
gnitiam indicabat: Verum euenit, vt ab Annone græcæ linguæ non ignaro deprehensis
literis, & Carthaginē remissis, prodicionis conuictus, capitali poena plecteretur. Eadem
fermè literarum temeritas effecit, vt non speratus euentus interimãdi Macrini, sed An-
tonini cædes Macrini consilio patrata sequeretur. Refert itaque Herodianus Mater-
nianum, siue re vera id ex certis coniecturis aruspicum & vatum acceperit, siue Macri-
num perofus scripsit, Antonio per literas nunciassè, vt Macrinum, qui imperium in-
sidiaretur, de medio tolleret, verum redditis literis, Antonini negligentia contigisse, vt ip-
se aurigandi studio intentus, literas Macrino legendas traderet, iubens, vt si quid in ijs
momenti esset, sibi postea renunciaret, is itaque percepto nuncio, qui ad suã perniciem
tendebat, veritus Antonini sæuitiam, ne aliàs prius de ea re nuncius veniret, Martialem
Centurionem, qui fuerat à principe iniurijs affectus, in eius necem destinauit, a quo pau-
lo post pugione percussus & occisus est, quod si literæ obscurius fuissent perscriptæ, Ma-
crinus de re fortasse, quia non erat nihil veritus, nec epistolæ sententiam percipiens, An-
tonio literas reddidisset, eoq; modo, neque nuncius in eum damnum vertisset, cui
fuit alioquin vtilitatem allaturus. Huc spectat & Carthaginensium clades à Romanis
Claudij ductu, quæ eadem negligentia literarum prouenit, illata. Is enim consul inter-
ceptis hostium literis, cum Asdrubalem appropinquare cognouisset, castris sub legati
custodiam relictis cum exercitus parte Picenum & Senam peruenit, vbi cum altero
collega iunctis copijs propè Metaurum flumen Asdrubalem adortus, tam secundo præ-
lio confligit, vt ad sexaginta sex hostium millia ea die cæsa referantur. Non dissimile est
his, quod Commodus Imperatori ab Herodiano eadem ex causâ traditur euenisse, hic
enim cum in libello, quales de phylira fiunt, quos ea nocte mortis supplicio addixerat,
designasset, eumq; in cubiculo deposuisset, neminem illuc ingressurum ratus, pugio
quidam, qui illi delicatissimo erat oblectamento, inter balnea & crapulas occupato
Commodo, cubiculum ingressus, sumensq; in manus libellum, foras exportauit, qui
cum fortè in Marcia amicæ manus incidisset, agnito illa Commodi scripto, vbi fune-
sta contineri, ac se primam peti, Latumq; & Electum subsequi; multorum præterea
futuram cædem, eos omnes conuocauit. Hi veneno primum rem agere decernunt, ve-
rùm cum res ex voto minime contigisset, in ipso postmodum cubiculo statim strangu-
larunt, sic ille negligentia suæ poenas dedit. Liquet ex his exemplis non parum scriben-
tis, & eius ad quem scribitur interesse arcana tuto literis committi, varij enim casus,
diuersaq; fortunæ solent contingere, quibus secreta consilia possunt in inimicorum no-
titiã peruenire, eoq; modo nec res suos sortiti effectus, nec earum authores impuni-
ti euadere. Placet propterea tot exemplis postremum miri euentus adicere, quotus
enim quisq; existimasset tabellario, qui ad Dionysium proficiscebatur de Dione literas
perferente, casum eiusmodi potuisse contingere? vt positas in sacco literas, in quo
& carnis frustum reponeretur, sopito tabellario per noctem in sylua, carnis odore lu-
pum inuitatum, literas simul cum carne extraxisset, & mordicus asportasse, donec Dio-
nis amici in ore lupi literas cognoscentes exciperent, & legerent, remq; omnem Dio-
ni indicarent. Sed longum esset singula per immensum historiarum corpus diffusa exem-
pla percensere, ex quibus clarum esse possit, quantum literas sine dolo scribentis ob-
fuerit, quantumq; ex aduerso profuerit, literas occultatas fuisse. Nobis vero qui hæc
scribimus sæpenumero contingit in hoc amicis gratum officium præstare, dum inter-
ceptis huiusmodi dolosis literis, ijsq; interpretatis, eos ab insidijs, quæ parabantur
auertimus, alioquin facile incurrissent.

Diuisio furtiuarum notarum, & primo de vocalibus signis.

Cap. V.

VAM utilis, quamq; necessaria furtiuarum notarum ars semper extiterit, superiori sermone tradidimus, modos nunc occulte animum indicandi exponere iam tempestiuum videtur, sed vt quæ discreta sunt, facili ordinataq; serie procedant, primum omnium modorum furtim significandi diuisionem statuemus, eamq; sic in partes secabimus, vt sua cuiq; tractatio reddatur, & accommodetur. Furtim igitur animum indicandi modi, vel exaratis in charta characterum notis, vel signis effinguntur. Signorum nos in præsens tractationem aggrediemur, eorum præsertim, quæ memoria suggerit, quod vbi absoluerimus, ad nouos, diuersosq; characteres effingendos secundo libro procedemus. Signa igitur infinitis propemodum modis, velut tempus, locus & necessitas exiget, comminisci possumus: ea Vegetius rei militaris author trifariam diuidit, cuius nos partitione contenti, ad eas partes omnia signa referemus, quæ quantum momenti ad rem militarem afferant, eius verba declarant. Nil magis, is ait, ad victoriam proficere, quàm monitis obtemperare signorum, cum voce sola inter pugnantium tumultus, neq; quid faciendum; neque à quo abstinendum sit, percipi possit. Antiquitus ergo gentium omnium vsu receptum est, vt tribus signis, vocalibus nempe, semiuocalibus, & mutis in bello omnia significarent duces, quæ ille diuisis copijs cognosci iubet. His signis occultè animum cuique indicare possumus, quare furori simile esse videtur sibi aliquem persuadere, tam circumspectum hominem esse posse, vt se à furtiuo quouis scripto, abditaq; machinatione tueri possit, nam astans quilibet, vel procul distans loquitur, & factum nunciat, vt non solum à nemine percipiatur, sed ne sic quidem significari quippiam posse qui videat, extimet. sed nunc ad rem accedamus, & vocalia primum, mox reliqua signa prosequamur. Vocalia igitur signa dicuntur ea, quæ voce esse videntur, eaq; multiplices occultæ animi significationes exhibentur. Huius loci videntur esse schemata, quibus sensus à proprio sermone, dum in occultiore transfertur, obscurior fit, quæ quamuis propriè ad Rhetorem spectent, ea nos tamen non vt ab oratore tractantur, sed vt ad præsentem materiam pertinere videntur, indicabimus. Harum loquendi figurarum, etsi complura genera esse non ignoro, ab Aristotele, Cicerone, & Fabio primarijs artis dicendi authoribus est traditum, eas tamen nos solum attingemus, quæ frequentius hac in re solent euenire. Omnium itaque primum se offert ea transmutandi latini sermonis ratio, quam Græci metaphoram, Latini translationem vocant, ea quoties materia grauioribus postulat verbis exornari, oratores dignitatis causa vtuntur, vt ipsa pariter assurgat oratio. Verùm nolunt huiusmodi figuras in oratione in longum duci, qui de ea facultate præcepta tradiderunt, contenti vt singularia verba translata solum suis locis tanquam gemmæ orationi aspergantur; nos verò, qui non oratum orationis quærimus, sed obscuritatem, vtpote qui non ea audientem, vel legentem delectent, ambimus, sed vt in scripto, vel sermone consilia tegantur intendimus, tam longas esse præcipimus, vt vel tota oratio (nisi aliæ adhibeantur figuræ) in sola translatione consummetur. Metaphoricus, siue translatus loquendi modus erit, vt si quis materia, de qua tractaturus est, cum re alia collata, eius membra cum qua comparat, aptè ad rei partes exprimendas, de qua fit comparatio transportet, vt exempli causa, nauis cum castris comparata, pugna cum nauigatione, nauis cum militibus, procellæ cum hostibus, magister cum Imperatore, clauus cum militari prudentia, portus cum victoria, naufragium cum captiuitate aptè connectantur, quare fingamus de castris vel de pugna sic velle nos dicere. Nos in castris sumus, & iam pugnam cum hoste committimus, sed maximo timore angimur, quod hostium vires, quæ iam fermè debilitatæ

litatæ videbantur; conualuerunt; satis itaque firmis viribus indigemus: vt hostilem potentiam superemus, alium itaque ad nos Ducem, qui prudentior sit, nouumq; militum præsidium mitti oportet, alioquin facile erit, vt hostili manu oppressi superemur. Eam sententiam sic aptè per metaphoram exprimemus. Nos in nauis sumus, & iam nauigationem suscepimus, verum timore angimur, quòd procellæ, quas iam remitti putabamus, acrius videntur sæuire, satius igitur cautos nos esse oportet, vt aduersam ventorum vim sustinere possimus, alium itaque magistrum, qui regendo clauo aptior sit, nouosq; nautas habeamus necesse est, si volumus in portum deferri incolumes, alioquin perfacile erit, vt procellarum tempestatibus superati, naufragium patiamur. Ad huius exemplar, qui hac figura, sui sensus occultandi causa, vti voluerit, poterit suos sermones e. fingere. Non procul ab hoc loquendi modo μετανομία, vel hypallage, est enim nominis pro nomine positio, vt pro eo, quod dicitur causa, ponatur per quam dicitur. Eo modo Vulcanum pro igne. Liberum & Cererem pro vino, & frugibus, Martem pro bello, & sic de reliquis ponimus: solet enim & hac figura non nihil sermo obscurari, vt non facile ab omnibus percipiatur. Huic similis est Antonomasia, qua vti-mur cum appellatiuum nomen vice proprii excellentiæ causa, ponimus: vt si Poetam pro Virgilio, Philosophum pro Aristotele, urbem pro Roma nominemus. Ad hæc adij-citur ἀλλεγορία, quam inuersionem interpretamur, quæ fit cum aliud, quàm verba in-nuunt, significamus, ac etiam interim contrarium, dum res non exprimitur, sed qua-dam similitudine implicatur. Hæc figura quamuis cum metaphora quicquam com-mune habeat, eius tamen differens vsus esse solet. In metaphora enim vel vnum ver-bum satis est si pro simili reponatur, quemadmodum oratores obseruant, non sic in al-legoria, in qua verba omnia simul commutantur. Verum quando nos in longum tran-slationem duci volumus, hac perinde, vt illa vtemur, eademq; ferè apud nos allegoriæ erit ratio, quæ sit metaphoræ. Huiusmodi fuit prisorum philosophorum, & poeta-rum scribendi ratio, vtrique enim sacra Naturæ mysteria & naturam excedentia tra-ctaturi, ne sua sensa à prophanis violarentur, serio fabularum inuolucris, quasi quo-dam velamento obduxerunt. In hunc modum Mercurij, Orphei, Musæi, Lini vetu-stissimorum poetarum, & interdum Platonis scripta esse censentur: imò verò etiam plu-res Platoni plerumq; allegoricum sensum exhibendum putant. Veluti illud est Timæi principio, Phaetontem Solis filium fulmine terram exussisse, quod ab interpretibus ex-ponitur, vastum cometam natura solarem intollerabiles æstus concitauisse. Hoc modo multis in locis ille fabulatur, in quibus aliter sensus haberi debet, quàm verba videntur innuere. Hac ratione sunt interpretanda apud Homerum catena aurea; apud Maro-nem somni portæ, Iris Didoni capillum soluens, Cerberus triceps, & quæcumque de in-feris ab illo conficta sunt, allegoricos enim habent sensus. Sic & sapientes Chymistæ sua scripta hisce inuolucris contexerunt, veluti Hermetem, Gebrum, Raymundum, & veteres omnes Pythagoricos locutos comperimus. Sed si dictū paulo obscurius, quàm allegoriam deceat, ænigma fiet, quod adeò intellectu difficile est, vt non nisi ab autho-re maximo cum labore possit sensus elici. In hunc modum obscure dicta Gellius putat veteres scirpos appellasse. Horum exemplum illud afferam, quod à M. Varrone secun-do libro de latino sermone ad Marcellum scriptum est, de TERMINO Deo, qui ne ipsi quidem Ioui cedere voluit. Verba sunt.

Semel minus ne, an bis minus sit, non fat scio.

An vtrumque eorum, vt quondam audiui ipsi

Dicier Ioui Regi noluit concedere.

Sic Sphinx prætereuntibus de HOMINE ænigma proponebat in hanc sententiam, vt Aufonius ait.

Qui bipes, & quadrupes foret, & tripes omnia solus.

Diogenes author est Cleobolum ænigmatum vatem extitisse, obscurasq; sententias ad tria millia versuum perscripsisse, ex quibus vnum illud ex commentarijs Pamphilæ de-promitur

promitur. In quo de ANNO ita scriptum est.

Est genitor, proles, cui sit bis sena, sed horum

Cuius triginta natæ, sed dispere forma.

Hæ niueis totæ, fuscis sed vultibus illæ,

Atque immortales cum sint, morientur ad vnum.

Proponitur & apud Maronē in Buccolicis à Damoeta Menalcæ dubium in hæc verba.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo,

Treis pateat cœli spatium non amplius vnas?

Et à Menalca Damoetæ aliud in hunc modum.

Dic quibus in terris inscripti nomina Regum

Nascantur flores? & Phyllida solus habeto

Huc spectat & verbi ambiguitas, quæ Amphibolia dicitur, quæ fit, quoties verba duo, vel plura habent significata. Chrysippus ambigua natura esse putat, quia ex eodem duo, vel plura accipi possunt. Huiusmodi schema, vel vocibus singulis accidit, vel connexis. Singulis si idem verbum plura significabit, vt MALVS, nauis arborem, fructum, & eum, qui est improbus, potest significare. Accidere potest non modo integro verbo, verum etiam diuiso, vt INGENS, vt duplex verbum esse possit, nomen & præpositio. Euenit & connexioni verborum, eoq; modo maior ambiguitas oriri solet, cuiusmodi est illud Apollinis Oraculo prolatum.

Aio te Acacida Romanos vincere posse.

& aliud.

Quinquaginta vbi erant, centum inde occidit Achilles.

Vnde per casus, per flexum, & collocationem, aliasq; species, quas proferri superuacuum est, ambiguitas poterit euenire. Potest esse & Amphibologia in obscuritate verborum, vt sensus occultetur, & oratio ænigmati ferè similis videatur, cuiusmodi sunt vatum, & Poetarum scripta. Possem huc spectantia referre Oraculorum, & Sibyllarum vaticinia complura, quæ ancipites sensus maximè obscuros retinent, vt vix sensus elici possit. quemadmodum ædita sunt Apollinis responsa, quæ ab Herodoto recensentur; quo fit, & prouerbio receptum sit, vt qui ita obscure loquitur, Sibyllæ folium promere censeatur. Aenigmatibus etiam similia sunt Pythagoreorum symbola, vetustissimis enim Pythagoræ discipulis & cocœuis typo nō vulgati neque communi dicendi mos fuit, propria enim dogmata inter se seruantes, nemini ea prodita volebant: siquidem præceptoris lege cautum erat, vt si quis non per symbola differuisset, ridicula cuncta & anilia dicere censeretur. Sermones hos obscuros Iamblicus in eius vita, & Plutarchus libro de liberis educandis, & in coniuualibus quæstionibus exponit, cuiusmodi sunt, quos recensebimus.

Quæ nigrantes habet caudas gustari non oportere.

Quæ verba Pythagorei interpretantur, cum ijs hominibus consuetudinem ineundam non esse; quos morum deprauatio denigrat &c.

Ignem ferro cædi minimè oportere.

Hoc est furentem irritandum non esse, non enim decet iram augeri, cum potius illi, dum intumescit cedendum sit. Sic.

Ollæ vestigium ne obliteres.

Ollæ vestigium in cinere videtur, cinere vsus est pro puluere tabularum, vbi mathematicæ demonstrationes conficiebantur: quasi innuat, intellectualibus vti debere demonstrationibus, obliuisci enim corporeas, & visibiles. Rursus.

Nihil educes, quod vnguibus instructum aduncis, sit.

Vbi consulit homines benignos & dapfiles esse; non in retinendo tenaces, & reliqua, quæ ab illo symbola perscripta sunt. Isq; character apud Græcos & Aegyptios occultandis diuinis & sacris aptissimus fuit. Socrates enim apud Platonem admonet, rerum sacrarum mysteria velanda esse, vt à plebeculæ indignitate separentur. Plato alibi con-

B tulit,

tulit, indignum prorsus ac foedum esse, rerum occultarum mysteria populo aperiri, cum ab hominum genere illa pollutis manibus contrectentur, quæ ab hominibus tantum philosophiæ sacris initiatis tractari fas sit. Quamobrem à Macrobio relatum est, Eleusinas Deas per somnum Numenio philosopho in lupanari prostitutas apparuisse, cum ille earum sacra interpretari ausus esset, ita vt etiam à vulgo noscerentur: Vnde ille suam culpam somno admonitus agnouit, cum percontanti causam illæ irata fronte respondissent: Ab adyto veteris pudicitia abstractas, seq; omnibus passim prostitutas eius culpa fuisse. Quod nec Hebræi in tractandis sacris legibus negligunt. Hactenus obscurandi sermonis modos edocuisse visi sumus, quamuis & alia schemata, quæ ad eam rem facere possint, à Rhetoribus proponuntur, quæ nobis aliud agentibus prætermittere visum est. Verum ne quid discantibus desideretur, quod ad sermonis obscuritatem faciat, alios obscure loquendi modos obiter attingemus. Ad hoc igitur spectabit alieni idiomatis vsus, qui minime ijs cognitus sit, quibus rem nostram exploratam volumus; vt si Latinus apud Latinos barbaro sermone vtatur, & Italus hac tempestate Italis Germanico, vel Theutonico, seu Gallico. Huiusmodi Cæsar ad Cicerohem epistolam scripsit, non Romæ lingua, sed Græca, ne ea, quæ scriberet, Gallis fortasse intercepta proderentur, quibus græcus sermo minime erat cognitus. Idem, vt supra scriptum est, Suniator fecerat, qui & græco sermone ad Dionysium scribens, ne consilium suum de proditione Chartaginensibus pateret, epistolam concinnauit. Ex his scribendi emerit ratio, cuius significatio haberi non potest, nisi sermo vnus in alium transferatur, eiusmodi nonnulla scripta oblata, amicis sæpenumero rogantibus detexi. Exemplum apponemus, vt si aliquando inciderit, ita confictum esse non ignoretur. Nos verba patrij sermonis intercisa, vel duplicata in latinum conuertimus, quæ pristinae linguæ reddita idem iuuant, etiam permutata significatione. De hac re, quoniam minus aptè latinæ interpretationis exemplum efferri potest, non indicens erit, nostri sermonis thema proponere.

Passer mai solitario in alcun tetto.

Transibo sed illi solita malus in aliquis, fastigium.

Aliter quoque literis & picturis rei sensum exprimimus, sed quoniam latinum exemplum non suppetit, vulgare apponimus. Si dicet quis SEMPRE VIVA, nos semper viuum pingimus, videlicet maius sedum, quod vulgo SEMPRE VIVA dicitur: si autem CORE, & SOL, nos cor pingimus, musicisq; rhombis, vel notulis apposita clauæ, sol confingemus, & reliqua huiusmodi, quæ quoniam apud vulgares circumferuntur, omittimus. Vsurpatur hac tempestate locutio circumlatoribus, tabernarijs, latronibus, & qui rudes homines dolis circumuolant, valde familiaris, qui quamplurimis vocabulis vtuntur, à communi loquendi vsu alienis, ne intelligantur, quæ sibi magis propria esse existiment. In hunc modum multos & pueros & seruos loqui videmus, dum fraudes alicui necere conantur, vt dolo suspicionem vix inferant. Sunt & qui syllabas permurent, vt quæ vltima prima sit, & ex aduerso, vt si dicturi sint, HOSTIS ADEST CAVE TIBI, dicant, STISHO ESTAD VEGA BITI. vel aliter vtunque nonnulli dum singulis syllabis inanes, & inutiles interserunt, vt RAT, SIS, vt idem dicturi dicant aliter HORAT STIS.

SIS ADRAT ESTRAT CASIS VERAT TISIS BISIS,

& alie eiusmodi loquendi formulæ, quas cum in infinitum

possunt euariari, vtote tractatu indignas, præ-

tereundas duimus. Sed de tali signifi-

candi modo, qui per vocem

effertur, iam satis di-

ctum videtur.

Nunc ad reliqua signa

transcramus.

Semiuo-

Semiuocalia signa quæ sint, & quomodo per ea animum indicare,
& percipere possumus. Cap. VI.

DROXIMUM est vt de semiuocalibus signis verba faciamus, quæ non parum ad rem nostram afferent adiuventi. Sic enim occultius, secretiusq; rei conscijs proximè, vel longè distantibus animi concepta significabimus. Semiuocalia itaque signa Vegetius nominat ea, quæ aliter, quàm voce emitti solent: nempe duorum corporum se complodentium ictu, vel flatus spiritu ad instrumentum immisso. Cuius generis sunt sonus campanæ, buccinæ vel tormenti bellici, & reliqua id genus omnium signa, quæ auribus percipiuntur. Possumus autem eiu smodi signis non res ipsas modo, verùm etiam verba per literas, quibus illa construuntur significare, vt pote si pulsatum numeris suæ literæ eo ordine, quo sunt dispositæ reddantur, hoc verò effici poterit quouis instrumento, quo res aptius possit indicari. Legitur patrum nostrorum memoria, obsessam Nouariam cum in diè magis ac magis rerum omnium inopia laboraret, tormentorum sclopis certo ordine & numero editis, omnibus demum significationibus factis suprema rerum pericula amicis expresse, & maturam opem explorasse, eoq; indicio habito à socijs ciuitati fuisse subuentum. Sic amici carcere occlusi, nec multum distantes, plagis inter se tacite loqui possunt, & exaudiri, noctu præcipuè, & si domus continua est, percussa enim parietis parte exiguo quouis ictu totus resonat, ita vt qui aures muro admouerit, vel clauum fixum mordicus tenuerit etiam eminus, rite plagarum numerum excipiet. Idem etiam præstat & hasta, quamuis oblonga, si occlusis auribus mordicus teneatur, modo lyram tangat: sic enim facile fiet, vt qui ita hastam teneat, emissum sonum auribus percipiat. Ad hoc valent & parietibus ænea vasa suspensa & tympana ordine disposita, vt pendentia amicis ad plagas resonent. Tripho Alexandrinus Architectus, Vitruuius referente, hostibus in moenia ingressis, ea ratione patriæ periculum cauit, siquidem cum eorum irrumpētium vim per clamorem exaudiret, periclitanti vrbi astuto consilio subuenit. Poterit & quisq; lyram, aliudve id genus in manibus habens, nūc hypate, nunc perypate, nunc nete, vel mese pulsans, nunc diapason, diapente, vel diatesseron absoluens, donec alphabeti literas necessarias absoluerit, astantibus omnibus amicis de re certiolem facere. De rerum significatione, quæ non fit per literas, superfluum esse existimo quicquam dicere, cum omnibus sit exploratum dari certarum rerum signa, quæ per sonos intelligantur. Hoc de semiuocalibus signis dixisse sufficiat.

Muta signa quæ sint, & quomodo per illa quicquam significare possumus, & primum de corporis motu. Cap. VII.

SUPEREST de signis, quæ muta sunt, sermonem habere, hanc enim instituti nostri tertiam partē initio constituimus: siquidem sum pollicitus vocalibus & semiuocalibus muta signa adicere. Muta igitur signa appellamus, quod tacite, & sine voce, vel sono rerum admoneant significationes, visu, vel tactu quodammodo excepta. Hæc itaque rerum signa esse possunt in nutibus capitis, in frontis silentio, vultus compositione, manuum & pedum motionibus, totius deniq; corporis representatione, rerum præterea motionibus, & demonstrationibus. Nutus in mutis pro sermone habetur, & ex eorum vultu, motuque animorum perspicitur voluntas, animalium enim voce carentium, ira, lætitia, alijsque affectus oculis & quibusdam alijs corporis signis exprimentur. Nec mirum aliquibus videri debet, cum ita ijs, quæ cum aliquo posita sunt motu, tantum valeant, vt etiam animi voluntatem

B a tatem

tatem repræsentent: pictura enim tacens opus est, & eiusdem semper habitus: sic intimos tamen demonstrat affectus, vt ipsam vim dicendi nonnunquam superare videatur. Huiusmodi itaque signorum, quoniam plura sunt genera, quæ si in vnum colligenda essent, materia vt nimis longa, sic magis confusa videretur, eam iccirco capitibus distinguemus, quorum ordo suis locis indicabitur. Sed primum de signis corporis loquamur: de capite igitur initium rectè auspicabitur. Caput (vt Fabius inquit) deiectum humilitatem, supinum arrogantiam, in latus inclinatum languorem, prædurum ac rigens feritatem quandam mentis ostendit: Sunt quoque annuendi, renuendi, confirmandi, sunt & verecundiæ, metus, admirationis, & indignationis nutus. Vultu nunc supplices, nunc minaces, nunc blandos & mites, nunc hilares & erectos, nunc summissos & tristes ostendimus, nunc amorem, nunc odium, quibus signis tacito quodam naturæ indicio internos affectus, & animi nostri voluntatem alijs significamus; quo fit, vt eo indicandi modo sæpe pro verbis vtamur. Vnde Ouidius:

Sæpe tacens vocem, verbaq; vultus habet.

Sunt oculi, qui plurimum in ipso vultu valent, & per eos maximè animus indicatur, vt citra motum, & hilaritatem intumescant, & tristitiæ nubilum ostendant, horum lachrymis & dolorem, & tristitiam monstrare possumus, & multis modis variantur in illis affectiones. Siquidem nunc motu intenti, nunc remissi, nunc superbi & torui, nunc hilares & mites, nunc asperi rigidi & extenti, nunc languidi stupidi, & torpentes, nunc lasciui & mobiles, nunc natantes & voluptate affusi, nunc simi & venerei, poscentes aliquid & pollicentes, vt actus voluntatis exposcit. Supercilij quoque variantur indicia, nunc enim erecto, nunc composito multa demonstrantur, nam oculos formant aliquatenus, & fronti imperant, cum contrahuntur tristitiam, cum adducuntur hilaritatem, cum remittuntur pudorem ostendunt. Sunt in his annuendi, & remittendi notæ, cum remittuntur, & eleuantur. Ouidius hoc innuens ait.

Multa supercilio, multa loquere notis.

In his, Plinius ait, animi partem consistere, fastus indicare, & superbia alibi conceptaculum, his sedem habere: nil altius, nilve simul abruptius inuenit in corpore, vbi solitaria esset. Sic supercilium attolli arrogantiam significat, adduci fastidium indicat, ponimus supercilium, cum à fastu recedimus, deniq; semper ipsum supercilium pro fastu & arrogantia ponitur: Vnde multa de supercilio prouerbia tracta sunt, ab ipsis Naturæ significationibus desumpta. Fronte enim multa præfigurantur: nam eam exporrigimus, vel explicamus cū hilarescimus contrahimus autem cum ringimus, hoc est cum aliquid nobis molestum esse indicamus. Hanc quoque Plinius tristitiæ, hilaritatis, clementiæ, & serenitatis indicem nominat. Vnde Terentius in tristem.

Exporrige frontem.

Idest tristitiam dimitte. Genæ habent & quoddam his deseruiens ministerium: nam sanguis ille, qui mentis habitu mouetur, cum verecundia cutem accipit, effunditur in ruborem, cum metu refugit, pallore frigescit, & temperatus medium quoddam serenum efficit. Faciem, vel genam perfricamus, cum pudorem omnem deposuisse videri volumus, velut absterfo pudore manu. Hinc euenit, vt effrontes vocemus inuerecundos, vnde prouerbio frontem perfricare dicuntur, qui pudore carent. Naribus quoq; & labijs multa decenter ostendimus, nares corrugamus, inflammas, & mouemus. Diducimus labia & manibus resupinamus, porrigimus, scindimus, astringimus, & diducimus: vnde derisus, contemptus, & fastidium ijs significare solemus. Collum contrahitur & tenditur, sic & humeri; horum enim contractione breuiatur ceruix, vnde gestum humilem & seruilem faciunt, atque eos in adulationis, admirationis, & metus habitum fingere possumus. Manus etiam vix dici potest quot motus habeant. nam & si cæteræ partes vt rectè loquantur adiuuant, hæ ipsæ primum loquuntur. His poscimus, his pollicemur, vocamus, dimittimus, minamur, supplicamus, abominamur, timemus, interrogamus, negamus, & annuimus: his gaudium, tristitiam, dubitationem

nem, confessionem, pœnitentiam, modum, copiam, numerum, & tempus ostendimus; eadem in demonstrandis locis, atque personis aduerbiorum, atque pronominum obtinent vicem, vt in tanta per omnes gentes, nationesq; linguarum diuersitate, hic mihi omnium hominum communis sermo videatur. Contractis tribus digitis, & pollice compressis, digito indice tantum explicato, in exprobrando, & indicando (vnde ei nomen est) valet: & alleuata, ac spectante humerum manu, paulum inclinatus affirmat: versus in terram, & quasi pronus, vrget. Estq; inuerecundæ actioni aptissimus, quo quatuor primis leuiter in summum coeuntibus digitis, non procul ab ore, aut pectore fertur ad nos manus, deinde prona, aut paululum prolata laxatur. Binis digitis distinguimus, sed non inserto pollice, paulum tamen inferioribus intro spectantibus, nec illis quidem tensis, qui supra sunt. Parce & timide aliquid loquentibus sunt breues gestus illi, cum manus leuiter pandata, qualis fountium est, paruis interuallis, & sub assentientibus humeris mouetur. Admiratio conuenienti gestu illico monstratur, quo manus modice supinata, ac per singulos à minimo collecta digitos, redeunte flexu simul explicatur, atque conuertitur. Approbare, narrare, distinguere, & aliquid significare volenti, pollicis proximum digitem mediumq; qua dexter est, vnguem pollicis summo suo iungens, remissis cæteris apte accommodatur. Cum leuiter admiramur, & interim subita indignatione pauescimus, & deprecamur, digitos cum summi coierunt, & ad os referimus. Cum manum comprimimus, & pectori admouemus, pœnitentiæ vel iræ signum est. Auerso pollice demonstramus aliquid. Cum digitem medium ostendimus, contemptum supremum significamus. Diogenes hospitibus quibusdam Demosthenem videre urgentibus, non indice digito, sed medio porrecto demonstrauit, prauum virum innuens, & effoeminatum. Sic porrectione digiti medij quippiam obscœnum significari innuit, cum ait insanos haberi, qui medium digitem porrigant. Vnde Iuuenalis.

Mandaret laqueum, mediumq; ostenderet vnguem.

Sunt & gestus alij, videlicet aliqua poscentes, vel minantes, præsertim si prius concium amicum feceris, quæ omnia prosequi prope infinitum videtur. De nutibus & signis, quæ in vultu exprimuntur, meminit Quidius puellam admonens, quo modo animum expressura, & secum præserte viro tacite locutura sit.

Cum premet ille torum, vultu comes ipsa modesto

Ibis: vt accumbes, clam mihi tangs pedem.

Me specta, nutusq; meos, vultumq; loquacem:

Excipe furtiuas, & refer ipse notas.

Verba supercilijs sine voce loquentia dicam,

Verba leges digitis, verba notata mero.

Cum tibi succurret Veneris lasciuiâ nostrâ.

Purpleas tenero pollice tange genas.

Si quid erit, de me tacita quod mente loquaris,

Pendeat extrema mollis ab aure manus.

Cum tibi, quæ faciam, mea lux, dicamve placebunt,

Versetur digitis anulus vsq; tuis.

Tange manu mensam, tangunt quo more precantes,

Optabis meritò, cum mala multa viro.

Digitorum motibus non solum res significare, sed etiam literas, quibus verba colliguntur, possumus. Quod ne præsens caput longius protrahatur, in sequens subiciemus.

Multa

Multa tacitis ambagibus posse indicari . Cap. VIII.

NTER cætera, quæ facile innumera excogitari possunt, muta signa quædam noua recensere non pigebit, vt talium exemplorum similitudine, reliqua quisq; possit comminisci: ex quibus illud est, quod à Tarquinio factum proditur. Legitur itaque apud Liuium Tarquinij missum sine voce nuncium à filio interpretatum: fuit illud autem eiusmodi. Tarquinius Tarquinij filius Gabiorum principes interimendos sibi in animum inducens, cum eos virtute expugnare nequiret, astum viribus potiorum in hunc modum excogitauit. Ad Gabios se contulit, parentisq; simulatam sæuitiam conquestus, tãquam è patritijs telis elapsus & gladijs, nihil se vsquam inuenisse tutum, nisi apud hostes refert: ab eisq; opem aduersus patrem implorat: verborum calliditate Gabijs ita persuasit, vt acerrimum in eius patrem odium alerent; fictis itaque & compositis blanditijs, adeo sibi primatum beneuolentiam conciliauit, vt potentia apud eos plurimum valeret. Paucis itaque post diebus Romam hominem sciscitatum misit, quidnam sibi esset faciendum, is nuncij fidem veritus, nemini consilium proditum volens, senili calliditate in hunc modum sine voce respondit. In hortum ergo ædium transit, & inambulans æditissima papauerum capita virga decussit: tum ea demonstratione facta, nuncium dimisit, hic domum reuersus, nullum sibi responsum factum refert, verum quod viderat factum nunciat, adolescens dato signo, sanguinarium patris responsum tacitis ambagibus percepit: Sic patris consilium secutus, Gabiorum primores criminatus, aut exilio submouit, aut morte mulctauit. Ouidius Fastorum secundo.

Iamq; potens, misso genitorem appellat amico,

Perdendi Gabios quod sibi monstret iter.

Hortus odoratus suberat cultissimus herbis,

Secus humum riuo lenè sonatis aquæ.

Illic Tarquinius mandata latentia nati

Accipit; & virga lilia summa metit.

Nuncius vt redijt, decussaq; lilia dixit,

Filius, agnosco iussa parentis, ait.

Nec mora, principibus cæsis ex vrbe Gabina,

Traduntur ducibus mœnia nuda suis.

Huic simile est, quod Herodotus tradit de Periandrio Gypseli filio, qui cum præconem ad Thrasibulum misisset rogatum, qua ratione rebus tuto constitutis, ciuitatem optimè gubernaret, nullo dato vocali responso ex ijs, quæ sibi visa per nuncium relata sunt (siquidem Thrasibulus solum ingressus editiores, & super alias eminentes spicas refecit, donec totam segetem æquaret) quid esset faciendum, ex Thrasibuli sententia percepit, & executus est. Legimus & Dario Persarum Regi à Scithis obsessis caduceatorem cum muneribus, aue, rana, mure, & sagittis quinque missum, quibus, vt Gobia interprete, significatum fuit, Persas nisi vt aues effecti in coelum euolassent, aut perinde vt ranæ in paludes prosiluissent, aut velut mures sub terram se abdidissent, Schythorum vim nequaquam euasuros, quin sagittis obruerentur. Pari argumento Alexander lectis ab Ephestione Olympiadis literis, ne quod ijs scriptum erat cuiquam is postea temere referret, quasi sigillo obsignaret, modestè, taciteq; anulo eius ori admoto, silentium indicauit. Non alienum prorsus ab hoc loco esse videtur recensere, quod de Tamerlano Scytharum Imperatore patrum nostrorum memoria ab historicis est proditum, quamuis res non sit adeo obscuris ambagibus inuoluta. Hic quidem, ne diu in debellandis hostibus laboraret, numerosissimo fretus exercitu, vt populis, quos obsidebat, deditionem non in tertium diem differendam significaret, triplici tentorio utebatur, primo die album tentorium ostentabat, vt intelligerent obsessi si se dederent,

rcm

fem pacificè cum illis agendam, altero nigrum tendebat, quo animaduersum volebat, iam ira commotum Tamerlanum esse, vt si in posterum diem deditio differretur, iam non pace, sed sanguine & ciuium incendijs ageretur, quod tertio rubro tentorio postridie indicabat.

Per notas hieroglyphicas, atque per rerum animaliumque figuras tacite sermonem exprimi posse. Cap. IX.

DOSSVMVS etiam commodè aliter sine loquela per rerum animaliumque figuras, quod voluerimus indicare, quæ singula interdum verba, nonnunquam integros sensus significabunt: sic vetustissimos Aegyptios scripsisse comperimus, qui cognita omnium animalium natura, ex peculiari earum qualitate illorum imaginibus res ipsas repræsentabant, vnde illorum naturam exploratam habere oportebat, quorum conditionem, quæ essent exprimenda, aliquo pacto imitari viderentur. Hoc erit exemplum. Vt si ingratum quempiam in eos, qui de se bene meriti sunt, significatum velimus, columbum depingemus: eius enim conditio, quamuis bilis expers sit in vniuersa animantium peste, ab huius tamen morbi contagio non vacat, vt in parentes ingratitude nota infamis non sit, quippe cum simul ac mas viribus firmior euasit, patrem à matris consortio pugna expellit, vt cum ea mox ipse coniugio misceatur. Sic & hippopotami, idest, fluuiialis equi, geminos vngues depingendo iniquitatem & ingratitude notabimus. Hoc enim animal, cum per ætatis florem licuerit, patrem viribus experitur, quem si pugna superarit; ac sibi cedere agnouerit, vita tantum concessa, patrem à matris coniugio arcet, quam sibi matrimonio, postea coniungit, quod si victus pater minus permiserit cum matre concumbere, tum eum filius viribus & robore nixus impatienter interimit. Vnde illud videtur emanasse, vt in Regum sceptris superius ciconia, inferius Hippopotamus pingetur. Sic etiam innuebatur vim iustitiæ parere, siquidem ciconia æquitatis ac pietatis symbolum, Hippopotamus verò iniquitatis signum est. Sic Aegyptij pro mundo serpentem reuolutum incaudam os habentem, eamque corrodentem ad exprimendam formam depingunt, & annum per Solem, & Lunam, qui tempus metiuntur, mensem per ramum, Deum per accipitrem indicant, & pro fato sydus, pro Luna & æquinocitijs cynocephalum, pro animi præstantia leonem, pro corde Ibim, & pro rerum vicissitudine phoenicem delineant, sic & per scarabæum draconem, aliaque animalia (vt Manethus author est in naturalium epithome, & Hecatheus libro primo de philosophia) reliquarum rerum Aegyptij significationem præbent. Ratio quare huiusmodi notas illi excogitassent, fuit, quemadmodum dictum est, ne indignis hominibus doctorum sensa proderentur: sic enim vulgaribus hominum ingenijs rerum intellectum vario rerum tegmine, operimentoque subtrahabant, ne nuda, apertaque rerum expositio pateret, sed velut fabulosa tractarentur, vt quo magis ridicula viderentur, eo magis ipsa mysteria figurarum nubilo operirentur, at summatibus viris, sapientia interprete, nuda rerum talium se natura præberet, ac veri arcani conscij redderentur. De his extat Ori Apollinis liber de sacris & mysticis Aegyptiorum coelaturis inscriptus, & Pierij Valeriani recens super eodem argumento liber editus. Huc referri possunt insignia, & demonstrationum commenta, quibus sæpè parietes, peristromata, lacunaria, fores, & clypei ornantur, equitum etiam capita, dum hasta concurritur in festiuis ludis solent insigniri, vulgus cimeros, Alciasus vocat Emblemata, hæc enim tacitis rerum demonstrationibus quicquid velint exprimunt, quæ comminisci mos est eos, qui familiaris suæ originem volunt præclaro aliquo facinore honestare, vel aliter alicuius rei significationem edere, quam tacite cognitam velint, Amphiarum Thebano bello in clypeo draconem pictum gestasse narrat.

narrat Pyndarus. Staius Capaneum hydram, Polinicum verò Sphingem. Plutarchus quoq; Pompeium Magnum ensiferum Leonem pro insignibus depictum habuisse: huiusmodi veterum Imperatorum numismata cœlaturas non paucas retinent. In Titi Vespasiani numismate Delphinus in anchora inuolutus spectatur, quasi innuat, tardè properandum, neque vbi præsertim temporis maturitate opus est, rem esse nimia festinatione intercidendâ: neque multa cunctatione in moras protrahendam, sed mature seruata temporis mediocritate peragendam. Symboli congrua ratio est: per delphinum siquidem festinatio designatur. hic enim piscis omnium non modo piscium, verùm etiam animantium velocissimè fertur, vt Aristoteles & plures testantur, per anchoram ex aduerso retentus, cursus mora intimatur: velocitas itaque delphini anchoræ firmitate cohibetur, & anchoræ rursus mora delphini pernitate moderate excitatur. Eiusdem rei pari ratione Echeneis piscis missili telo contorta monumentum dabit: velocitatem telum exprimit, tarditatem remora indicabit, vtriusque indicio velocitas cum tarditate designabitur, quantum altera, cum alterius adminiculo coniuncta non parum in rebus agendis afferunt emolumentum. Romanis præterea mos fuit, vexillis, quæ ad bella gerebant Minotaurum depingere, ratio erat, vt quemadmodum Dædalus obscuris illum labyrinthi ambagibus inclusisset, ita omnes sibi dictum consilia custodienda, & prodita authori obesse intelligeret: vnde eius rei argumentum tali emblemate notabatur. Simile quoddam describitur à Polybio, cum doli conscij literas composuissent Ariano, ad Achæum, per modum symbolitum, sicut consuetudo ipsis erat, scriptas, illumq; mittentes adhortantur Achæum, vt ijs, quæ à Boli, & Cambylo agerentur, fidem haberet. Et hæ literæ sic erant scriptæ, vt si quis illas in suam potestatem abripuisset, nihil eorum intelligeret, quæ in illis continebantur. Arianus igitur opera Cambyli adiutus, arcem ingreditur, & literas ijs, qui cum Achæo erant, reddi &c. Verum eiusmodi rerum commenta non obscure nimis tractari oportet, ne Apolline interprete semper indigeant, sed vt interdum etiam infimæ plebeculæ expositæ esse possint. Vnde picturæ sæpè verba ad interpretanda adiungi solent, ne nimis spectatorum intelligendi auiditatem picturæ obscuritas remoretur. Huius loci sunt, quæ à Iouio in libello de insignibus tractantur.

Noctu igne, interdiu puluere posse significari.

Cap. X.

RESTAT nunc vt modum indicemus ecquid noctu igne, & interdiu puluere rerum nostrarū edere significationem possimus: neque enim hoc occultandi genus parum vtilitatis in se cōtinet, hac enim tempestate ad aliquid eminus significandum socij de rebus incidentibus indicium præbent. Id autem duplici ratione potest euenire; siquidem vel igne aliquid ex improviso amicis conscijs demonstramus, vel quoties libuerit, etiam si nulla præcesserit rei significandæ notitia, facum numeris literas ad res deuotandas opportunas ostendimus, vt longe videntes numeros annotantes nunciata sentiant. De primo modo legitur Medeam si Peliam occidisset, Argonautis promississe è specula se noctu igne, die verò fumo illud nunciaturam, res itaque, cum ex voto successisset, Lunæ votum persoluere simulantem, igne factò, accensis lampadibus sub dio è fastigio, vt erat pollicita, significationem dedisse, taliq; nuncio excepto, Argonautas regiam inuasisse, occisisq; custodibus voti illam compotem effectam. Legitur & Magam occupato Parœtonio, vt facem amicam sub vespera, atque iterum summo mane eandem tollerent, cum speculatoribus composuisse, eaq; ratione significationem factam esse, vt nuncius eousque, vbi Clus est, processerit. Amicis etiam

etiam extra ciuitatem degentibus redditus, & annonæ qualitas suadentē igne potest nunciari. Constat hac arte Annibalem, vt à Polybio proditum est libro primo, cum Agrigentini à Romanis obsiderentur, multis, crebrisq; per noctem ignibus, intolerabilem exercitus famem indicasse, eaq; de causâ multos ex socijs annonæ penuria ad hostes defecisse. Cum Sinone etiam Argiui pepigerunt, noctu, Troianis somno solutis accedentes face venientis classis signum daturus, vt eo accepto nuncio, Sinon equis laxatis claustris, milites inclusos exponeret. Vnde Maro

„ flammis, cum regia puppis
Extulerat, fatisq; Deum defensus iniquis
Inclusos vtero Danaos, & pinea furtim
Laxat claustra sinon.

Eiusmodi per ignem furtiuo scripto Carthaginenses etiam vsi sunt, nam Siciliam vastantes, vt Polyænus refert, vt celeriter à Libya sibi commeatus, resq; necessariae adferrentur, duas clepsydras æquales magnitudine fecerunt, & in vtraq; circulos æquales descripserunt, eandem habentes inscriptionem. Inscriptum autem erat: non opus esse nauibus, neq; turbinatis nauigijs, sed alibi auro, alibi machinis, & rursus frumento, iterumq; bestijs, & iterum armis, ac pedestribus, equestribusq; copijs. Ad eum modum omnibus circulis conscriptis alteram clepsydram in Sicilia retinentes, alteram Carthaginem miserunt, mandantes, vt cum ignem apud ipsos sublatum vidissent, animaduertent, quando secundus ignis ostenderetur, quo in circulo hoc contingeret, eiusq; inscriptionem legentes, statim id quod literis esset significatum, mitterent. Hac ratione Carthaginenses celerrimam deuotionem habuerunt rerum ad bellum necessariarum. Fuit & veteribus mos, qui etiamnum permanet, vt amicis extra ciuitatem commorantibus fumo redditus, aliudve significaretur, vnde factum est, vt Amilcaris dolo Agrigentini inter inimicos persequendum longius ab vrbe distracti, in insidiaria loca coniectis hostibus, incensaq; sylua magnam cladem paterentur; ij siquidem fumo, quem à moenibus surgere existimabant rati, se à domesticis reuocari, cum se conuerso cursu ad urbem reciperent, Amilcare duce in sequentibus poenis, qui prius fugerant, trucidati sunt.

Quomodo facta, & literæ per ignem significari possunt ex Polybio. Cap. XI.

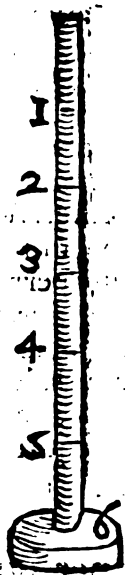
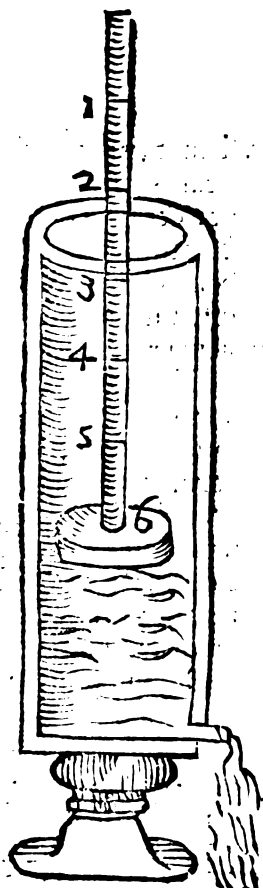

HOC genus indicij, quod per ignem fit maximum vsus in bellicis rebus habeat: cum antea inusitatum fuerit, commodum videtur non reticeri, sed competentem illius mentionem hoc loco facere, quæ ex Polybio excepimus, & ex his magna Steganographiæ Abbatis Tritemij pars pendet. Quantam habeat efficaciam in bellicis rebus accensi ignes nemini obscurum est: nam opportunitatem quandam gignunt, vt scire possis quid agatur, etiam si trium, quatuorve, siue plurium dierum itinere distet, vt rebus auxilium poscentibus per accensi ignis indicium ex insperato succurri possit: cum id ante hæc tempora modici fuerit momenti æstimatum; propterea quod plerumq; inutiliter vsurparetur. Debat enim vsus illius certis ac determinatis pactis constitui ac perfici. Vbi autem res significandæ determinatæ non sunt, vsus iudicis flammæ plerumq; non recipiunt, quale est quod nunc dicimus. Si namque classis in Oræon, vel Peparæthon, vel Chalciden venisset, poterat illis significari, quibuscum ea de re constitutum erat. Si verò ex ciuibus aliqui ad defectionem adspirassent, vel proditorem moliti fuissent, vel cædes in ciuitate, aut aliud quidpiam eiusmodi contigisset, quæ quidem frequenter vsuueniunt, præscribi tamen om-

C

nium

nium minimè possunt (ea autem potissimum, quæ præter opinionem eueniunt, & consilio & auxilio iuxta occasionem opus habent) omnia eiusmodi vsum indicij, quod per ignem est, refugiunt. De quibus enim præcogitari non potest, de illis neq; pactum constituti poterit. Aeneas autem huiusmodi ambiguitatem ac perplexitatem corrigere volens, quæ de institutis ducibus commentatus fuerat, paucis quidem protulit, eorum tamen quæ requiruntur summam ad intellectum abunde satis complexus est: id quod

Equites irrucunt in regionem.

Pedestres adfunt.

Graues copiae ingressæ sunt.

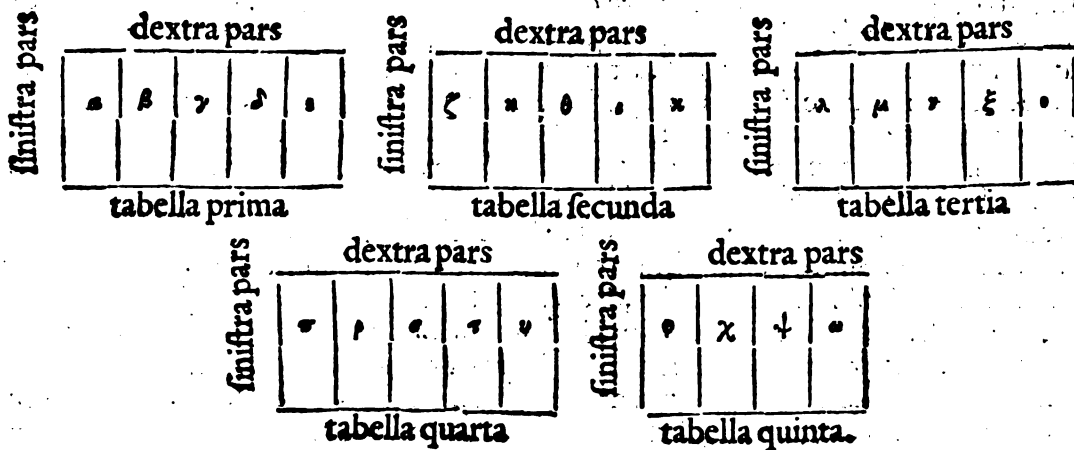
Velites aduenerunt.

Classis apparuit.

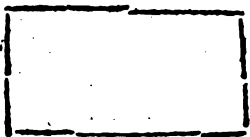
Frumenti copia est.

hinc scirti poterit, dicit enim. Oportet eos, qui ignis accensi indicio aliquod graue & vrgens inter se significare volunt, vasa figulina parare, quæ cum latitudine, tum profunditate accuratam habeant magnitudinis æqualitatem, sintq; maximè profunditate trium cubitorum, latitudine verò vnius cubiti. Deinde phelos facere latitudine breues, intra fauces. In medio istorum infigere tridactylia æqualia, & in singulis partibus circũferentiam esse satis obseruabilem, in quibus exarata sint, quæ præcipua, & vniuersalia in bellicis rebus accidunt. Vtpote, mox tum prima parte; quod equites irrucunt in regionem: in secunda: quod adfunt pedestres ac graues copiae: in tertia quod velites, consequenter in alijs, quod pedites cum equitibus, vel classes, deinde quod frumentum adfit. Ad hunc modum in cunctis scribendum est, quæ singulis regionibus versimiliter secundum providentiam, & imminentibus temporibus ex bellicis motibus vsuuenire solent. His ita factis, iubet dictus Aeneas seruare vasa diligenter, vt aulicti pares sint, & ex æquo effluant, deinde vbi aquis impleta sunt, imponere phelos, habente baculos, deinde sinere vt aulisci simul effluant. Ibi hoc accidit, manifestum est quod necessario cum cuncta sint paria, quantum vnda effluit, tantum pheli descendunt, & baculi in vasis abscondantur. Cum autem prædicta vbi illis vtendum est, æqualiter

liter disposita, & consona sunt, tum ad loca portari, in quibus vtrinq; faculas indices obseruaturi sunt, & vtriq; vasi imponi debent. Deinde in quodcunq; inciderit aliquid ex his, quæ in baculo sunt, facem extolli iubet, ac manere donec respondeant deputati. vbi verò vtriq; manifesti facti sunt, vna cum facibus sustolli, deinde confestim finire vt aulisci fluant. Quando verò descendente phelo ac baculo, id, quod ex inscriptionibus manifestare propositum est, iuxta marginem vasis venerit, faculam leuari iubet, reliquos verò confestim apprehendere auliscos, & videre quid in margine sit ex illis, quæ baculo sunt inscripta. Erit autem hoc, quando quæ manifestantur, pari celeritate cuncta vtriq; mouentur. Hæc autem parumper quidem in facula, ex pacto ad indicium erecta, cognitionem sortiti possunt, si non sint indeterminata. liquet enim impossibile esse, vt cuncta futura præuideantur, vel quod præuidetur, baculo inscribatur. Cæterum quando aliquid improuisum per occasionem acciderit, manifestum est, quod per hanc adinventionem declarari non poterit. Adde quod neq; ex his, quæ in baculo sunt scripta, aliquid determinatum est. Quot enim equites, aut quot pedites, & quo regionis loco, & quot naues veniant, & quantum frumenti adferatur indicari non potest. De quibus enim antequam fiant, sciri non potest, de illis etiam aliquid antea constitui non potest. Hoc consequens est. Quomodo enim poterit aliquis inire consilium deferendo auxilio, cum nesciat, quot, & vbi sint hostes. Quomodo confidenter agere, aut cõtrario, vel quomodo omnino excogitare aliquid poterit, qui quot sint hostium naues, aut quantum frumenti à socijs hostium allatum sit, ignorat? Postremus modus per Cleoxenem, & Democritum est excogitatus. Is vero, qui vulgaris est, & sedulus in vsu, per nos est determinatus; qui quicquid vrgenter sciendum est, exactè significare potest. Vbi autem vsurpandus, est diligentiam, & obseruantiam accuratam

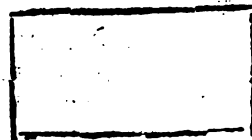

altitudo sexpedum

spatium decempedale.

altitudo sexpedum

C 2 requirit,

requirit, & est talis. Elementorum multitudinem ex ordine acceptam in quinq; partes iuxta quinq; literas diuidere oportet: desiderabitur autem in fine vnum elementum, id quod vsui isti nihil incommodabit. Postea quinq; tabellas parare debent, qui faces indices alterius sunt vsurpaturi, & partes ex ordine in singulis tabellis inscribere, ac deinde inter se pacisci, quod primas quidē faces leuare debeat, qui aliquid indicaturus est; ac simul duas, manereq; donec alter respondeat. Hoc autē ad id facit, vt per hanc facē certi reddātur inuicem, & ostendat q; animaduertant. Illis verō sublatis, primas ex sinistris ostendere oportet, & per tabellā declarare, quæ iam debeant obseruari. Vt pote, si prima tabella erigatur, vnū; si altera: duo significantur, & sic consequēter. Alteras verō à dextris secundū eādem rationē leuare, vt significetur, quæ literæ e tabella sint scribendæ ab eo, qui facem accipit. Quando autē qui de istis inter se pacti sunt, vtriq; ad locum accedunt, primū dioptram, diuulsos habentem, habere debent, vt qui facē e regione leuaturus est, cū dextrum, tū sinistrum locum videre queat. Circa diopram verō tabellæ figēdæ, sunt erectæ & ex ordine: deinde dexter ac sinister locus decempedali spatio separandi; profunditas verō secundum staturam viri faciendā. Ad hæc vbi faces eriguntur, curandum est, vt exacti videri queant: vbi demittūtur, vt sint diligenter absconditæ. His autem vtrinque ad hunc modum paratis, quando aliquid indicare volunt, vt pote quod ex militibus circiter centum ad hostes defecerint, primum eligendæ sunt dictiones quæ per minutissimas literas hoc queant indicare, quod iam dictum est, quod centum Cretenses à nobis auferint. Nunc literæ quidem dimidio sunt minores, & tamen hoc declaratur. Hoc autem in tabella scriptum sic per faces ostendetur. Prima litera est K, ea est in altera parte, & altera tabella. Debent autem & faces ex sinistris eleuari, quò is, qui obseruat, scire queat, quod & alteram tabellam speculari debeat. Deinde à dextris quinque leuari debent, vt declaretur, quod K illud quinta litera est dextræ partis, quam in tabellam scribere debet is qui faces obseruat. Deinde, quartæ partis est. Ad hæc duæ rursus à dextris, quæ alteram quartæ partis constituunt, vnde literam, scribit, qui faces obseruat. Et reliqua consequēter hoc pacto. Itaq; quidquid acciderit determinatè secundum hoc inuentum indicari potest. Fiant autem multæ faces, propterea quod singulis literis binæ sunt adhibendæ faculæ. Quod si quis competenter, quæ huc pertinent fecerit, poterit fieri quod requiritur. In vtroq; autē inuento curandū est illis, qui ista vsurpāt, vt dū illis vtantur, inoffensā ac perspicua indicia inuicem proponere queant. Haecerus Polybius. Nos autē, si quid necessariū vrgeat, faciū indicio sic literas possumus demonstrare eiusmodi vsus utilis multū esse potest, & hoc significandi remediū obsessæ iubes, villæ, & arces, vt tutius res suas nunciēt, habebunt. Edēdī signa, vel turriū fastigia, aliave editiora huiusmodi loca, vt faces prospici possint, cōmodū præstābunt. Scriptū itaq; præ manibus habeatur, quod amicis nunciari oporteat, literæ deinde bifariā diuidātur, vt vnde nā, uel septenæ cuiusq; partis sint. Si erunt septenæ tū primæ singulis, alteræ binis, tertiæ ternis facibus demonstrētur. Potest & quadrifariā literarū numerus diuidi, ut libuerit: Verū in earū ostensione motus varietatē attendere debemus: nā una semel erecta, uel ostēsa A, demonstrabit, eadē bis B, ter C, sic septies postremā primi ordinis G. Postmodū binæ semel H, totidē bis I, ter L indicabūt, sic & de reliquis eiusdē ordinis: Tum Q ternis semel, R iisdem bis, demum S ter totidem intimabitur. Quod si in quatuor ordines alphabetum partiri uelimus, ultimus quaternis facibus indicabitur, tum cuiusq; ordinis numerus minuendus sit, & ordo aliter distribuendus: ratio autem, quæ dicta est seruabitur, tunc consicij & facum numeros, & uices, quot illæ fuerint ostensæ, accuratè excipient, eaq; ratione uel facile significata percipient. In hunc modum amicus e turri, quæ domum suam in ciuitatem spectet, binis luminibus semel, totidem sex ostensis, mox ternis ter, totidemq; quaternis, tum binis bis, ac demum ternis ter. Rursus verō vno semel, eadem quater, & postmodū quinquies, ternis deinde ter, postremo totidem quater: HOSTIS ADEST significabit. sed hoc

hoc etiam aliter fieri potest, multisq; modis, quorum duos tantum, qui potiores sunt recensēbimus. Sit itaque primus huiusmodi, vt quid facilius ostendatur. Alphabeti literæ quatuor in partes disgregentur, vt inferiori patet tabella.

		ordines			
		1	2	3	4
numeri ordinum	1	a	f	m	r
	2	b	g	n	s
	3	c	h	o	t
	4	d	i	p	u
	5	e	l	q	z

Nouem itaq; faces haberi oportet, quatuor a dextris, à sinistris quinque disponantur, quaternarius numerus sectionum ordines, quaternarius verò literarum cuiusque ordinis indicabit, si viginti notæ erunt, quæ minus necessariae sunt, omittantur. Literas igitur demonstranti vtrinque faces attolli oportet, à dextris, & a sinistris. vt si A velit ostendere, vnam à dextra facem ordinem literæ, alteram à læua numerum, in quo litera collocatur, designantem exigat, sic etiam si B, vnam à dextra, à læua duas. Si C vnam item à dextra, tres à sinistra, & in reliquis eodem modo. Exemplum tale erit; vt si amicum idem hoc modo significare velimus, duas primum à dextra faces, tres à sinistra, tres deinde à dextra, tres à sinistra, tum quatuor à dextra, duas à sinistra attolli oportet, mox quatuor à dextra, tres à sinistra, deinde duas à dextra, quatuor à sinistra. Rursus vnam à dextra, aliam à sinistra, iterum vnam à dextra, quatuor à sinistra, tertio quoque vnam à dextra, quinque à sinistra, quatuor deinde à dextra duas à sinistra, sic & postremo quatuor à dextra, tres à sinistra, eaq; ratione HOSTIS ADEST significabit. Possumus & aliter vitandæ confusionis gratia omnes alphabeti literas bis ternis in hunc modum demonstrare. Duo statuatur locorum fastigia, quæ ex æquo sibi alphabeti notas partiantur, vt vndenas singula pronuncient, ternæ cum singulis adhibeantur faces, quarum vnaquæq; quaternas literas enunciet, quæ pro motus qualitate distinguantur. Tres autem characterum statuatur ordines, primum fax vna significabit, secundum binæ, tertium ternæ: fax verò tertia, ternas tantum notas demonstrabit, eoq; modo numerus duarum & viginti literarum exprimeatur. Motuum discrimina quibus cuiusq; ordinis notæ demonstrantur, tali modo configemus. Erecta fax A, depressa B, in dextrum inclinata C, in sinistrum D

significabit; quaternas alias eodem modo indicabimus. Sic & tertias, vt

binæ sursum erectæ E literam designent, submissæ F, &

sic de reliquis, & rursus tertiæ sublatae I, de-

pressæ L literam indicabunt. Idem

fiet in vndenis alijs alio

de loco demon-

strandis.

De computo & loquela per digitorum gestum, quo maiores supputarint, & in caute loquendo vsi sunt. Cap. XII.

NVC per dactylogiam, siue per digitorum flexum computandi loquendiq; morem ex maiorum nostrorum vsu libet hoc loco demonstrare, vt ad ea perdiscenda, aliaq; denuo reperienda promptiora spectantium ingenia reddantur. Legimus apud Plutarchum Orontem Artaxerxis Persarum Regis generum, cum se à socero inhonoratum, & contemptum animaduerneret, solitum dicere, Principum familiares computorum digitis similes videri. Quemadmodum enim computando nunc myriada gestu conficere possunt, nunc verò monada, pariter Regum amici modo plurimum pollent, modo verò minimum, & omnibus derisui esse solent. Ad hoc facit, quod est à Plinio etiam de digitis numeros significantibus memoriæ proditum. Ianum à Numa Rege dicatum digitis ita figuratis effectum stetisse, vt trecentorum sexaginta quinque dierum nota per similitudinem temporis & æui se Deum indicaret, quod est à Macrobio quoq; annotatum in Saturnalibus. Nos igitur de tali computo & loquela id demonstrabimus, quod doctissimus Beda literis mandauit. Monada igitur digitorum computator significaturus minimum læuæ digitum inflectens arcum in medium palmæ figat. Simili modo si duo velit indicare, à minimo secundum ibidem imponat. Si tria tertium. Si quatuor itidem minimum eleuet. Si quinque secundum à minimo similiter erigat. Si sex tertium nihilominus solo, qui medius appellatur, volæ medio appposito attollat. Et minimum super palmæ radicem cæteris erectis imponat, si septem. Iuxta quem octo significanti medius apponatur. Nouem verò si impudicum è regione componet indicabit. Decem si indicis vnguem in medio pollicis arcum infiget. Viginti si impudici apicem inter nodos indicis & pollicis arcuè apponet. Triginta si indicis & pollicis vngues mutuo coniunget complexu. Vnde Hieronymus ait: Trigenarium numerum ad nuptias referri nam & ipsa digitorum coniunctio; quasi molli osculo complexans se & foederans, maritum pingit & coniugem. Idq; Apuleius in oratione pro Magia his verbis insinuat. Si triginta annos per decem dixisses, posses videri pro computationis gestu errasse, quos circulari debueras, digitos aperuisse. Quadraginta verò si interiora pollicis dorso iudicis super inducatur. Item quinquaginta si pollex curuatus instar græcæ literæ Γ, ad palmam inclinetur. Et sexaginta si idem digitus itidem curuatus indice circumflexo diligenter à fronte præcingatur. Ideo hunc numerum ad viduas Hieronymus referri dixit, quod in angustijs & calamitate positus esse videatur, dum pollex à superiori digito deprimitur. Septuaginta quoq; si pollex in longum extensus indicem supra circumflexum adimpleat, vngue illius duntaxat erecto trans medium indicis arcum. Octoginta quoque si index, vt supra, circumflexus pollice in longum tenso impleatur, vngue videlicet illius in medium indicis arcum admoto. Nonaginta etiam si indicis inflexi vnguis radici erecti pollicis infigatur. Numerum verò centenarium qui voluerit indicare, in dextrum transferat, iisdem vtendo digitis, quibus in læua ad decem vsque ad centum vsus est. Proinde Nicearchus facete in vetulam nimio plus viuacem, quæ annorum ætate etiam ceruos superabat, ita ludit, vt iterum iam dextra annos scribat.

Ἡσάος ἀθρήσας φλάσῃ πλέον ἢ χερὶ λαίρῃ

Γῆρας ἀριθμεί δαι δευτέρων ἀρχαμένην.

Quæ ceruos annis superauit, quæq; sinistra

Vitæ iterum cœptet connumerare dies.

Et Iuuenalis.

Atq; suos iam dextra computet annos.

Idem

Idem sacrae paginae interpretis centenarium numerum ad virginitatem refert, nam in læua nuptæ & viduæ notabantur. Ducenta igitur expressurus eadem ratione vtetur, quæ ad viginti significandum vsus est. Sic & de reliquis sentiendum est numeris ultra centenarium vsq; ad nongenta, vt eodem procedatur ordine, quem à decem vsq; ad nonaginta seruari debere diximus. Deinde mille etiam in dextra, eo modo, quo vnum in læua designabitur. Et deinceps bis mille in eadem quemadmodum duo in læua, sic & in reliquis numeris multiplicato millenario statuetur: donec ad nouem millia perueniatur, quo cum vêtum sit, tum myriada (quo nomine decem millia designantur) læua medio pectori in supinum admota indicabit, digitis tantum in altum erectis. Quod si viginti millia eadem expansa. Si verò triginta millia eadem prona, sed erecta, & pollice medi pectoris chartilagini appposito denotabit. Sic quadraginta millia si eandem in umbilicum erectam supinabit, exprimetur. Et postmodum quinquaginta si eiusdem prona, sed erecta pollicem umbilico imponet, Sexaginta deinde millia eadem prona læuum foemur desuper comprehendet, denotabit. Mox septuaginta millia si supina femori superponetur. Octoginta dehinc millia si eadem prona foemori superponetur. Tum nonaginta millia si lumbos pollice ad inguina conuerso comprehendet. At centum millia, & dehinc ducenta vsque ad nongenta millia eodem, quo diximus ordine in dextra corporis parte notabuntur. Sed decies centena millia ambæ manus complicatæ in rectis inuicem digitis indicabunt. Hic est veterum computandi mos, & inde prouenit, quod apud scriptores legenti sæpè fit obuiam, vt in digitos mittere, pro eo eleganter etiam dicatur, quod est accurate numerare. Diximus de supputandi modo, qui per digitos solet indicari, superest nunc de loquendi ordine, qui per digitos etiam tradi potest, aliquid dicere. Prima igitur alphabeti nota eodem modo, quo vnum digito demonstrari diximus designabitur. Secundo etiam modo, quo duo, sic & tertia ea ratione, qua tria, sic deinceps vsque ad alteram & vigesimã, quæ alphabeti postrema est, per suum vnoquoque elemento numerum denotato; eo ordine, quo in alphabeto illud dispositiuum sit. Huiusmodi digitorum flexu, & gesticulationum solertia frater fratri coram eius parentibus sic loquitur. Primo tria, inde vnum, mox vnde viginti, postmodum quinque ostendit. Rursus vnum diuisim, deinde sex, postea sexdecim, inde vnum, tum duodeviginti, postmodum sexdecim, postremo quinque indicat, taliq; ordine **CAVE A FRATRE** insinuat. Huiusmodi notaram Ouidius meminit.

Nil opus est digitis per quos arcana loquaris.

& alibi.

„ nec in digitis litera nulla fuit.

Huc refertur quod ab Ennio in quandam impudicam dicitur, cuius nulla pars corporis ab impudico munere vacaret. Quasi in choro pila ludens, datatim dat sese, & communem facit, alium tenet, alijs nutat, alibi manus est occupata, alijs peruellit pedem, alijs dat anulum expectandum à labris, alium inuocat, cum alio cantat, attamen alijs dat digito literas. Et Salomon ad idem. Annuit oculo, rert pede, digito loquitur. Verum idem alia ratione haberi potest, vt ea quis facilius, promptiusq; loqui discat, in græco alphabeto velit idem facere. Græci siquidem non quemadmodum Latini paucis ad exprimendos numeros literis vtuntur & geminatis, sed vniuerso alphabeto singulis notis quoslibet numeros indicat. Sunt & alij aliter digitorum indicio sermonem fingentes, quod faciunt, dum corporis eas partes ostendunt, vel digitis contingunt, ad quas scribendas primum literæ exiguntur, quas rei nostræ exprimendæ necessarias esse cognoscimus, donec totum id, quod velimus expressum sit. Exemplum erit, vt si A, indicare statuimus, aures contingamus, similiter si B, barbã indicemus. Sic caput pro C, & de reliquis eiusmodi, vt Dentes, Epar, Frontem, Guttur, Humeros, Illia, Linguam, Manum, Nasum, Oculos, Palatum, Quinque digitos, Renes, Supercilia, Tempora, & Ventrem ostendimus pro ijs literis demonstrandis, quæ ijs inscribendis primæ requiruntur. Potest & similiter scribi, vt scriptum occultetur, id fiet si clanculum, velut aliud agent

agenti vino, vel alia quavis materia ad rem apta literæ ad id, quod volumus exprimen-
dum, necessariæ protrahantur. Docet hoc Naso.

Hinc tibi multa licet sermone latentia recto

Dicere, quæ dici sentiat illa sibi.

Blanditiasq; leues tenui præscribere vino,

Vt dominam in mensa se legat illa suam.

& Tibullus.

Neu te decipiat nutu digitoq; liquorem

Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.

Huiusmodi Paris Helenæ amoris sui significationem daturus, Menelao coram vino
literas protrahit. Vnde ipsa queritur in epistolis.

Orbe quoq; in mensæ legi sub nomine nostro,

Quod deducta mero litera fecit, A M O.

Credere me tamen hoc, oculo renuente negavi.

Hei mihi, iam didici sic quoq; posse loqui.

Theagenes & Carichia peregrè profecturi, conuenerant inter se signa quædam
habere, vt si fors tulisset eos diuidi, in triuijs, plantis, & parietibus, quæ lo-
ca, vel oppida petiissent notare, vt Theagenis loco Pithicum, Cari-
chiæ verò Pithiæ, annotatis diebus ac horis, cum id scriberent.

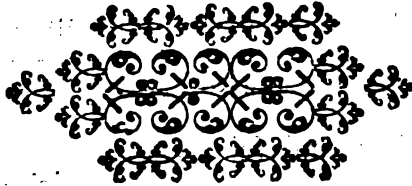
Sed quis modorum omnium meminisse potest, cum infiniti
ferè sint, vt hominum excogitantium ingenia? Neq;

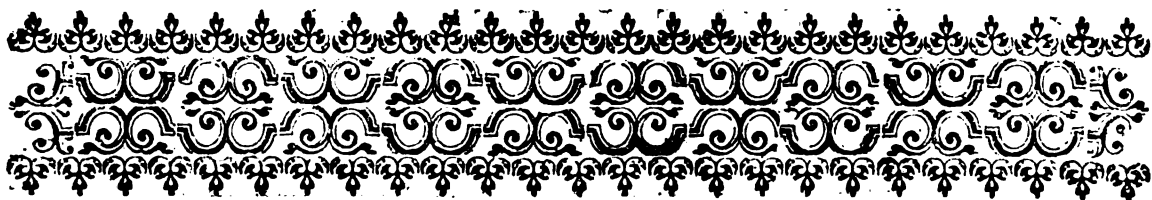
enim sanæ mentis existimo in hoc serio tempus

conterere. Sed redeamus ad rem, lon-

gius fortasse digressi sumus.

FINIS LIBRI PRIMI.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL:

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER SECVNDVS.

PROOEMIUM.

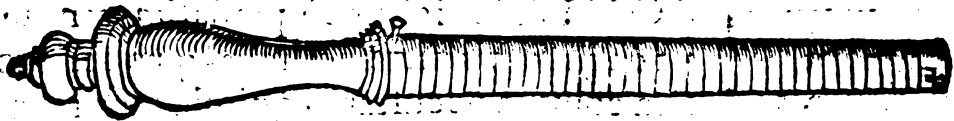

VONIAM igitur eò paulatim ventum est, vt de ijs signis meminerimus, quæ scripto nostra consilia occultant, qui characteres appellantur, proximum est, vt eorum obscuritatem duplici modo partiamur. Scripti itaque obscuritas, aut ex literarum perplexitate, aut ex alia scribendi ratione proueniet: de characterum inuolucris, scilicet qui multis modis obscurantur, tertio libro tractabitur, nunc verò de obscuritate, quæ à scribendi modo inducitur, verba faciamus; quæ obscuritas vel ex characterum non in carta apparentium proueniet, vel si apparent, adeo discepti, ac membratim diuisi, occultatiq; fuerint, vt nemini scriptum, nisi cui voluerimus possit agnosci. Nos primo de ijs, postmodum de inuisibilibus scribendi modis loquimur. Sed videamus primo nonnulla veterum in hunc modum commenta ab historicis memoriæ prodita, si aliquid nobis prodesse possint, saltim ansam præbebunt meliora subtilioraque excogitandi.

D. De

De literis clandestinis ex veterum scriptis. Cap. I.

QUILLIVS in libris noctium aëticarum testis est Lacedæmonas cum ad Imperatores suos scriberent, ne literæ interceptæ occulta hostibus consilia indicarent: hoc scripti genus ex industria excogitasse, quamvis satis indocte Trithemius Archimedi tale adscribat inuentum. Surculi duo teretes longiusculi, & torno perpoliti æquabantur, vt par vtriq; longitudo & latitudo esset, eorum alter Imperatori ad bellum proficiscenti dabatur, alter domi penes magistratus diligenter seruabatur, quoties itaq; vsus necessitas incidebat, pagina, quanta rei satis erat, surculo circumuoluta, vt rotundum volumen efficeret, & oræ benè adiunctæ in modum lori aptè ligno cohærent, ne rimæ interponerentur, tum in cartam sic circumuolutam literæ à summo capite per transfuersum ad imum in eo loco inscribebantur. Perscriptum inde lorum surculo prolixum & angustum eximebatur, & ad Imperatorem dabatur, existimabant enim si in hostium manus illud fortè interceptum incidisset, truncatas literas, syllabas, dictionesq; & eorum partes longè distractas intuentes scriptum nequaquam percepturos, nec ipem frustrabatur euenitus, quoties enim illud in hostes incidebat, nihil in loro scriptum poterat coniectari, sed velut incondite & frustra scriptum dimittebant, is vero, cui illud destinabatur, applicato loro, in eumq; modum circumuoluto, quo antea fuerat, cum scriberetur, ita vt continuata scripti series sequeretur, nuncium agnoscebat. Huiusmodi scriptum *κυτάλιον* græcè appellabant.

Aufonius.

Vel Lacedæmonias scythalen imitare libelli,
 Segmina pergamei tereti circumdata ligno
 Perpetuo inscribens versu, qui deinde solutus,
 Non respondentem sparso dabit ordine formas,
 Donec confirmiles ligni replicetur in orbis.

De hac historia scytale, & de eiusmodi vocabulo ita tradit Ioannes Tzezis.

Sex scytalem scito significare, quæ disce.
 Scytus id, quod verberat nates puerorum discentium.
 Scytale etiam piscis est, vocatus est autem scytale,
 Flagello persimilis existens puerorum scuticæ,
 Et digitorum ossa vocantur etiam scytalæ.
 Et virga quadrangularis fabricum marmorum;
 Ex quadrangulare autem nomine affero & hæc,
 Ab hac scytala, quam diximus, puniente pueros,
 Etenim virga dicitur scytalus, atq; scitale;
 Siue ab illa marmorariorum, quam antea dixi virga:
 Sine ex scyzo, quod significat irascor, vocata.
 Sexta autem digna auditione Laconicum scytale,
 Quod ea, quæ sunt iræ, atque stomachi tolerat, atq; subministrat,
 Quæ interpretanda à me est, quantum licet, breuiter.
 Lacones olim vel Imperatoribus, vel alijs
 Consilia secreta in literis significaturi,

Virgam

Virgam accipientes qualemcumq; longitudine breuissimam,
Et in longitudine, corio admodum angusto, vt cingulum
Virgæ superficiem totam inuoluentes hoc,
Scribebant quæcumq; volebant in plicis corij:

Quæ legebant, corio conuoluto.

Prorsus verò lectio non erat literarum,
Si ex virga quis ipsa abstulisset corium.

Rursum autem legebantur in virga dicta

Si complicatum fuisset corium, atq; aecommodatum.

Sic, vt dixi, scribentes, auferebant virgam?

Et per alium mittebant, quibus volebant corium.

Virgam autem per alium: verum cum maxima consideratione.

Illi autem accipiebant virgam, atq; corium,

Complicantes legebant, sicut diximus antea.

Hoc pulchre mihi disce Laconicam scytalem.

Lorum in virga plicatum, scribens consilia secreta,

Palæ existentem virtutem Gygis, antè Gygem.

Est & species serpentis septimo, scytale:

In hunc modum scriptam epistolam Lyfandro ad Hellepontum allatam Plutarchus author est. Fuit & alia imperscrutabilis techna barbarico astu digna, cuius Herodotus sub persona Histrai authoris meminit. Is imperante Dario in terra Asia non ignobili loco natus, cum in Perside apud Regem ageret, & Aristagoræ, vt ab eo deficeret, vellet furtiuo scripto nunciare, veritus, ne si non accuratè nuncium misisset, res prodita maximum sibi periculum afferret, huiusmodi astum comminiscitur. Seruo suo diu oculorum ægritudine laboranti capillum ex capite, tanquam medicari voluisset, deradit, & eius capiti leui atramento literarum formas impressit, quibus idipsum, quod nunciare in animum induxerat, scriptum erat, secum deinde, donec capilli renascerentur, domi retinet, quod vbi factum est: illum ad Aristagoram dimittit, iubens cum ad eum venisset, illum admoneret, vt quemadmodum ille nuper fecerat, sibi caput deraderet, seruus cum ad Miletum ad Aristagoram venisset, domini iussus memor, Aristagoræ rem significat, ille rem frustra non fore (vt erat) ratus, commissum exequitur, sic nuncium percepit. Ioannes Tretzes etiam huius meminit.

Histiaüs genere quidem Milesius fuit,

Cum Dario enim militans Xerxis parte in Persas,

Quoniam amicitiam puram seruauit Persis,

A Dario donum habuit Myrcinum condere,

Quæ Myrcinus, Hedonus antea vocabatur.

Persa autem Megabizus reuersus ex Pœonia,

Dario suadet, vt nequaquam condere sineret Myrcinum,

Sed ad Susam secum assumeret Histiaüm.

Histiaüs postea amore patriæ,

Vt in hanc ex Persis mitteretur iterum,

Tali arte seditiones excitat.

Accepto seruo, totondit caput illius,

Scribitq; literas impressas: comatum autem rursus

Mittit hunc in Miletum ad Aristagoram,

Qui erat gener, consobrinusq; simul Histiaü.

Tondens autem hunc & ipse, & legens velut chartam,

Græcas à Persis omnes deficere facit vrbes.

Alium quoq; ad hanc rem astum in veteri historia ab incerto Poeno, alioquin illustri, vt refert Gellius, excogitatum legimus. Herodotus, tum idē à Demarato factū meminit.

Is, vt ille refert, Susis commorans, cum Xersem aduersus Græciam expeditionem sumere statuentem accepisset, eam rem censuit Græcis nunciandam: sed occupatis per custodes itineribus, cum res aliter fieri nequiret, ne nuncius interceptus deprehenderetur, rem in hunc modum comminiscitur. Pugillaria noua accepit, nondum cera illita, inde literis in ligno exaratis, regis consilium prodit, tabulam deinde, vt mos erat: cera colliniuit, ne scriptura detecta sibi quid negotij apud viarum custodes exhiberet, eamq; tabellam veluti scripto vacuum domestico seruo perferendam tradidit, verum nulla prius commenti significatione facta, Lacedæmones, cum quid ea perlata sibi vellet, nequirent interpretari, nihil scriptum intuentes. verum rem, (vt erat) non frustra factum suspicantes, Cleomenis, (vt ego accipio) filia, eademq; Leonidæ Gorgo vxori, detracta è pugillaribus cera, nuncium accipere. Ex huiusmodi pugillaribus cera illitis, in quibus scribi mos erat, literæ ethymon datum Grammatici asseuerant, quod à litura literæ nomen deductum putent, quod à veteribus inceratis hoc modo tabulis scribi solet, & scriptum postea deleri. Polyænus scribit, Demaratus literas mittens Spartiatis de exercitu Xerxis in tabulam ceræ expertem scriptam epistolam cera obduxit, vt per custodes, quasi sine literis ferretur. Idem legimus apud Valterium à milite quodam pœno factum, à Carthaginensibus missum ad inuestiganda hostium facta & consilia, qui finxerat à patria exulare, atq; militarem artem apud hostes exercere cœpit, post multis diebus exactis, Carthaginenses nuncio certiores fecit, quæ barbari hostes facere constituerant, nam vt prius Demaratus fecerat, tabulis cera illicis scripsit, atque supra denuo ceram induxit. Simile huic narratur à Cromero: nam duo nobiles iuuenes Andreas Tencinius, & Nicolaus Dreucius ducti amore patriæ scripsere Michaeli Buciacio, qui Cameneciam obtinebat, Regem extrema necessitate adductum Polidoliam Suitrigelloni cedere, verum quia literæ palam ferri nequibant, Suitrigellone omnes iter capeffentes excutiente, conuolutas, cerâq; contentas Zachia puero dedere, vt cum primum Cameneciam venisset, cereum illum Buciacio præfecto redderet, miratus Buciacus quid tibi cereus ille vellet, restructa cera literas inuenit.

Antiquorum scribendi modos nostra tempestate vanos & inutiles esse; & subtiliores aliqui describuntur. Cap. II.

H AEC prisca commenta ad scriptum obuelandum inuenerunt: Verum vt de ijs verba faciamus, à scythala initium auspicabimur. Quotus igitur quisq; nostra tempestate erit, qui maximis, & arduis in rebus, quæ desiderant occultari, capitis sui & fortunarum discrimen in scythalæ securitatem reponendum tuto existimabit, quin potius à quouis, vel minimum curioso id genus scripti artificium censeat facile posse deprehendi? Quis autem rursus non intelligat, non alia ratione illud, quàm in eum modum, quo scriptum fuit compositum, debere interpretari? In ligno verò cum scriberetur circumuolutum non agnoscat, quod si digitis, vel furculo æquatæ crassitudinis complicetur, quis non videat iterum coeuntibus partibus statim facillime scriptum aperiri? Nos eiusmodi modum occultiozem reddemus: nam filo hoc modo scribere adinuenimus. Duo conficiuntur tenues furculi æqualis magnitudinis & rotunditatis, vnum damus longè eunti amico, alterum domi retinemus: cum scribere volumus, filo supra furculum reuoluto simul hæere faciamus, vt continuum sit, & ligni nil appareat, filo accommodato per longitudinem baculi literas exarabimus, inscribemus quicquid cordi fuerit. Si furculi latiores fuerint, plures versus capient. Si prius filum aquæ immerges, in aqua alumen solutum sit, atramentum non diducetur, sed nitidius characteres continebit, mox filum à bacillo reuolutum in glomerulum accommodatur,

commodatur, vel ut occultissimum sit, interularum, & sudariorum ora reuoluimus, amico absenti mittimus, nihil enim in filo curiosior interceptor: nisi quædam disseminata puncta conspiciet. Amicus eodem bacillo filum reuoluendo, curandoq; vt puncta ex superiori parte veniant, & cohæreant aptè, amici conceptum facile percipiet. Possumus & in librorum sectionibus characteres occultare. Cum liber optimè religatus, & resectus sit, nigroq; colore tinctus, si eum aperiemus & chartas diducemus, vt in obliquum sint, poterimus in chartæ extremitatibus scribere, & nostræ mentis conceptum exarare, vbi verò remissus erit, & chartæ suo loco redierint, nihil in eo scriptum videtur, at qui legere voluerit, in priorem modum chartas diducet, & literæ cohærentes legibiles fient. Eodem modo in muscarijs scribere poterimus, scilicet quæ in rugas contrahantur, & mox explicantur. Idem & lusorijsq; chartis efficere poterimus: ibi enim satis commode scribi poterit, si rato ordine eas accommodaueris, vt altera alteram consequatur: vbi eas simul composueris, & exæquaueris, in cæsuris omnia scribemus, vbi eas postmodum permiscueris, & conuerteres, nil prorsus pristini scripti retinebit, sed solum inordinata puncta curiosius spectanti videbuntur: cum adierit legendi tempus, in ratum ordinem redigendo, puncta & lineæ coibunt, & ordinatam efficiunt orationem. Possumus & in alarum pennis columbarum, sagittarum, aliarumq; albarum auium describere, eas sursum inuertendo, nam vbi ad locum suum redierint, nil ostendent, sed si ad pristinum modum diductæ, literas perleges, quod non parum vtilitatis afferre poterit ijs, qui pro internuncijs eis vtentur. Possumus etiam in pergamento scribere, vt literæ non videantur; nam vbi in eo scripseris, candelæ luminis, vel igni admoueto, & sic totum in se conuoluitur, crispabiturq;, vt pristini vestigij vix quicquam retineat, quod si quis aspexerit prorsus nullius doli capax existimabit, at cum legere illud quæsieris, locis humidis exponas, vel leuiter aquis irrores, & explicabuntur rugæ, euanescentq;, & in pristinum statum redibit, & impressi characteres sine impedimento leguntur. Sed neque illud satis tutum esse potest, vt derasis capillis capiti inscribantur literæ, siquidem sudore, cui caput est obnoxium, facile possunt aboleri, quod si acu etiam cutis perforetur, ne hoc quidem satis ad suspicionem sufficiet, si is, qui inscriptionem gerit, intercipitur, tum enim diligentissima fit inquisitio, metus & necessitas vigilantiam præstant, nec prius satis sibi factum putant, quàm cuncta penitus, quibus veritas eruatur, exquisierint, nunc pollicitationibus quærentur illicia, nunc minis terror incutitur, quod si hæc parum profint, supplicijs, & tormentis res agitur, at si ne hoc quidem prodest, ne interim literæ furtim perferantur, non solum caligæ & soleæ perquiri solent, vestes eximi, & futuræ dissolui, sed ne à visceribus quidem perscrutandis abstinetur: tantum abest, vt illi ab inquisitione intactum caput relinquunt. Sed nos possumus epistolam mittere, & scribere loro etiam, vt non possint ab alijs, nisi ijs, quibus literæ destinantur, intelligi, & qui eas fert, ad quamcumq; distantiam, & si nuncius in via comprehensus fuerit, & interrogatus per tormenta, nil possit fateri, quia nihil ei penitus constat, & epistola semper manebit occulta, nec tempus, aut itineris labor characteres abolebit. Nec refert si lator per mare, vel flumina transeat, vel pluuijs, vel sudore possunt aboleri; quantum id referat principibus considerandum relinquimus, cum ijs præcipue necesse habeant, qui obsessis amicis aliqua velint nunciare, cum plerunq; ex vno nuncio hostium victoria dependeat. Sed prisorum inuentio partim mala, partim bona fuit. Literas capiti impresserunt, quas ipse legere non poterat, nec aqua nec sudore ablui, quia impressæ erant capiti, dein capillorum excretionem erant inconspicuæ, & vt nesciret nuncius quid capiti inscriberetur, quod oculis laboraret, occasionem cœperunt, remedium aliquod facere, quod ei salutem laturum esset, nec consciùm doli redderent. Sed dolus haud securus videtur, poterit enim aliquis doli suspectus capillos decidere, & fraudem detegere. Præterea si nuncius cito mittendus esset, quomodo fieri poterat, vt capilli cito excrescerent? per mensem saltem expectandum esset, & quando literæ puncturis

puncturis imprimēbantur, quomodo fieri posset quin doli conscis non redderetur? Sed videamus quomodo Histiaus poterat capiti literas indelebiles facere, cutim vulnerando, aut acu, aut nouacula cutem aperiendo, iniecto cambustæ colophonix puluere: ita enim solitum est magnatum mancipijs dominorum suorum nomina faciebus imprimere, & literas indelebiles fecere, quæ mixtione sanguinis virides apparent. Fiunt literæ intercutaneæ & indelebiles in membro quouis hoc modo. Cantharides naturalis diei curriculo valida aqua, vel citius auri separationis madeant, inde graphio, vel apto stylo in summa brachij cute, vel alterius membri characteres effigiabis, læsa humore caro, inflatas surgit in vesiculas, exulceraturq; sic acris vestigia aquæ in albas cicatrices perpetuo emarginat æuo, & nunquam euanescentibus literis membrum insignitur, & id melius Histiaei secreto: nam & sub capillis legi non possunt, cum albæ & lacteæ conspiciantur. At si velimus, vt non perpetuo inhæreant, sed per aliquos dies immorentur; multis modis efficiemus. Aqua fortis si æs vel argentum exederit, & eo literas in cute exarabis, per multos dies conspicuæ erunt. Eodem modo eueniet mellis oleo. Docebimus tandem quomodo quis literas inconspicuas, & indelebiles ferat, quas non ferre sciat, & visibiles fiant, cum opus fuerit. Id eueniet si dorso tabellarij literæ inscribantur, quas ipse ignoret, idq; præstabimus somnifero aliquo, vt ipse profundo demergatur somno, dum literæ designantur, & resiccentur, somniferis liber Magiæ naturalis noster scatet, resiccatae literæ penitus inconspicuae fiunt, quod etiam antiquis notum fuit. Ouidius.

Caueat hoc custos, pro charta conscia, tergum

Præbeat, inq; suo corpore verba ferat.

Sed videamus num aliquo liquore scribi possit super cutem, vt flumina tranando, aquis pluuijs, & sudori obnoxiae fiant, & mox puluerem inspargendo, aut liquorem, literæ inconspicuae fierent. Fit in dorso scriptura, quæ per loturam cuiusdam humoris duntaxat visibilis, quam penetrare nemo poterit, nisi qui secretum penitus cognouerit. Vitriolum aqua dissolutum vbi scriptum sit, gallarum decocto fit visibile: si acuat, penetrabit cutem, & fiet literæ indelebiles, vel eius oleo: sal ammoniacus cum calce, siue sapone cæruleum colorem inducit. Si lithargirij oleo detergentur, lacteæ videbuntur, cum aqua vitæ, vel eius compare, aceto distillato, & aqua falis. Iam verò quam vanum in pugillaribus scriptum sit, videamus. Ego quidem meo iudicio existimo in hunc modum molestius esse scribere, quàm cuiquam, qui vel mediocri iudicij sit, latens scriptum indagare, parumq; conferre hanc scribendi rationem nostra ætate fuisse sublatam, vt eo minus occulta fraus prodi possit, siquidem etiam si nulla prisca moris notitia haberetur, certe rem ipsam suspicio detegeret. Sed nos subtiliori astu ita rem tutius agemus: nam lapis aceto mersus literas demonstrabit, & lapides non tabulæ. Hircino adipe supra marmora literas exarabis, cum resiccantur, inconspicuae fiunt prorsus: si lapis aceto demergatur, prodeunt illico, & foris, quasi superextantes eminebunt. Extat etiam modus, quo characteres in ligno abscondantur, & sic poterit quisq; inopinabili fraude in ligno characteres imprimere, qui non conspiciuntur, nisi cum voluerimus. Sit lignum carnosum & molle, videlicet populeum, tiliaceum, vel huiusmodi, & ferreis typis illis, quibus typographi, cum in æneis matribus literas imprimunt, vulgus punzones vocat, literas supra lignum imprimamus semidigitali profunditate, mox doletur lignum dolabra fabrorum lignariorum ad impressorum profunditatem characterum, sed vbi omnia explanata, & exæquata fuerint, amice mittes baculum, aut tabulam rei gnaro, qui lignum aquis immergens, tumens lignum foras eminebit, quod ictu fuerat contractum, & literæ conspicuæ fient exterius prominentes. Possunt & literæ in oui cortice inscribi. Cera ouum circumlinito, in eaq; stylo ferreo literæ delineentur vsq; ad corticem, sed eum non lædant, nam si ferro, vel stylo, cultrove corticem læseris, periculum imminet, vt dolus detegatur. Summerge ouum per noctem in forti aqua separationis auri ab argento, mane amoue ceram, & de-

cortica

cortica ouum & corticem intra lumen & oculum accomoda, nam & peruium corticem, & pellucida literæ conspiciuntur. Idem eueniet si limonum succo ouum pinxeris: nam corticem emollit, vt ne corticem foedet, & ex voto fruaris. Si vis autem vt literæ supra albumen videantur crocæ, & clarius, vbi ouum excoctum fuerit: Coque ouum donec durefcatur, & cera obline, & insculpe ceræ literas stylo, vt literæ dehiscant, & imponatur in humore, idest ex gallis cum alumine tritis, inde acri aceto impones, & eæ fient penetrabiles, quas cortice detecto videbis in albumine oui. Africanus ita docet. Gallas & alumen cum aceto terito, donec atramenti spissitudinem habeant, ex hoc quicquid libuerit, ouo inscribito, & postquam scriptum sole deliccatum fuerit, ouum in muriam acrem demittito, & reficcatum coquito, & decorticato, & reperies inscriptionem. Ego in acetum imposui, & nihil euenit, si per muriam non intelligat acre lixiuum, vulgò capitello dictum. Cuius causa hæc est. Quia oui cortex porosus est, & laxis meatibus hiat, argumento quod recens igni appositum ouum sudat, & foris extillat aqua, & contra lumen inspiciendo clarum apparet, & cum acetum tenue sit, per eos penetrans, tenerum corticem efficit, cumq; remixtum sit cum albumine, secum eorum substantiam defert, & albumini oui imprimit, illudq; in frigida aqua immergens, condensat, & ad pristinum statum reducit. Sed animaduertendum, non esse immorandum in aceto; nam totum corticem erodit, ouum nudum, & sola cuticula contactum reddit, & si tale aquæ immerferis, cortex non restituitur. Si vis scire quomodo literæ aqua in ouo visibiles fiant, solue calcanthum in aquam, & scribe supra corticem, & reficcescens nil conspicietur. si vis legantur, gallas vino coque, & in aqua ouum immerge. Aut supra ouum aqua calcis scribe, & lixiuio immerge, vbi maceratum erit brasile, sic literæ halurgæ videbuntur. Aut sepo scribe supra corticem, & vitrioli aqua submergito, post exiccationem abraide sepo, & nil apparebit: vbi prædicto vino mox immerferis, albæ literæ in nigro cortice candicabunt. Docebimus literæ quomodo igne supra ouum visibiles fiant: Citriorum succo supra ouum exarentur notæ, coeparum, aut ficus lacte, quod cum igni admoueris, croceas literas videbis, idq; in crudo ouo fieri poterit: nam coquendo literæ apparebunt.

Furtiuas literarum notas fieri, quæ cerni non possunt, & primo quæ igne visibiles. Cap. III.

DIXIMVS quæ ad scriptum sic operiendum, vt locus, in quo facta sit inscriptio, scriptum occultet, commenta priscorum ætas induxit, nunc inuisibiles scribendi modos, quos eorum vice nostra solertius indagauit, videamus. Scribendi modum inuisibilem nūcupamus, quod nisi ratio adhibeatur, qua scriptum indicetur, characteres intuentis omnino visum effugient, ita vt is, cui scriptum destinatur, notas exponendi modum ab eo, qui scripsit, præcognitum habere oporteat. Porrò hoc scripti genere, quoniam multum habet obscuritatis, in maximi momenti rebus, quas non parum intersit occultari, potius quàm quouis alio vti expediet, præfertim si sub eo scripti etiam perplexitas occultetur: quare ne quid omissum videatur, quod ad præsentem materiam possit pertinere, ea de re aliquot modos præscribemus, quos è nostris naturalis Magiæ antea experimento comprobatos, huc trastrulimus: nihil enim ibi commissum est, quod verum antea non indicasset euentus, quos repetere hoc loco non inopportunum videtur, quorum quamuis aliqui etiam lippis & tonsoribus noti sint, eos tamen, exigente materia, non præteribimus. Epistola ab eius rei, quæ scribitur, suspicione prorsus aliena sumatur, tū omissis spacijs minime necessarijs, literæ, syllabæ, dictiones opportune humenti succo citrij, medici mali, vel cœpe, vel omnium

omnium ferè acrium succo iterum delineentur, nam siccato humore inconspiciuæ fiunt, & eæ tantum, quas solum atramentum delineauit, apparebunt, cæteræ delitescunt, ita vt qui legat tabellam, inutiliter scriptam, & vanam opinetur, at si pagina igni admota incaluerit, literarum rursus lineamenta clarissime indicabit. Est & falsis genus, quod ammoniacum vocant, hoc contusum & aquæ immixtum literas quidem scribenti albas reddit, quæq; cum papyro colore vix internoscatur: uerùm si admoneatur igni, nigrae apparebunt: succus autem cerasiorum si calamo adhibeatur, viridi colore, si cyclamini, ruffo literas designabit. sic varij fructuum succi, varios quoq; igne colores indicabunt.

Quomodo notæ fiant aqua visibiles. Cap. IIII.

LIERI quoq; possunt literæ, quæ nisi charta aquis mergatur, legi non possint, eas delineandi modus talis est. Alumen aqua dissoluitur, eoq; dissoluto, characteres describuntur, qui cum siccescunt, conspici desinunt, vt verò legi possint, charta aquis immergitur, sic immersa characteres conspicios reddit. Idem etiam aliter fit. In vitreis chymistarum vasis è calcantho humor distillatur, eoq; in papyro characteres formantur, & sic fallent intuitum. Vt verò cerni possint, in omphacitis gallæ aquam charta, vel in vinum, in quo ea inferbuerit mergitur. Vt verò alibi magis quàm in charta scribi possit, hoc modo scriptum fiet, quod lactis candorem imitabitur. Lithargiris primo teritur, tritusin fictile, vbi sit aqua aceto commixta immittitur, & decoquitur, & per colū traicitur, mox seruatur, tum in limonis citrigeri succo in lapide, vel aliqua corporis parte, vel alibi exarantur notæ: illæ siccato humore minimè apparebunt, sed vt legi possint, ea lithargiri aqua madefactæ conspicientur lactis candorem imitari. Potest etiam epistola hoc modo concinnari, vt ea, quæ volumus latere medijs interuersus, qui cernuntur spacijs scripta delitescant, cumq; opus sit, aboletæ, quæ prius apparebant, cerni possint. Modus hic erit: Stillatio calcanthi liquore (vel affusa in illud feruenti aqua, dum illud solutum fatiscat) super papyrum arcana literarum lineamenta designentur, cum arefactæ sint, illico celantur, cæterum vt inane scriptum deleatur, hac ratione fiet. Combusta palea, vel salicis carbones super porphyreticum marmor triturentur, tum omphacitis galla in albo vino decoquatur, sicq; eo humore in spongiam attracto, vernaculus color ater oblitteratus delitescet, pristinus verò, qui delituerat, resiccatus apparebit. Fiet idem, si commune atramentum tantum aqua diluatur, quantum illa occultandis literarum lineamentis satis sit, eoq; modo totum id, quod volumus latere, describatur, tum atramentum ex carbonis salicis, vel paleæ combustæ polline paretur, eoq; super albicans scriptum inania, quæ velimus describantur, huiusmodi atramentum parum, aut nihil à vero differt colore: cæterum vt arcanum scriptum legi possit, vino in eadem galla decocto, spongia pagina detergitur, sic quod prius apparebat scriptum, delitescet, quod verò cerni non poterat, indicabitur. Vt aquæ linteum immergendo characteres appareant: Soluatur in aqua alumen, & hac literas exarato supra album linteum, interulas, sudariolum, & similia, nam vbi fuerint resiccata, penitus euanescunt: Vbi eas visibiles fieri velis, aquis immergito, & linteum obscurare videbitur, nisi vbi alumen delineatum fuerit, vnde literæ adeò conspicuæ fient, vt optimè legi possint: nam vbi alumen, calcanthum, aut omnia adstringentia soluta fuerint, tardius aquam admittunt. Refert Curopalata Nicolaum quendam in Syriam transfugisse, qui scriptas in nigro velo literas ad Logothetam mittebat, proiectaq; sindone per aquam literæ apparebant, quarum sensus erat. Ne timeatis à flauo volucre Duca &c. Lapis etiam aceto mersus literas demonstrabit. Si hirci adipe supra lapidem literas exarabis, resiccata inconspiciuæ prorsus, si lapis aceto demergatur, prodeunt illico, & foris quasi superextantes eminebunt.

Literæ

Literæ quæ non nisi confriticis pulueribus legi possunt. Cap. V.

POSSVNT etiam fieri notæ, quæ in alba carta, aliave corporis parte inscriptæ deliteſcant, & cum opus fuerit detegantur. Super brachium, vel dorsum, aliudve membrum aceto, vel vrina clanculum fiat inscriptio, eaq; exiccetur, vt ne vestigia quidem appareant: vt verò scriptum exponatur, fuligo, vel combusta papyrus exteratur, sic enim literæ internitebunt, vel aliter, si adipe, vel sepo, aliove pingui, vel gummi delineentur notæ, & carbonis inde, vel combustæ chartæ pollis inspergatur, vt detegat. Hoc fortasse astu, vt Polixenus ait, Attalus victimæ inscriptione impressa vsus est: Hic enim, vt suos milites ad fortiter agendum cum gallis hostibus, qui multo plures erant, impelleret, non parum referre arbitratus, si eorum animis indubitata victoriæ fiduciam proponeret: ludicram rem, alioquin vtilem huiusmodi cum sacrificaturo vate committitur. Ante conflictus diem parat victoriam, nam Sudinus vates sacra faciēs, Deos precatus libat, & victimam dissecat; at Rex contrito gummi in dextram manum inscribit **REGIS VICTORIA**, inscriptionem hanc à dextris ad sinistra producens, cumq; viscera extraherentur, manum in calidiorem, ac fungosum locum supponit, abstergitq; inscriptionem. Sed vates reliquas partes percurrens, & sua munera obiens, conuertit particulam, qua inscriptio cōtinebatur huiusmodi, Regis victoria: hæc res vulgata ingenti cum militum gaudio, plausuq; excepta est, vt alacriores, promptioresq; ad pugnam animos indicaret, sic quasi non dubiæ spe victoriæ adducti, ac pollicito numine freti, acriter pugnantes Gallos superarunt. Sed ad rem redeamus. Id etiam præstabit lac ficulneum, si eo albæ charta describatur, & postmodum ab amico scriptum carbonis polli- ne insperfo confricetur, & detergatur: fit enim vt literæ statim nigrescant. Ad id etiam confert (vt Plinius refert) tithymali lac ad designandas notas, & super illud inspersus cinis ad detegendas. Confirmat hoc Ouidius.

Tuta quoq; est, fallitq; oculos è lacte recenti

Littera, carbonis puluere tange, leges.

Fallet & humiduli, quæ fit acumine lini,

Et feret occultas pura tabella notas.

Ausonius ad id.

Lacte incide notas, areſcens carta tenebit,

Semper in auspiciis prodentur scripta fauillis.

Est & inopinabilis techna supra chryſtallum describere, nam cum vndiq; diaphanum sit, nullam affert doli suspensionem, & literæ intus latentes esse possunt, sic fiet igitur. Dissoluetur gummi Arabum in aquam, vel tragacanthæ, vt clara sit, & vbi optimè solutum fuerit, nequaquam chryſtallum defœdabit, supra illud describens, siue cyathū, siue phialam, vbi literæ resiccescunt, inconspiciæ fiunt: nemo dolum suspicari poterit, sic carceribus detento, cyathus immittatur, aut phiala vino plena, vbi literas visibiles voluerit, combusta papyrus, vel paleam super illud adfrica, & literæ illico apparebunt visibiles. Addemus tandem secretum vt literæ in carta, non igne, non aqua, aut aliquo, sed solum puluere legi possint: profectò dignum habendum. Soluatur adeps hircinus cum paulo terebinthinæ resinæ, liquore carta adfrica, & seruato, cum amico nunciare vis aliquid, apposita papyro, delinita adipe, supra tabellam, quam amico mittendam destinaueris, ferreo stylo supra calcabis, & imprimetur notæ adipis tabellæ, mittito, quæ intercepta, neque aqua, vel igne visibiles fiunt, aut alio artificio, nisi tantum terreno puluere imperio.

E Quomodo

Quomodo diuersis artificijs occultè scribi possit.

Cap. VI.

OSSVMVS etiam alijs artificijs etiam occultè scribere. Si li-
buerit characteres sic designare, vt nisi lumen vel syderis, vel
candelæ interponatur, cerni non possint, in hunc modum fiet.
Cerussa, aliusve color gummi liquefacto immiscebitur, ex eaq;
immixtione materia chartæ concolor parabitur, vt nihil ab ea
discernatur, tum qui nuncium sit excepturus, charta oculis, &
lumini interposita subobscuras characterum formulas cōspiciet:
fit enim ratione optices, vt ea materia parum densa, dum oppo-
sita externo lumini, impedit, quo minus vltiores radij ad in-
tuitum nostrum perueniant, conspicuam nobis lineamentorum vmbra efficiant.
Fieri etiam potest, vt nigra charta albos characteres conspicuos reddat. Ratio est hæc.
Oui luteum albumini commiscetur, vt instar scriptorij atramenti lique scat, eo liquore
literarum figuræ in papyro protrahuntur, & exiccantur, tum super exiccata chartam
color ater inducitur, eaq; iterum exiccata mittitur, verum vt literæ conspici possint,
lato ferro chartæ superficies eraditur, sic enim fiet, vt sublato inde atramento, vbi lite-
ræ erant earum albi coloris signa conspiciantur.

Quomodo epistolæ occultè ferantur. Cap. VII.

ON minus quàm in animi sensis occultandis, diuersis quoque mo-
dis in mittendis, recipiendisq; cautè nuncijs vetustas vsa est, qui-
bus nec ad id rudior nostra ætas etiam alios induxit: eos recensere
non pigebit, ne quid sciens præteream, quod de eo genere vsquam
meminerim: ne cum occasio postulauerit, aliorum nobis exempla
suppetere possint: quare non inopportuum erit hanc materiam
tres in partes præcipuè distribui, vt de literis primum, mox de ta-
bellarijs, tertio de eorum itineribus loquamur. De literis sermo
erit, quemadmodum illæ occultari consueuerint, & inscribi demonstramus, de tabel-
larijs verò rursus, vt de homine habitum & figuram mentiente verba faciamus: de iti-
neribus, vt interceptorum insidiæ, quemadmodum interdum vetari possint doceamus:
quarum rerum exempla, quæ nobis interlegendum in veterum historijs licuit cogno-
scere, hoc in loco distincta in medium afferemus. Primum itaque occurrit Theophra-
sti sententia, in qua is admonet, inciso viridis, & adhuc virentis ligni cortice, & intus
tantum euacuato, quantum literas capere possit, & postmodum alligato, illud iusti tem-
poris lapsu, natura cum literis occlusum remanere. In hunc modum ille religiosus ex
hominum industria præceptionibus, ligno inclusis admiratos populos trahi potuisse
meminit. Sed hoc ex Theophrasto potius ad rei similitudinem induxi, quàm vt ad præ-
sens remedium facere posse admonerem, diurni siquidem temporis ad id successio-
ne opus esset. Potest tamen hoc rectè in sicco ligno, velut abiete quilibet in hunc mo-
dum non incommode imitari, communi albo glutine rimis coalescentibus. Potest
& hoc in ovo perferri, vt illud delicata cultri cuspide apertum, mox apposita chartu-
la glutine ex oui albumine, cerussa, & cera confecto occludatur. Idem & in-
fracto marmore, vt parte coalescant prodesse poterit hoc modo. silicei lapi-
des, æneis pilis tenuissimè tunduntur, & incerniculo cribrantur, mox æneo lebetæ
liquefactæ

liquefactæ colophonix, scilicet singulis lapidis libris binæ uncix colophonix pulvis ad-
datur, & remisceatur: epistolas in plumbeis lamellis clausas in medio misturæ condas,
& offam in facculo lineo claudere, & costringe, vt in pilam conglobetur, post in frigidam
aquam immerge, vt dure scat, & flex videbitur. Huic loco Polycrates foemina astus
affinis est, ea siquidem, dum in Milesiorum castris patrium & solemne festum ageretur,
omnibus somno, vinoq; oppressis, naçta temporis opportunitatem, vt id fratribus nun-
ciaret, sic perfecit. Diognetum Erithreorum Ducem rogauit, vt sibi aliquam bellario-
rum partem liceret ad fratres transmittere, quo permittente plumbeo libello in placen-
tam coniecto mandauit ferenti, fratribus suo nomine diceret, vt eam ipsi soli comede-
rent, quod cum ille retulisset, fratres aperta placenta, libellum, qui erat inclusus reperi-
erunt, & quod in ea scriptum erat exequuti sunt, armis per noctem hostes festo inebria-
tos, & sine cura consopitos adorti, & voti compotes effecti. Aliter Harpagus qui, vt He-
rodotus ait, literas in exenterato lepore inclusas, simulato pastoris venatu, ad Cyrum
misit. Idem etiam præstabunt indumentorum latebræ, vt suspicio euitetur, & in sinu, &
pedum soleis furtim gestentur. In Nicephori Gregoræ historijs legitur, Cum literæ mit-
terentur ad Cralem Seruix Despotum & ad alios præfectos, ab itinerum custodibus re-
periebantur, & eæ nimirum, quæ chartæ inscriptæ fuerant, sed perlatae sunt, quæ tenui
luteo & albo inscriptæ, tabellariorū vestibus solerter insutæ. Ouidius etiã in arte amãdi.

Conscia cum possit scriptas portare tabellas,

Quas tegat in tepido fascia lata sinu.

Cum possit solea chartas celare ligatas,

Et vinculo blandas sub pede ferre notas.

Campani verò dum aliqua Pœnis nunciare quærent, & vndiq; à Romanis, à qui-
bus obsessi erant, custodiæ agerentur, ornatum quendam virum pro transfuga misere-
runt, qui occultam baltheo epistolam habens, simulata fugiendi occasione ad Pœnos
peruulit. Alij verò aliter interioribus vaginarum inscriptis nuncios destinarunt, & rem
indetecto dolo indicarunt. Sunt & hac tempestate, qui tabellas aliquo esculento inuo-
lutas, cani glutindas præbent, vt ex eius postmodum interfecti visceribus nuncius exigatur.

Quibus pro clandestinis nuncijs uti possimus. Cap. VIII.

QUOD ADEM maiorum cura in tabellarijs dolum perquisiuit: nam & homini-
bus aliorum habitu mentitis, & animalibus vsi sunt: Huc vasrum Iosippi con-
silijs spectat, cuius iussu internuncij custodum & excubantium manus ne-
glecti, velleribus loca contacti præteribant, vt si quando conspici possent,
canum similitudinem mentirentur, quod factitatum est, donec eam fraudem vigiles per-
senferunt, vallemq; cinxerunt. Nec satis hoc humanæ curiositati fuit, nisi etiam sibi de
itineribus consuleret, ne nuncij in custodum & interceptorum manus peruenirêt, quare
terrestri relicto itinere, suam etiam flumina viam præbuerunt. Sed ne interim scriptum
aquis posset aboleri, Frontino authore, plumbeis lamellis inscriptis milites Saltellam
amnem tranantes, ad brachia alligatis vsus est. Lucullus verò, vt idem Frontinus refert,
vt Cyzicenis à Mithridate obsessis suum aduentum indicaret, impeditis hostium præsi-
dio faucibus, quæ modico ponte continenti iungebantur, maritimum iter quæsiuit: gre-
garius siquidem miles ad id destinatus, inflatis duobus vtribus insidens, vbi literæ inclu-
debantur duobus regulis inclusis, simulata marinæ beluæ specie per septem millia pas-
suum fluminis traiectum, Ducis aduentum nunciauit. Etiam Harpago factum occurrit,
quod modo ante retulimus, is Cyro occultum animi consilium proditurus, cum hoc
impeditis itineribus aliter non posset, fidissimo domestico, venatoris habitum menti-
to, & leporem habenti, in quo exenterato tabellæ includebantur in Persidem præfere-
das tradidit.

Quomodo etiam nunciij per aerem mittantur. Cap. IX.

ED ne id quidem satis visum est, verita enim hominis solertia, ne aut dolo, aut casu aliquo nuncius intercipi possit, & veritas sponte proderetur, aut res tormentis ageretur, vt ea possit extorqueri, viam etiam in aere quaesuit, & sagittis interdum, nonnunquam aubus tabellariorum vicarijs vsa est, vt ea aduersus interceptores per coelum securitatem praestaret, in eum modum, vt Herodotus ait, ab Artabazo, & Timoxeno factum est, quoties alter alteri quicquam vellet nunciare, charta siquidem pedi sagittae complicata, aptatis in super pennis ad constitutum locum cum sagitta mittebatur. Huc pertinet Cleonymi Lacedaemoniorum Regis exemplum. Hic Trezenem urbem obsidens, ad multas urbis partes vndique expeditos iaculatores dispositos mittere sagittas iussit, eis inscribens. VENIO, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM. Vnde euenit, vt appositis scalis conscendens exercitus moenia, euerteret, & ciuitatem diriperet. Caesar vero audiens Ciceronem a Gallis obsesum oppugnationem ferre diutius non posse, militem misit, qui noctu epistolam iaculo alligatam supra murum emitteret, quod cum is fecisset, repertam epistolam cum sagitta ad Ciceronem custodes attulerunt, in ea haec verba notabantur. CAESAR CICERONI FIDUCIAM OPTAT, EXPECTA AUXILIUM. Sic repente Caesar venit, & intercisa oppugnatione hostes reppulit. Nos tutius & commodius hoc tempore tormentorum sclopis faciemus. Si res nuncianda paucis verbis continebitur, poterimus manualium tormentorum sclopis emittere, scilicet complicatam papyrum in loculum immissum, vbi plumbeae pilae formantur, supra plumbum liquefactum, sed non adurens, mittimus, & ~~compositam~~ papyrum plumbo, pirio puluere per area mittimus, sed quia parua sum, die multas emittere poterimus. Modum soluendi pilam, vel paucio igne, vel in hydrargirum immissa, paucio temporis curriculo soluetur, & papyrus intacta remanet. Docebimus etiam nuncios per aues praestare, & ad eiusmodi munus hirundines, columbas, coturnices & alias aues pro internuncijs habere possumus; haec siquidem alio, quoties necesse sit, translatae, suspensis collo literis, vel pedibus annexis, internunciae reuertuntur, & ad cognata deuolabunt, his nuncijs, cum celeriter aliquid significandum erat, interdum vetustas vsa est. Hircius consul, Frontino teste, ad Decimum Brutum, qui Mutinae ab Antonio obsidebatur, columbas diu tenebris inclusas, fameque affectas e propinquiori, quatenus poterat, moenibus loco emittebat; istae lucis & cibi avidae, altissimis aedificiorum partibus, euolantes insidebant, easque Brutus excipiebat, sicque de rebus gestis certior fiebat, quare disposito semper locis isdem cibo reuocabat eas. Hinc Plinius. Nil vallum, & vigil obsidio, atque retia anme praetenta profuere Antonio, per coelum eunte nuncio. Ea ratione vno, eodemque die ex Olympia Aeginae Thaurosthenis victoria ipsius parenti nunciata est, quamuis alij per spectrum effectum asserant, alij etiam aliter Thaurosthenem cum proficisceretur columbam a pullis adhuc madidis, & inuolucris abduxisse, eamque cum vicisset, purpura amictam remisisse, quae summa cum festinatione ad pullos properas, eodem die e Pisa in Aeginam aduolauit, cuius rei Aelianus author est. Nec desunt, qui id hirundinibus quaesuerunt, vt e nidis abductas, pullis relictis, ad domestica remitterent. Asserunt etiam nonnulli, trans mare ad ortum columbas esse, quae per medios hostes, interclusa via, nunciorum officium fungentes, dominorum literas sub alis breui tempore longissime deportet. Quod fortasse Iuuenalis sensit, cum diceret.

„ tanquam e diuersis partibus orbis

Anxia praecipiti venisset epistola penna.

Memoriae etiam in vetustissimis historiarum monumentis proditum est, Aegyptium Regem fuisse Marrhem nomine, qui coturnicem mitem, atque omnino cicurem educauerat, qua pterophori & cursoris vice, quoties aliquid nunciandum erat, utebatur,

ea

ea siquidem, ceu planè rationis compos epistolam gestans, quo opus erat transuolabat, callide noscens, quò dirigendus impetus, vbi insidendum, & interdum quiescendum foret. Hæc humanum ingenium ad cauenda pericula sibi solertius quæsiuit; sed eadem ingenij calliditate, quasi suis semet telis confodiendis irritatur. Oppughante Christiano exercitu Ptolæmaidem, cum in hunc modum nunciam columbam obsessis Saladinus destinasset, hortatus vt firmo animo forent, sperata sui aduentus festinatione, ea à nostris intercepta est, contrariò alligato nuncio dimissa, vnde euenit, vt desperato illi auxilio, nihil amplius expectarent, sui deditioem facerent, vt nullo modo in rebus humanis securitatē, sed fraudem esse posse existimarent. Themistius ait inter animalia colūbæ memoria valent, vt quibus purgata, & absoluta mens sit, ob id & si omnia alia animalia ad suos filios confugiant ab eis abstracta, nemo tamen si longius exportetur, memoria falsum reuerti possit. De columbis experimentum vidimus. Cum serò è villa reuerteretur famulus, pipiones à matribus abstractos & pallio obuolutos mecū domi attulit, & cum noctu domum peruenissemus, in domicilio clausi, die orto, è fenestris euolarunt, atq; è longinquo rus conspicati, arrepto volatu, vno oculi ictu ad suum locum se receperunt. Ob id in Genesi Noe columbam misit, & redijt, coruus non redijt, coruus enim caret memoria. Dignum relatu ex Plutarchi monumentis me legisse memini, per columbam ex arca missam in diluuiio Deucalioneo præbuisse subsidentiam aquarum cessantis hyemis. Idem præstant animalia recenter enixa.

Quomodo scriptura & sigillum mentiatur. Cap. X.

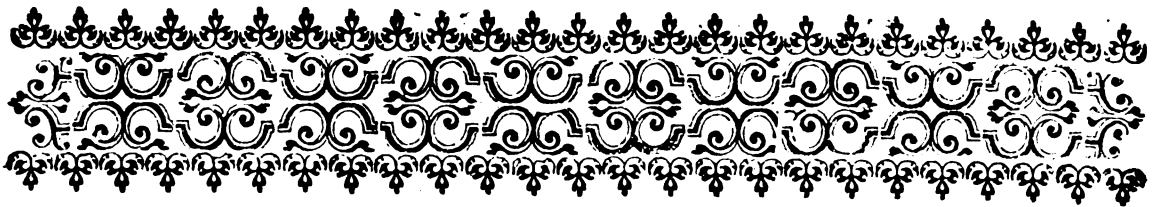

IN vrbiū obsidionibus, & exercitibus, & magnatum negotijs maximo vsui esse possunt literas ducis manu obsignatas, ac sigillo proprio munitas referare, scire quid contineatur, ac resignare, alias contrarij tenoris scribere, & similia. Docebimusq; primo quomodo sigillum mentiri possimus. Lique scat sulphur, & in liquidum proiice cerussa n pulueratam, mixturam hanc supra sigillum impone, sed circummunias vel papyro, vel cera, aut creta, & comprime, frige factum amoue, & in eo typum sigilli habebis. Idem etiam præstabimus alio modo. Repleatur olla fictilis aceto, intro vitriolum coniicito; ac plufulum æruginis, ac in bullas efferuescere finito, intus laminas ferreas immerge, paululo temporis elapso, tolle, & ab superficie cultro abra de situm quendam, quem contrahit, quasi lutulentum, & in subiectam patinam serua, summerge iterum in ollam, alteram cape, eodemq; modo abra de, & sic quousq; huius crasfamenti aliquas partes habueris: in hoc argentum viuum proiice, & malagma confice, quod dum molle et tenerum est, supra sigillum comprime, & sub dio finito, nam ad eò durefcit, vt facillimè literas sigillo imprimere poteris, vt ferè metallum euadat. Possumus & alio modo idem efficere. Recipe chalybis scobem, & fictili vase igni duro appone, adde res, quæ fusionem accelerant, & liquefactum proiice in cauum locum, ænea pila terito, quia facile fiet, & sic ter, quater facito, mox puluerato, & argentum viuum cum ea remisceto, & in olla vitro oblita bulliat per diei quadrantem: vique donec sit optimè remissum, tandem imprime in eo sigillum, & refrigerari finito, & durissimum euadet. Si vis scribentis formam imitari, ita facito, aperi epistolam, supra speculū vitreū, cui desit bracteola, expāde, supra epistolam pone albam chartam, sub vitro lumen, atramentum tempera ad similitudinem scripti, & supra apparentes characterum ductus lineas ducito. Possumus epistolas referare & claudere sine suspicionem. Nostro more clauduntur epistolæ, supra inducta papyro, quæ ex vna parte literam penetrat, ex alia supra transitum inducitur cæra, & sigillo comprimitur, ita epistolam referabis, rumpe partem illam papyri superinductæ loco, vbi pertransit epistolam, & perforatur illico referatur epistola, legito, ac denuo claudito, & papyrum præru-

præruptam suo foramini accommoda, linita prius fissura ex gummi tragacantha in aqua soluto: nam adeo charta glutinatur, vt fortior eo loco sit, quàm alijs, ponduscule comprime dum siccescat, fraus detegi non potest, quia glutinum album est, nec à chartæ colore dignoscitur. Hactenus huius voluminis materiam vtcunque pertractauimus, nonnulla, quæ ad eam rem pertinere videbantur, fortasse ex industria omisimus, alia ad hæc referri possunt, quæ si non prouectis satis erunt, postmodum fortasse plura dabimus, siquidem hæc nunc rudibus, & omnino imperitis scripsimus: nunc ad tertium volumen transeamus.

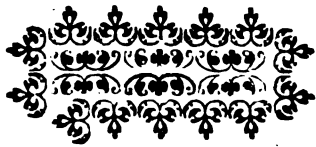
FINIS LIBRI SECUNDI.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER TERTIVS.

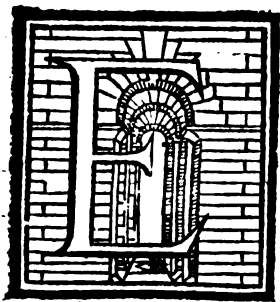
P R O O E M I V M.

VID olim notæ, & quorsum à maioribus earum vsus inductus sit, & quomodo inuisibilibus notis scribendum, & ne vt illæ intercipientur superioribus voluminibus indicauimus. Proximum nunc est occulte scribendi, ijsq; vtendi modos, vt tuto epistolis arcana committantur prosequamur. Huius voluminis materiam quatuor in partes diuidemus, eos primùm modos, qui artificiosa legentes simulatione deludent indicabimus, notarum deinde inuolucra, quæ non nisi magno cum labore interpretari possunt suggeremus, mox ea prosequemur, quæ tanta doli perplexitate inuoluuntur, vt ne Oedipi quidem conatus non frustrentur: tum ad ea procedemus, quæ non modo peruestigari nequeant, verùm etiam nullam doli, aut rei sub adulterinis literis contentæ, suspicionem relinquunt, vt vltimo libro prosequemur: sed vt alterius propositi scriptum negligendum præbeant. Verùm dicet aliquis, quorsum in re tam friuola tantum laboris impendium; quotus enim quisq; tam rudis & obesi ingenij erit, qui in his componendis, postquam huic negotio aliquandiu operam dederit, peritus non euadat, vt ad effingendos id genus novos & diuersos scribendi modos sine magistro facile idoneus non existat? qui præterea tam multi esse poterunt, vt ijs neque

que volumen capiendis, neque quisque percensendis satis esse videatur? Non diffiteor nouas posse horum characterum figuras ex arbitrio quemlibet confingere, verum non omnes eiusmodi erunt, vt & scribenti & interpretanti nauseam non pariant, at qui nos eos modos tradere conati sumus, quorum præter multiplices literarum characteres in omni ferè scribendi ratione, cum facilis erit vsus, tum verò facilior exemplum habentibus ad percipiendum interpretatio, eo enim penitus sublato, omnino perdifficile erit, vt scriptum legi posse nullo planè modo videatur. Sed quoniam innumeris penè modis hæ scribendi rationes possunt variari, nos ex ijs aliquas, quæ insigniores visæ sunt, attigisse satis erit, ad quarum exemplaria quiuis nouas & præstantiores poterit comminisci, sed ne longius sermo protrahatur, ad eas præceptiones opportunum fuerit accedere.

Furtiuæ literarum notæ, quibus maiores inscribendo
vsi sint. Cap. I.

XPOSITIS ijs, quæ de characteribus, qui sine artificio cerni non possunt, proximum est de ijs verba facere, qui per se sub visum cadent, alioquin technis impliciti. Sed quoniam hac in re nonnullos prisca modos inuenerunt, qui multum à nostri temporis dolis & inuolucris differunt, veterum primum huiusmodi scribendi rationem prosequemur, occultos mox nostri temporis scribendi modos in sequentem librum differemus. Maiores itaque cum res, vel tempus obscuritatem exigeret, varijs in scribendo ambagibus vsi sunt: testes sunt Suetonius & Gellius, qui hac scribendi ratione C. Cæsarem in epistolis ad C. Oppium,

Cornelium Balbum, Ciceronem, & cæteros familiares, qui res eius domesticas, vt absentes curabant, vsu esse meminerunt. Occulte scribendi modus hic erat, vt literarum potestas commutaretur, & primas literas quarta quæq; succedens indicaret, quo fiebat, vt scriptum sapissimè sine coagmentis syllabarum componeretur, ita vt incondite literas positas putes, inter eos verò interpretandi clandestinum commercium erat: Res exemplo dilucidior fiet: Pro A litera D ponebatur, E pro B, F pro C, & de reliquis in hunc modum, sic in legendo sonus cuique suus, & potestas reddebatur, & occulte scriptum legebatur. Extant de hoc scribendi modo Probi Grammatici satis curiosus commentarius, in quo de occulta literarum significatione à C. Cæsare scriptarum pertractatur. Aliter verò literarum potestatem Augustus commutabat, cuius extat scriptum ad filium huiusmodi. Quia innumera incidunt assidue, quæ scribere alterutrum & secreta esse oporteat, habeamus inter nos notas, si vis tales, vt quicquid scribendum sit, pro vnaquaque litera, succedentem scribamus hoc modo, vt pro A ponamus B, & C pro B, & de reliquis in hunc modum, & pro Z duplex AA vt à nouissima ad primam duplicatam redeamus. Hic fuit Augusto scriptum obscurandi modus. Aliter Cicero (vt aliquibus videtur) qui instar dictionarij librum conscripsit, in quo singulis verbis singulas notas, quibus illa significarentur præfixit, tantaq; erat notarum & verborum copia, vt quæcunque latino sermone scribi possent, suis no-

tis

uæ exprimerentur. Vnde character hic M. MVNDVM significabat, hic M. Mo-
DVM, hic ij HOMINEM, & hic F TEMPVS, alius in hunc modum K SYL-
LABAM, alius verò sic O ACCOMMODABAT. Huius generis reliqua
erant, quæ in eo libro commentus ille fuit, quibus pro exprimendis occultè animi con-
cepta vterentur. Nec defuerunt ex prisicis a uthoribus, qui pro notis verba scriberent.

Antiquorum scribendi modi vani & Inutiles.

Cap. I I.

I sum doli, quos ad scriptum obuelandum prisici inuenerunt, de quibus ne sermo nimis in longum in re ludicra protrahatur, nil est, quod dicam, nisi vanissimos esse, quiq; vel à pueris possint facilè agnosci; obseruata enim characterum potestate, qui sæpius repetuntur, nemo est quin videat, parum conferre ad scripti obscuritatem characterum potestatem immutari, neq; solum potestatem, sed etiam figuram; si quidem nè latens scriptum mentis inquisitione eruatur, parui videtur referre characterem vel barbaricum esse, vel aliam quamuis formam pro caractere depingi, modo compertum sit, quo sermone charta concinnetur, isq; sermo interceptori minime obscurus existat. Sed vt de Ciceronis inuento loquamur quis eius laborem in eiusmodi notis perquirendis citra nauseam subibit, vt tot sibi characteres effingat, quot rebus singulis, quæ vsu venire possunt, vt singuli aptentur sufficiant, quibus quamuis tuto scribi possit, quomodo tamen paucis diebus, ne dicam horis idem conscius interpretabitur, qui hunc verborum indicem retineat? Abeant cum sua vetustate tam copiosa veterum commenta, nos animi occulta consilia scripto committuri, nequaquam ijs tutos existimabimus, longe alios astus, longeq; aliam vafritiem hæc ætas videtur exposcere, in qua vel infantes nondum verba balbutire cognouimus, cum subdola mentis quædam signa, veluti malitiæ primitias ingerunt, quasi à nutricis huberibus simul cum lacte illam suxisse, ne dicam a matris vtero contraxisse ideantur, quare in vsum, qui velint hæc admittant, nos certè sicubi res occultissimas necessario latebras exposcit, pro rerum occasione, illis nequaquam vitæ & fortunarum discrimen committendum ducimus, nisi res minoris esse videatur, vt in re occultanda nimis laboremus, cuiusmodi igitur ad hæc astus ætas nostra protulerit, nunc in medium proferamus.

Quid sit furtiuus literarum notis scribere.

Cap. III.

IL aliud furtiuus literarum notis animi sensa committere appellamus (quod in hoc volumine præcipuum intendimus) quàm eo scribendi vti artificio, vt quod per epistolam nunciare velimus, ita occultemus, vt non alia ratione, quàm ea, quæ à nobis inducta est possit interpretari, quo fit, vt huiusmodi scriptum nemini nisi amico, cui res nostras percipi volumus, facile cognoscatur. Huius verò artificij tria potissimum sunt genera, tria enim præcipuè accidūt literæ, ordo, figura, & potestas, quare alia scribendi ratio ordinis per mutatione obscuratur, vt si ROMA pro eo, quod est AMOR scribatur. Alia figuræ cōmutatione, vt si pro formis nostrarū literarū quiduis aliud ex arbitrio depingatur, & sua quæq; literæ potestas forma exprimitur. In hunc modum Esdras scriba, & iurispe-

F ritus

ritus vt Hieronymus in libri Regum præfatione testatur, cum eum librum scriberet, in quo leges continebantur, nouis characteribus vsus est, qui postea à Iudæis vsu recepti, omnibus temporum successione perspicui facti sunt, vt non alius apud Hebræos characteris vsus etiamnum perduret, quàm eorum, qui tunc nuper reperti, erant obscuri. Alia permutata figurarum potestate obscurior reddetur, vt si pro vna Tyriorum litera, alia Palamedis, & pro Palamedis vna Simonidis Melici pariter alia reponatur, vel ex aduerso: Nam si veterum monumentis fides habenda est, Tyrij apud Græcos literas induxerunt numero sexdecim, post hos Palamedes quatuor, demum Simonides totidem adiunxisse traditur, ita vt omnes quatuor & viginti numerum absoluant. Hæc sunt præcipua occultè scribendi genera, verum ex ijs multæ species emanant, quæ pro diuersa eorum compositione variantur: nam & ordinis transpositio, figuræ forma, & potestatis functio multiplex esse potest, & ea simul posita, diuersissimam obscurandi scripti perplexitatem efficiunt, Vnde tam multa, diuersaq; esse possunt genera, quàm varia excogitantium in omni tempore ingenia. Sed hæc suis locis interlegendum fient clariora, quare velle hic ea percensere, absurdum esse existimo. Nunc ad reliqua transeamus.

Quomodo per literarum transpositionem occultè scribi possit.

Cap. IIII.

V igitur ad occultè scribendi modos accedamus, ratio poscit, vt ab ordinis transpositione, & in hoc genere à simplicissimis & scriptu facillimis exordiamur, inijs enim simpliciora magis conuenire videntur, taliq; ordine omnes ad disciplinas commodius prouehimur, vt primum cognitu facilia, mox aliquanto difficiliora, & minus simplicia discamus. Quare inter cæteros talis scripturæ modus, qui ab huius rei non ignaris circumferuntur, hic primum occurrit, qui eo artificio contegitur, vt literæ certo ordine seruato, in scripto transponantur, huius generis duplex ratio esse potest, altera erit, quæ suspitione prorsus carere videatur, altera, quæ licet suspitionem afferat, se tamen sua obscuritate tuebitur, nisi nimis curiosus interceptor, obseruato literarum ordine, quomodo literarum nexus transferatur, deprehendat. Prioris ratio hæc est. Proposito primum vestræ sententiæ exemplo, vt tutius scribatur, duæ statim lineæ capiantur, in quibus literæ collocantur, prima tum litera in superiori versu, proxima in inferiori, rursus tertia in superiori, quarta item in inferiori alternatis vicibus reponatur, quoad tota spatia literis compleantur, mox ijs perfectis binæ aliæ sumantur lineæ, quæ pari modo literis occupentur, donec totus sensus expleatur, quo fiet, vt binæ extremæ lineæ aliquando ambæ dimidiatæ remaneant. Hæc sententia notata primum nostris characteribus subiiciatur exemplo.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET INITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FORTITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BELLIFINIS ERIT.

Hæc verba si ad eam formam scripto committenda sunt, transposito literarum ordine, tale scriptum indicabit.

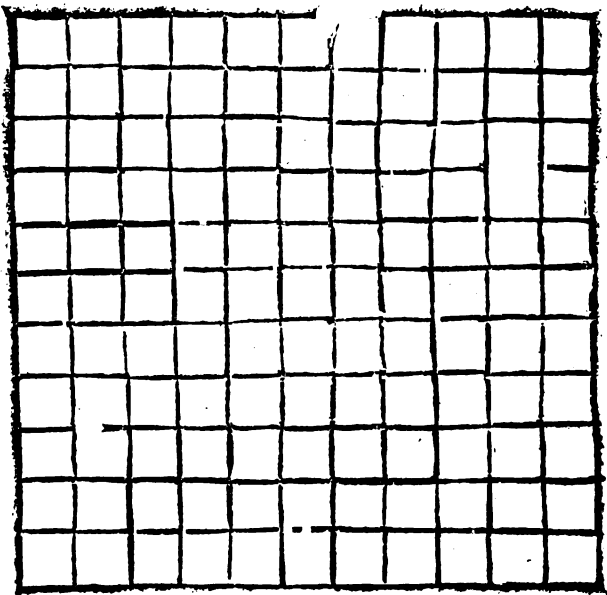
p f m d a n c e h s e a g e i i i t n t b l u q i h d e u b l i e a d f r i e c c d t
o t e i m o t m o t s g r d m n e i i e e l m u a o i d x e l g r n o o t t r e i i e
c e e o u a i u b e b l i i e i
c d p p l b t r r f t e l f n s r t.

Sed

Sed perplexius & inuolutum magis scriptum erit, si numerus versuum adhuc duplicabitur, vt quatuor primum lineis constitutis, literæ & ordine collocentur, vt prima primi versus initio, proxima quarti, tertia in fine primi, quarta in fine postremi, quinta deinde initio secundi versus, sexta initio tertij, septima in calce secundi, octaua deum in calce tertij disponatur, idem & postmodum ordo seruetur, vt subiecto essemplares clarius suggeretur.

p a h g i b i u e r r a b i l e b e d i a b h l t e f n f
 m c e i n u d l d e t u b . e l u u c c f i e q t i a e d
 e t f m i m i l o r e r e . r l r l c e o g d u e n g m i
 o m o r e e a x r t d b f t n t t p i t n e o l i d t o t

Possimus ad id mathematicis figuris uti, aut literas disponere in militares ordines, vt in phalanges: vnde si in quadram formam literas dispositurus fueris, ita facito. Habeto literarum numerum, ex eo quadrata eliciatur radix, quæ ordinis metata ratio erit. Exempli causa superiorum literarum numerus est 122, radix 11, est 121, remanet vnitas disponetur hoc modo.

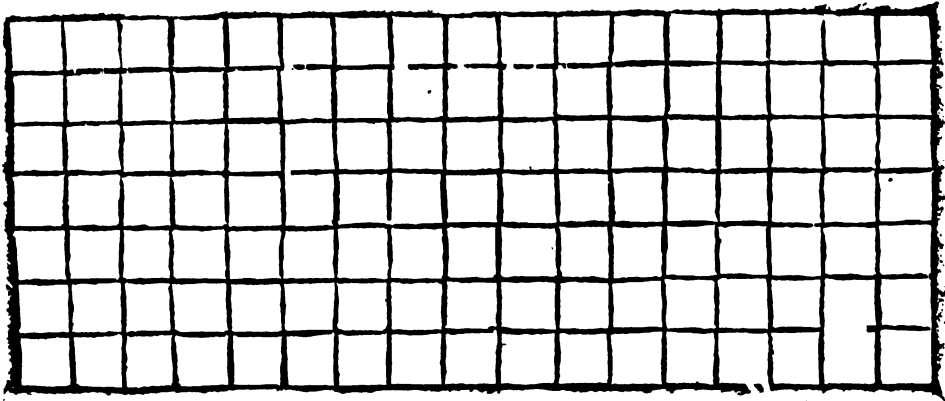

p o s t m e d i a m n
 o c t e m h o s t e f
 a g g r e d i m i n i
 e t i n i t e b e l l
 u m q u i a h o d i e
 d u x b e l l i g e r
 a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c c
 e d e p o p u l a b i
 t u r u r b f e t b e
 l l i f i n i f e r i t .

Nos vbi scriptum tali modo concinnauius: ab imis ad superas ascendendo à dextris, vel à sinistris, quomodocunque libuerit, ita scriptum eueniet.

I t e r a d u e a o p l u d c n u m t g c o i r e e d x q i g t s f u p c o b u n r e t i r o i f e i i e m m
 n b p d o l a t d h e e f u i r l h e i o d f l t t i o b m s i e t a e i g d e i t a r b b c t e i l n e m i e i
 c e r e l i f n t .

Poterimus easdem in alteram longiorem formam disponere, & si longius latus sit 17 breuius 7. sic enim concinnatur.

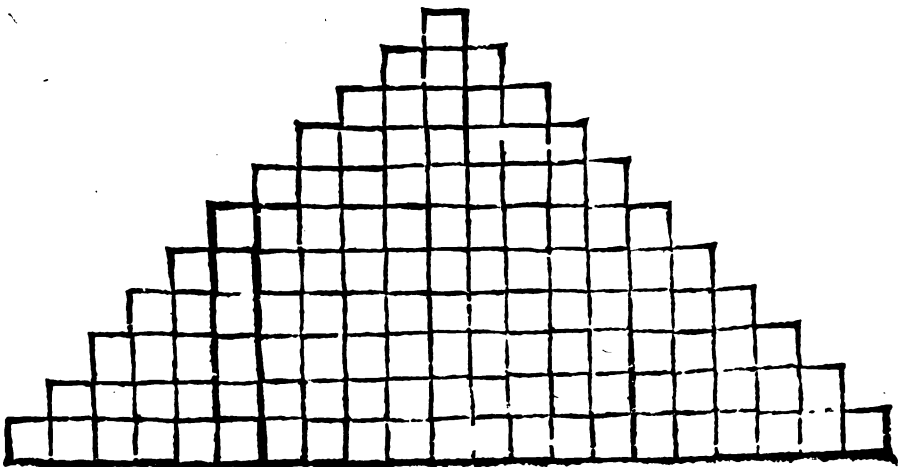

p o s t m e d i a m n o c t e m h
 p o s t e s a g g r e d i m i n i e
 t i n i t e b e l l u m q u i a h
 o d i e d a x b e l l i g e r a n
 d o f o r t i t e r c e c i d i t
 e c c e d e p o p u l a b i t u r
 u r b f e t b e l l i f i n i f e rit.

Etiã à dextris ab imo ad summa ascendendo, tale erit.

V e d o t o p r f o d i f o b c f i n t f f e o e i e t e d r d t f m t e t n e a e b p i x b g d e
 o t b e g i l p e e l r a l u r l l e m i l c l u d n f a e i m i o i b c g q m c n i i e u i t i t d r i
 n e s u i a a i m e r t n h e h . rit

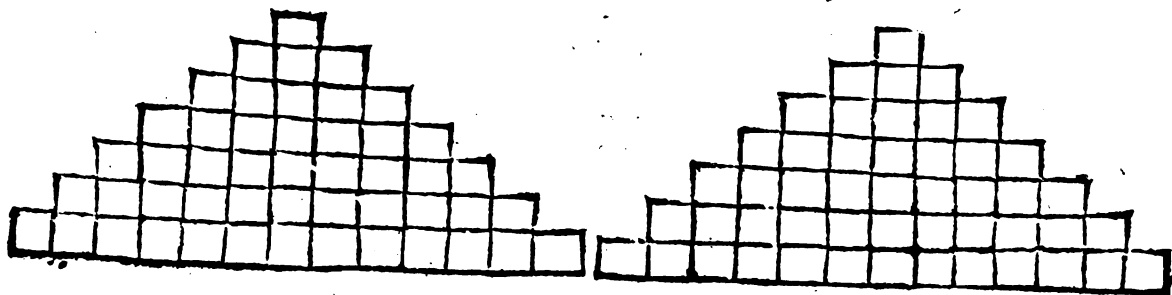
At si in triangularem formam ordinare votum fuerit, sola erit in apice, mox infra tres ordinabimus, demum quinque, septem, & nouem, et si quæ ex locis supernumerabuntur, è latere locabimus eas. si scire aues, quotus erit postremi literarum ordinis, ex arithmetis progressionibus condisces. Excipe radicem quadratam totius, eam dupla, ex numero vnum deme, & relinquetur postremus literarum ordo. Erat numerus 122. radix 121. erat ij. dupla erit 22, deme vnum, erit 21. hic erit postremus literarum ordo.

p
 o f t
 m e d i a
 m n o c t e m
 h o f t e f a g g
 r e d i m i n i e t i
 n i t e b e l l u m q u i
 a h o d i e d u x b e l l i g e
 e r a n d o f o r t i t e r c e c i d i t
 i d i t e c e e d e p o p u l a b i t
 u r u r b f e t b e l l i f i n i f e r i t

uieanrhmmoprdrhieonefuiatodsfodtrrndeitcibedibmetascoeeci
 feecfdlnamteouligbdrxuegeetbmtlpieqilotlui pelifuriilcnae
 ibcfietxi. t.

At si in forcipes diuisurus, sunt enim forcipes duo adhærentia sibi triangula. Ita
 facies. Diuide literarum numerum, qui est 122. erit. 61. cuius proximior radix. 7.
 dupla, erit 14. deme unitatem, erit 13. hoc modo.

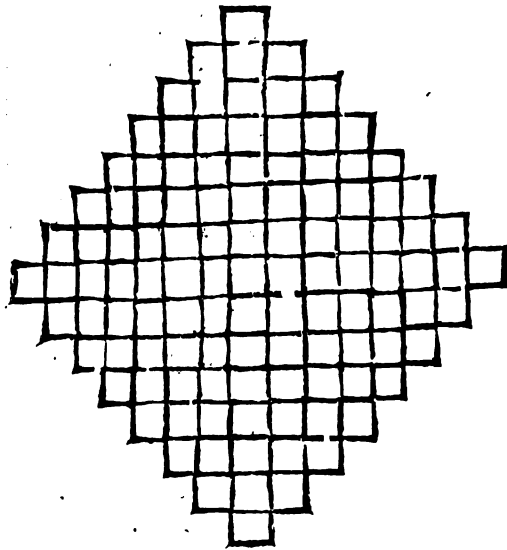

p
 o f t
 m e d i a
 m n o c t e m
 h o f t e f a g g
 r e d i m i n i e t i
 n i t e b e l l u m q u i
 a
 h o d
 i e d u x
 b e l l i g e
 r a n d o f o r t
 i t e r c e c i d i t
 e c c e d e p o p u l a b
 itur vrbis & belli finis erit.

Eodem, quo prius vsus fuetis modo, & in sequentibus vteris.

irhmmopteonefedfodtbitciemetalifelnamuigmegqtuiia
 ctaceohcenldderdlnidcoixeefgbpcocoirrpdtuillaebi.

At si rhombo vti volueris, is erit tranſuerſum quadratum, vel duo obuerſa triangula.

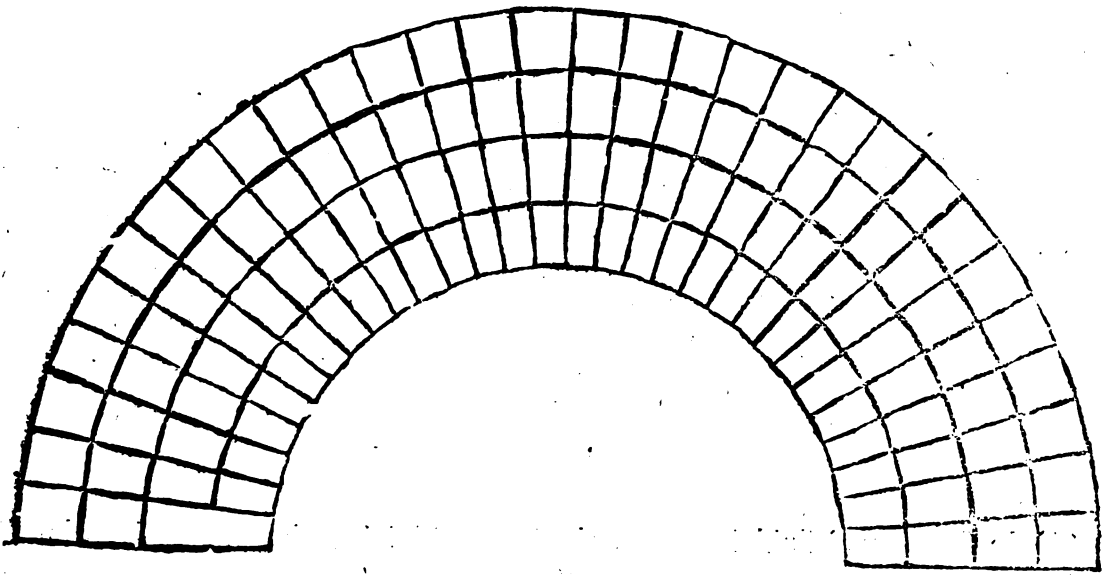

p
 o f t
 media
 m nocte m
 h o f t e s a g g
 r e d i m i n i e t i
 n i t e b e l l u m q u i
 a h o d i e d u x b e l l i g
 e r a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c c
 e d e p o p u l a
 b i t u r u r
 b s e t b
 e l l
 i finis erit

obuelatum ſcriptum.

a n h r m m o p h i e o n e f e o t d f o d t r d e i t c i r a i b m e t a c n e e i f e i f e e d d l n a
 m d c o u l i g b e i f x u e g i p d o b m t u t o i r e q i r n p t t l u t b r u e i l i b ſ u l c t i
 l e e r a c e g .

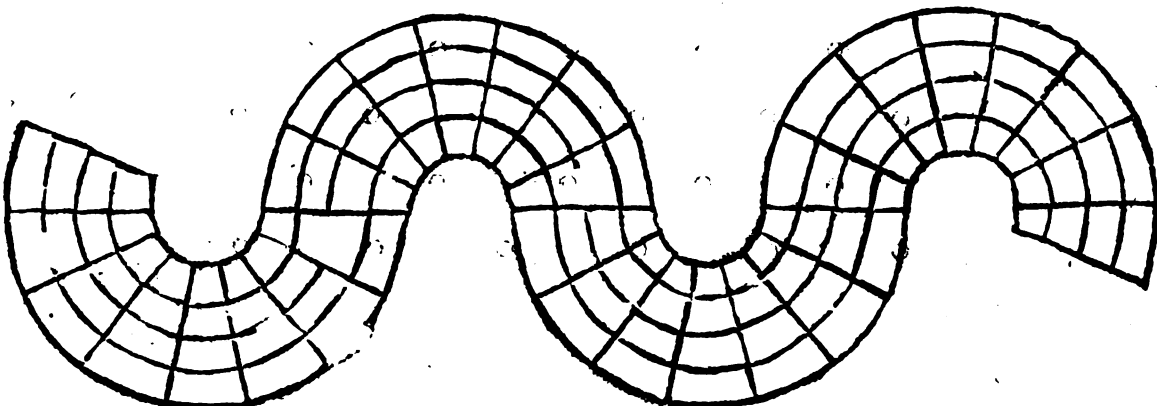
Posſumus & idem in ſemicirculum deſcribere.

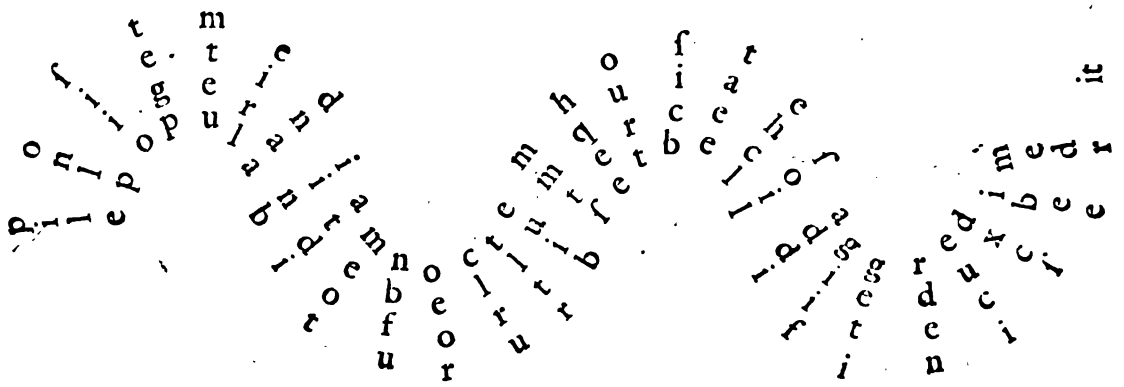

p o s t m e d i a n o c t e m h o s t e s a b o d i a s e r e d i c e r e
 i n i e r a n d o f o r t i t e r c e c i d i t i n i s e r e d i c e r e
 e p o p u l a b i t u r u r b e t b e l d i f i n i s e r e d i c e r e
 i t

p i o n f e l i t p i e m o g t e p e i d u r n i l a i a a n t m b d e n i o b o t f e e u o l t r r l
 e u t u m r i m h b t q o s e u f e r i t t c a e b e h f e c o a l i d g l d i g i e r f t d e i e u d n
 c x i r c b m f e e d r . i t

Possumus & eadem in serpentis formam redigere, ac literas è regione positas ordina-
 tas collocare hoc modo.

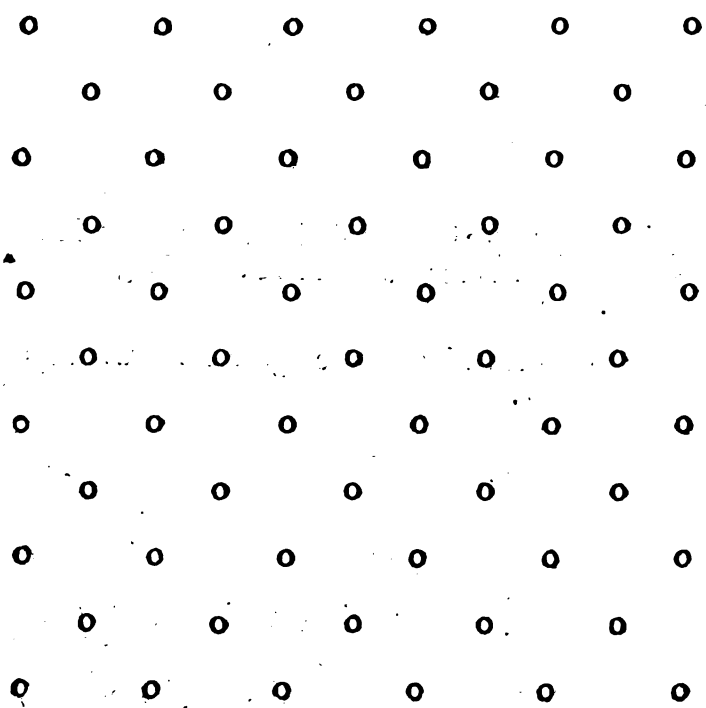

Si à dorso volutæ, à sinistris, & dextris, & mox binis hinc inde acceptis, primo supra, mox infra, & postremo serpentis initia & fines actus dirigendo constitues, ita eueniet.

orncgemtgdæaiedbleuclixtudboefrtcdticdidernuuiitrffsibieu
 bplteoaelpbflegrreiaeclutitieiuainqhnmomf teotfdhesimfel
 iprdem. it.

Poterimus & alio modo rem variare : nam si prius in quadratum & rhombum disposuimus, nunc in quincuncem distribuere poterimus, sed quæ sit quincuncialis figura, in nostris libris de Agricultura demonstrauius : sed quia res paratu facilis: hæc pauca sufficiant.

Hæc

p o f t m e d i a m n
 o c t e m h o f t e f
 a g g r e d i m i n i
 e t i n i t e b e l l
 u m q u i a h o d i e
 d u x b e l l i g e r r
 a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c c
 e d e p o p u l a b i
 t u r u r b f e t b e
 l l i f i n i f e r i t.

Hæc metata ratio quia ex infinitis locis prospectum habet, potest infinite variari: nos tantum contenti erimus vna ex obliquo superius.

p a o u e g c f a d m t g t t e r n u q i r e m i t d c d x u n e m e l u e e o b i i d h d i r p c f e
 a t i o i f u o i o l h e m f a i r p d r l o b i t m n b u i t i d e n e n i f l t i g i l i f s e a e t e e l e t
 b c e r r b i c i e .

Sed quando operari oportet, vt operi paratiores simus, oportet sub paginam aliam delineatam habere, secundum ea, quæ simul cum amico conuerti sunt: quæ cum infra transpareat, rem citius, & securius absoluet. Sic variata semper literarum transpositione, complures inuolutos scribendi modos nanciscemur, quos poterit quisque suo more inducere, nobis enim hæc attingere videtur satis. Fiet etiam aliter, vt eæ literæ in principio, medio, & fine tantum designato ordine, vel principio & fine tantum, vel in principio, medio, & fine simul collocentur, non tamen facile erit ad hoc significantes semper dictiones suppetere, atqui quoties id commode fieri non poterit: non ab re erit, tale scriptum componere, vt nullum verbum, quod aliquid significet contineat, vt alienus interpret ignoti idiomatis opinione ambiguus teneatur, quod etsi suspicione non carebit, artificij tamen nequaquam admonebitur, præsertim si epistola græci, vel barbari alicuius sermonis, cuius cognitio interceptori futura non sit, sonum imitetur. Exemplum subscripti thematis subiciam, vbi significantes literæ in initio medio & fine collocantur.

**CVM DIVITIJS INTER NEAPOLITANOS ET HOSTES PV-
GNATVM ESSET, SPE OMNI SE ABDICARF COACTI,
RETRO ABIERVNT.**

Cheurim drisu trasiberu sin thimelior nieba perofil iutla nos eliteteblah orset
 ertlip, ulogeon, astiu mes slett stepole olmin irfilesonimie asbid ica, rec
 ostaric tir estur oab imenr, urnot.

G

Quomodo

Quomodo aliter transposito literarum ordine scriptum indissolubile fiat. Cap. V.

AM paulatim ad eum scribendi modum ventum est, in quo credibilis erit interpretum curam frustrari, quàm quicquam proficere, quod tertio loco facturos huius libri initio polliciti sumus. Primum itaque se offert, vt hoc in literarum transpositione, quæ hic aliter fiet, quàm proximis dictum est capitibus exigatur. Hæc scribendi ratio sic se habet. Posita primum thematis sententia, duo, vel tria, vel quatuor ex arbitrio verba delignantur, quæ medijs interuersus spatijs scripti ita supponantur, vt horum singulæ literæ epistolæ singulis æquatis interuallis occurrant, quare oportebit versuum, & literarum spatia opportunè ad rei commoditatem distincta collocari, quod si earum dictionum notæ nostræ sententiæ literis numero non respondebunt, ea verba toties repetentur, donec possint adæquari. Si aliter enim fiet, numerorum notæ pro singulis earum literis supponentur, quæ ordinem cuiusq; literæ earum iuxta alphabeti dispositionem innuant, charta deinde in quâ scribendum sit, tot punctis iustis interuallis, & se recte intuentibus distincta designabitur, quot nostram sententiam literæ complebunt, mox prima thematis litera primæ verborum, quibus scriptum occultatur, accepto numero, quota in alphabeto fuerit, respondentis punctorum ordine reponatur, vt si nostræ sententiæ prima litera sit A, vel B, verborum verò, quæ extrinsecus sumuntur, prima pariter sit C, vel D, quorum altera tertio, altera quarto loco in alphabeti ordine collocatur, illud A, vel B tertio ad earum rationem, vel pari modo quarto puncti loco in charta disponatur, idq; fiat donec totius epistolæ verba absoluantur. Aduertendum tamen est, vt rectus in scribendo ordo seruetur, vt vna litera, vel caractere posito, postmodum in numerandis literarum ordinibus inde ad postremum versus punctum peruentum sit, tum relictis initio spatijs, retro, vt ordinum numerus compleatur, redeundum est, hoc tamen cauebitur, vt occupata punctorum interualla prætereantur, ne iterum sumerentur. Verum totum hoc subiecto exemplo latius indicabitur.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMOQVE CONFLATO,
ET MVLTIS INSVLIS MARIS CAPTIS VEXATISQVE, EX-
TERNAS ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CEPERVNT.

Hæc verba, vt in hoc modo scripto occultentur, talis sententia pro clavi statuatur.
CASTVM FODERAT LVCRETIA PECTVS, cui subiungatur AL-
GAZEL vt barbarum nomen, vt non ita facile menti occurrat.

POSTBELLOMAXIMOACERRIMOQVECON-
castumfoderatlucretiapectus
FLATO,ETMVLTISINSVLISMARISCAPTIS
gazelcastumfoderatlucretiapectu
VEXATISQVEEXTERNASETNOSTRASRE-
falgazelcastumfoderatlucretia
GIONESSVBIGERECEPERVNT.
pectusalgazelcastumfod.

Possunt

Possunt & horum verborum cuiusq; literæ numeri in clavis locum, vt dictum est, facilitatis causa succedere.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMO QVE CONFLATO, ET MVLTI INSVLIS MARI S CAPTIS VEXATI SQVE, EXTERNAS ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CEPERVNT.
 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 17. 1. 10
 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 3. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 17. 1.
 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 14. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 13
 1. 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4.

Tum in hanc rationem centum & vndecim punctis constitutis, sic scriptum concinnabitur.

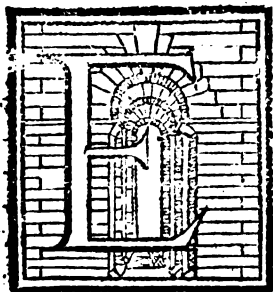
iapox ... fl m. f. . i. o. . q. m. . a . . t. t. u. o o . a b
 . et e . . c . . l c e l o . e o . m r n . . . r.

Punctorum omnium spatia non impleuimus, vt eorum pariter & literarum rationem exemplo commodius redderemus. Hastenus enim hæc tantum verba scripta sunt.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMO CONFLATO ET. Verum ne, quod reliquum est prætermittam, thema inferius integrum reponam. Ratio interpretandi. Cognito clavis themate in eandem formam amico interpreti facillime liquebit. Sed quoniam dictum est hanc rationem scripti aliter, quàm superiora se habere, discrimen tale assignabitur, qui ibi curiose obseruatus literarum ordo facile deprehendi poterat: clavis cum quo scriptum claudebatur, simul cum scripto erat, hic verò aliter interpretem propè diuinum esse necesse est, vt rationem, qua scripto occultatur, intelligat, aperiendi sensus claue tantum apud amicum seruata, quæ scriptionis formula pro clavis commutatione, commutabitur semper.

iapoxae qflprruexsimnfneciioalqaltomaraetfistttiseuniebootab
 fetcirfctneefeeilccifoemmuralfrnoecopmxtxturegfgnnsur.

De anagrammatismo, & quomodo per illud obscure scribere possimus. Cap. VI.

ST figuræ nomen apud Grammaticos ἀναγραμματισμός, scilicet literarum traiectio, & transpositio, qua vocabuli alicuius literis traiectis & traspositis fit alia & diuersum significans vox. Eustrathius apud Græcos exemplum eiusmodi affert, χαλός, ἄχλος, ἀρετή, ἐρατή, φλύαρος φλαύρος, λιαρός ἰλιαρός, λόχος ἔχλος, ἐλιγος λοιγός. &c. nos eo modo vtimur, vt multa verba vel integros versus mutemus, & literas transportamus, & si multæ fuerint, difficile erit, vt is, ad quem scriptum missum fuerit, aliquo modo illud interpretetur. Vtimur elegantissime in insignibus, vulgò dicuntur impresse, pro anima, nam & si cum corpore suo fungantur officio, transpositis postea literis, & amantis, authoris, vel contrariam rem aliquam significabit. Exemplum. Erat quidam nobilis gallus dictus. GVLIELMVS BLANCIVS: anagramma erat, LVMEN GAELIS CIVIBVS. Vocatur à Iesuitis IGNATIVS DE LOIOLA, O IGNIS A DEO ILEATVS. & cum aliquis MINISTER diceretur, MENTIRIS respondit alter.

Quomodo transpositæ literarum notæ deprehendantur, & interpretentur. Cap. VII.

RATIONEM autem, quæ in transponendis characteribus consistit, non esset inopportunum prætermittere, tum quia ijs, qui se ex alicuius operis præceptionibus in alijs scripturæ inuolucris exercuerint, facilius videtur, quàm vt demonstratione opus sit, tum etiam quia in libera hominum transponendi voluntate, minime certa ratio tradi posset. Verùm ne rem omnino intactam relinquamus, id solum admonuisse satis erit, vt primum experiatur, an eo dolo charta contacta sit: characterum enim contextus per omnem ordinem requiratur, modo in tertijs, modo in quartis quibusve literis, vel alio ordine, modo in dextro in sinistrum, modo à sinistro in dextrum, modo in secunda linea, modo in tertia & quarta, vel aliter modo in versum initio, modo in fine, (quemadmodum alio volumine suo loco significatum est) donec vnus tantum verbi notitia eruatur, quod vbi foeliciter tentatum videbitur, pari ratione & ordine seruato, si eiusmodi solus sit, in cæterum procedi poterit: & ob id interpretem velocis ingenij oportet esse, vt illico transpositiones & coniunctiones literarum omnium coniungat, experiaturq; si consonum aliquod verbum inueniat. Exemplum erit, proponatur primum scriptum.

Iter aduea opludcnumtgc oireed xqigtffupcobunretiroifeiiemm
ubpdolatdheesuirtheiodsfelttiobmfietaeigdeitarbbcteiliuemie
icerelifn.

Si I prima litera cum tertia, quinta, septima, nona, copulabitur, nil consonum resultabit: nam I e a u a, idem eueniet cum quarta, septima, ex decima I r u o: & ne tædio lectores efficiam cum omnibus quibuscunque interuallis, nunquam congrua oratio proueniet. At si vndecimas omnes accepero, consurget.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET INITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FORTITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BELLIFINIS ERIT. Hæc ad eam fraudem detegendam talis occulti scripti satis esse videntur, proximum est vt de agnoscenda simplici permutari characteris occultatione modos præbeamus.

De furtiuis notis in quibus mutatur figura, & de characterum notis effingendis. Cap. VIII.

QUOD IXIMVS de ijs scribendi modis, qui ordinis transpositione interpretem artificiose deludunt, quod ad primum membrum partitionis nostræ pertinere videbatur. Proximum est iam illos prosequamur, qui non nisi maximo cum labore possunt interpretari. Verum antequam de illis verba faciamus: non absurdum erit (tametsi id nemini difficile fortasse videatur) componendi & scribendi huiusmodi characterum notas rationem tradere, quod non tantum efficiam, quia existimem id aliter difficile futurum, quantum vt demonstrarem ad reliquas notas rectè effingendas hæc ipsa, quæ nunc tradimus præcipue desiderari, vt quod de vno characterum modo præscribimus, id & de cæteris perscriptum intelligatur. Quare exemplum in hoc simplici tantum scribendi modo præposuisse satis erit. Scribendi itaque ratio quatuor in rebus præcipue videtur consistere, figura, contextu, proportione & facilitate, de quibus singulatim suo ordine dicemus. Sed primum de characterum figuris

figuris, & lineamentorum ductibus dicamus. A itaque potestatem si velimus occulta characteris figura exprimere, maiusculum græcum thita figurabimus in hunc modum Θ . B talis character demonstrabit. Recta fiet linea, è cuius capite alia transversa in dextrum producat, & inferiori dimidiato minor sit, vel paulo minor, ita ut gamma inuersum videatur Γ . C huiusmodi erit, ut Z nostrum maiusculum inuersum imitetur, hoc tamen discrimen erit, quod huic quarta linea quemadmodum prima ducta, tertia cohærebit Σ . D character diuaticis cruribus, in fastigio coniunctis depictus demonstrabit, ita ut græcæ literæ lambdæ similis sit: in cuius capite recta linea sursum ducatur, quæ sua longitudine corpori characteris adæquetur sic Λ . E duabus lineis transversis, & in summa coniunctis, quarum altera sinistra crassior, altera paulo subtilior sit, tali figura Δ exprimetur. F proximus character inuersus, ut superius lineæ hiatus habeant, & inferius coniungantur, designabit hoc modo Δ . Pro B iustæ rotunditatis circulus describetur sic \circ . In aspirationis locum recta linea, quæ proximam figuram æqualiter pertranseat, designabitur, & superne & inferne excedat, & à tumore æqualiter vtrinque disiungantur hoc pacto Φ . Pro I duæ lineæ in longum ductæ, quarum capita alia transversa coniungat, & nihil excedat, & longitudo latitudine duplo maior sit, ut feruetur characteris decus, depingetur sic Π . L linea recta in cuius calce alia transversa in dextrum ducatur, vicem supplebit, sed inferior linea, quemadmodum in reliquis characteribus dictum est, superiori dimidiato minor sit J . M columna, è cuius medio duæ lineæ in dextrum producantur, quarum altera deorsum, altera sursum feratur, demonstrabit hoc modo Δ . N munus talis figura explebit. Recta linea depingatur, è cuius pede alia transversa in dextrum à sinistro ducatur, ut T inuersum esse videatur J . O nostrum C inuersum exprimet Γ . P proxima figura duplicata indicabit, ita tamen, ut alterius fastigium alterius calcem comprehendat in hanc formam 3 . Q græca litera delta, instar triangularis formæ designabit Δ . Pro R nostri S inuersi figura depingetur Σ . Pro S nostrum D inuersum designabitur sic Γ . T omega græcum inuersum demonstrabit hoc modo. υ . Pro V recta linea in longum ducta depingetur, è cuius medio spacio alia duæ vtrinque æqualiter hiantes in calce producantur huiusmodi Δ . Pro X recta linea depingetur, è cuius fastigio altera transversa in sinistrum producat, in hanc formam C . Z inuersa figura, quam I diximus indicati munere fungetur in hunc modum Π . Hæc sunt, quæ de literarum figura dicenda videbantur. Proximum est, ut de contextu agamus, neque enim parum refert literarum contextum obseruari, ut in eadem dictione, quæ nexum desiderant, simul connectantur. Huiusmodi contextus, siue nexus ne ignoretur, id apud nos debet intelligi, quod est vnus literæ finis cum alterius initio societas: In hunc modum erit. Si Δ cum V iungere velimus, N, sic enim seruabitur recte contextus, eodem modo Γ cum T hoc exemplo T sociabitur, ita ut vnus literæ pars alterius initio detrahatur, modo id non incommodè fiat. Potest & aliter nexus esse, nempe ut literarum confinia tangantur, sic pro duobus his $\Pi \Gamma$ fiet contextus huiusmodi ID . Quæ nexum & contextum amant, omnes characteres erunt, præter hos quatuor $\Theta \circ \Phi \Delta$. Literæ proportio in figurarum partibus, prominentijs, & interuallis posita est. Partes figurarum æqua dimensione & crassitudine decentes esse debent. Prominentiæ in longitudine, quæ sursum & deorsum producantur, excedens corpus literæ consistunt: excessus hic corporis quantitatem debet æquare. Interualla considerantur in literarum, & dictionum inter se distantijs, ut elementum ab elementi literæ interpositione, verbum à verbo \circ literæ magnitudine iungantur. Facilitas in characteribus debet esse, ut eorum formæ simplicissimæ sint, ne nimia lineamentorum figuratione molestiam scribenti afferant. Quod si initio nouorum characterum figuratione scribenti videbitur molesta, parua consuetudine facilitas comparabitur. Hæc in omnibus characterum figuris decenter seruanda sunt, quæ potuissim omittere, nisi aliquid, quod ad scribendi exactam rationem spectant, prætermisum esse videretur.

De

De simplici furtiuarum literarum modo . Cap. IX.

T igitur ad scribendi modos veniamus, in quibus figuræ permutantur, non immerito videtur initium hic etiam à simplicibus id genus scribendi modis, & facillimis sumi debere: tum vt discantibus, & ad huc rudibus in hac re ingenijs commodius consulatur, tum etiam, vt inde auspiciemur, vnde reliqua huiusmodi inuenta quodammodo videntur prouenire. Huius nominis ratio, quod simplicem hunc scribendi modum appellem, ne illud temere videatur induxisse, vnde ducta est apparet, quod sic etiamnum rudes, & in hac scribendi ratione parum exercitati scribere consuescat, ijsq; scribendi modi inter id genus reliquos omnium primi occurrere solent. Vel aliter adhuc simplices dicuntur, quia ociosarum, & inutilium literarum, vel dolorum positione defraudantur, nec fuco vel fallacijs conteguntur. Hæc occulta scribendi ratio est huiusmodi, Totius primum scripti sententia decernitur, mox furtiui omnes primorum elementorum characteres, quibus simplex scriptum occultemus, statuuntur, vt sua cuiq; literæ nota substituatur, tum ijs supposititijs substitutis, pro proprijs admittantur, donec totum id quod velimus, in hunc modum perscribatur. Res quamuis perspicua sit ex se, exemplo tamen clariss indicabitur. Hæc itaque verba statuuntur ea scripturæ ratione contegenda .

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET
INITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FOR-
TITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BEL-
LI FIINIS ERIT.

QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD
 QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD
 QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD
 QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD
 QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD
 QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD
 QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD QVOD

His & cognata fraus esse potest, dum versuum series non continuatur, sed interualla verborum suis terminis minime distinguantur, & alia verba cum alijs miscentur, alia interciduntur, quod ex arbitrio ea tantum ratione, quæ commodior fiet, scriptum occultabit, vt si idem scribendum sit, in hunc modum characteres disponantur.

2AK PUCAL UTOOKPILOZ
 IDP LVAZ PPUK I DDUZOU
 OΦ KYPLVDVZPI YVU
 CUA KYVZAVZAVZAVZAVZ
 PPOVTV OVOV ΔOVVVO
 UZCICLI PUC

In his etiam adiectitiæ literæ suum locum fortientur, solent igitur ad hanc rem scri-
 bæ extra numerum primorum elementorum superfluos sibi characteres effingere,
 quos serio interscribendum, vel initio dictionum, vel in fine, vel ijs medijs interse-
 runt, vt eorum ociosa adiectione interpretantium labor irritus reddatur, quare ex
 arte OCIOSAS & ADIECTITIAS notas appellamus, quam non alia ratio-
 ne, quàm characterum superfluitate interiectæ decipiant, vnde etiam NVLEAE
 appellantur, quia nullam habent literæ potestatem, nulloq; in dictione literæ fungun-
 tur officio. Hæc scribendi ratio pluribus modis obscurior fit. Prima est, quod talibus
 interiectis notis, verus literarum dictionis numerus irritatur. Altera quod sic ordi-
 nata vocalium & consonantium series (quam maxime esse necessariam inferius doce-
 bimus) auferetur. Tertia additur, quod eæ crebro repetitæ vocales & frequentes con-
 sonantes existimentur. Huc accedit & alius dolus ex ignoratione initij, & finis di-
 ctionis inductus, prouenit enim hoc modo, vt interpret verbum ab ociosis literis au-
 spicetur, & in eisdem positas terminet. Ad hæc additur, quod interpret plurium li-
 terarum scripti, quàm in alphabeto sunt, opinione decipiatur, possunt & aliæ causæ
 esse, quas omittimus. His itaque rationibus sic potest scriptum implicari, vt non ma-
 ximam interpreti, vel non parum in hac arte exercitato interdum difficultatem pariat.
 Huius traditionis hoc erit exemplum.

2CUC KAPOB LCVZV Φ
 DVVD OEOZVXPIPII VVE
 PPUVA TAVLXYS ΔPΦ Φ
 IYX YG XTALPOLLZOLV
 VZUPVZVZVZVZVZVZVZ
 ΣΙΑF YZVZVZVZVZVZVZ
 HAVS TAVLPI VLVVZVZVZ

Ad hæc

Ad hæc literarum quibus carere possumus detractio accedit, huiusmodi literæ sunt QXZY, sine quibus quilibet etiam commodè scribi potest. Pro Q ponatur CV, pro X primæ literæ, quarum loco illa inducta est, assumatur C & S, similiter pro Z duplici SS scribatur, pro Y nostrum I reponatur. Sunt & aliæ literæ, quas data opera euitabimus, vt HBDFGPV, pro quibus fugiendis, verba etiam fugiemus, quibus notandis earum vsus necessarius sit, earum vice alias dictiones, quæ tantundem valeant, adhibebimus, ratio est tum quia id non admodum molestum erit, parcius enim in scriptura solent euenire, tum etiam vt interpreti orthographiæ modum, qui in earum positione obseruabitur, vt scriptum intelligi minus possit adimamus. Orthographia enim facile potest sensus viam aperire. Præterea non solum literarum, sed verborum etiam breuitas ad hoc maximè commendatur, vt si alibi illud horatianum, BREVIS ESSE LABORO, OBSCVRVS FIO, suam vim habet, hic maxime quadrare videatur, neque solum in verbis breuitas, sed in tota oratione amica fit, vt etiam ne dum vnica periodo, sed (si fieri possit) simplici verbo scripti sensus concludatur. Fiet etiam vt nullo modo in tam breui scripto characterum potestatem interceptor possit experiri, vt in verborum indagatione, quæ paucis illis characteribus aptari possint, ambiguus laboret, quare data opera expediet, in eum modum characterum contextum disponere, vt verborum significatus omnino sit ambiguus, dum plura verba pari modo ad characterum figuras referri possunt. Ad hoc valebit si præter orthographiæ contemptum sic perperam scribetur, vt nec numerus, nec ordo literarum, nec vera seruetur litera, cuiusmodi erit si INGNIS vel INGIS scribatur, FILIPVS pro PHILIPPVS, FVROS pro FVROR, & eiusmodi alia, ita vt non orthographiæ modo, sed vulgatæ scripturæ profus nescius, qui scripsit existimetur: satius est enim rudem scribam existimari, quam deprehenso consilio negligentia poenas luere: huiusmodi sunt multa veterum vocabula quorum mos postea temporum successione reiectus est. Eos enim sæpenumero S, pro R, vt fit in LABOS, & HONOS, VALESIVS, & FVSIVS, pro LABOR, HONOR, VALERIVS, & FVRIVS vsos esse comperimus. Item T pro D, siquidem ALEXANTER pro ALEXANDER scribebant, & CASSANTRA pro CASSANDRA, & huiusmodi reliqua, O etiam pro V, vt in HECOB A, pro HECVBA, & NOTRIX, pro NVTRIX indicatur, & E in vsu pro I admisisse, vt MENERVA pro MINERVA, & LEBER pro LIBER, & alia huiusmodi multa. Huc pertinet vocalium & consonantium, quæ crebro scripto interueniunt, figuras duplices, triplices & quadruplices, vel pluribus modis, si libuerit formatas habere, vt modo vna, modo alia pro eadem figura varie uti possimus, vt alienus interpres diuersarum figurarum, pro eadem literæ positione decipiatur. Ad obscuritatem etiam id genus scripti confert monosyllabarum dictionum euitatio; cuiusmodi sunt NOS, NON, NAM, IN, ET, VT, A, E, I, O & alia in hunc modum verba, illa siquidem rariora sunt, possunt interpretem ad cognoscendas literarum potestates non parum adiuuare. Ad hoc etiam faciet, si ab eiusdem verbi repetitione cauebimus, ne sæpius positum interpretem scripti possit admonere, quare ad vsu verborum eandem vim habentium, quoties necesse sit, confugiemus; vt si QVONIAM, semel dictum est, postmodum ENIM, QVIA, NAM, NANQVE, & reliquas dictiones prioris verbi vice admittamus, & pro CITO, reponamur STATIM, CONFESTIM, & ILLICO, & sic de reliquis. Nec indecens decifarum dictionum aliquas notulas effingere, hunc enim & scribendi facilitas, & promptitudo, & interpretandi difficultas comparabitur, siquidem & scriptum compendiosius erit, & interpretanti plus afferet obscuritatis, huiusmodi erit, si talis nota, & quæ à nonnullis pro ET admittitur, quare eius notæ etiam vsus accipitur, si ETENIM, PLANETA, & AMET scribendum sit, hoc modo & ENIM, PLAN&A, & AM&, vt non modo initio, sed medio & fine dictio-

ne dictionis illius vsus admittatur, ad cuius exemplar nos significandæ cuiusq; dictionis partium gratia notas poterimus comminisci. Huic simile erit, si pro significandis dictionibus, quæ crebriores esse solent, primas tantum earum notas designabimus, quem in vsum multarum huiusmodi dictionum notæ, quibus uti possumus, decernentur. In hunc modum veteres multas notas induxisse comperimus, ut C. Caium, & P. PATREM PATRIAE, & S. SENATVS CONSVLTVM indicaret. Ad obscuritatem erit, si vernaculi sermonis Itali, qui semper in vocalem desinit, extrema vocalis interdum expungetur, ut verbum imperfectum maneat: huiusmodi sunt & reliqua, quæ ad obstruendum sic scriptum valere possunt. Obscurum scriptum maxime præpediet, si eorum nomina, quæ frequentissime in scripto necessario interueniunt, aliquo peculiari caractere designentur, videlicet Regum, Imperatorum, Ducum, militum, æneorum tormentorum, ne ex frequenti eorundem occurfu interpretem admoneant. Hactenus de simplici scribendi ratione in permutatatis caracteribus, eiusq; formis dictum est: nunc ad alios scribendi modos succedamus.

Notarum interpretem qualem esse conueniat.

Cap. IX.

DOSCIT itaque locus, ut boni & absoluti interpretis condiciones doceamus, ut statim cognoscatur, quæ earum omnino expertus sit, ad hoc non facile perferri, & proinde quo magis ijs erit innixus, eò dexterius & feliciter in hac doctrina profecturus. In primis itaque acutissimum eum natura esse expedit, ut si ingenij præstantia multum in vniuersis disciplinis adferat adiumenti, in hac præcipue arte suas vires natura possit ostentare, ut quod prouerbij loco vsurpatur. Quemadmodum aurum igni probatur, sic in mathematicis disciplinis ingenium experiri; id aptius ad hanc disciplinam transferri videntur. Singulari præterea quadam animi calliditate, & solertia præditum esse conuenit, & omnis prorsus negligentia expertem, ut vaftrum animum per inimicas insidias & fraudes possit circumagere, dolos perscrutari, ijs obuiare, & omnidum ingenij vigilantia aduersos à se conatus amouere. Ipsa siquidem disciplina non modica ingenij præstantia videtur indigere, quapropter verè liberi & perspicacis ingenij hanc facultatem semper esse existimauimus, & eorum, qui ea delectantur, soleo præ cæteris acumen admirari, & verè ingeniosos appellare, ut ad omnes disciplinas facile idoneos esse existimem. Talem itaque eum natura esse conuenit, arte verò non minus instructum, & primum in multarum rerum, utpote armorum, negotiorum, & militaris præsertim disciplinæ peritia versatum, ut hostium, inimicorumq; astus percallere, & euitare non incommodè possit. Ad hæc accedet multarum linguarum peritia, earum præsertim, quæ magis in vsum esse solent, & quarum cum gentibus commercium nobis esse possit, ut cuiusuis id genus idiomatis ille scriptum possit interpretari. Præterea orthographiæ literarum, syllabarum, & contextus orationis nequaquam expertem esse conuenit, quod in primis solet esse necessariū: In orthographia loquor de exquisita & absoluta scribendi ratione, tametsi non adeo orthographiæ confidendum sit, ut non debeat experiri, vtrū illa sit omissa, quod ex industria posset euenire. At si multas exquisite linguas percallere nimis arduum videretur, latinis saltem literis sit instructus, quod ea lingua vtcunque adeo in hac tempestate communis est; ut ferè non minus vsitata, quàm omnibus vernacula sit, tum quod ea commodius ad cautionem admittitur. Sunt & alia fortasse quorum non ignarum eum esse expedit, pro rerum varietate, quæ possent euenire. Sed ad hæc postremo additur peculiaris nostri operis vsus, ut qua cura & diligentia is in scripti interpretatione

H esse

esse debeat, & se quo pacto in opere moderetur, intelligat. Circa hæc mens & cura nequaquam oscitantis quæritur, vt obiter scripti dolus expendatur, sed maxima attentio, summaq; diligentia, vt animus ab omni cura, & cogitatione vacuus, omnibus postpositis, in ea solum re indaganda elaboret, vt omnem conatum constituat, non tamen si res intensiorem aliquando curam & tempus exposcit, continuanda attentio, & in ea mens nimis anxie torquenda: nimia enim diligentia, & diurnus mentis labor stuporem ingerit, vt minus postea ad hæc ingenium habile sit, & nihil proficiat. Morbos præterea maxime conciliat, & maior sæpe numero ex mentis conatu ægritudo, quàm ex corporis laboribus solet prouenire, vt mihi, si quando in perplexiores notas incidebam, interpretanti sæpè contigit, cui toto ferè die in his consumpto, vix septima, vel octaua hora præteruisse videbatur, vt vesperam non nisi per tenebras, & luminis abscessurum cognoscerem: vnde interdum in longa mentis attentione, quasi apoplexia correptus, stupidus & immobilis, uti Diogenes fixis oculis Solem contemplan, videbar permanere: quare labor erit in aliud tempus differendus, vt res succisiuis horis commodè pro negotij opportunitate peragatur. Verum in his doli species attendenda, nisi etenim ea cognoscatur frustra de cætero labor instruitur, cum ignorato occultationis artificio, nullo modo rei occultæ velamentum possit auferri: sumpto à Medicis exemplo, à quibus nisi morbi causa primum perspecta sit, ægro corpori frustra subuenitur. Vnde nobis etiam de doli specie cognoscenda, legitimas visum est suis in locis hoc volumine obseruationes tradere, ex quibus proprios agnoscendi cuiusq; doli modos interpretes aucupetur: neque id contemnendum aliquo pacto duximus, in quo maiorem difficultatis partem positam esse perspeximus. Cognita itaque velamenti specie omni animi moderatione, & conatu elaborabit, vt abstrusus omnino sensus referetur, nec prius quiescat, quin vero è latebris dolo eruto, inimicos conatus irritauerit, vt de eo in posterum sibi tuto consultum esse persentiat. Locus postulabat, vt aliquot literarum discrimina succederent: sed quia instant nonnulla adhuc de interpete dicenda, ea primum prosequamur.

Quæ nouisse interpretem conueniat, antequam ad scripti interpretationem accedat. Cap. X.

VRTIVI scripti interpretandi regulas tradituro, operæpretium videtur à rudimentis, quæ ad id aditum præstant, & multum conferre videntur, non tamen omnino necessaria auspicari, vt nihil, quod ad optimi interpretis institutionem spectare possit, omissum esse videatur. Primum itaque proficiet idiomatis scripti notitiam habere, diuersis enim modis omnes loquuntur, & scriptum contextunt, eadem res etenim apud Hispanos, Germanos, Italos, & alios pro locorum longinquitate, aliter, atque aliter vocitatur, vt illos hi, hos illi non intelligant, vnde non ipsa modo locutio longè alia est, verùm sæpè etiam scribendi ratio multum varia. Diuersè enim Germani, Itali & Hispani scribunt, quemadmodum loquuntur, & pronunciant, quibus enim diuersus est sermo, pronuntiatio pariter & scriptura necesse est sit diuersa. Nam si Ethrusci, Hispani, vel Germani verba pronunciant, nos qui Neapolitani sumus, audita reddere velimus, quantum bone Deus discriminis inter nostram & eorum prolationem esse videbitur, vt etiam sapissime vix magno cum labore aliena verba pronunciemus, nescio quo patrij sermonis spiritu difficultatem ingerente, ita vt suus cuiq; sermo à natura largitus esse videatur. Dalmatæ V ante L Syllabam inchoante, vt VLASDILAVS vnico spiritu pronunciant, quod à nobis nisi absoluta idiomatis conditio habeatur, neque proferri rectè, neque scribi poterit. Germani eandem literam V geminant.

minant. Hispani vero in dictionum calce sæpissime S pronunciant, vt ferè eorum verborum non reperias, quia ea litera occurrat. Appuli ita pronunciant, vt multorum verborū initio SC loco I prænotēt, si enim IOANNEM proferre velint, proinde proferunt, ac si SCIOANNEM, scriberent, pro IRE, SCIRE. Neq; solum exteræ nationes, vtpote quas magna longinquitas determinat, sed vicinæ & agnatæ sermone, prolatione, & scriptura inter se differunt, sic sua cuiq; populo locutio, suusq; strinendarum syllabarum ordo & compositio est: nam vt de cognatis & affinis vocabulis loquamur, quod Itali, quemadmodum Latini AVDI dicunt, Florentini, ODI, AV, in O conuerso pronunciant. Veneti verò V in E commutato: sic & de alijs innumeris. Suntq; dictiones & nomina familiaria apud multos ex parte diuersa, & corrupta. Siculi IACOBVM diminutivè IACOPELLVM, IOSEPHVM, SEPPEM, & HIERONYMVM MEMMVM dicunt, & apud alias gentes huiusmodi mille talia, quæ non sine obscenitate vero oblitterato sermone proferuntur, fitq; sæpenumero, vt in vno vocabulo, quod apud diuersas nationes commune sit, diuersus sonus pro gentium varietate reperitur. Hæc nosser Pontanus notat, nos vt ostenderemus pro nationum & populorum diuersitatibus locutiones etiam variari, ipsamq; literarum potestatem, & ordinem aliter, atq; aliter se habere hæc apposuimus. Neq; solum id in diuersis nationibus & populis fieri mos est, sed etiam apud eosdem in diuersis ætatibus & temporibus successiue non soni modo, & scripturæ, sed etiam vocabula permutentur, quare nisi etiam interpret cognito idiomate uti tum in loquendo tum in scribendo possit, nequaquam scripti poterit sensum elicere, eo enim ignorato facillime scripti interpretatione frustrabitur. Maximè præterea profuturum censeo si eius, qui scripserit, non solum de moribus, sed etiam de nomine cognitio habeatur: nam si sagax, ingenio pollens, & hac versatus disciplina sit, paulo altius ad interpretationem exordiendum, mentis acies erigenda, & subtiliori via, vt mos est, occulti scripti sensus indagandus, at contra si rudis ingenij, & hebetis fuerit, contemptis orthographiæ præceptis leuiori animo, & mente remissiori procedendum, vnde si hominis disciplinam, mores, verba, nomina, & loquendi formulas illi peculiare, occultandiq; sensus modum omnem, etiam scribendi ingenium interpret agnoscat, non parum profuturum puto. Sæpe enim fieri solet, vt ingeniosi alicuius scriptum segnis & oscitantis existimatur interpretantis conatum facile frustratur, quemadmodum & ex aduerso, si ingeniosi & subtilis illud putemus, quod ab homine socordi, & rudi profectum sit. Quare non parum expediet scribentis ingenium cognosci, vt facilius eruditus, an inconditus scripti sensus sit intelligatur. Si de eius nomine cognitio habeatur, suo loco requirendum, si habebitur, ex eius notis characteribus facilius de reliquo scripto notitiam venabitur. Ad hæc tractatæ rei cognitio accedit, quam & habere multum intererit, eamq; poterit, tum ex scribentis, tum eius ad quem scribitur negotijs, vel vtriusq; commercio nancisci, ratio est, quod cognita materia, facillime communia verba, quæ ad eam rem spectant interpret poterit conicere, quod pro vnoquoq; eorum locorum verbo ex characterum numero, similitudine & dissimilitudine in suis locis obseruata, non multo cum labore cognoscetur: fietq; interdum, vt vna agnita syllaba, ne dicam verbo, de cætero parum negotij futurum sit: nam totius inde scripti ex earum literarum prodicione in alijs verbis dolus detegatur. Exempli causa, si de bello res agitur, literarum numerus eius verbi, vel aliorum ad eandem rem facientia quæretur, quod si eiusmodi verbum haberi possit, in quo eadem litera geminetur, commodius id esse poterit, obseruato repetitæ literæ ordine, vt res certior interpretationis non frustratæ securitatem præstet, quæ geminatio si plurium literarum fuerit, eo magis proderit. Verùm literarum numerus in latino scripto circa casuum flexum variandus est. In vnaquaque materia plura erunt verba communia, quæ eam quasi necessario consequuntur, vt in amore AMOR, COR, IGNIS, FLAMMA, VRI, VITA, MORS, MISERATIO, & SÆVITIA locū habēt, & in bello,

H 2 MILES,

MILES, DVX, IMPERATOR, CASTRA, ARMA, PVGNARE, & huiusmodi reliqua. Huc accedunt & rerum deflexa vocabula, & harum vnum cognitum verbum non multo cum labore multorum postmodum verborum, & totius denique scripti notitiam referre poterit: eoq; modo præter tabularum rationem, vocalium & consonantium discretionem, & alia interpretatio laborem adimere poterit. Non parum insuper expediet, nuncium authoris, vel periti notarij manu perscriptum esse, nam is vel interceptus perperam transcriptus, vel ab aliquo, qui notandi rationem ignorauerit profectus sit, facile fiet, vt turbato scripto omnis interpretandi via obstruatur; siquidem si characteres omissi sint, vel transpositi, vel commutati, puncta præterea non ritè disposita, vel commutata, vel relicta verborum interualla, vel eorum partes interpositis spatij discretæ, vel alio quouis modo, dolus permutatus, interpretem is non parum perturbabit, vt interdum facile decipiat. Vt igitur rem paucis colligam, idiomatis scripti, scribentis, & eius ad quem scribitur, & materiæ de qua agitur notitiam, & emendatam scripturam ad interpretationem non parum posse adiungere dicimus, licet ea, vt dictum est, non sint omnino necessaria, sed ad commodum maxime conferre. Sunt & alia quæ etiam interpretem præstaret agnoscere, quæ ne sermo prolixior sit, omittimus.

Distincta literarum nomina, quibus sæpenumero suis opportune locis uti debemus. Cap. XI.

RIMVM itaque literarum discrimina statuemus, & noua quædam ijs indita nomina declarabimus, quibus sæpe in scriptis perscrutandis utemur, cum enim noua essent, quæ scribenda erant, nouis etiam vocabulis appellanda esse visa sunt, hæc tamen obiter percurremus: nam de literis subtilius disputare alterius esset facultatis & temporis, ne de furtiuis literarum notis interpretandis præcepta tradens, Grammaticam videar profiteri. De literis tractaturi, literam compositæ nocens partem minimam vocabimus, vt A, B, C. Nec me aliquis incuset, si literæ vocabulo interdum pro elemento abutar, cum illud apud vetustissimos rei grammaticæ scriptores vsitatum videam, & indifferenter positam. Vnde dari mihi volo, vt literam, & elementum, cum sæpe in dicendo res significanda occurrat, vtroque modo dicere liceat, vt itaque, vnde digressus sum redeam: literæ quibus in scribendo utimur, sunt vna & viginti, A, B, C, D, E, F, G, H, I, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V, X, Z. Sed H potius aspirationis nota est, quàm litera. Reiciamus K. à prioribus & nostris iamdudum relegatum: nam vt Diomedes ait, uti superuacua utimur, & in scribendis tantum Kalendaris vetustissimos Latinos vsos comperio; eam Saulius magister primus Romanis literis adiecit, vt in sono duarum literarum H & Q discretionem faceret, quod si nonnullorum sententiæ fides habenda est, nullus apud nos illius vsus esse debet, cum in latinis distinctionibus omnino careamus. Quod si eam verborum Græcorum vsus interdum admittit, eam satius est græcis literis annotari. Q nonnulli eximunt numero literarum, eaq; de causa vtendum censent, quod sequens V ostendat, ante aliam vocalem in eadem syllaba positam. Græcum quoque y è nostris expungimus, cum satis sit notarijs eius sonum expleri per I, sonus enim vtriq; characteri communis est. X & Z ideo ponimus, quod apud Latinos illud, hoc apud vulgares. Frequentioris vsus esse solet, nos quia de vtroq; sermone verba faciemus; eorum duximus meminisse debere. Sed his, cæterisq; Grammaticorum controuersijs, si quæ sunt reiectis, quia videntur ad suscepti operis propositum parum pertinere, ad explicandam nostrarum literarum

rerarum partitionem veniamus. Literarum itaq; numerum primùm in consonantes & vocales diuidimus: Vocales quinque sunt, A, E, I, O, V, quæ sic dicuntur, quod plenam absolutamq; vocem habeant, reliquæ verò omnes consonantes ita dictæ, quod cum vocalibus sonent, ac per se nequeant voces proferre. Has rursus omnes, excepta Z, in semiuocales, & mutas diuidemus. Semiuocales sunt septem F, L, M, N, R, S, X. Hæ omnes à vocali incipiunt, & in se terminantur; sed vt plerisq; latinorum placuit, F muta potius, quàm semiuocalis est: id nostra parum referre iudico. Mutæ autem, quæ à se incipientes in vocales terminantur, sunt septem B C D G P Q T, & dicuntur mutæ, quod exiguam vocem habeant, & mutorum sonum videantur inuitari. E semiuocalibus liquidæ sunt quatuor L M, N R, sed de his hætenus. Nunc autem ad rem redeamus. Consonantium aliquæ geminantur, aliquæ simplices ponuntur, quæ in syllabarum nexu sibi succedere possunt, hæ sunt, B C D F G L M N P R S T Z, sede vltima in vulgari sermone geminatur. Quæ sibi non succedunt H Q X sunt. Rursus consonantium aliquæ in finibus, aliquæ verò in initijs, & medijs. Finales hæ B C D L M N R S T X esse cum vocalibus, reliquæ reliquis locis constitui possunt. Aliam præterea consonantium diuisionem assignando, in duas partes diuidemus. Videlicet in frequentes, & raras, harum tamen aliquæ magis & minus frequentes, sic magis & minus raræ sunt. Frequentes nominamus, quod frequentius, raras verò, quod parcius in scriptis soleant euenire. Frequentes sunt C F M N, frequentiores L R S T, raræ D G H P, rarissimæ B Q X Z. Sed ne me aliquis dictis carpat, quod rarissimas eas vocauerim, quæ crebrius aliquo in scripto interueniunt, vel ex aduerso. Literas frequentiores & rariore esse dicam, vel sui natura, vel aliunde. Ex sui natura cum plerunq; vel raro in scripto soleant occurrere. Extrinsecus verò cum aliquis continetur sermo in epistola, vtpote de amore vbi AFFECTVS, AFFECTIO, VHAV, HEV, & his similia repeti oportet, etenim si id eueniet, non ex hoc F & H frequentissimas esse colligetur, sermo enim in epistola contentus aliquando frequentissimas rarissimas, & rarissimas frequentissimas faciet. D rara esse solet, & interdum sæpè in scripto reperitur, vt in

Diues Druse dabis, domibus donaria diuum.

Quemadmodum T in vulgatis versibus.

O Tite, tute tali, tibi tanta tyranne, tulisti.

Et tuba terribili tonitru taratantara trusit.

Sed quoniam satis elementorum tractationi fortasse tribuimus, nunc reliqua, quæ ad commode interpretandum spectant prosequemur.

Simplex commutatæ figuræ modus quomodo deprehendatur.

Cap. XII,

DVPLEX occultandi scripti genus esse proximo volumine indicauimus, alterum quod adhibita diligentia, & certa ratione potest interpretari, alterum, quod Apolline solum ænigmatum authore interprete videtur indigere. Quare hac parte intermissa, illam prosequamur. Rationem autem, quæ in trasponendis characteribus consistit, non esset inopportunos prætermittere, tum quia ijs, qui se ex alicuius operis præceptionibus in alijs scripturæ inuolucris exercuerint, facilius videtur, quàm vt demonstratione opus sit, tum etiam quia in libera hominum trasponendi scripti voluntate minime certa ratio tradi posset. Verum ne rem omnino intactam relinquamus, id solum admonuisse satis erit, vt primum experiatur, an eo dolo charta contacta sit. Characterum itaque contextus per omnem ordinem requiratur, modo in tertijs, modo in quartis quibusq; literis, vel alio ordine, modo à dextro in sinistrum, modo à sinistro in dextrum, modo in secunda linea, modo in tertia, vel quarta, vel aliter, modo in versuum initio, modo in fine (quemadmodum alio volumine suo loco significatum est) donec vnus tantum verbi notitia eruatur, quod vbi feliciter tentatum videbitur, pari ratione, & ordine seruato, si eiusmodi solus sit, in cæterum procedi poterit. Hæc ad eam fraudem detegendam talis occulti scripti satis esse videntur: proximum est vt de agnoscenda simplici permutari characteris occultatione modos præbeamus. Notarum itaque numerus, series, seu contextus, scripti partes discretæ, & characteres in fine collocati indicia præbebunt. Characteres itaq; diuersi primum distinctè numerabuntur, eos non plures vigintiuno, vel vt summum duobus & viginti esse oportet, nam si plures sint, dolus erit obscurior, & adiectitiosus & ociosos esse cognoscemus, minor numerus diffiniri non potest, siquidem notarius obscuritatis causa facile in scripto potest paucioribus vti literis. Iis prætermittis, quas rariores & minus crebras esse diximus, tum literarum contextum obseruabimus, quæ pauciores characterum formæ quinarium non excedentes, crebrius interueniant, ita vt nulla sit dictio, in qua vnus ex illis character non incidat. Scripti præterea discretio huius generis esse poterit admonere, dum scripti partes disiunguntur, vbi rectè ne, an perperam illæ discretæ sint, finalium literarum numerus indicabit, quas proximo capite recensuimus: nam si eiusmodi literæ scriptum terminantes plures erunt, quàm dictum est, argumentum alterius immixtæ fraudis habebimus. Verum quia characteres pauciores esse posse duximus, operæpretium est videre, si diminutus numerus sit, quænam literæ ademptæ sint. Ratio itaq; hæc est. Si literæ vna & viginti sunt (vt à maiori numero fiat detractio) Y fuisse sublatam agnoscemus, si viginti X, si vnde- uiginti Z, si duodeuiginti Q, si decem & septem B, si sexdecim G, sic & dereliquis seruato literarum ordine, quas vel minus, vel magis raras appellauimus, vt altera alteri succedat, Verum ne quis interdum frustra re tentata me in hoc ipso fortasse vanum appellet, hoc quemlibet admonitum volo, me de re tam implicata, præsertim authorem, quem neminem habuerim, quem sequi potuerim, præceptiones eas tradidisse, quæ & plerunque sic soleant euenire, & sic natura esse demonstrantur: vnde res ex coniecturis ducenda fuit, alioquin non inferior fieri, vt interdum res aliter, quàm eæ præceptiones admonent possit euenire. Verum in nihilo vanum deprehendi, diuini potius quàm humani esset ingenij. Hoc volui prætermittum, rem de cætero plerumq; sic se habere benignus lector intelligat.

Consonantes

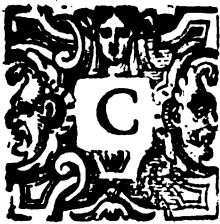
Consonantes quot modis in simplici permutati characteris scripto
à vocalibus dignoscantur. Cap. XIII.

QUEMADMODUM igitur pueris, ut legere discant, elementa primum dignosci oportet, mox syllabas connecti, deinde verba colligi: pari ordinis ratione interpretem procedere necesse est, quare opportunum erit à præmissis, hoc est à consonantium, & vocalium inuestigatione ad earum potestatem indagandam pertransire, ut ubi nam eas inquiri oporteat ostendam, at quia contexta, & par vtriusq; inuestigandi ratio est, altero enim cognito, statim alterum innotescit, ideo earum inter se discrimen primum visum est hoc capite comprehendere. Accurata igitur debemus diligentia circa hæc insistere, ut rectè scrutari, & fecernere discamus, omnem enim de hac re præceptionem super his constituimus, totaq; nostra hic innititur cognitio, ut si in his initio hallucinamur, statim in ipso limine cogamur deficere, tum postmodum errore excrecente, ut de implicata interpretandi ratione omnino desperandum, vel in ea maximè elaborandum sit, error enim, qui initio fit, deterior, quàm qui in progressu esse solet: diligentius ergo interpretes rem initio perpendat. Sed earum distinguendi rationes plures sunt. Nemini itaque dubium est literarum ex notis vocalium & consonantium constare, sicq; consonantes vocalibus initi, ut literarum nexus aliter effici non possit, nam sicut membra absque nervis nequeunt adfistere, pari modo sine vocalibus consonantes constare non possunt, vocales enim spiritus vim obtinent, & consonantibus sonum impertiunt, sine vocalibus syllaba constare minime potest, cum ergo ita socientur, si alteras noverimus, alteras statim cognosci oportebit. Prima igitur ratio est, ut toto orationis ambitu, literæ, quæ frequentissimè occurrant, videantur, quæ si numero quinque sint observemus, & sic frequentes erunt, ut nulla dictio sit, in qua magis, vel minus crebro pro literarum numero reponantur. Eiusmodi notas vocales esse cognoscemus. Cæterum positionis ordo erit, ut vel syllabam præcedant, vel primam literam sequantur, vel secundæ succedant, vel tertiæ, rarissimè & ferè nunquam quartæ, ut fit in ERICHTONIVS, & ABSTRVSVS, quod si sermo vulgaris & Italicus erit, nouissimos dictionum characteres, præsertim in soluta oratione, vocales esse admonemur. Possumus & alia ratione eas literas uenari, nempe si ea quæsiuerimus elementa, quæ rarissime in scripto reponuntur, quas vix tertio, vel quarto quoque versu repetitas offendemus, eas consonantes, has QX esse cognoscemus. Hoc etiam plerunq; H præstabit, quo fiet, ut ex harum ductu, illarum sequelam nanciscamur, vel è conuerso. Tertius modus erit, ut disiunctos & singulares characteres observemus, qui dictionem constituent, eos enim vocales has A E I O esse necesse est, quæ quatuor erunt, ut fit in latino sermone, in A IOVE PRINCIPIVM, in E PATRIA EXTORREM, in I SEQVERE ITALIAM, & in O VTINAM. Quartus erit, ut aduertamus eadem characterum formæ dictiones vel inchoent, vel terminent, eas enim proculdubio vocales esse dicemus: nunquam enim fit, ut dictio à geminis iisdem consonantibus inchoetur, vel in eodem geminatas definat: ut fit in VVLTVS, & IIDEM, & IVDICII, & EOO, & huiusmodi alijs. Quod verò in dictione VVLTVS, utramque VV vocalem appellamus, velim lector intelligat, (ut sæpius dictum est) à nobis huius disciplinæ causa orthographiam contemni, neque enim, quamuis alio ea litera fungatur munere, curamus propterea nomen permutare. Sed hinc germanicum idioma, & barbara alia excludi censemus, in quibus fit interdum, ut eadem consonantes dictioni initium faciant, & finem. Ad hæc quinta ratio accedit, ut si in media dictione geminatas literas coniungi videbimus, inde præcedentem, & subsequenterem characterem vocales esse colligamus,

mus, quod ferè nunquam decipiet, vt fit in ACCOMMODO, & OCCVRO. Infirmatur aliquando regula sequente H, L, & R, vt fit in BACCHVS, & AGGLVTINO, & ATTRITVS, sed hoc rarò euenit. Poterunt tamen geminati, & simul positi characteres vocales esse, quod ex præcedètib; vel subsequètib; nō erit difficile deprehendi, vt fit in CONIICIO, & DEESSE, & sic literas vtrinq; positas consonantes esse deprehendemus. Hoc tamen nouissime præstabit, inter duas similes characterum formas dissimilem vnā inspicere, fit enim plerumq; vt similes vtrinq; positæ, vocales sint, vt in MISERERE, licet interdum etiam character dissimilis interpositus vocalis fit, vt IVIMVS. Frustratur tamen etiam nūm regula, fitq; vt tres characteres consonantes sint, vt in INITE, hoc tamen rarius euenit. Vnde regula minime contemnenda est, tametsi incidat, vt aliquando locum non habeat, nullæ enim ferè de re aliqua præceptiones afferri possunt, quæ interdum non frustrentur, neque generalia per particularia debent infirmari, sufficit nanque, vt multo frequentius præstent, quàm decipiant, quod etiam de cætero sentiendum est.

Quot modis distinctas consonantium potestates venari possimus. Cap. XIII.

ONSTITVTO duplici literarum discrimine, & vocalibus à consonantibus discretis sequitur, vt distinctas earum potestates aucupemur. Sed id ipsum primum in consonantibus quærimus, tum quia consonans plerunq; vocali præponi solet, quod quasi natura videtur præcedere, tum quia ex vna consonante alterius & consonantis & vocalis notitiam, vt plurimum, eius natura edocente, aucupamur, quod ex vocalibus consequi non possumus, quemadmodum enim aliquam consonantem certam vocalis necessario sequitur, & posito consonantium numero, poterit vnaquaq; diffiniri, obseruatus enim earum literarum ordo in syllaba, non parum adiuuabit, non fiet pari modo, vt vocalis certa, consonantium, quæ præcedunt, vel subsequuntur nobis possit notitiam distinguere: vt igitur ad institutum accedamus, plures ad hanc rem poterunt præceptiones adiuuare. Primum itaque characterum figuras obseruari conueniet, quæ frequentiores, quæq; minus frequentes in scripto apponantur non ignorare, singularum repetitam positionem numero iudicante, tum admissio literarum ordine, quemadmodum magis, vel minus crebro solent plerunq; ex sui natura scripto interuenire, singulæ figuræ distinguuntur, de quibus licet superius facta sit mentio, non grauabor tamen eas literas iuxta seriem rursus apponere. Ordo igitur se habet huiusmodi. STRLMNCFPGHDBQZX, quarum vnaquæque quanto præcedit, tanto frequentior est. Non inficior tamen secus posse euenire, eaq; de causâ plures rationes afferuntur, vt si vna regula frustretur, aliæ non decipiant, & aliæ alias sustentent, quare omnes, si erit necesse tentari conueniet: huius rei fidem faciunt typographi, qui singulorum elementorum typos pro cuiusq; vsu graduatim magis, & minus frequenti, plures & pauciores habent, quod eorum elementorum vsus magis & minus crebro soleat interuenire. Huiusmodi præceptiones remotiores sunt, quàm vt certa literarum cognitio haberi possit: nunc ad propinquiores proximum est accedere. Succedit itaque ex consonantium numero, tum in inijs, & finibus verborum, tum in ijs medijs, quæ vnaquæq; sit cognoscendi modus. Sed vt hoc in inijs primum exigatur, hæc erit obseruatio. Dictionis principio, vt summum quatuor consonantes cohærebunt, vt accidit in PHTHISI, PHTHONGO, SPHRAGRIDE, & similibus, minor numerus non prescribitur: nam tres, duæ, & vna tantum potest vocalem præcedere. Si quatuor itaque vocalem antecedant, plerunq; fit vt duplicem, id est secundum & quartum locum index aspirationis sortiatur, nam & illa interdum posita

fitā ſemel, alibi collocatur, vt fit in SFRAGRIDE, ea enim interueniēte, literarū numerus augetur, cū ſcripturæ nihil præter ſonū, quaſi furtim præbeat. Sed crebrius dictionē principijs tres conſonantes ſolent cohærere, quarū, vt cuiuſq; poteſtatē venemur, hic modus obſeruabitur. Earū primā ex his vnā eſſe neceſſe eſt CPST, harū enim cōſonantiū natura duas alias ſubſequi permittit, quarū altera ſi erit aſpiratio, vel prius, vel poſterius apponitur, vt in CLAMIS, PHRASIS, THRONVS, & PTHOLEMAEVS euenit, at S nullam patitur aſpirationem ſtatim ſubſequi, vt in SPHAERA, quod in eo numero nulla fuerit aſpiratio, tum primam S eſſe neceſſe eſt, hæc enim ſemiuocalis patitur mutam primum, deinde liquidam ſubſequi, ex mutis verò vnam ex his euenire neceſſe eſt, BCG vt SCLOPVS & STRAGES. Verùm de B & G latinum exemplum non habetur ex præcipuis duobus liquidis, vt L vel R, vt SCRIBO, & STRABO, & id genus reliqua, è conſonantibus verò hæc ſolæ CPTR ſtatim recipiunt aſpirationē, ratio eſt, quod cæterarum natura aſperitatē non ferat, quod ſi duas conſonantes verborū initia, ex his ſingulis admiferit, primas eſſe oportet BCDGPRST, ſecūdas verò LHR, ſed earū nexus talis erit. B poteſt L & R admittere, vt BLASIVS & BRACHIVM. C omnes ſimul, vt CLARVS, CRISIS, & CREDO. D ſolum R accipiet, vt DRACO. FL & R, vt FLVMEN, FRANGO. Eaſdem G aſſumet, vt GLISCO & GRATIA. P omnes, vt PLVS, PHYSIS, & PROBVS. R tantum H excipiet, vt RHENVS. TH & R accipiet, vt THAIS & THRASO. S verò ſoli aliæ plerunq; conſonantes ſupponuntur, vt TCF & P, vt STATVA, SCIPIO, SPHINX. DEF latinum exemplum aſſerri nullum poteſt, ſed eo ſic vernaculi utuntur. Solent illæ interdum & aliter connecti, vt B, cum D quemadmodum eſt BDELLIVM, & C cum T vt CTESIAS, M cum N vt MNESTEVS, G cū N, vt GNARVS, C cū N vt CNEVS, ſed huiuſmodi verborum nexus; & ſi qui ſunt id genus alij rarius indicunt. De ſimplici conſonante conuenit dicere omnes poſſe vocalem ſtatim præcedere. G latinus fermo V, quæ præit vocali non patitur ſubſequi, quare VIDO, VERINVS, VALTERIVS, pro GVIDO, GVERINVS, & GVALTERIVS dicitur, quod in patrio ſermone non ſeruatur. G apud Latinos aſpirationem non recipit, ſed apud vulgares non excludit. D aſpirationem nunquam patitur ſubſequi. De conſonantibus dictionem inchoantibus fatiſ nunc de alijs, quæ in medijs ſolent occurrere. In media dictione poſſunt quatuor ſimul eſſe conſonantes, quod euenit, vel aſpiratione, vel liquida, vt fit in ERICHTHONIVS, ABSTRVSVS, ABSTRACTVS, ET TRANSTRA. Si verò ternæ fuerint, quod crebrius euenit, primas aut has S & M ſemiuocales eſſe oportet, aut omnes mutas, quod ſi M fuerit, tum H ſequi neceſſe eſt, ſi S eas, quas neceſſario ſuccedere ſuperius diximus. Idem & de mutis etiam dicendum eſt, ſed hoc erit, ſi eas conſonantes ſyllaba ſimul coire patiatur, alioquin illæ erunt, quæ coniungi non poſſunt, quemadmodum B.C., & ex aduerſo conſonantes, quæ intra dictionem in ſyllaba coeunt, eas eſſe cognoſcimus, quæ poſſunt & initio ſyllabam conficere. Prima igitur geminarum conſonantium cognitio ſe offert, omnes eſſe poterunt exceptis his HQX & Z, ſed hæc poſtrema in materno ſermone geminatur, verùm ſi geminatas alia cōſonās cōſequetur, illā vel alterā ex duobus liquidis L & R, vel aſpirationē eſſe oportet, vt fit in AGGLVTINO, AGGREGO, & BACCHVS. Terminare verò dictiones tres cōſonantes poſſunt RBS, & RPS, vt VRBS, & STIRPS, ſed has tantū dictiones eſſe comperimus. Crebrius duæ vt ST, NT, NS, & RS, quemadmodum fit in EST, AMANT, AMANS, & ARS, rarò in PS, BS, NX, vt STIRPS, SCOBS, SPHINX. Finales verò literæ, vt dignoſcantur, hæc apud Latinos crebriores eſſe ſolent DMNRST, in has etiam nonnunquam deſinunt BCLX. De vocalibus nihil dicimus: nam omnes ferè dictiones in eis terminantur. In H terminantes dictiones duæ ſuppetunt Latinis AH, & VAH, quæ detracto A ſuperſunt de AHA, VAHA. Vulgares tamen noſtri in vocales plerunque dictiones terminant, finales verò conſonantes paucas habent RLTH. Poſſunt & aliæ de agnoſcendis primis, medijs, & extremis dictionum literis obſeruaciones tra-

I di, ſed

di, sed eas tum breuitatis causa, tum etiam quia hoc ipsum Grammaticæ potius, quàm nostræ tractationis est, omittimus. Hæc licet nonnullis leuia, & parui momenti videri possint, tamen quia à nostro munere nequaquam abhorrere visa sunt, non duximus omittenda.

Quot modis singulas vocalium potestates aucupemur.

Cap. XV.

DISTINCTA in hunc modum consonantium notitia, sequitur mox, vt sic vocales cognoscantur: huius rei modi aliquot afferri possunt. Primus itaque est, vt inde initium, vnde ante in consonantibus auspiciemur. Si earundem figurarum repetitio obseruetur, quæ crebrius, quæq; minus crebro in scripto reponantur, illæ ordine sic se habent, vt E frequentissima sit, I mox minus frequens, hac rursus rarior O, sic & hac minus frequens A, & V postrema omnium rarissima. Primæ verò binæ in scripti repetitione tam quasi cognatæ sunt, vt vix possint diffiniri, vtra crebrior soleat interuenire, idem & de binis alijs O, & A recte affirmabitur, quod obseruatis singulis in libris dictionibus ediscitur, licet interdum res aliter contingat, nos enim de eo, quod frequentius est, non quod & aliter interdum fit, loquimur. Hoc primum indicio habito, alia deinde obseruari oportebit, vt si duæ similes vocales inchoent, & terminent, vtramq; II esse cognoscemus, vt pluralitatem pronominis quod est IS innuat, quod si verbi initio eadem figuræ sint appositæ, ambas vel I, vel V esse censebimus, vt est in VVLTVS, & II DEM, cuius rei certitudinis succedentium mox characterum poterit obseruatio confirmare. Duplex enim OO solū in dictione OONAE (insulæ in septentrionali oceano positæ) reperitur. Eiusdem raritatis erit verbum inuenire, quod à triplici vocali initium sumet, hoc enim nescio an in aliquo uocabulo, quàm in eo, quod est VVVLA reperitur. Hanc præterea uocalem esse cognosces, si eam rariorem uniuerso scripto literam sequi conspexeris, quàm Q esse admoneri possumus, illi enim semper solent succedere. Ex uocalium sequela aliqua possunt uocalium potestates nancisci. Post A sæpissime V, sæpe O, aliquando E, vt in diphthongis, rarius verò I. Sed post O sæpius I, sæpe E, raro V. Post E & V omnes vocales consequi solitæ sunt. Plures ad hæc coniecturæ afferri possunt, sed eas prætermittere tam parui refert, quàm conuenit breuitatem sequi, neque enim interpretanti obseruare omnia, quæ de his dicta sunt erit necessarium: siquidem nimis molestum foret ad hæc cuncta experiri, vt satius esset in ambiguitate remanere, quàm in tanto labore tam anxie torqueri, ex paucis etiam huiusmodi obseruationibus, facile fiet, vt nonnullæ cognitæ literæ, cæterarum nobis, (quemadmodum alibi dictum est) sine regulis cognitionem trahant: quare omnis labor circa initia versabitur. Verùm nec adeo vni regulæ ad literæ cognitionem fidendum est, vt non debeamus experiri, an ex alijs eius certitudo confirmetur, alioquin parum fuisset profuturum, multas ad id præceptiones tradere: nisi visum esset commodius vnam alterius nixu sustentari, & vnius certitudinem debere alterius experimento confirmari.

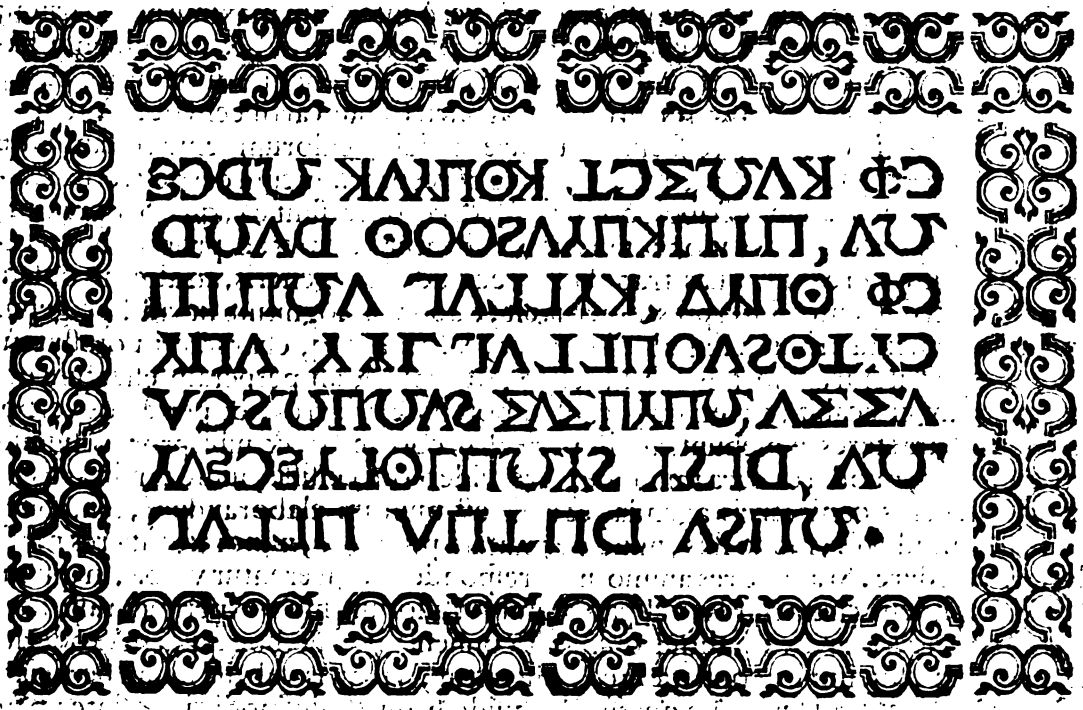
Quomodo

Quomodo traditis regulis vti conueniat, tum de eo
exemplum. Cap. XVI.

NUNC quemadmodum ijs regulis vti conueniat, operæpretium est indicare, quod non modo superfluum non videtur, verum etiam maximè utile, immò verò interdum maximè necessarium; parum enim esset quempiam præcepta artis, & instrumenta habere, nisi eorum etiam vsum percalleat: neque dubium est eum, qui alicuius rei futurus est artifex, si alium artificem operantem videat, multo facilius ea, quæ didicit oculorum sensu, quàm ante auditu, & mentis agitatione percepturum, cum certior rerum notitia ex oculis, quàm aliunde haberi possit: nam & certiora sunt ea, quæ per praxim, quàm quæ per præcepta, & canones tantum ediscuntur. Sed vt ad propositum accedamus. Primum ex regulis, quas tradidimus, ecquid huius generis, an alterius obscure scriptum sit, diligenter interpretes obseruabit, quod vbi cognitum sit ad hoc genus pertinere, elementa primum singula distinguet, & suam cuiq; characteri potestatem suppositis veris literarum formis substituet, quod rectè ne an perpèram effectum sit, experimentum indicabit, aut etiam in eadem potestate integros, & perfectos verborum sensus characteres explebunt, aut imperfectos corruptos, & nihil prorsus significantes reddent, quod si ea cura minus dexterè videbitur cessisse, iudicium in artis locum succedet, res coniecturis agenda, & in ijs est multum elaborandum, tentabitur an in paucis modo his, modo illis, nunc permutata potestate, nunc restituta res possit videri voto cedere. Si adhuc res animo non responderit, quaerentur verba, in quibus vel nulli sint iidem characteres, vel paucissimi, vt aliorum mox experimentum fiat, donec possit videri, an ex ijs aliqui opinioni conueniant, si ne hoc quidem proderit, dictiones tum paucissimis conflatae literis eligentur, vt quas vel vna solum perficiat, vel duæ, tresve, aut ad summum quatuor, siquidem quæ huiusmodi sunt, inter paucas numerantur, & minor proinde labor erit ad certitudinem non multum vagari, cuius rei gratia nos tabulas confecimus, vt quoties opus sit, ea de causa quilibet ad eas possit recurrere, sic enim facile erit verba, si qua eiusmodi scripto reponantur intelligi: vnde characteribus primum aliquot cognitis, non difficile quis poterit aliorum mox notitiam sequi. Sed si ex aduerso prima fronte iudicium videbitur voto cessisse, vt non obscuro argumento sciri possit, ecquid veras notarum potestates fuerit venatus, ex antecedentibus, vel consequentibus certitudinem nanciscetur, nam si laborem euentus minimè sit frustratus, hoc integer & congruus verborum sensus indicabit, ipsa verò cognitorum characterum iunctura, reliquorum subinde poterit paulatim notitiam ingerere, qua in re minime labor fugiendus est, sed res tandiu tentanda, modo vt diximus literarum potestate permutata, modo restituta, donec quod clausum se sponte paulatim aperiat: Verum ad hæc non parum affert luminis, si eorum, quæ circa rem sunt, quæq; prius ab interprete sciri diximus præstare, cognitio accesserit. Initio igitur, antequam ad scriptum veniatur, nonnulla ex coniecturis nancisci licebit: Veluti quia de manu militis ab exploratoribus epistola est intercepta, de re bellica inde tractatum esse arguetur. Vnde verisimile est BELLII nomen non esse prætermissum, & exinde quatuor verbi literas, siue ex quinque, siue sex; siue pluribus ea dictio conflata sit, non deesse, si idioma latinum esse cognoscetur: nam si vernaculum illud sit, proprii verbi literas perquiri oportet, atqui ad hoc scripti prius rationem haberi est necesse, nam si illud ad hoc genus pertinebit, verbum illud si erit, facillimè poterit obuiare, si verò alijs dolis inuolutum sit, maior ad inueniendum erit labor, & rem aliter, atque aliter pro scripti genere tentari oportebit. Sed vt dicta facilius intelligantur,

exemplum adiciam : nam vt in declarationibus efficacissimum est , ita in disciplinis ad discendum aptissimum videtur, quod sic præcepta quasi experimento comprobentur, multa enim instantia iudicio vel statim sæpè decernuntur, quàm vel difficile est ante casum à magistro definiri, nec dum à discipulis percipi. Id obscure igitur scriptum erit.

Primum itaque variati characteres, quod non plures viginti conspiciantur, crebrior præterea quinque characterum repetitio, quæ vocalium præbet indicium, finales etiam literæ, quæ præscriptum numerum non excedunt, distincta tum partium series, & cætera demum, quæ ad huiusmodi scriptum spectant, simplex permutari characteris genus esse non ambigis admonet coniecturis: reijona verò latinum esse ex finalium literarum numero deprehenditur, quia verò magnates ab epistolis in arduis præsertim negotijs notarios scripturæ peritissimos habent, sperandum est proinde orthographiæ rationem minime fuisse prætermisissam. Cæterum antequam ad elementorum notitiam veniatur, tentari potest ex ipsa materia an aliquod rectè scripti verbum possit intelligi, vt ea ratione aliqua inde literarum notitia dea eniat. Quoniam itaque, vt dictum est, conici potest de bello xpi: quod epistola vel belli tempore, vel à milite intercepta sit, vel alia id ratione cognoscatur, proinde non erit admodum difficile perquirenti aliquo scripti loco eius verbi sex literas inuenire, prodeinde hoc præsertim geminatæ literæ, quæ opportuno loco collocantur indicio, eoque modo ex ipsa materia priusquam ex scripto trium primo figurarum, quasi certam notitiam deprehendi: nam de ijs non dum prima fronte eius poterit constare, nisi ex consequentium positione certius notitia confirmatur. His itaque in vniuersum cognitis, superest rem ipsam propius attingere, vt singulorum elementorum potestas dignoscatur. Vocales igitur primum in medijs dictionibus, & interdum in earum finibus quaesiturus, (latinus enim sermo

(sermo in terminationibus potest decipere) has figuras, quia creberrimè reperuntur, $\zeta \lambda \pi \theta \kappa$ vocales esse coniciet. Huc accedit, quod rationibus eadem raris characteribus, quoties occurrunt, videntur adhærere, nec obstat, licet interdum etiam illis nonnullæ consonantes proximè possint sociari, nam de eo potius indicandum est, quod frequentius euenit, quàm quod rarius, hoc etiam præstat, quod proximè generatos characteres ex utroque latere cernuntur assistere, sunt & alia, si qua ad rem spectant, quarum illæ indicij produntur, vnde colligi licet, eas non nisi vocales esse; cum per omnes simul regulas de illis opinio confirmetur. Vocalibus in hunc modum à consonantibus discretis, proximum est sua singulis munera assignare. Sed vt hoc in consonantibus primum, vt dictum est opportunius exigatur, duplici ratione per fici potest, repetitione, & plurium conjunctione, tum in extremis verborum partibus, tum etiam in ijs medijs, si repetitionem sequimur, hoc modo qualemcunque earum distinctionem nanciscemur.

Ϛ ϙ Ϟ ϟ Ϡ ϡ Ϣ ϣ Ϥ ϥ Ϧ ϧ Ϩ ϩ Ϫ ϫ
B C D F G H L M N P Q R S T X

Possent tamen etiam, edocente regula, aliter, atque aliter singulorum potestas diffiniri, quamuis ne satis quidem tantum sit illis fidem habere, solet enim sæpe decipere, quemadmodum & hoc loco indicabitur: verum ne hoc ignoretur, quoniam pacto aliter possit potestas variari, earum repetitio obseruabitur, quæq; toties indifferenter repetentur, vna pro alia sumi poterit, potior tamen semper maioris, quàm minoris frequentia, nisi aliter experimentum demonstraret, rationem haberi conueniet, quod nobis tradendi exempli gratia, alioquin quatenus magis placet, regulæ fidem habenda est. Ad huius distributionis exemplar interpretes possent suam etiam aliter variare; sed etiam distinctionem si vltius progredimur, posterioribus regulis in aliquibus videbimus infirmari, exinde itaque experimentum inuito, opportunum erit primum ad faciliores obseruationes recurrere, vt si per eas satis possit proficere, maiorem laborem effugiat. Quoniam itaque dictio est, quæ quatuor literis conflatur, quarum tres, quæ in fine collocantur, consonantes sunt, cum eiusmodi vnam tantum dictionem, quæ V R B S est agnoscamus (nam S T I R P S & si totidem habeat in fine consonantes, sex tamen constat literis) eam esse oportebit, quemadmodum in tabulis apud dictiones totidem literarum est videre: vnde non modo trium consonantium, quæ in fine sunt, notitia elicitur, $\rho \cdot \upsilon$, sed etiam vocalis κ , quæ illas præcedit. Huc accedit, quod ex his literis prima in nona dictione consonans præit, quæ siquidem omnium rarissima est. Quid videtur fungi potestate, quod magis verisimile est, adueniente in ea dictione aliarum eiusdem verbi literarum notitia, quod vocales sint, ex quo licet affirmare, characterem, qui quinto loco ponitur, in dictione, in qua B E L L I nomen ponitur, V potestatem habere, vnde etiam concludi licet, vltimum, qui hunc sequitur, non alium esse, quàm M. De prima consonante, mox per aliam geminatam in quinta dictione iudicium confirmatur, quod alioquin dubium esse posset, an L potestatem fungeretur: nam certum est vocalem ibi non esse. De alia mox consonanti, B iudicium confirmatur verbo, quo B E L L I nomen notatum coniecimus, in quo etiam de L notam talem J vidimus. Quod verò dictio est, quæ tribus literis conflatur, quarum postrema scripto rarissima, cum semel tantum incidat, succedit vocali, quam hucusq; V esse deprehendimus, dubius esse non debet, nouissimam X esse; nam quæ inter rarissimas est, aut H, aut Q, aut X, aut Z esse existimatur, atqui Q primum & Z è numero eximuntur, quia nunquã in fine verbi collocantur, H præterea non esse ex literarum ordine deprehendimus, ea enim potestas in fine dictionis apud Latinos in verbo tantum VAH reperitur, quarum media A est, non V: Vnde superest dicere, non aliam esse, quàm X, & pri-

mam

nam vel D, vel L, vel N, vt vna ex dictionibus tribus fit, DVX, LVX, NVX. Sed quia vel cognitum est de re bellica agi, vel magis consentaneum de re magni momenti, quàm parui, credibilius erit de DVCE ibi, quàm de NVCE, vel LVCE mentionem factam esse. Vnde hætenus colligi licet harum literarum veram notitiam, quarum potestatem suppositis nostris literarum formis indicabimus.

Γ Λ Ι Χ Δ Ζ Θ Δ Τ
B D E L M O R S V X

Ex his & huiusmodi alijs coniecturis, habita etiam de cætero, vt commodius fieri poterit consonantium notitia, & aduocatis ad hoc præsertim tabulis, cum opus erit, mox ad vocalium distinctionem transitus fiet, nec quisquam referet, non omnibus adhuc consonantibus cognitis ad vocales deuenire, ex ijs enim aliarum poterit consonantium elici coniectura, quemadmodum ex consonantibus etiam vocales cognosci posse superius demonstratum est. Vocales itaque in hoc scripto duplici modo nancisci licet, repetitione, quod omnibus conuenit, & quod rarissimam figuram, quæ adhuc Q videtur fungi potestate, character sequitur, sed de V satis vidimus factam fidem, non minus etiam de E posset videri constituisse, sed eas cum alijs prosequemur, vt etiam de illis opinio certior habeatur. Hæc igitur nota Λ, quia omnium creberrima est, quod decies octies reperitur I, vel E potest videri, sic & Π, quia vna minus vice scriptum ingreditur, vtriusq; non minus videtur sibi potestatem vendicare, vtraq; enim potestas plus minus solet frequenter occurrere, & modo hæc, modo illa, vt dictum est, crebrius interuenire. Mox quia Ο sexies conspicitur, A potestatem repræsentat, postremo quod Θ & Χ quinquies tantum recensentur, O & V, quæ omnium rarissimæ esse solent, potestatem indicant. Hoc singulorum characterum arguit repetitio, nouissimus verò, quia rarissimam figuram sequitur, quam adhuc Q esse deprehendimus, etiamnum de eo, quod dictum est, fidem magis auget, quo certius videri potest in verbo, vbi de BELLO fit mentio, dictionem BELLVM positam non BELLIS. Vnde etiam de M litera certior notitia elicitur, quæ & tali figura Υ designatur, & E vocalis, quæ per eum characterem demonstratur, & in V potestate etiam alibi errorem non esse, & in ea dictione, quæ septimo loco ab vltima locatur, ex eadem vocali initio & calce verbi posita, mediam geminatam C esse colligemus, quæ nisi de S nobis constaret, pro ea etiam possit haberi, ex eadem vocali in dictione duarum literarum, quæ sexto loco ab initio ponitur, & quarto à fine repetitur, alteram figuram T necessario esse coniciamus, nam neque S, neque X esse ex superioribus licet existimare. Eiusdem præterea vocalis ex cognitarum consonantium iudicio secunda se scripti dictio manifestabit, vt MEDIAM proculdubio ibi notatum esse intelligatur, quod vt certius videri possit, dictio, quæ nono ordine collocatur, accedente priorum literarum notitia, tutiorem fidem facit, vt verbum sit, quod causam reddit, QVIA. Sed de his vocalibus aliunde etiam poterit constare, vt opinio certius confirmetur. In septima præterea dictione ex cognitis characteribus facile erit asserere, secundum characterem, qui solus superest, vt verbum intelligatur, non aliam, quàm N potestatem habere, vt dictio perfecta sit INITE. Et ex huius inde consonantis notitia in verbo tertio loco posito primam vocalem, nihil præter O esse venari licebit, vt NOCTEM dictionem perficiat, quæ vocalis nouissima primum in ipso scripti limite prima literam, de qua ibi tantum restat dubitare, P esse, mox quarto loco etiam primam, non aliam, quàm H esse manifestabit. Huius rei opinionem verbum tertio loco positum, quo HODIE significatur significabit. Quid tertiodecimo loco scriptum sit, eadem ratione facillimum erit affirmare, nam vt integer verbi sensus sit, primus character non aliam, quàm F potest habere potestatem,

tem, vt **FORTITER** verbum innuat, cuius opinionis penultimum verbum fidem faciet, quo finis significatur. Superest demum ex toto scripto eius tantum characteris **O** potestatem venari, qui in quinta dictione geminatus, non alterius potestatis indicium præbet, quàm **G**, vt **AGGREDIMINI** verbum significetur, quod alio verbo **BELLIGERANDO** confirmatur, vbi neque alia functione potest sensum perficere. Ex his omnibus coniecturis singulis characteribus licet sua munera ad exemplum subscribere, illudq; ob oculos ponere, vt interpretando ad eius iudicium recurratur, sic res statim non infelicitè cedet, & se totum occultè scriptum referabit. Experimento liquet laboris summam, vel in vnus tantum characteris notitia versari, nam ex vno cognito, plurium inde facile trahitur cognitio, & mox ex pluribus facillimum est occultas omnium potestates eruere, siquidem aliæ ex alijs cognoscuntur, nec minus aliarum notitia ex alijs dependet, quàm in c. thena anulorum, in qua mutuo connectuntur, vt si anulum quis permoueat, reliqui statim proximi moueantur, quare ad huiusmodi exemplar reliqua id genus scripta conuenit interpretari. Vnum verò illud restat dicere, quæ de hoc scripti genere obseruationes traditæ sunt, eas etiam ad sequentia in assignandis characterum potestatibus debere accommodari.

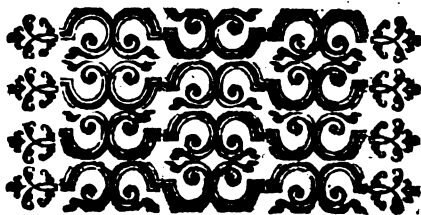
Quomodo continuati scripti partes dirimantur.

Cap. XVII.

EQVITVR vt à simplici scripto ad continuatum transeamus, vt ordo seruetur, de quo, vt in proximo factum est, quemadmodum primum eius partes dirimantur tradi debere rationem opportunum videtur, nam de eo cognoscendo nihil est quod dicam, ipsi enim oculi satis hoc per se iudicabunt, vt non alio magistro opus sit, nempe si scriptum nusquam, vel nullis interuallis, vel incisis membris, periodis, alijsq; lineolis, sed tantum versibus seiungatur, quod si quando euenit, hoc scripti genus proculdubio esse censetur, res clarior est, quàm vt vel exemplo videatur indigere, sed iam quot, quibusve modis dolus hic auferri possit, & scriptum detegi superest indicare. Prima ratio videtur, vt aliquæ ex his dictiones **IN**, **ET**, **VT**, **CVM**, **QVIA**, **QVONIAM**, & huiusmodi aliæ, quæ frequentius solent in scriptum ingredi, in simili plurium characterum coniunctione per totum scriptum dispersæ requirantur, eæ inuentæ, & diligentius obseruatæ, vt integræ includantur, quatenus similes sunt, transuersis lineolis ab alijs partibus seponentur: hoc præstabit, vt non modo eas tantum partes disiungamus, verùm etiam vt designemus proximarum dictionum confinia, eadem enim ratione, & præcedentis, finis verbi, & subsequæ initium decernetur: neque hoc tantum in huiusmodi dictionibus, quas pauciores absoluunt literæ, verùm etiam in alijs, quæ ex pluribus constant, conueniet obseruare. Ad hoc etiam faciet si duplicatam consonantem ex vno latere vocalis, ex altero consonans comitetur: quare ad hoc proximis regulis, quibus vocales à consonantibus dignoscuntur, vti oportebit: si illud itaque sic erit, inter similes, quæ geminantur diuidentem lineam interponi conueniet; tametsi hoc etiam deciperet, succedente liquida, vt fit in **AGGLVTINO**, & **AGGREGO**, sed hoc parcius solet euenire, & si quando fit, consonans ex sequenti latere comitatur, nam & si præcedenti adhæret, (regula nanque decipiet) ad cautionem proderit aliarum regularum accessio: nam quod pluribus modis nihil dissidentibus confirmatur, etiam si vna repugnet, ratum habendum est: hæc ratio vsum præstabit in assignandis tantum principijs dictionum & finibus. Præterea si quatuor, quinque, sex, vel septem simul consonantes sint, certum erit inter eas esse verborum discrimina, nam non potest dictio in plures, quàm in tres consonantes desinere: vnde si septem cohæreant consonantes (quod rarissimum erit)

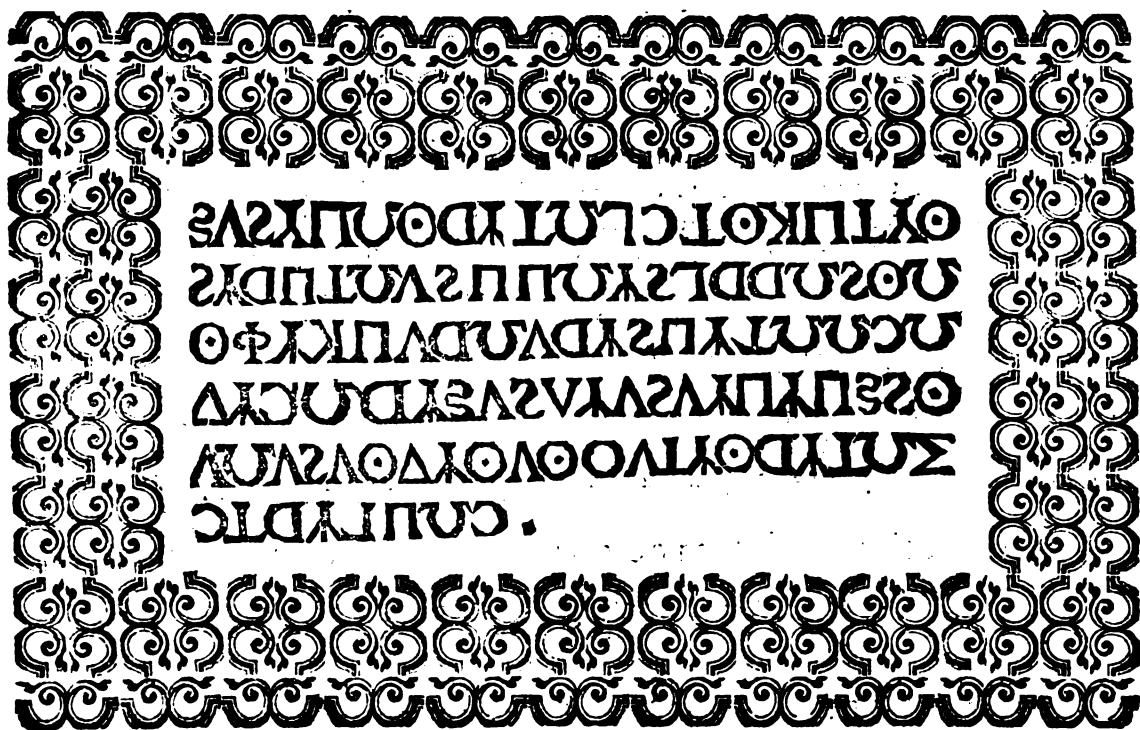
erit) in tertium cadet discretio: nam à quatuor potest inchoari, sed hoc rarissimè fit, ut in VRBS, PHTHISIS, si sex numerus dimidiabitur, ut est VRBS STRABONIS, licet etiam posset partitio in secundum cadere, ut in uerbo AMARENT PHTHISIM, sed si quinque fuerint, primum uerbum prima, secunda, uel tertia terminabitur, si quatuor nihil potest diffiniri, nam à totidem incipi dictionem demonstratum est. Sed uerisimilius erit, uerborum inter eas nexum esse, quod eiusmodi uerbum uix alterum, aut tertium erit inuenire, alioquin uel prima, uel secunda illud terminabitur. In plurium uocalium coniunctione, tam difficile est partium terminationem dare, ut nullo penè modo iudicium satis possit constitui: siquidem I uel V, quæ consonantium sibi potestatem usurpant, crebrius repetitæ multis cum uocalibus connecti possunt, ita ut earum sequela, uel uigelimam posset transilire. Verùm sicubi tam numerosa uocalium coniunctio obuiauerit, præstabit, ut earum occursum, post primam statim, uel alteram, ad summum tertiam cognoscamus, quamuis hoc modo non satis possit earum potestas diffiniri. Ex similibus uocalium continuatione dictionum initia & fines tuto licebit deprehendere: ut si eiusmodi quatuor conspiciantur, in secundam cadet partitio, ut frequentius fit in I, ut **IVDICII IIDEM**, parcius in O ut **EOO OONAE** insulæ, in A posset etiam occurrere, sed exemplum de terminatione non suppetit. E non plures duabus esse possunt, V non plures quatuor, una semper dictionem terminante, quare minime posset recte decerni, an in paucioribus partis discrimen debeat constitui: nam in **VVLA**, tres sunt in initio uocales, sed eiusmodi non est aliud uerbum inuenire. Hæc sunt, quæ ad partium segregationem, occurrunt posse obseruari, quæ si ad id, aut parum, aut nihil ex notarij ueritiam præstaret, huic difficultati potest esse adiuuentum: primo duas tantum, mox tres, inde quatuor, demum plures characteres ab initio accipere, perinde ac si totidem literarum uerbum futurum sit, & iuxta proximas regulas suam singulis potestatem tribuere, donec res sæpius tentata, foeliciter respondeat, ut integer uerbi sensus maneat: licet & postmodum de cætero fiat, uel si hoc ad id non satis videatur esse præsidio, uel frustra laboratum sit, id proximæ rationes poterunt præstare, quamuis quoquomodo ad eas recurrere postmodum fuisset necessarium: nam hæc ad partium tantum discrimen faciunt. Ad hoc scripti genus si per tempus licuisset, earum uolumen tabularum cum alijs, quæ sum editurus, quod adhuc est in manibus inchoatum illud, si posthac potero paulisper animum ab instantibus rerum impedimentis auocare, propediem ab-
solutum emit-
tam.

Quomodo

Quomodo continuatum scriptum possit interpretari,
exemplum. Cap. XVIII.

EXPOSIT locus ut, quod in superiori scripti genere præstitimus circa interpretandi modum, hic etiam seruemus. Sed quia nonnulla de cura & diligentia, quæ in omni forma scripti ab interprete habenda est, proximo capite diffusius pertractantur, nunc ea relinquemus, restat tantum enodandi id genus scripti exemplum tradere, nam ea, quæ ibi dicta sunt, ad hæc etiam referuntur. Exemplum itaque quod proponitur tale est.

Passim itaque scriptum oculis percurrenti, quod primum characteres; qui proximi sunt initio $\alpha + \iota \upsilon$ proximè finem reponuntur, censendum est illos dictionem perficere, quare oportunum erit lineolas in ambarum partium terminis, quatenus similes sunt designare, ut ea verba integra ab alijs sequestrentur, simulac præcedentibus fines, & subsequenter initia tribuantur, quia verò hæc duæ consonantes $\upsilon \upsilon$ ex superioribus regulis observatæ geminari conspiciuntur, & nulla ex præcedenti latere vocalis comitatur, credere par est, in ijs medijs verborum esse confinia, quapropter linea oportebit interfecari. Quia rursus sex consonantes $Z T D D Z I$, nulla interposita vocali se inuicem sequuntur, & ex ijs duæ geminatæ sunt, necessario utrinque coniicitur inter eas verborum divisionem fieri, & mediam sectionem inter utramq;

K tam

tam cadere. Diuisis in hunc modum quatenus licuit, per peculiare regulas scripti partibus, & lineis interpositis, superest proximas regulas ad eius interpretationem iuxta eum modum accommodare, nam quantum ad hunc locum res spectare videbatur præstitimus, de cætero mox ad ea, quæ dicta sunt lectorem remittimus. Aptata igitur sua singulis characteribus potestate, sic arcanum scriptum referabitur.

PERDITASVNT BONAMINDARVSINTERIITVRBSSTRA-
TAHVMIESTESVRIVNTTOTQVOTSVPERFVEREVIRI
PRAETEREAQVAEAGENDASVNTCONSVLITO.

Verùm ne cui superuacaneus hic partes dirimendi labor videatur, quod ex superioribus characterum potestatem nancisci liceat, admonendum volo, hac ratione multo melius & facilius, quàm aliter hoc scripti exemplum enodari.

Quomodo perperam scripti partes liceat deprehendere, &
interpretari. Cap. XIX.

VCCEDIT tertius obscuri scripti modus, ubi præter characteris permutationem, non aliud ad difficultatem, quàm male assignata verborum confinia accedunt, vt series eorum, quæ tractata sunt in hoc volumine seruetur, cuius tum deprehendendi, tum interpretandi rationes locus exposcit indicari: verùm de vtroque pauca dicenda subueniunt, hoc itaque scripti genus literarum, quæ verba solent inchoare, & terminare, de quibus huius voluminis initio dictum est, indicio prodi satis erit. Interpretando verò modus seruabitur, vt assignari primum fines, ac si non essent negligantur. Vnde commodum erit epistolam ommissis ijs spatij continuatam transcribere, atque verba perinde atque in proximo scripto continuata possunt interpretari. Quare exemplum afferre aliquod minime videtur opportunum.

Qua ratione scriptum ociosis characteribus inuolutum
deprehendatur, & illi ab alijs dignoscantur.

Cap. XX.

EQVITVR vt agnoscendi scriptum ociosis characteribus inuolutum, & eos characteres dignoscendi modos præbeamus. Indicium itaque primum finalium literarum numerus dabit: nam si plures illæ sint, quàm exiguntur, ociosos prima fronte tot ibi characteres argui posset, quot eum numerum exceßerint. Sed huic regulæ non satis est fidendum, posset enim numerus non excedere, illis in dictionum finibus adiectis, vt posset pluribus superare, quàm verborum terminationes terminarent. Posset ad huiusmodi coniecturam quoquomodo accedere, si consonantes & vocales mutuum inter se nexum non seruabunt, vt nimum distent, & longius separentur. Sed hæc difficillima erit obseruatio. Tutior tamen & facilior ratio erit, vt figurarum discrimina obseruentur: nam si illæ plures viginti, vel duabus & viginti conspiciantur, numeri excessus hoc scripti genus esse iudicabit. Cæterum quibus modis id genus notæ dignoscantur, superest nunc videre. Obseruabitur ergo primum, an aliqui similes characteres se mutuo sociantes in scripto iterentur, quod fieri solet in verbis communibus, quæ sæpius repetuntur, vti ET, VT, IN, AD, CVM, NAM, QVIA, QVONIAM, & huiusmodi alijs,

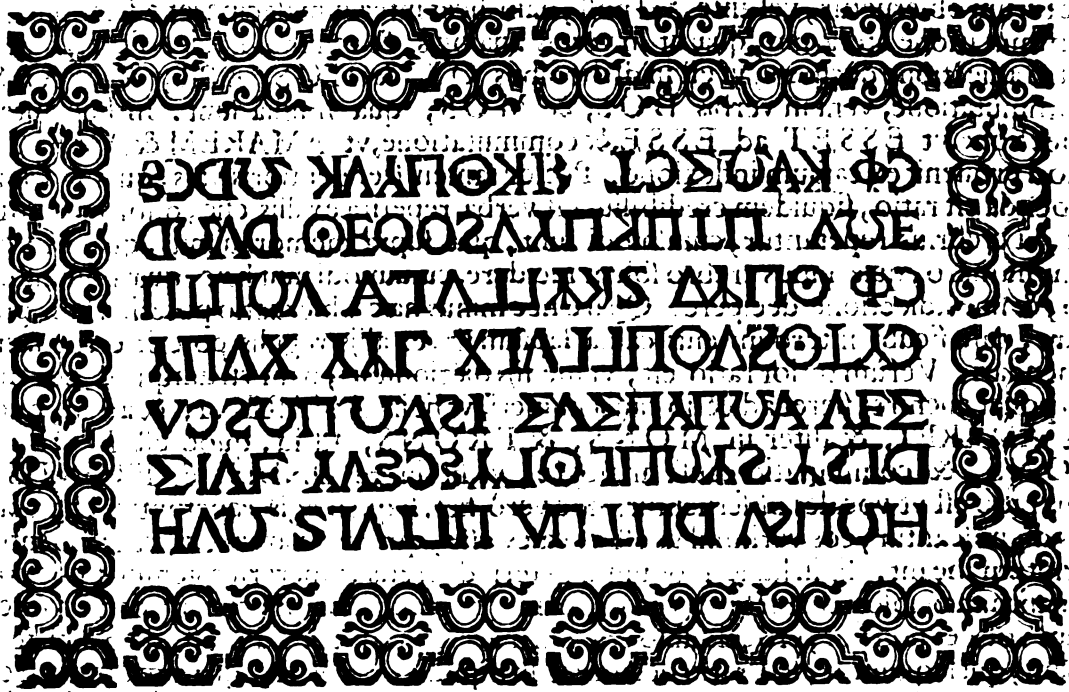
di alijs, nam si obuiaverint, obseruabitur an intra eorum numerum aliqui medij inferantur, quod si erit, interiectos proculdubio uti ociosos & vanos designari, & excludi oportebit. Potest etiam dici, ut hæc adiectio etiam extra numerum similium characterum obseruetur, vel ante, vel post, nam licet interdum deciperet adiectione, & commutatione literarum, quæ sit in verbis analogis, & ethimologicis. Potest autem initio adiectione decipere, ut est in dictionibus OS, & HOS, ARS, & MARS. Commutatione, ut sit in verbis DOS, & MOS, quæ similia sunt. In fine autem adiectione, ut ESSET ad ESSE, & commutatione, ut AMAREM & AMARES, quod prouenit ex casuum inflexione. Potior tamen frequentioris vsus, quam rarioris habenda est ratio, siquidem credibilis est verba repetita ex illis esse, quorum natura est, ut crebrius repetantur, cuiusmodi sunt, quæ supra memorauimus, quam extorum numero, quæ minus crebro solent incidere, cuiusmodi sunt hæc, quæ possunt initio, & sine adiectione decipere. Quare nec minus hæc obseruatio poterit vsum præstare, nam si ubi interdum eius causa lapsus sit, ex alijs regulis poterit error facile emendari. Verum tutior ratio est, ut medijs dictionibus, nam verumque & hoc modo possit euenire, fieret adiectio causa numeri, ut sit in AMARENT, & ad id, quod est AMARET, & aliter in MONS, & FRONS, ad id, quod est MOS, & FONS, & commutatio causa analogiæ, ut sit in FRONDIS, & FRONTIS. Aliæ ratio est ut vocales obseruentur, hoc verò fiet, si qui magis repetuntur characteres dignoscantur, eos veritatis est vocales esse, quarum natura est, ut frequentius scripturam inheant. Iis in hunc modum à cæteris discretis, supererit à geminatione consonantium ociosos characteres venari: nam qui geminatas præcedunt consonantes, cum vocales non sint, proculdubio erit affirmare ociosos esse. Potest idem dici de ijs etiam, qui sequuntur, sed ratio deciperet in liquidis L, & R, quarum notitia felici poterit, nihil erit amplius, quod dubium faciat. Ad hoc etiam conferet, si obseruatis characteribus, qui magis frequentes obuiabunt, reliqui, qui minimè primum de numero literarum eximentur, nam licet regula possit decipere, ut pro ijs ociosis consonantes minus frequentes tollantur, tum ex aliarum consonantium, & vocalium notitia in interpretando facile per coniecturam error corrigetur.

De hoc scripti genere interpretando exemplum.

Cap. XXI.

SED VT hæc facilius intelligantur, adhuc exemplum afferam, ut superiorem ordinem sequamur, ne quid ad materiæ obscuritatem luminis deesse videatur. Exemplum erit, quod in eodem loco superiori adduximus.

Hic si characterum terminationes sequimur, decipiemar, quod ex consequentibus regulis, & experimento licebit videre: siquidem vnum tantum ociosum deprehendemus, nam verbum, quod in hac desinat, vix vnquam est in vsu, & huiusmodi vix alterum, aut tertium reperitur, & proinde numerus minime liqueret, quia verò consonantium & vocalium nexum obseruare perdifficile est, eam coniecturam omitto, quare superest certius argumentum ex numero figurarum deprehendere, ex his igitur, quod duodetriginta numerentur, liquido apparet, octo, vel decem ociosas esse, sed credibilis est octo esse, quarum enim literarum Y & Z rarissimus est vsus: in hunc modum hoc scripti genus per coniecturas licet cognoscere. Porro dignoscendi eiusmodi characteres habebitur coniectura primum, quod in sexta dictione, quæ eadem videtur cum ea, quæ est quarta ab vltima post similes hæc figura E, & ante alteram diuersa huiusmodi H. Vnde existimare par est utramq; ociosam esse. Octauo præterea loco, characteres sunt aliquot dictioni duodecimæ a prima, & tertiæ ab vltima similes, iuxta quarum prima talis character est initio A, propè alteram rursus initio diuersus in hunc modum X, & apud tertiam huiusmodi alius S. Vnde colligi potest eos vanos & superfluos esse, nisi verba eadem non essent, nec idem ethimon, sed dissimilitudine, quæ est cum reliquis, in calce primæ dictionis nihil potest affirmari propter casuum inflexionem, quæ variatur. Ex vocalium insuper obseruatione coniicitur in septima dictione characterem, qui sequitur primum & alium, qui penultimus est, quod neuter vocalis esse videatur, ociosos esse, siquidem ambo geminatam sequuntur consonantem, quæ est vocalium natura, alioquin penultima figura potest videri esse liquida, characteres sunt F & I. In quarta enim dictione, quod proxime geminatam consonantem vtrinque figuræ apparet, quod vocales non videntur, iudicare plane est, primam quæ est B, superfluam esse: nam altera creditur esse liquida. Ex alijs coniecturis

coniecturis colligi par est, has omnes figuras in toto scripto ociosas esse. E H A X S F. I. B. his de medio sublatis, scriptum perinde ac si character esset tantum permutatus interpretabitur.

Quomodo reliquis occultandi doli huiusmodi scripti sit occurrendum. Cap. XXII.

T diximus solent magnatum scribae compendiosum scriptum sit accommodare, ut per paucā toto scripto videantur, & verba quemadmodum in vna significatione, si in alijs eadem figura dūteris poterantibus fundata, sibi pariter respondeant: huiusmodi doli sit erit occurrendum. Si pauci videbuntur vniuerso scripto characteres, eis frequentissimarum consonantium & vocalium potestates ascribantur, quibusve in scribendo minus carere possumus. Præterea si ambiguus erit sensus, literæ, quæ hanc ambiguitatem parere possunt, sunt, I & E, A & O, B, Q, P, F, D, C, & huiusmodi reliquæ, quas plerumq; rarius & crebrius solere syllabis & dictionibus interuenire, superius memorauimus, harum enim altera alterius vice fungi potest, vbi infra patebit, exemplum. Scripsum sit tale.

XO S A A Z I X A Q X A Z X A A

Nos si substitutis characteribus priorū potestas assignabitur, dicet, **ET QVERIMVS VERMES**, at si A i, vsq; Z n, Æ e, A t, x c, potestas assignatur, dicet, **S, QVI NEC VT VINCIT**, & multum diuersa prodibit oratio; sic & multæ poterunt eisdem characteribus accommodari sententiæ. Poterit autem vera cognosci, vbi nullus literarum incongruus ordo, vel inordinata verborum compositio conspicietur. Multi sunt quoque doli, vt superius recensimus, quos omittimus, cum facilius, quam scribi possit ab huius disciplinæ parum exercitatis possint interpretari. Nunc ad alia transeamus.

Ratio vsus tabularum simplici permutationis.

Cap. XXIII.

SQVENTIVM tabularum vsus ad interpretandum non parum affert adiumenti, siquidem dictiones, in quibus vocalium, & consonantium variatur positio quæsiuimus, & sicut dictum est suo loco in interpretando vtile esse verba primum seligere, quæ ex paucioribus literis constarent, quod illa inter rara numerentur; cuiusmodi sunt, quæ non pluribus, quam quatuor literis constantur, paucioribus tamen vel vna absoluntur, vt interpretandi initium à facilioribus sumeretur, nam & verba prosequi, quæ plures habent literas, & mihi multo prolixius, & molestius fuisset, & interpreti fortasse parum vtile in iudicando. Difficile enim admodum fuisset ex multiplici verborum numero proprium verbum accommodari, quod si quis ex similibus occasione hoc existimet necessarium, poterit ad harum exemplum suas tabulas conficere: nam si tam proximis mox tabulis eiusmodi verba recensibimus, hoc præstabitur similibus analogiæ causa, alioquin labor propè immensus futurus fuisset dictiones omnes annumerare, & proinde opportunius lectorem ad dictionarium remittere. Primum itaque à singularitatis numero inchoabimus, mox ad pluralitatem ordine procedetur. Harum tabularum vsus, & dictionum occursum non minus

nus proderit literarum aliquot potestatem ignorantem, quam eas cognoscenti: non dis-
 fiteor tamen consonantium à vocalibus paratam habere discretionem, & priorem ali-
 quam literarum notitiam præstare, nam hoc modo in paucioribus esset ambiguitas, &
 proinde minus oporteret vagari, & consequentium opinio præsentium notitia magis
 firmaretur, vt certius iudicium videri posset. Earum igitur vsus duplex erit modus, al-
 ter quem sectabitur, qui consonantium & vocalium cognitionem distinxerit, vel ali-
 quam verbi figuram cognouerit, alter, quem sectabitur, qui nullam harum qualem-
 cumque notitiam haberet, sed à facilitate conuenit inchoari. Si à consonantibus igitur
 vocales discretæ sint, & restet solam distinctam singulis characteribus potestatem as-
 signare, verba ea quæruuntur, quæ seruata locorum analogia vocales & consonantes
 retineant, vt si in verbo quatuor literarum, prima & quarta figura consonantes sint,
 & duæ mediæ vocales, dictio esse possit, D E V S, in qua consonantes & vocales se-
 cundum eadem analogiam concurrunt. In hac tamen proportione non ita facile po-
 test verbi certitudo diffiniri, quod eiusmodi plures possint consonantes & vocales va-
 riarum, quemadmodum in tabulis videbitur. Quare in simili analogia, vt minus laboris
 sit, aliquot characterum singularem paratam habere notitiam oporteret, nam quo
 rarior, aut frequentior ea locorum proportio erit, per quæ vocales & consonantes
 disponuntur, eo certior, vel incertior erit quæsi verbi coniectura, vnde si vocalium
 & consonantium positio satis erit, vt eiusmodi analogia, & ratio in vno tantum verbo
 reperiatur, dubitandi omnis occasio tolleretur, cum eius rationis proprietates vni tantum
 verbo conueniat, huiusmodi erit, si in dictione quatuor literarum prima vocalis sit,
 quia in eum modum vna tantum dictio reperitur V R B S, dubitatio vltterius non pro-
 cedit, quoties itaque eiusmodi verbum in scripto occurret, præstabit illud eligi, ex
 quo certior consonantium, & vocalium, etiam primo intuitu cognitio haberi possit.
 Quod si nulla vocalium, & consonantium discretio procedet, poterit nihilominus fie-
 ri coniectura, licet sic illæ disponantur, vt in eum modum plura verba sint, & proin-
 de minor fuisset futura certitudo, hoc fiet ex similibus coniectura, veluti si in quatuor
 vnus dictionis literis prima & quarta eadem figuræ sint, rursus secunda & tertia simi-
 les, vt prouenit in ESSE, ECCE, SVVS, & huiusmodi alijs dictionibus, quæ
 insigniores, & quarum numerus quinarium, vel senarium non excederet, tum enim
 ad dirimendam earum controuersiam, frequentium, & minus frequentium literarum
 ratio usum suppeditabit. Nos in his tabulis latini & vulgari sermonis Itali dictiones
 tantum reperiimus: nam idem in cæteris linguis præstare & prolixitate nimis mole-
 stum fuisset, & parum necessarium: quod si occasio postulauerit, vt idem fiat in Hispa-
 no, vel Gallico, aliove sermone ad horum exemplar quibus eius idiomatis verba pote-
 rit inuenire, eaq; in tabulis disponere.

TABVLA PRIMA EX SOLIS VOCALIBVS CONSTITVTA.

à, è, i, ò.

ex consonantibus solis non reperitur.

TABVLA SECVNDATA EX DVABVS LITERIS CONSTITVTA.

Transpositio prima. prima & secunda vocalis.

ea „ ij

ei „ ie

eo.

Transpositio

LIBER TERTIVS.

Transpositio secunda ex consonantibus non reperitur.

Transpositio tertia.

Prima vocalis, secunda consonans.

ab	en	„ id	oh	vt:
ac	es	„ il	os	
ad	et	„ in		
ah	ex	„ is		
„ al		„ it		
an				
at				

Transpositio quarta.

Prima consonans, secunda vocalis.

„ da	de	„ li	do	„ fu
„ fa	„ fe	„ ni	„ lo	„ ta
„ la	„ le	„ si	„ so	
„ ma	me			
„ sa	ne			
	re			
	fe			
	te			

TABVLA TERTIA EX TRIBVS LITERIS CONSTITVTA.

Transpositio prima trium vocalium.

aio	eia	„ tua	oua	„ uai
aue	eo	„ iui	„ oue	uia
aii	eua		ouo	uie
auo	eue			„ uoi
				uia
				uue

Transpositio secunda ex tribus consonantibus non reperitur.

Transpositio tertia.

Prima & secunda voc. tertia conf.

ais	eam	iam	uah
ait	eas	ijs	uim
aut	eat	ius	uir
	eis		uis
	eos		uix
	eum		uos
			uox.

Transp.

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Traspositio quarta conuerfa præcedentis.
Prima, & sec. conf. tertia vocalis.

„ fra	„ die	„ chi	pro
„ fta	„ tre		sto
„ tra	„ ſpe		

Tras. quinta.
pri. voc. sec. & ter. conſon.

abs	est
ars	
arx	
aſt	

Tras. ſexta.
prima, & ſec. conſonan. ter. voc.

. dai	. bei	cio	noe	cui
. fai	. beo	dij	„ poi	dui
. gai	. dea	dio		fui
. hai	. dee	fio		„ hai
. lai	. dei	„ mia		hui
. mai	. deo	„ mie		hic
. rai	. lei	„ mio		qua
. ſai	. mea	„ pia		quæ
	. meæ	„ pie		qui
	. mei	„ pij		quo
	. meo	„ pio		ſua
	. neo	„ ria		ſuæ
	. rea	„ ric		ſui
	. ree	„ rij		ſuo
	. rei	„ rio		tua
	. ſei	„ ſia		tuz
	. zen	„ ſij		tui
		„ zia		tuo
		„ zie		
		„ zij		
		„ zio		

Tras. ſe-

LIBER TERTIVS.

81

Transp. septima.
prim. ter. voc. sec. conf.

„ acō	edo	ibi	„ oca	una
acu	edo	ibo	„ oda	uni
ago	egi	ida	odi	uno.
ala	ego	ima	„ odo	
alæ	eme	„ ime	ora	
„ ali	emi	imo	oro	
alo	emo	ira	„ oſa	
ama	„ era	ire	„ oſo	
„ ame	cro	iri		
„ ami		ita		
amo		ite		
ani				
ano				
ara				
„ ari				
aro				
axe				
axi.				

Transp. octava con. præced.
prima & ter. consonan. secan. voc.

das	„ deh	bis	bos	cum
dat	dem	cis	cor	cur
fac	des	cit	cos	duc
fas	det	dic	„ con	dux
fax	fel	hic	dos	fur
hac	fex	his	hoc	lux
has	hæc	nil	hos	mus
his	hem	nix	mos	nux
hos	lex	ſic	non	pus
lac	mel	ſis	nos	ſub
mas	nex	ſit	nox	ſum
nam	per		ros	ſus.
pan	pes			
par	res			
pax	rex			
ſal	ſed			
ſat	ter			
tam				

L TABVLA

DE FVRT. LIT. NOTIS.

TABVLA QVARTA.

Ex quatuor literis constituta.

Transp. prima, quatuor vocalium.

auiā	ioue	ueie
	ioui	ueio
	iuuo	uiua
		uiue
		uiui
		uuo
		uea

Transp. secun. conuersa præced. non reperitur.

Transp. tertia.

Tres primæ vocales, quarta consonans.

aiāx
auem
aues
auis	eius	oues	uiam
	euam	ouis	uias
		ouem	uijs
			uuam
			uuas
			uuis.

Transp. quar. conu. præc. tres primæ consonantes quarta vocalis non reperitur.

Transpositio quinta.

Duæ primæ vocales, tertia & quar. conf.

præ	fleo	„ cria	fluo
„ ftai	„ ftea	„ scio	„ grue
		„ ftia	„ grui

Transp. sept.

pri. voc. reliquæ consonantes.

„ baia	„ beue	„ cioè	boue	„ guai
„ baie	„ deue	„ dici	boui	„ queo
„ baio	„ deui	„ diua	„ coua	„ quia.
„ caio	„ leua	„ diuæ	„ coue	
„ caua	„ leuo	„ diui	„ doue	
„ caue	„ meio	„ diuo		
„ caui	„ neue	„ giua		
„ cauo	„ neui	„ giui		
„ daua	„ fcui.	„ niue		
„ dauo		„ piua		
„ faua		„ riua		
„ faue				
„ faui				
„ haue				
„ laua				
„ maio				
„ naue				
„ nauī				
„ nauo				
„ raia				
„ raie.				

Transp. nona.

Transp. nona.

pri. & vlt. voc. reliquæ consonantes.

abba	ecce	igni	offa	ulmo
abde	ægra	illa	olla	ulta
abdo	ægre	ille	ollæ	urbe
adde	ægri	illi	olli	urbi
addo	ægro	illo	, onda	, urla
agna	„ elle	immo	, onde	, urli
agnæ	„ ello	indi	, opra	, urlo
agni	ense	ipsa	orba	urna
agno	erga	ipse	orbe	urnæ
agri	„ erge	ipsi	orbi	urfa
agro	erro	ista	orbo	urfæ
alba	erra	iste	orca	urfi
albi	„ erri	isti	orci	urfo
albo	„ erro		orco	uffa
alga	„ erta		, orma	ufta
„ alla	„ esca		, orme	
„ alle	„ esce		, orna	
„ alli	„ esci		, orni	
„ allo	„ esco		orno	
„ alma	„ essa		orfa	
alme	este		orta	
almi	esti		otta	
almo	esto		orte	
alta			orto	
alte			offa	
alti			, offe	
alto			offi	
ambo			, offo	
anna			, otto	
anne				
anno				
ante				
ansa				
, apre				
apri				
apro				
arca				
arcæ				
arci				
, arco				
arcu				
argo				
, arma				
, armi				
armo				
, arpa				
arra				
asto.				

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Transp. decima con.pr.
Prima & vltima conf. reliqua vocales.

haud
laus.

beas
bees
beat
beet
deam
deas
deis
deos
deum
deus
meam
meas
meis
meos
meus
reor

dijs
fiat
fiet

boas

duas
duos
suam
suas
suis
suos
suus.

Transp. vndecima.
Pr. sec. & quar. voc. ter. conf.

, aita
audi
aula
aulæ
aura
aufa
aufo

iano
ioci
ioco
iuba
iulo
iuno
iure
iuro

uaca
uaco
, uada
uade
uadi
uado
uaga
uagæ
uagi
uago
uale
uana
uanæ
uani
uano
ualé
, ueda
, uede
, uedi
, uedo
ueli
uele
ueli
uelo
uena
uenæ
ueni
uera
ueræ

ueri

LIBER TERTIVS.

ueri
 uero
 ueto
 uici
 uidi
 uile
 uili
 uina
 uini
 uino
 uiri
 uiro
 uiru
 uisa
 uiso
 uisu
 uita
 uitæ
 uiti
 uiro
 uoca
 uoco
 uola
 uole
 uoli

Transp. duodecima.
 Prima, sec. & quart. conf. ter. voc. flos.

clam
 cras
 flas
 flat
 ffas
 ffar

fles
 spes
 ffer

Transp. decimatertia. pri. ter. & quarta voc. sec. conf.

abeo	egeo	idea	obeo
abij	egui	ideo	obij
acui	æque	ineo	ocio
acuo	equi		ocia
adeo	equo		ocij
alia	eruo		odio
alij	exeo		olea
alio	exui		olei
apio			oleo.
aqua			
aqua			
area			
areæ			
areo			
arui			
aruo			
asia.			

Transp. decimaquar-

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Transpositio decimaquarta c. præced.
Prima, tertia, quar. conf. fecun. voc.

dans	dent	hinc	fons	hunc
dant	mens		mons	tunc
hanc			post	
mars				
pars				

Transp. decimaquinta.
pri. & ter. voc. sec. conson.

abel	edas	ibam	opes	uras
abis	edes	ibas		ures
acus	edet	ibat		uris.
alam	edax	ibis		
alas	epar	ibit		
ales		idem		
alis		iram		
alat		irim		
alet		iras		
amem		item		
amen		itis		
ames				
amet				
amer				
amor				
amas				
amat				
ames				
apes				
aras				
ares				

Transp. sextadecima, & vltima conu. præc.
prima, & ter. conson. sec. voc.

Quia multas in se retinet transpositiones facilioris intelligentiæ gratia in plures partiemur.

Consonantes & vocales femiuocales.

papa	bene	bibi	momo	fuoo
rara	, bere	bini	toto	luco
, bara	deme	cibi	bolo	lutu
, cada	fece	diti	bono	luxu.
cama	fede	fidi	colo	
casa	, fele	fili	cono	
dama	ferè	fini	dolo	
, darà	geme	, lidi	domo	
data	, lece	nifi	dono	
faba	lene	nifi	foco	
fama	mele	ridi	foro	
fata	nece	rifi	homo	
gaza	, pece	tibi	, lodo	
lata	pene	uidi	loro	
laua			loto	
laxa			modo	

maga

maga	, pere	moto
mala	pete	nodo
nata	, rese	nolo
pala	rete	noto
, para	saꝑe	, poco
rapa	seꝛe	polo
rara	tedæ	pomo
rata	telæ.	pono
, fala	teme	poro
fana	tene	roco
fata		rodo
, tana		rogo
		roto
		, sodo
		sono
		tono

Consonantes similes con. præced.

pape	ceci	bibo	coce	bubo
rare	ceco	dido	nono	rure
rari	dedi		tota	ruri
raro			toti	tuta
			toto	tute
				tuti
				tuto.

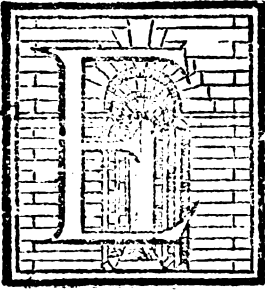
Diffimiles omnes.

bafē	cela	bima	bona	, buco
bafī	cæli	, cima	coce	cubo
cado	cælo	, cime	, coda	cudo
cane	cæno	, cito	, core	curo
cano	cæpi	, dica	, cori	duco
, capi	cæra	, dice	, coſa	dumo
, capo	demi	dici	, coſi	fuco
cara	dena	dico	cote	fugo
caræ	fera	dira	coxa	fumo
cari	heri	diræ	doli	fune
caro	hero	diri	domi	fure
cato	, meco	fico	domo	furo
dabo	, mela	fida	, doue	fuſe
, dame	, melo	fide	, doſa	fuſi
date	, meni	fila	, dota	gula
fagi	, meno	, file	dote	humi
fago	nemo	fimo	, foce	humo
fame	nero	fine	, fora	luca
, fate	, pela	ſina	, goda	luce
, fau	, peli	, ſino	, gode	ludi

labe

labe	, pelo	libo	, gola	ludo
lati	, reca	lima	, hora	, lume
lato	, reco	limæ	, horæ	, lumi
laxe	, remi	limo	, loca	luna
laxi	remo	nido	, loci	lupa
magi	, teço	nolo	, loda	lupo
mago	, tede	nito	, lode	mali
mali	, tela	pica	, lodi	mulo
malo	, teli	pico	, lora	mura
, mani	telo	pila	lota	muze
, mano	, temi.	pino	mola	muri
nafi		pira	molaæ	muta
nafo		rigo	mora	mute
nato		rima	mori	muto
pace		rimæ	, noce	nubo
paci		, rimo	, noci	nuto
pali		, rifa	, node	pura
palo		, rife	nodi	puræ
, paue		, rido	nola	puri
, pate		simæ	noli	puro
pati		fimo	, noma	puta
, pato		sine	, nome	puto
rado			, nomi	rubi
rami			nota	rubo
ranæ			notæ	rude
rapa			noti	ruga
rape			noto.	fuda
raræ			, poca	fude
, rari			poli	fudi
, raro			poma	fudo
fale			pomi	tuba
fali			rode	tubæ
falo			roma	tubo
fanè			rosa	
fani			rosæ	
fano			, scefè	
tace			rotæ	
, taci			, soda	
			fola	
			foli	
			sole	
			, soma	
			, some	
			, sona	
			zona.	

Ratio & vsus tabularum continuati scripti, in quo characterum figuræ permutantur. Cap. XXIII.

RAT in animo ad hanc rem sex literarum, quæ varijs modis transponi possent, in tabulis nexum proponere, quod is numerus potissimus videbatur, nam plures literas eodem modo colligere nimis molestum erat, vt solum hoc opus vel in magnum volumen excresceret, pauciores verò parum fœcundum.

Verùm hoc etiam visum est satis laboriosum, & parum necessarium: nam ad similitum figurarum rationem multis modis poterat subsequi characterum nexum, vnde labor futurus fuisset parâ utilis inter tot literarum combinationes, quæ secundum simi-

lium analogiam in spatijs pari modo de vera iudicare procederent, quare consilium hoc satius prætermittendum duxi, quam rem nimis molestem aggredi, alioquin parum vtilem, in cuius rei loco binarum dictionum tabulas proponimus, vbi modo ex duarum similitum figurarum positione altera prius verbum terminat, altera subsequen- tis initio ponitur: modo inter trium sequelam diuisio, vel post primam, vel post secundam cadit. Idem seruetur & in quatuor similitum concursu, vt modo post primam, modo post secundam incidat partitio. Eas tabulas ritè & suo ordine distinximus, vt facile vtique obuiam fiat, quæ quoque loco verborum partitio quærenda sit, vt lector facilius intelligat. Ad hoc visum est eadem ratione tabulas eorum verborum adiicere his, quæ insigniora viderentur, quod plures similes, & uarias figuras pluribus in locis, modo bis, modo ter remaneant: quarum aliæ statim succedunt, aliæ verò interpositis alijs procedunt, quæ omnia, & si cui minus vtilia poterunt videri, quod vel rem sic subsequi necessarium non sit, & sæpius aliter contingat, & inter plura eodem modo se habentia indicatu difficillimum sit, quod potissimum debeat eligi, quia tamen ea observatio ad rem pertinere visa est, prætermittendam non duxi: nam ea, quæ hoc modo incerta se habent, consequentium regularum iudicio poterunt confirmari, vt inter plura tollatur ambiguitas.

Vocales solæ, quæ principio vnus, & fine alterius dictionis esse possunt.

anima	atque
ille	etiam
dei	iouis
ego	omnis
tu	vides

Consonantes solæ, quæ in fine vnus & principio alterius esse possunt.

hoc	caput.	illud	dabit	ah	habet
nil	licet		nos		sapientes
num	manus		et		tenet
non	negat				
amor	rogat				

Cum similes tres uocales erunt, & diuisio cadit apud secundam.

aucupij	iudico
iudicij	iaceo
alij	iuno
coo	omne

M si apud

tibi iisdem Si apud primum,
 Tiberij ij Si quatuor vocales in medio,
 eoo oone
 tu uuula, Si quatuor apud primam,
 Tabula notabilium dictionum, in quibus secundæ, tertix, quintæ & sextæ duplicatur.

abbassarfi	afficco	, affatto	immitto	immissum
abbattimento	afficcesco	, effetto	, afferro	accurro
accommodo	attollo	, effettuato	, alletto	ostella
assessor	accurro	, errasse	appello	efferamenta

Tabula dictionum in quibus secundæ & tertie duplicatur, etiam consonante sequenti,

abbracciamento	aggrauo	approbus	offleo
abbracciare	affleo	aggredior	offringo
abbreviare	afflo	aggrego	offrisco
acclino	afflictus	applaudo	oppleo
accliuus	affluo	applico	opploro
accludo	affrico	approprio	opprimo
accreasco	agglomerio	apprimo	opprobrium,
accredo	agglutino	effraus	

Si septem consonantes, & apud secundam ceciderit diuisio,

vrbs phthisis

stirps phthongus

Si sex consonantes, & apud tertiam ceciderit diuisio,

amant phthisim

habent phthongum.

Si in medio

vrbs strabonis,

stirps structuræ.

Si quinque consonantes, & apud primam,

et phthisis.

amant strabones

nec phthongus

diligunt structuræ.

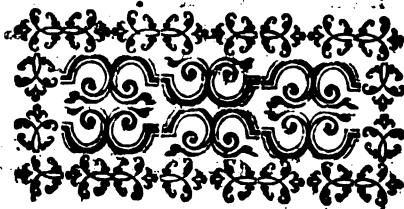
Si apud tertiam,

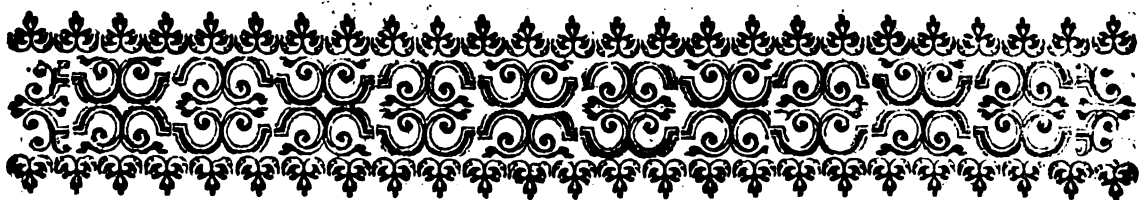
vrbs studij

stirps brachij.

Duplices consonantes cum duplicibus vocalibus sequentibus,
 alluuiò, alluuius, annuus, sic & simul dict. reperiri poterunt.

FINIS LIBRI TERTII.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER QVARTVS.

PROOEMIUM.

Actenus de simplici scribendi ratione in permutatis characteribus, eiusq; formis dictum est, nunc ad alios scribendi modos succedamus: in quibus figurarum potestas mutatur. Potestatis functio multiplex esse potest, & ea simul posita diuersissimam obscurandi scripti perplexitatem efficit, vnde tam multa, diuersaq; esse possunt genera, quam varia excogitantium in omni tempore ingenia. In hoc scribendi genere character vnus omnium literarum potestatem recipere potest, vt primum A fuerit, paulo post B C D, & vsque ad X recipere potest potestatem.

De circulari scripto cuiusmodi illud sit, & quæ instrumenti descriptio, quo in scribendo vti debemus. Cap. I.

XPOSITIS simplicibus furtiuarum notarum formis, quantum satis esse visum est, nunc aliam scribendi rationem, vt ad Rotæ ordinem scriptum disponatur, proximum est attingam. Hunc scribendi modum huius artis periti, propterea quod ad Rotæ dispositionem componatur, circulare nominant, siquidem dispositis ad Rotam characteribus circularis charta ad literarum indicium rotatur. Primum igitur antequam huius instrumenti prosequamur officium, quæ ad eius constructionem pertinent, præscribere operæ precium videtur. Diligens itaque artifex eiusmodi Rotam constructurus, tabulas quærat cupreas, vel aurichalceas, vtra-

que enim materia facile ductilis fit, & alia quauis magis idonea, nam si ex ferro confectæ sint, ob suam duriciem aduersus malleum contumaces minime pertractari poterunt, si ex plumbo, vel stanno contactu manus defœdabunt, diurnitatem præterea non habebunt, & facile atterentur, si ex papyro leuissimæ cuiq; iniuriæ maxime erunt obnoxia, quauis præterea aeris permutatione facile exacta forma commutabitur, quæ illis in primis est necessaria. Hæc de instrumenti materia satis, nunc qualis forma esse debeat superest indicemus. Ex hac igitur materia duæ laminæ diligenter complauatæ, & exquatæ comparentur, in cuius medio circini pes infigatur, vagusq; alter circumagendo rotundam lineam quæ sita futuri instrumenti amplitudine describat, mox circino contracto, adhærente eidem puncto pede, alius circulus describatur, qui tantum à primo distet, quantum satis fore in scribendis numerorum characteribus videbitur. Rursus contracto circino ex eodem centro alia circumagatur lineæ, tanto interuallo à superiori distans, quantum capiendis nostrorum elementorum characteribus satis esse censetur: mox eodem circini hiatu, mediæ alterius laminæ puncto, altero circini pede infixio eiusdem quantitatis circulus describatur, sub hoc deinde alter, astricto circino aliquanto, minor delineetur, vt circulari spatio, quod intra lineam est, characteres aptè accommodentur. Hoc factò laminæ partes, quæ circularem lineam excedunt, vndiq; exactissime in orbicularem formam recidantur, exigua parte relicta, quæ denti indici assimiletur. In hanc formam minori parata lamina, intra primam contracto vtriusq; puncto includatur, tenuissimo deinde terebello earum puncta perforentur, tum axis eiusdem materiæ pertrāsēat, quo minor lamina ad maioris circularem lineam æquali vndique spatio coarctetur, vt parua Rota versatilis huc illuc circumagatur, & aluo maioris laminæ firmiter inhæreat, ne facile egrediatur, vt si circumuolueris, angustè potius, quàm largo hiatu sponte moueatur. Hoc factò vnuerfum vtriusque circuli ambitum in quatuor æquas partes partiemur, & applicata bis ibi regula, rectas lineas ad diametrum, quæ omnes circulos pertranseant, protrahemus. Verum vt experiamur an circuli recta facta sit partitio, lineæ si se in puncto laminæ interfecabunt, minime erratum fuisse admonebunt, singulæ deinde quartæ quinas in partes æquales difsecentur, & puncto applicata regula per omnes circulationes ducantur lineæ, ita vt vnuerfum Rotæ vtriusq; ambitus in viginti partes exactissime difsecetur, & circumuoluta inferior Rota per omnes lineas adamussim priori respondeat, vt nihil eius lineæ à superioribus distent: alioquin opera frustrabitur. Hoc peractò, singulis primæ intercapedis areis singulas numerorum notas ab vno ad viginti progrediendo, & vndelibet inchoando collocabimus, postmodum inferiori circulo, qui primis aeris est proximus, nostræ sic supponantur literæ seruatò ordine, vt sua cuique numero reddatur litera, in eam modum vt A singularitatis notæ subiiciatur, B duplicitatis, & huiusmodi reliquæ, exempta X litera, tum quia raro nobis est vsui, tum etiam quia, vt Quintilianus ait, ea carere potuimus, si non quæsissemus, nam si eius vsus interdum acciderit, pro ea C & S vti poterimus, in quarum locum, authore Augusto, eius vsus successit. Antiquitus enim pro ALEXANDER, ALEXANDER scribebatur, nos autem id propterea fecimus, vt facilius ambitum partieremur, parum autem, vel nihil refert, viginti ne, an vna, vel duæ & viginti sint. Mox per inferiorem Rotam ignoti characteres assignatis areis, vt libuerit, distribuuntur, siquidem propter Rotæ volubilitatem nihil interest characterem huic ignotum huic literæ potius, quàm illi supponamus. Hoc tamen animaduersione dignum est, vt tales notæ nusquam omnino diuersam figuram, sed ferè eandem vbique præferant: huiusmodi erit, si characteres habentes hiatum ex vna parte Rotæ non apponantur, hiatu enim, qui modo sursum, ascendit, mox deuoluta Rota, vel deorsum ad latus inclinabitur. Postremo vbilibet in inferiori Rota sursum denticulus, vt monuimus aptabitur, vel incisio, vel tenuis punctus, vel index quoquomodo aliter designabitur, qui initium demonstrat, vt rectæ, vel falsæ scripturæ index futurus sit. Poteris etiam, si minus, ex aduerso ignotos characteres

raçteres in immobili Rota, nostras verò literas in mobili collocare; quamuis res, quemadmodum fecimus, præstare videatur, firmata enim nostrarum Rota, ubi quæq; li-
tera sit, facilius notarius intelliget, & scriptum citius absoluet, alioquin octulos circum-
ducendo magis in quærendis elementis elaborabit; tametsi id etiam minimum interef-
se videatur. Huic deinde instrumento vbilibet manubrium supponetur, quo manibus
illud aptè capi, teneri; possit, & absolutum erit instrumentum. Id tamen meminisse
debes, quod duo instrumenta eodem modo composita, & fabricata esse oportet: al-
terum enim rei confici, & peragere sunt; reliquetur, alterum domi continebitur.
Hactenus de instrumenti constructione, nunc, vt res melius cognoscatur, & operis fa-
cilior in are, vel ferro fiat imitatio: in pictura rem commodè exprimemus.

Qua ratione ad scribendum instrumento vti possimus.

Cap. I I.

AR T I F I C E M superius Rotæ compositionem admonuimus, sequitur nunc, vt quomodo vti conueniat, aptè indicemus. In primis itaque scriptum breuiter, quod sententiam contineat ob oculos ponatur, mox Rotæ denticulus sub A litera, vel qualibet constituatur, modo id absenti innotescat, litera deinde necessaria per Rotæ ambitum requiratur, & inuenta, characterem, quo vti debeat, suppositum indicabit, tum illum scriptor in tabellam suam referat. Aliam deinde literarum quæsiturus, Rotam à loco amoueat, vt spatium tantum vnum pertranscat, & pari ratione suppositum characterem in eius locum accipiat, eumq; in charta reponat, sic & pro tertia litera tertio Rotam à loco in proximam aream conuertat, hic semper ordo seruetur, donec totum scriptum absoluat. Verum animaduertendum est, ne in Rotæ reuolutione spatium aliquod prætereatur, vt à primo ad tertium, vel mox ad quintum veniatur, sic enim & qui scribit, & qui nuncium accepturus est, facile decipietur. Vt verò absens scriptum possit interpretari, indice Rotæ A supposito, vel alteri literæ, vnde notarius initium sumpserit, & debitis inde transitis spatijs, pro quolibet litera e characteris inuenti regione epistolam aucupabitur. Nec prætereundum est, in læuum non minus, quàm in dextrum Rotam posse circumferri, modo de ordine absens certior factus sit:

sed si nostræ elementorum figuræ in mobili Rota dispositæ sint, & ea

in dextram moueatur, idem erit ac si immobili essent, & illa retrograderetur. Sciendum tamen est, qui tali instrumento

vsurus sit, eum posse more suo bina pertransire spa-

tia, terna enim si libuerit, nunc ante, nunc retro

circumferendo Rotam, modo idem semper or-

do seruetur, vt trepidationis motum octa-

uæ sphaeræ imitari videatur. Ist hæc

& si videantur minimi, vtpote

nullius esse momenti, tamen

quia possunt discentis

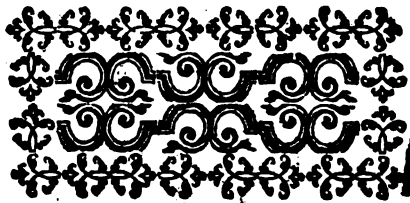
animum ambigui-

tate remorari,

placuit exem-

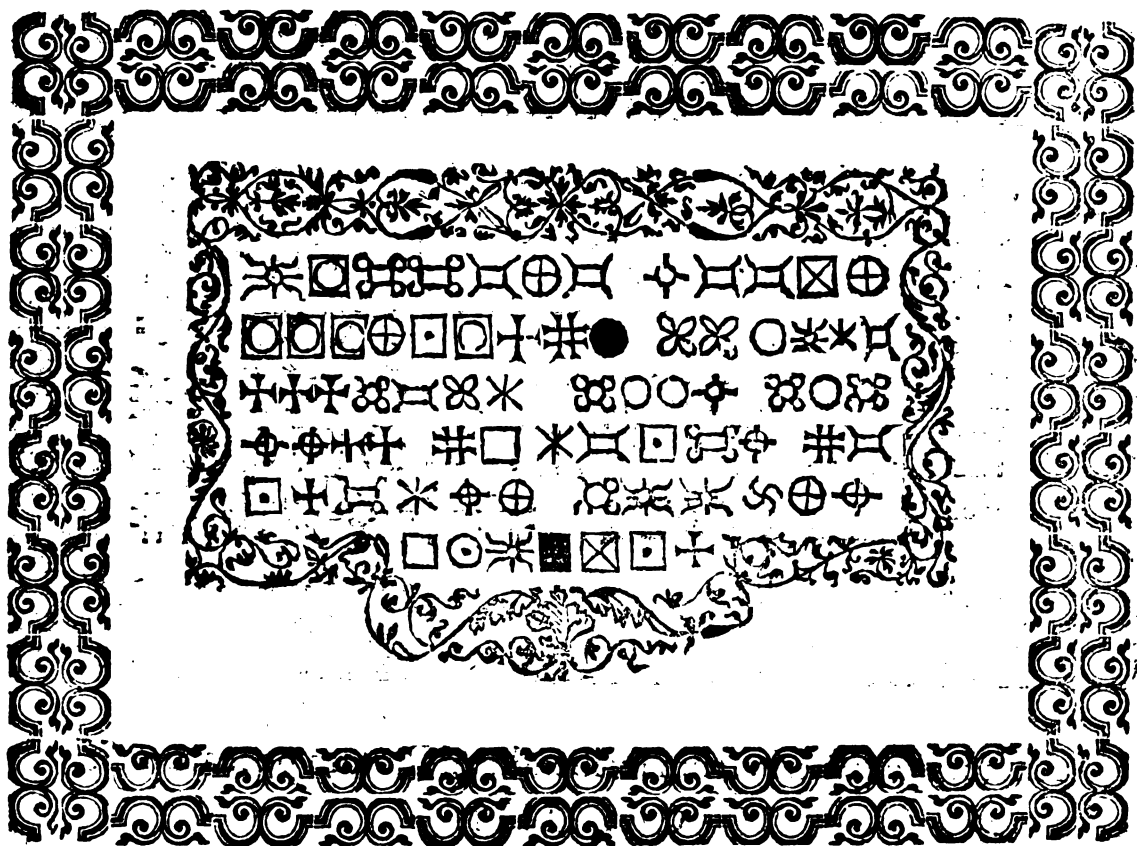
plum tra-

dere.

HOSTIVM

HOSTIVM COPIE DEFICIUNT, TV ENIM HILARIS ESTO,
IAM ABDE TIMOREM, ET ARMATO MILITE IRRVITO.

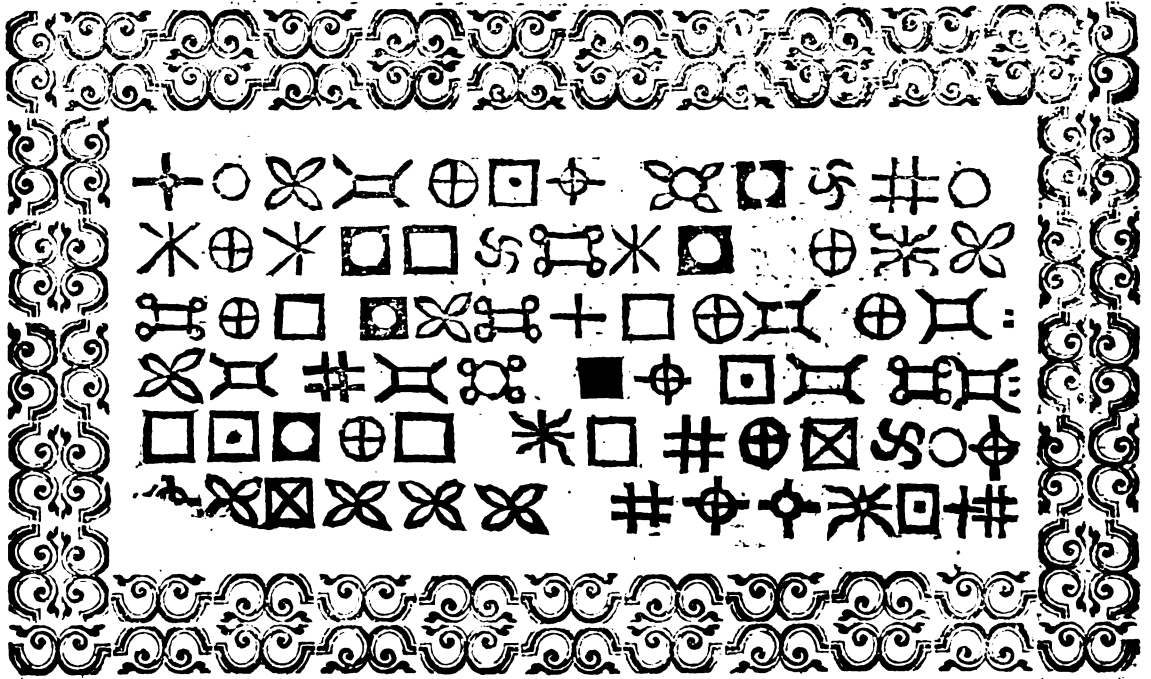

Quomodo eodem instrumento scriptum clauē claudere possimus.
Cap. III.

POTERIMVS etiam facillime cum Rota scribere, vt scriptum sub clauē claudatur, vt ignota clauē, de scripto, & si Rota agnita sit, desperetur; hoc modo vtique fiet. Exponatur scriptum, ac sub scripto clauis literæ seriatim disponantur, vt altera alteri scripti supposita sit, & si scriptum longius erit, clauem reiterare ne pigeat, siue clauis vna dictio, sine plures, aut aliqui versiculi fuerint. Mox supposito digito clauis Rotæ, quære in Rotæ ambitu scripti literam, ac inferius annotabimus e regione characterem Rotæ descriptum, idem demum de altero, & de tertio faciendum, vsque donec iam scriptum absolua- tur. Superius adductum scriptum iterum adducemus, atque sub eo clauis characteres annotabimus. eritq; **ORA PRO NOBIS SANCTA DEI GENITRIS; diximus GENITRIS, quia X Rota caret,**

H O S T I V M C O P I E D E F I C I V N T, T V E.
o r a p r o n o b i s s a n c t a d e i g e n i
N I M H I L A R I S E S T O, I A M A B D E T I.
t r i s o r a p r o n o b i s s a n c t a d e

M O R E M E T A R M A T O M I L I T E R R E V L T O
 I G E N I T R I S P R A P R O N O B I S I A P C T A

An liceat experiri vtrum scribendo ad Rotam peccatum sit.

Cap. III.

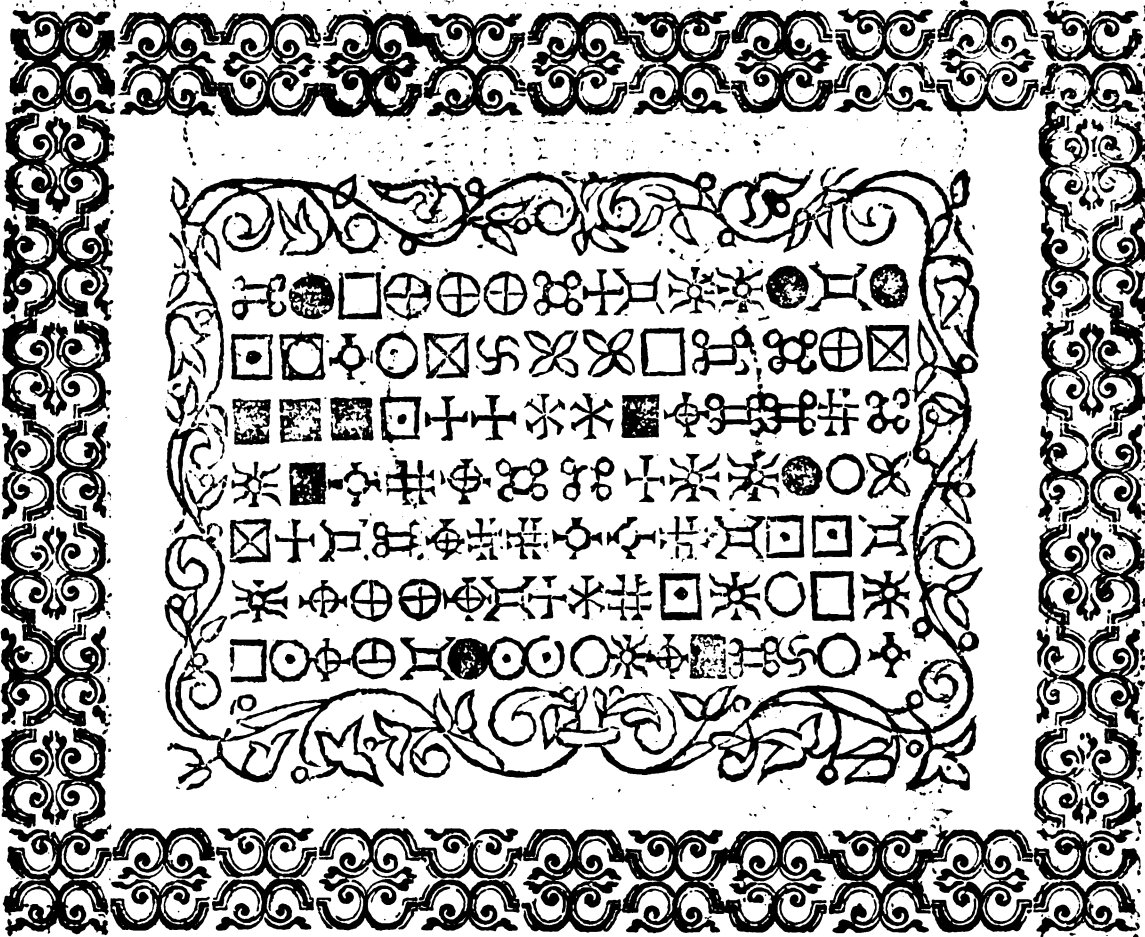
AE T E R V M non parui momenti esse existimo, nec cognitu indignum, rationem tradere, qua cognosci possit, an in scribendo erratum sit, posset enim euenire, vt Rotæ circulatione, vel spatium aliquod præteratur, vel reperatur, vnde in errorem deueniri necesse est, vt non modo is, qui nuncium excipiat, sed etiam qui scripsit, quid sibi scriptum velit, non satis intelligat, quare vt ei rei obuietur, opportunum erit scire, quo pacto recte scripturo consulendum sit, dum in ambiguo est, rectè ne, an perperam scriptum fuerit exaratum. Res eadem apud Arithmeticos nouenario, & septenario numero in multiplicando, & partiendo experitur, vt si error commissus sit, eo modo palàm fiat. Ratio talis erit. Characteres omnes, qui vniuerso in scripto erunt positi, computabuntur, tum à toto numero (si Rota viginti areas contineat) vicena toties subtrahentur, quoties in illo comprehensa sint, tum si minor numerus supererit, is in Rota quaeratur, ad quem si index minoris Rotæ conuersus sit, nihil peccatum esse admonebimur: alioquin eius indicio facilè lapsus deprehendetur, nisi bis, aut pluries erratum sit, & quantum de numero prius subtractum est, tantum postea superaddetur, vt vnus numeri defectus, alterius superfluitate pensetur. Res exemplo clarior fiet: si in toto scripto numerati characteres ad ternarium, & septuagenarium numerum perueniunt, ex hoc numero vicenis ter subtractis, quoties continentur, tresdecim supersunt, hic numerus in Rota requiratur, si ibi conuiderit index, nihil peccatum esse eius indicio demonstrabitur, quare videndum erit, ne interior Rota inde moueatur, vbi cum scriptum absolueretur, constiterat.

De

De dolis & fallacijs, quibuseiusmodi scriptum Rotæ indicio indissolubile fieri possit. Cap. V.

SED videamus nunc æquid scriptum inuolucris, quemadmodum superius de alio simplici, occulte scribendi modo dictum est, occultari, inuoluiq; possit, & hoc primo in continuato scripto requiratur, nam si (quemadmodum in simplici scribendi modo dictum est) verborum nexus continuetur, sensus interpretem circa verborum fines, & initia remorabitur. Exemplum erit huiusmodi.

QVAESTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET QVAESTVS NOSTER NON MINOR EST, ISTI PLORANT, NOSTRI NON RIDENT, QVID FACIENDVM EST NVNCIATO.

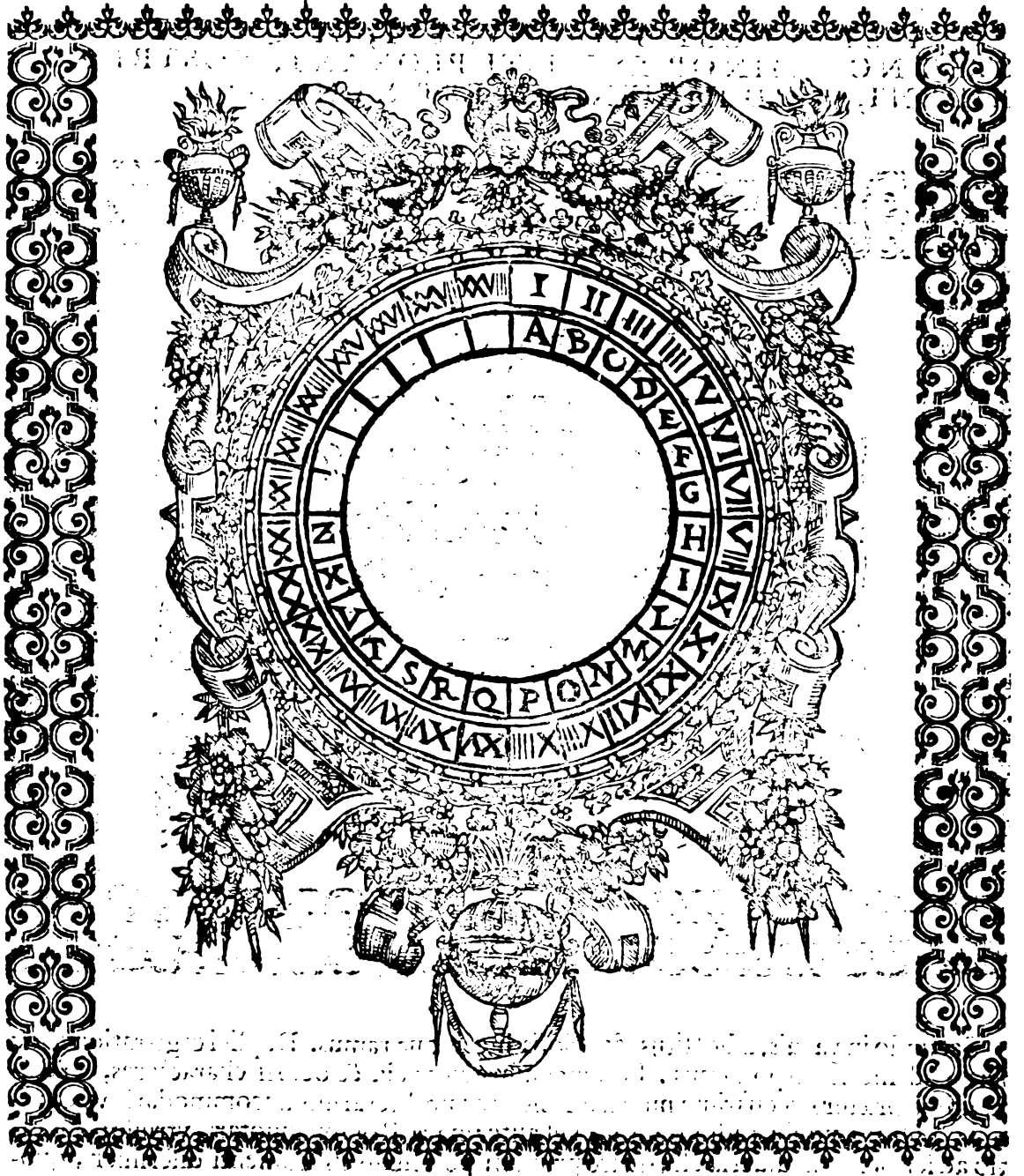

Secundo in vacuis, adiectitijs, & ociosis literis quæramus. Duplici ergo ratione hoc scribendi modo uti possumus. Possunt enim adiecticij, & ocio si characteres, vel Rotæ limbo præter necessarium numerum nostrarum literarum accommodari, ut ea reuoluta illi pro utilibus admittantur, vel aliter extra Rotam annotari, vtriusq; vsus ratio ad scribendum diuersa est, quare primum post huius instrumenti discrimen, quo

222H

N modo

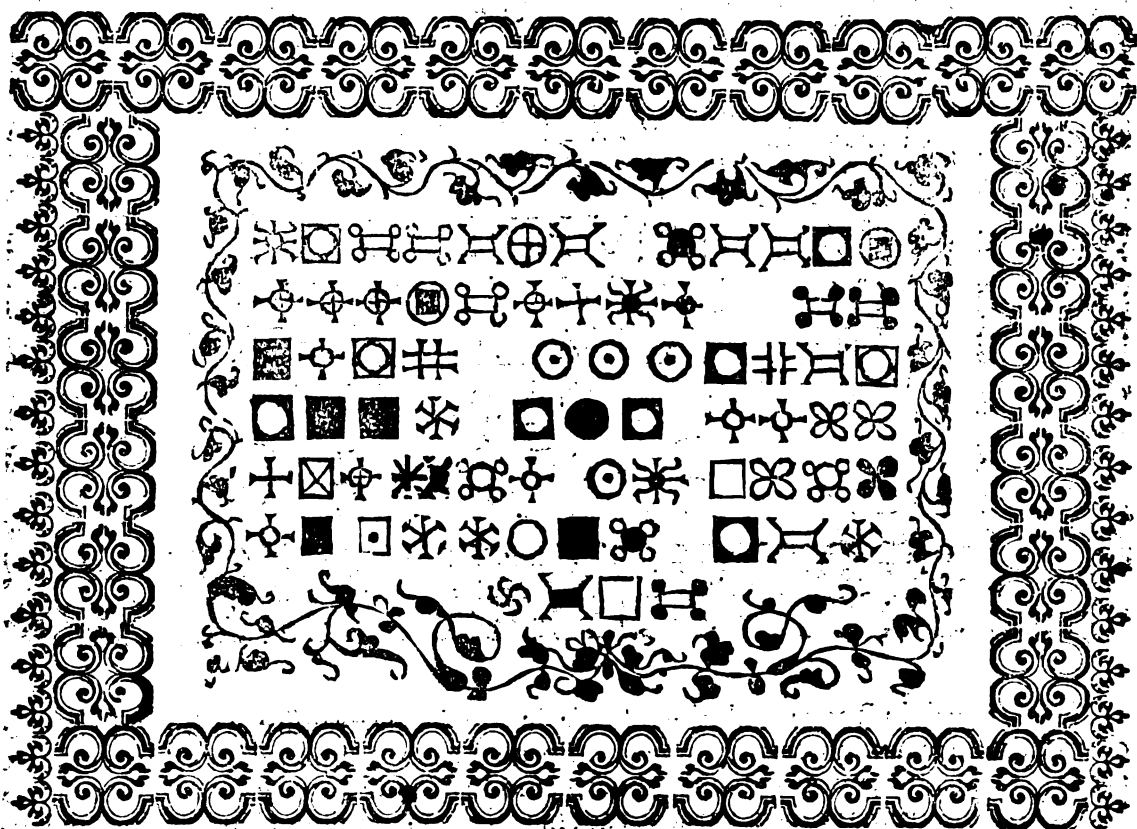
modo ijs in Rota dispositis, postmodum qua ratione aliter vti conueniat, docēbimus. Composita itaque instrumenti forma, qualem supra fore descripsimus, tot superfluas in inferiori Rota statuemus áreas, quot præter necessarias scripto notas adicere velimus, vt si octo futurae sint, cum nostrarum literarum bis decem characteribus spacia sint, erunt octo & viginti, tanto illi superiori Rota relicto intervallo, in quos nihil sit, quantum inutilibus notarum spatijs, inferioris respondeat, in ea tum totidem designati characteres spatia implebunt. Poterit id ex aduerso fieri, vt latini characteres inferiorius, & ignoti superiorius designentur, seruato tamen ordine, qui dictus est.

Huius

Huius artificij tabula expressa est, & qui vsus fuerit interpretem rei minimè conscientium præter characterum obscuritatem, superfluis notarum figuris ambiguum remouebitur, vt facilius sit credere, nullo pacto, quod scriptum sit intellecturum, quam aliqua ratione id ipsum posse percipere, eius rei formam exemplo clarius indicabimus.

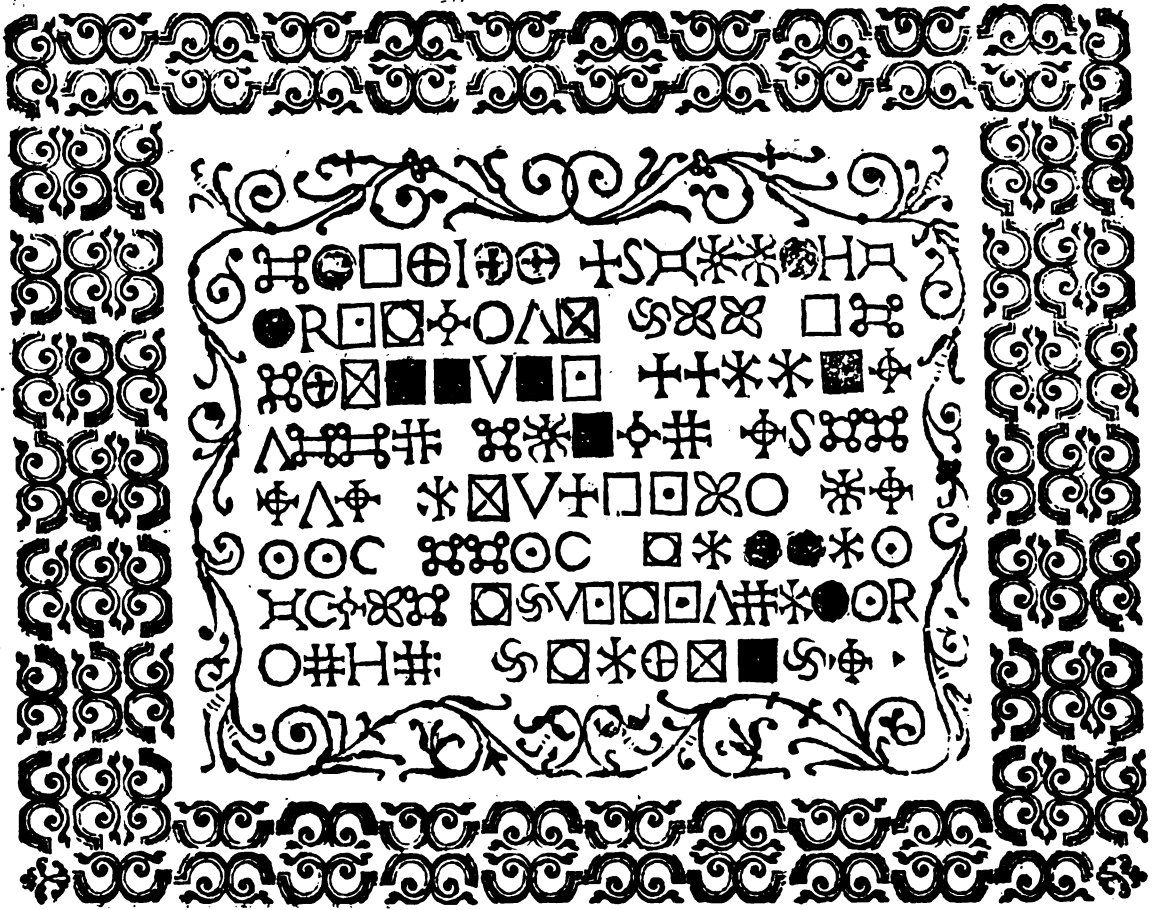
HOSTIVM COPIAE DEFICIUNT, TV ENIM HILARIS ESTO, IAM ABDE TIMOREM, ET ARMATO MILITE IRRVITO.

Quemadmodum vno modo hac ratione vti deceat indicauius, altera eius vsus ratio est, vt superflui eiusdem characteres non aliter in scripto literis & syllabis passim interferantur, quam in simplicissimo scribendi modo superius monuimus. Sciendum itaque est obscuritatem augeri, si tales notæ iisdem figuris, quæ aliter coherere debuerant inferantur, ex earum enim coherencia scripti interpretationem facilius nanciscimur, præterea si alibi disponantur, Rotæ reuolutione inhiabitur, quo minus, quod scriptum sit intelligatur, dum interpres ociosæ literæ potestatem frustra conatur aptare. Huic accedit, quod in eadem characteris figura permutata potestate, & è conuerso, neque consonantium, neque vocalium certa cognitio potest obseruari, ita vt si idem verbum repetendum sit, diuersis characteribus exprimat, eaq; ratione multo laboriosius, quam in simplici scribendi modo fiebat, ociosorum characterum cognitionem quisq; aucupetur. His de causis difficilius in hac ociosorum characterum positione interpreti scriptum efficitur, ociosæ literæ tales erunt. ISHRAVC.

QVAESTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET QVAESTVS NOSTER NON MINOR EST, HI PLORANT, ET HI NON RIDENT, QVID FACIENDVM EST NVNCIATO.

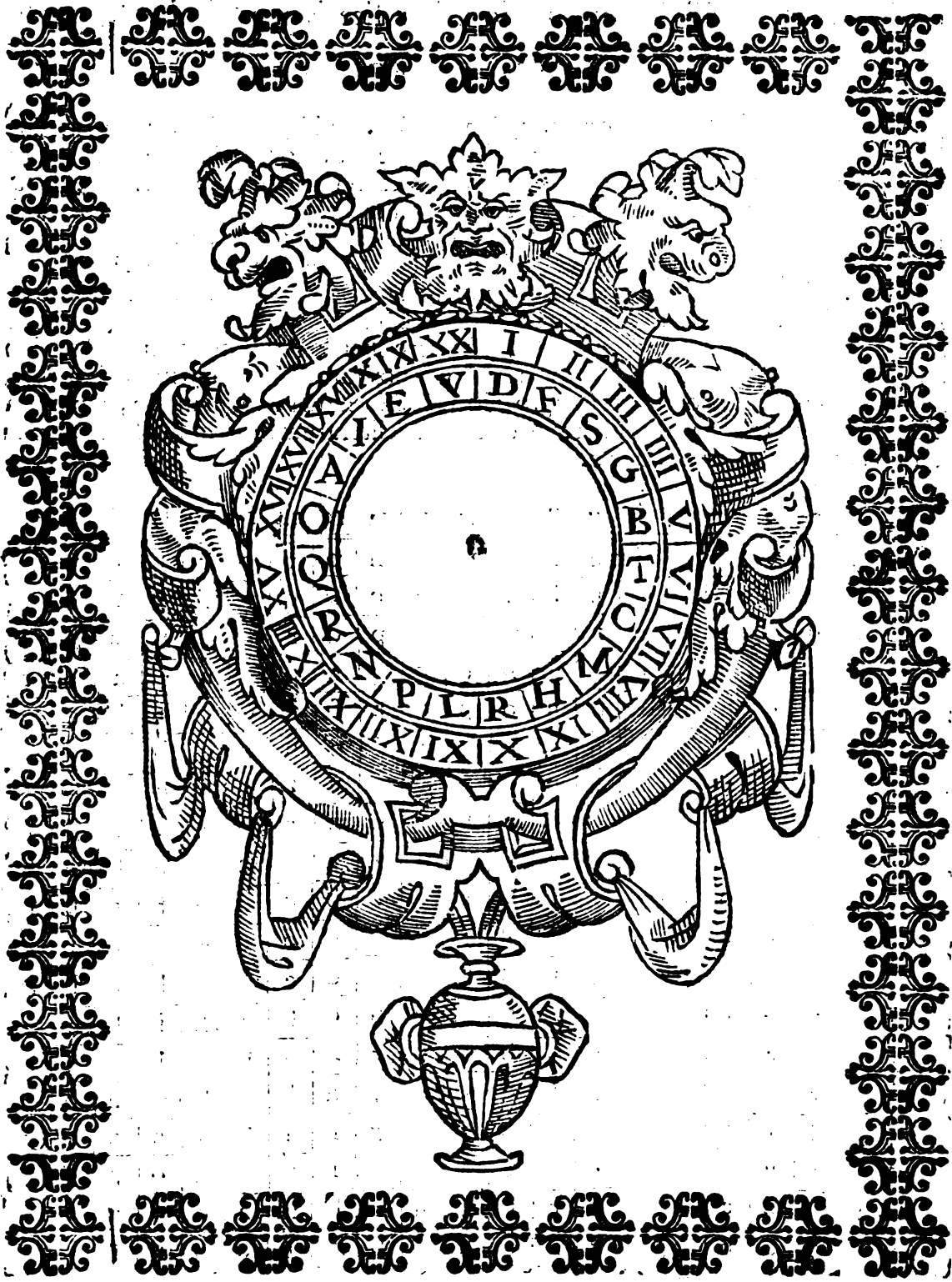
N 2 Nec

Nec ab re erit in Rotæ reuolutione spatia inæqualia pertransire, vt si modo in vno charactere ad secundum transitum sit, in alio mox ad tertium, vel quartum, inde ex arbitrio transeat, poterit etiam si libuerit, modo à sinistro latere in dextrum, modo à dextro in sinistrum transitus variari, eadem ratione in omnibus characteribus in Rotâ quærendis esse poterit, modo artificium absenti amico palam fiat. Hæc vt suo loco videbimus, solerti interpretum cura facile inuestigabuntur. Sed huiusmodi scripti alia ratio, quæ Oedipo, vel Apolline potius, quàm homine interprete indigebit: nec indecorum erit, tam ingeniosum inuentum obscuriori velamento obducere, Artificium tale erit. Nostrium alphabetum in Rotâ disponatur alio tamen, vt libuerit, ordine, quàm vt communis vsus induxit, vt ab alia quauis litera pro prima ordinis initium seruetur, & in aliam, quàm quæ in nostro alphabeto extrema est alphabetum desinat, & de cætero prorsus literarum dispositio inuertatur, ordo erit huiusmodi. **DFSGBTCMHRLPNRQOAEV.**

Ordo enim literarum talis scripti interpretandi in hoc libro dicetur, ibi modum præstabit, quo sublato omnino necesse est sensus perplexitas indissolubilis fiat. Huius Rotæ forma tali schœmate proponetur.

Eodem

Eodem Rotæ artificio, quomodo aliter literis per tabulam expansis
vti possimus. Cap. VI.

MITTI poterat hoc planè, sed ne quid præteritum videri possit, non reticebo. Potest igitur Rotæ artificio (si sphaerico instrumento vti non libuerit) in planam tabulam referri, quæ tabula præter obscuritates, quas Rotâ ingerebat, multiplices & perplexiores nobis scribendi modos importabit. Siquidem viginti characteres, qui nostris literis suppositi, volubilis ibi Rotæ limbum circumibant, hic omnes deorsum ducti, à latere nostris literis adhærentes conspiciuntur, quæ rursus ibi literæ sub numeris suo ordine procedebant, hic & in tabulæ fronte pariter suppositis numeris in læuum transuersæ, & à latere characteribus adhærentes deorsum ductæ protenduntur, quo fit, vt tabula fiat, quæ nostrarum literarum modo à prima, modo à secunda, modo à tertia sumpto initio, & de reliquis eodem modo, numerum à fronte & à latere pro versuum ordine ostendet, & literarum ordo in suis spatijs seruetur. Tabulæ huius forma sic erit.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	p	q	r	s	t	u	v	w	x	
b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a
c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b
d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c
e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d
f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e
g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f
h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g
i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h
l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i
m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
o	p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
p	q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
q	r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
r	s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q
s	t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
t	u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s
u	v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t
v	w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u
w	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v
x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w
a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	v	w	x

Huius

Huius schematis vsus talis erit initio prima litera scripti singularitatis numero subiecta perquiretur character, deinde, qui illi è regione erit adnotabitur, mox altera in ordine sub duplicitatis numero coniuncta inquiretur, & pro ea pariter character è regione positus sumetur, sic & in tertia verborum litera, & in reliquis fiet, quæsito characterè opposito in tabula eiusdem ordinis, sic quartas pro quarta, donec pro vigesima litera scripti pariter ad vigesimum, & nouissimum ordinem ventum fit, mox ad eundem ordinem numerorum redditus, & eoq; modo animi sensa non aliter, quàm si Rotæ artificio scriptum sit, reponetur; tum amicus interpretes eundem ordinem, quem diximus, in scribendo seruiabit.

De Orbiculari simplici scripto, & rationes quibus deprehendi possit:

Cap. VII.

XPOSITIS rationibus, quibus Rota scribendum fit, proximum est, vt seriem prosequamur in scripto quod orbiculariter dicitur, quia ad Rotam componitur præstare, quapropter quemadmodum superioris generis sunt formæ primum de simplici, vnde & reliqua emanant, dicendum videtur. Sed scripti primum, quomodo deprehendantur rationes & coniecturæ, opportunum erit iudicare. Primam itaque coniecturam dabit plurimum similibus characterum se inuicem

sequentium concursus, tum principio, tum in fine, tum in medijs dictionibus, quod orthographia non patitur, nam neque à geminatus consonantibus inchoari, nec in easdem geminatas cadere, nec plures duabus medias habere verbūaliquod contingit, porro triū vocalium initium in verbo tantum VVVLA reperitur. Cæterum inchoari, mediari, & finiri etiam à duabus tantum euenit, alioquin plurimum concursum

ex Rotæ reuolutione, & exinde potestate permutata prouenire consentaneum est existimare. Huius rei pariter argumentum dabit plurima mo-

do in vno versu figurarum repetitio, modo earundem rarissimus

occurfus, vt vix interdum ad tertium, vel ad quartum ver-

sum semel repetantur. Solet enim ad coniectu-

ram accedere finalium characterum

numerus si plures sint, quàm ra-

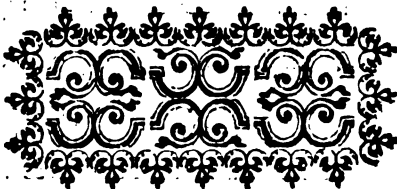
tio permittat, quæ om-

nia nusquam in alio

scripti genere

solent eue-

nire.

Quo modo

Quomodo hoc scripti genus interpretetur.

Cap. VIII.

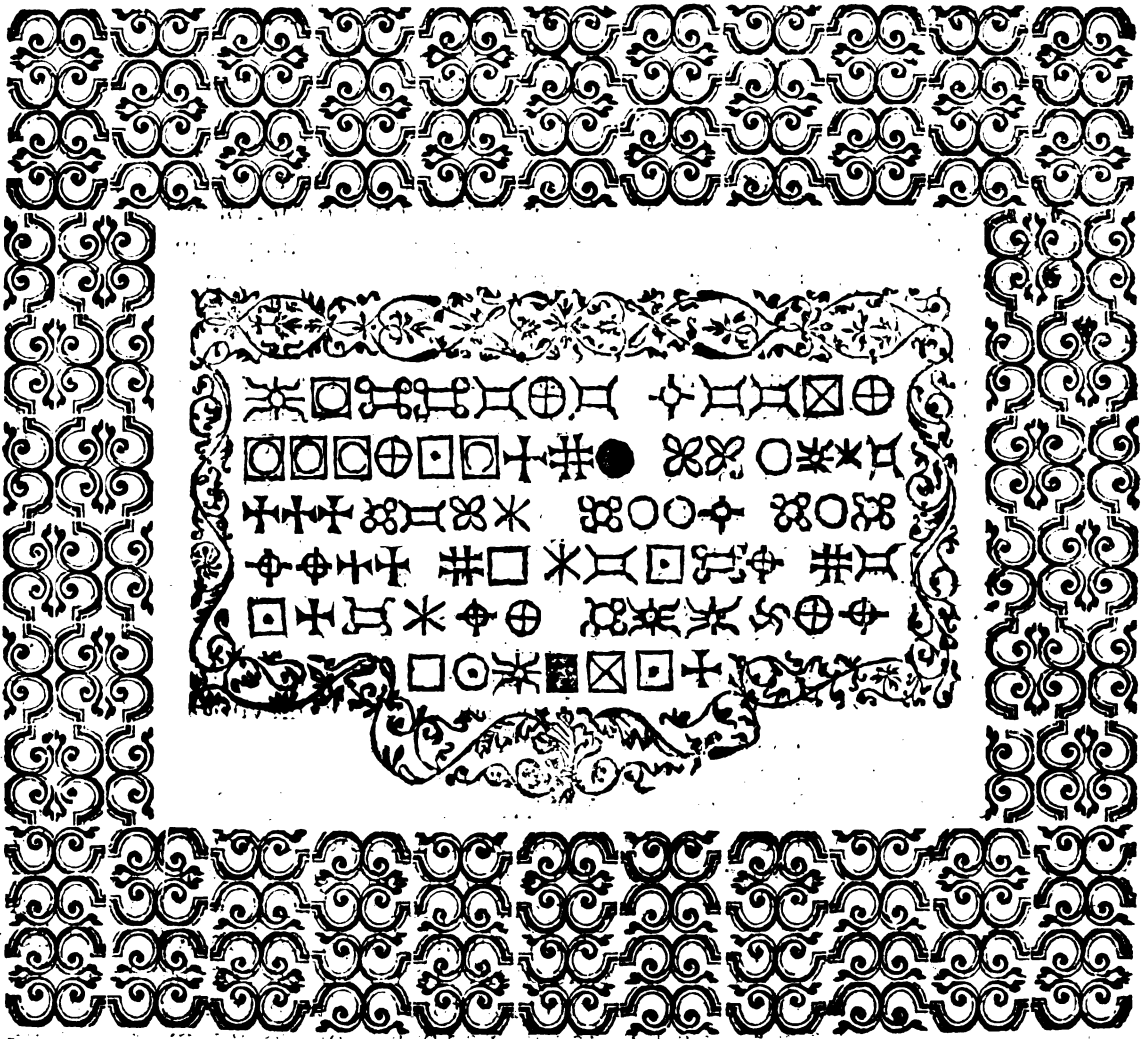
MIVSMODI coniecturis scripti genus assecuti, sequitur characterum potestatem aucupemur. Porro hoc scribendi genus, quia multo difficilius, quam superius videtur, multo enim cautiorem, & sagaciorum interpretem ex postulat, nihil enim hic, ex his, quæ ibi obseruari expediebat poterit adiuuare: sed longè aliæ quærentur rationes, & multum diuersa est via interpretandi. Non enim hic prius vocales & consonantes ex repetitione proderit discernere, non ex consonantium geminatione comitantium vocalium notitiam confirmare, vel liquidarum sequelam deprehendere, non ex initijs, & finibus, & verborum interpositionibus consonantes & vocales dignoscere, non ex frequentia & raritate, non denique ex alio argumento, quod in superiori scripti genere poterat adiuuare, singularem licebit hic characterum notitiam venari, sed alias coniecturas, aliâq; argumenta ad id quæri conueniet: nam licet (quod non sit) characterum potestatem semel hoc modo acquiri posset, nec dum tamen res satis esset adiumento in tam crebra muneris permutatione, vt vix vel in longa epistola eadem alia potestas restituatur. Primum ergo diuersorum characterum, qui in epistola sunt, haberi numerum oportet, vt inde quantitatis nostrarum literarum notitia eruatur, nam licet hæc coniectura posset frustrari, quia tamen raro aliter prouenit, nullo modo est negligenda. Quemadmodum enim character vnus plures potestates repræsentat, fit pariter, vt totidem characteres, non plures, quam vnus literæ potestatem absoluant, eoque modo plurium functionum excessus, quæ modo uni, characteri tribuuntur, mox plurium characterum diuersitate, vno tantum fungente munere pensatur, nec repugnat quod significantes interdum notæ significatarum literarum numerum excedant, vel ex aduerso, vtpote si vna figura trium literarum, quæ initio sunt potestatem habeat, quemadmodum fieret in DEFICIO, & mox earum quælibet DEF vnus, vel duorum tantum characterum figuris signaretur, & aliter vt si vnus character duas habeat potestates, vt esset in primis literis verbi DEBEO, quarum quælibet tribus characteribus notaretur, siquidem in alterutris numerus diminutus, alias in alijs characteribus adimpletur. Vnde est colligere, sic ferè semper euenire, vt mutua pensatione nostrarum literarum numerus characterum quantitati respondeat. Ad hoc itaque scripti genus, vnus primùm modus asferri potest, cuius tamen nix, tota interpretandi ratio sustentatur. Initio igitur partes quæri, & seligi oportet, quas peculiari aliqua re magis conueniat notari, vtpote si vel plures ibi characteres vna similes tum initio, vel fine verborum, tum in ipsis medijs concurrant, vel terminent præcedentia, & inchoent proxima, vel certè tertio, vel quarto loco, aut aliter, modo non nimium distent, aut in alias dictiones transeant repetantur, nam sic difficilior esset verbi coniectura, super quo tota interpretandi moles innitetur, vnde si initio peccatur, in toto enim progressu errorem sequi necesse est, vt vix vllò pacto ab eo inde liceat extricari, quare verbum ad hoc facilitate aptum quærendum est, in quo inueniendo tanto cautiorem, & sagaciorum esse conuenit, quanto si in eo peccatur, maior inde labor potest prouenire. Eiusmodi erit, si iuxta alphabeti seriem tot statim proximæ literæ succedant, simile seruariabitur in spatijs, vt si similes distabunt, mediarum literarum numerus consideretur; & verbum quæretur, in quo literæ sint, quæ pari ordinis interuallo in alphabeto disponantur, ac similes in scripto procedunt, & tot ibi mediæ numerentur, quot hic dissimiles videbuntur, ea, quò pluribus constabunt literis, eo maiorem vtilitatem importabunt: nam prima fronte plurium inde similium poterit haberi notitia. Verum eiusmodi si plura fuerint, poterit ex consequentibus indicari, quod ex illis potissimum scriptum sit, hoc characterum ordo, & nume-

merus prætabunt. Sed vt res clarior fiat, de singulis subiiciam exempla. Primum itaq; plurium similium initio occurfus erit, vt fiet in tribus literis verborum DEFICIO, & STVDIVM, nam vtrobiq; literæ iuxta alphabeti ordinem se statim sequuntur, verum ne inter vtrunq; ambiguitas sit, numerus & ordo similium controuersiam dirimet, intra ipsas verò dictiones, vt ONOPHRIVS, & FASTVS, in fine, vt DAMNO, & PASTV, distabunt verò similes, vt fieret in dictione LENO, & in verbo AVIDVS, ibi enim primum L tantum distat ab N, & rursus N ab O ordinis elementorum ratione, quantum similes inter se distant, & hic tantum interest inter A & D, quantum inter similes in dictione LENO, vna E media collocatur, & rursus in dictione AVIDVS, duæ literæ V & I, inter easdem conspiciuntur. De similibus, quæ verba præcedentia terminent, & proxima inchoent figuris, exemplum erit in verbis ARS TVA, vbi quod quatuor literæ, quæ primam A sequuntur, alphabeti ordine sibi mutuo succedunt, in tali scripto similibus, illæ characteribus notabuntur. Hæc sunt, quæ pro totius interpretationis fundamento primum constitui oportet, vt super eo tota interpretandi moles construatur. Initio itaque, siue quæ assimilantur figuræ simul concurrant, siue intermissis spatijs distent, cognito ex his, quæ dicta sunt vno, aut altero verbo sua singulis characteribus literarum potestas supernotabitur, & quoties mox illi characteres rursus obuiauerint, obseruabitur tum superiorum notitia alphabeti series, quasi ducto filo ex ea litera sumpto initio, eousq; protrahetur, quousq; alia similis reperta sit, quæq; litera in illam cadet, eius illi potestas assignabitur, eo tamen vsq; alphabeti processus progredietur, donec ad nouissimum elementum peruentum sit, tum in numerando rursus in primo initium fiet, & idem postmodum ordo seruabitur, sed si diminutus vsualium literarum numerus fuerit, earum potior habebitur ratio, quas credibilis erit potuisse prætermitti, & ex aduerso vtpote quibus vel magis vel minus carere possimus, quæq; frequentiores & rariores esse soleant. In hoc tamen scripto nos X, magis quàm Z duximus relinquendum, idem mox per totum scriptum seruabitur, eadem etiam cura, & diligentia in cognitis alijs eiusdem dictionum figuris erit procedendum, & sua singulis similibus potestas in hunc modum assignabitur, quod si à tergo aliæ figuræ similes relictæ sint, cum ad eius ordinis postremam ventum erit, discisso ibi literarum filo, eò redditus fiet, vnde antea factus est progressus, & ex inde facto rursus initio, ab ea litera conuersio tramite procedetur, donec ad nouissimam similem veniatur, eiusmodi totum scriptum erit videre, vt præter prima verba, quorum possit integra haberi notitia, alioquin vno, aut altero characterè incognito, quod ex casuum inflexione proueniret, aliorum nonnulli tantum characteres superpolita potestate signentur, illo in hunc modum parato, eodem penè ordine procedetur, vt à faciliori interpretandi ratione denuo progressus fiet. Verbum itaque eligetur, in quo plures characteres conspicui facti sint, & ex cognita notarum potestate, & syllabarum nexu, reliquis solerti iudicij existimatione sua munera tribuentur, vt verbum stet, quod esse verisimilius sit, quàm quoduis aliud. Hoc effecto eadem cura in reliquo erit procedendum, nempe vt ad similes semper eodem nostrarum literarum tramite ductus fiat, idq; peragendum, donec totum, quod erit clausum referatur. Ad hæc alia ratio accedit, quia raro euenit in scripto, præsertim paulo diffusiori, vt non idem verbum repetatur, obseruetur an aliquod huiusmodi cognitum sit, vel integrum, vel ex parte, hoc autem primum sciri poterit ex similium coniectura, vtpote si totidem in illa dictione similes, & idem interuallum, mox recto verborum nexu confirmari. Verum prætermissum nolo hæc, quæ dicta sunt, non ad aliam, quàm ad simplicem Rotæ compositionem pertinere. Circa hæc in tali genere scripti erit interpreti diligenter attendendum, eo non parum accuratè elaborandum, nam si aut initio, aut in progressu calculum deuiauerit, necesse est errorem sequi, perinde ac si labyrinthum ingressus, fili ductum, quo regredi posset, vnde factus est aditus amiserit, ita vt quo ulterius procedet, eo perplexioribus vijs implicetur, vt desperare proprius sit, quàm tot circumflexos aliquo modo posse nodos explicare.

De simplici orbiculari scripto interpretando exemplum .

Cap. IX.

SED vt clarius, quæ de hoc genere scripti dicta sunt, agnoscantur, ac simul vt ordinem hætenus seruatum prosequamur, exemplum subiiciam. Illud igitur tale sit.

Primum

Primum itaque, vt quæ in obseruationibus dicta sunt, suo ordine experiamur, viginti diuersos in epistola characteres agnoscimus, vnde coniecimus è numero nostrarum literarum, aut X aut Z fuisse sublatum. Initio igitur quia tertium verbum cæteris insignius occurrit, in quo tres primum similes statim sequuntur figuræ, & mox quarta duobus interiectis spatijs illud videtur eligendum. Si per coniecturas verbum quærendum est, quod ad hos characteres, seruata trium literarum analogia, quæ sese statim initio sequuntur, & mox alterius, quæ tertio ab vltima earum, loco ponitur, accommodati possit, non aliud illis notatum videbitur, quàm DEFICIVNT, DEFICIANT, vel DEFICIENT, & STVDEBVNT, vel STVDEBANT, literarum numero characteribus non repugnante, ex quibus alterutrum verum deprehensuri, ex consequentibus primum verbum scriptum agnoscimus, in altero enim non sequitur literarum nexus, quod vt palam fiat, non grauabor indicare: nam si à quarta illius litera D, retrogradus literarum ordo ad aliam similem producat, quæ est in fine verbi Z, vel X potestas in illam cadet, sed ex prima clarius patet error, quàm vt demonstrari opus sit, siquidem nulla dictionis est, quæ ea litera terminetur, de altera verò dici potest, etiamnum in calculis erratum esse, nam verba, quæ in eam literam cadant, rarissima sunt, & ea proinde parcissimi vsus, vnde credibilius est alterum verbum esse, quàm illud, cuius indicio ducti in rem rarissimam incidimus. Superest in eo verbo tertius character ab vltimo, V ne sit, an A potestatem habeat videre, quod ex figura licet agnoscere, siquidem ductus ad similes proximas, quæ initio sextæ dictionis sunt, illegitimum literarum nexum, vt L, M, N, sibi statim succedant, vt verbum sequi non posset. Idem dicendum erit, si ea litera, de qua ambigitur E futura sit, vt DEFICIENT verbum sit. Siquidem PQR se statim sequuntur, quod syllabarum nexus non patitur: ex his ergo coniecturis licet citra controuersiam concludere, non aliud ibi verbum notari, quàm DEFICIVNT. Cognitis in hunc modum pluribus characterum formis, restabit quasi iactis fundamentis omnem interpretandi adificationem superstruere, hic igitur modus seruabitur. Initio quia primis figuris huiusmodi per totum scriptum aliæ duæ similes occurrunt, quarum altera secundæ primæ dictionis est, altera prima penultimæ, vnde diuerso tramite ad eas procedendum est, ad vnâ ipsius perducere primum, deinde ad alteram progredi oportet, vt ante ad dextram, mox ad sinistram tam scripti, quàm literarum ordinem spectamus, ab ea itaque figura, quæ quarta est ab vltima cogniti verbi, literarum alphabeti ordo ad similem ducatur, quæ est in penultima, ab ea litera sumpto initio, quæ fuerit assignata, M. potestas in eam cadet, quare illa supernotabitur, hoc cognito characterẽ eodem facto redditus, vnde ante digressio facta est, & iterum facto initio ab assignata literæ potestate (quia ad alteram conuersus alphabeti ordo perductus, illam O habere potestatem indicat) ea supernotabitur. Succedit his proxime character, vt I potestas tradit est, ad primam sibi similem, quæ dictionem, quæ præcedit proximam terminat, ducto filo alphabeti ordine retrogrado, cuius E potestatem indicabit, & pari ratione seruata, mox alia huic similis, quæ nouissimæ primæ dictionis adhæret, V sibi potestatem vendicabit. Eundem ordinem sequuti, quintum characterem dictionis, quæ decima collocatur, quod illi assimilatur, cui C potestas assignatur, R, & mox quartum penultimæ I esse deprehendimus. Eadem ratione tres figuras, quæ sextæ dictionis initio ponuntur: HIL, & quæ nono loco vltimæ sunt DE, & quæ tertio ab vltimo totidem R & T, & quæ demum penultimi ordinis nouissima est, E fungi munere videbimus. Quæ figura, quia superius, & multarum proinde literarum notitiam parit, eam fecundam ex merito nuncupamus in eum medium per penultimam eius verbi figuram, similitum, quæ sequuntur poterit officium agnosci, vt primam quintæ dictionis à postrema T, mox aliam quartæ E vim habere cognoscemus, vltima quia nullius nobis notitiam detegit, quod illi similis nulla sit, à nobis sterilis appellatur. Explorata tum hunc modum multarum literarum potestate, aliarum dictionum co-

gniti aliquot characteres conspiciuntur, aliorum verò non. Post hæc igitur priorem ordinem æmulabimur, vt eam dictionem eligamus, cui plures nobis figuræ conspicuæ factæ sint, vt inde faciliorem verbi coniecturam assequamur: eiusmodi verbum erit, quod sexto loco ponitur, cuius trium, qui initio sunt characterum notitia habetur, si coniecturam sequimur nullum aliud verbum ad eius literas, quàm vnum, cuius etymon ab hilaritate prouenit, seruato literarum numero accommodari posse conspiciuntur. Verùm caluum inflexio circa penultimam literam ambiguitatem faciet, quæ ex quinque vocalibus potissimum debet conferri, quod ex consequentibus licebit deprehendi. Primo A non esse arguimus, quod in duas, quæ quartam ibi dictionem absoluunt, L M potestas caderet, quod est absurdum. Idem de E, & O dicitur, siquidem inde easdem P Q, vel BC esse sequerentur. Ex his superesset tantum de V, & I dubitare, quia satis non videtur constare: siquidem quod vtrinq; proueniet, stare potest, vel verbum esse HI, vel TV, sed hoc nihil obstat, quo minus ad reliqua transitus fiat, nam eius figuræ raritas, quæ ambiguitatem parit, minus in reliquum impedit. Initium ergo progressus à nona figura, quæ tergemina sequitur, & A retinet potestatem, fiet, ex ea primum colligo superiori ratione seruata, illi similem, quæ initio statim sequentis verbi collocatur, E vim habere, mox alias duas proximæ dictionis I & M, & deinde mediam vltimæ V. Idem præstabit & alia figura, cui R munus assignatur, eius enim beneficio, primum decimi ordinis, quartam O, deinde vltimam proximæ T, postmodum conuerso ordine præcedentis vltimam M, & secundæ dictionis tertiam & quartam O P, & vltimam primi verbi, & eam, quæ tertia est ab illa M & L cognoscimus habere potestatem. Restat tantum vltima, nam quæ præcedimus in ambiguo relinquimus. Eius itaque indicio, tertiam dictionis, quæ quinta est ab vltima M, & vltimæ primam I, demum quintæ dictionis tertiam retrogrado ordine rursus I esse deprehendimus. Hactenus duarum dictionum beneficio multorum characterum notitiam habemus, proximum est huic ad aliud verbum venire, quod vt integrum cognoscatur, vnus tantum literæ, quæ media est, potestas desideratur, eam ex coniectura supplere licebit, non enim alia quàm A potest restitui, vt verbum integrum sit IAM, Noua huius characteris notitia quatuor similium munera detegimus, primum enim nouissimum O, mox duorum, quæ à tergo sunt S & T, & quintæ dictionis primam E vim habere comprehendimus, Hinc digressis proximum nobis videtur ad dictionem, quæ tergo inhaeret, deuenire, cuius ad integram notitiam vnus tantum literæ desit potestas, quæ nouissima est, illi non aliam, quàm O potest suppleri, vt ESTO verbum sit, huius figuræ beneficio C tantum literæ notitiam colligimus, quæ secundi verbi initio collocatur. Instant præterea duæ dictiones, in quarum vtraque vna tantum litera superest, vt cognoscatur. Sed quoniam hæc, quæ dicta sunt, satis esse videntur vt reliquum interpretetur, & imponendus finis esset, nisi ambiguitas trium characterum restaret, proinde ne quid desit ijs, quæ dicta sunt, proprius videtur verbum capere, cuius indicio illorum notitia haberi possit, illud erit, quod quinto loco ponitur, integro enim verbo cognito ex structura, facile erit cognoscere, vtrum eorum potius iudicandum sit, hactenus enim vtrunque stare posset, vt HI, pronomen ad præcedens verbum referatur, & TV ad illud, quod est ab eo quarto loco positum, ea itaque litera, quæ verbo illo desit, quia non aliam vim, quàm N habere videri potest, vt ENIM aduerbium sit: tollitur ambiguitas ex eius literæ, quæ quintam sequitur in sexta dictione, & duarum, quæ dictionem absoluunt, vt ibi HILARIS nomen sit, hic verò pronomen TV. In hunc modum maiori scripti parte explicata, restat finem imponere, in reliquum enim idem modus seruabitur, res enim satis perspicua est, vt vel à quibus possit intelligi.

Quomodo

Quomodo continuati scripti orbicularis partes discernantur.

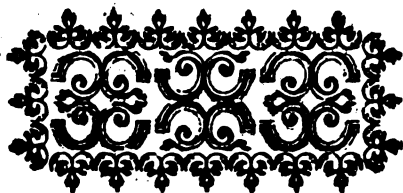
Cap. X.

EQVITVR ut de huius generis continuato scripto quemadmodum partes discernantur nonnihil afferamus: nam coniecturas tradere, quibus illud cognoscatur non est opus, satis enim ipse oculorum sensus, ut superius in simili forma scripti dictum est, poterit indubitatum argumentum dare. In hoc, ad ea, quæ ibi dicta sunt, lectorem remittere satis commodum videri posset, nisi propria nonnulla, quæ ad hanc rem spectant prætermittere non videtur opportunum, hoc itaque primum admonebo, ut quemadmodum ibi factum est, pari ordine procedatur, nempe ut similes inter se partes obseruentur, habita tamen analogiæ ratione in permutatis characteribus, quibus idem videbitur significari. Hoc etiam similiarum figurarum, quæ sese statim sequantur obseruatio præstabit, præsertim si plures duabus illæ sint, siquidem discretio aut ante primam cadet, aut post illam, aut post alteram, aut post tertiam, parcissimè aliter euenit. Idem etiam, si non plures duabus illæ sint dici poterit, vnde arguetur, aut inter eas partium esse discrimen, aut in prima verbi initium esse, aut illud in nouissimum cadere. Si verò plures tribus sint, primum mediam verborum discretionem fieri necessario colligetur, mox præcedentem primam verbum terminare erit magis consentaneum. Eiusmodi coniecturas aliter tractari non licet, nam recte diffiniri nullo modo possunt, proderunt tamen, licet luminis omnino claritatem secum non afferant, illam certè postmodum eorum beneficio nanciscemur. Siquidem cum ad experimentum ventum sit, si error admissus erit, nexus literarum, cum stare non possit erit indicio. Verum nolo prætermisum, sicubi in paucioribus dubitabitur, de quibus statim diffiniri non possit, ut minori cum labore veritas eruatur, ad regulas semper, quæ magis catholicæ videbuntur, ut parcius fallant debere recurri.

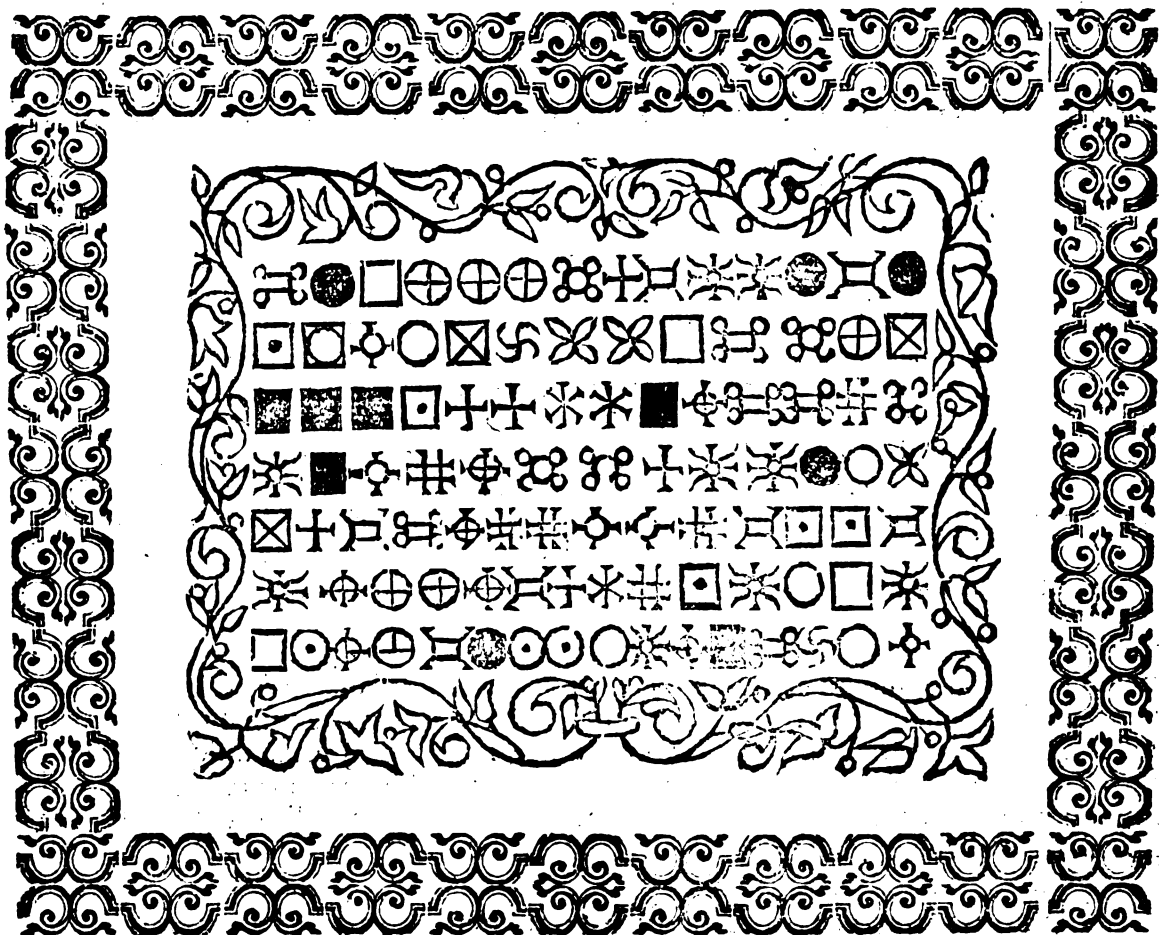
De continuato orbiculari scripto interpretando exemplum.

Cap. XI.

NVNC autem quomodo orbiculare continuatum scriptum interpretetur, exemplum tradere videtur opportunum, difficillimis enim in rebus nulli, aut labori, aut diligentia parcere semper consentaneum existimaui. Exemplum sit tale.

Primo

Primo tres sibi similes, qui videntur characteres etiam paulo post sequentibus verbis implicari, coniecturam nobis replicatae dictionis indubitate praestabit. Primae ergo initium ex scripti initio, finis vero post characterem, qui similes illas sequitur erit, ut sit penultimus ter replicatus, idq; ex sequenti diuerso characterum ordine coniciamus, erunt septem literis dictiones, lineis ergo intercidimus, ut ab alijs separemus.

Præterea, quæ secundam hanc sequitur dictionem ex illius primo & secundo duplicato caractere, etiam paulo post sequenti dictioni characterum analogiam congruere videtur, initium igitur ex inuentæ iam dictionis fine, finis vero ex secunda dictione, cum duæ similes sequantur, lineolis ab alijs sex illas literas sequestramus. Tandem duæ similes, cum dissimili præcedenti, & etiam sequenti, ter quater scripto replicari videntur, coniecturis quas sæpè diximus, ab alijs eligemus, sic aliquibus iam cognitis, facile scriptum totum interpretabitur.

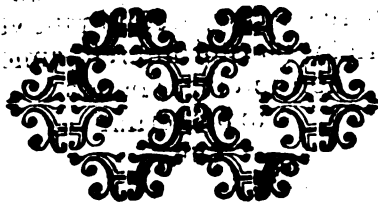
Duos

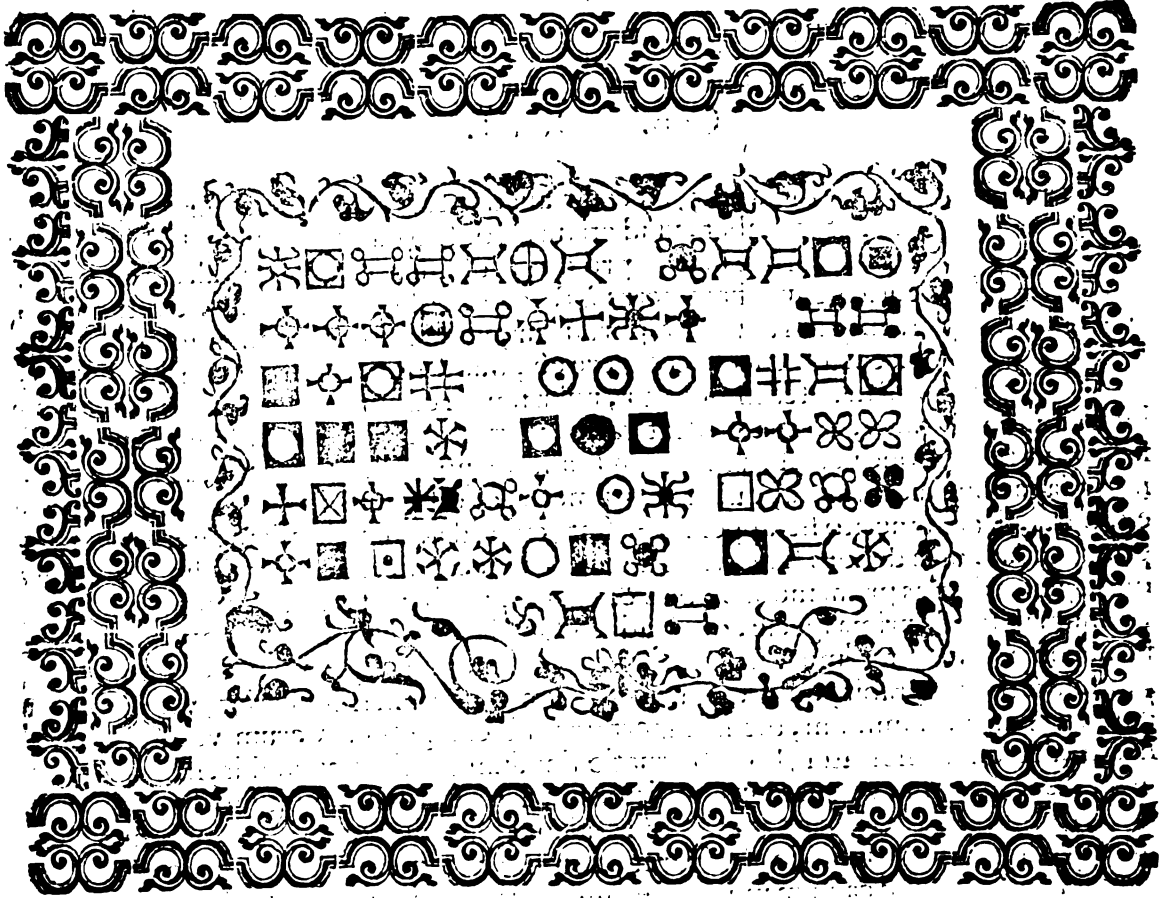
Duos esse modos orbicularis compositionis, quæ pluribus, quàm alphabeti numerus exposcit characteribus implicatur, tum primus quomodo deprehendatur, & interpretetur.

Cap. XII.

IS quæ dicta sunt, succedit auctior characterum numerus, quàm alphabetum habet, vt id etiam ad obscuritatem conueniat. Eius generis duæ formæ sunt, vt proximo volumine dictum est, altera enim est, cui id genus characteres à Rotæ dispositione accommodantur, altera inquam aliunde asportantur, vnde initio discrimen inter vtramque ex eorum effectu colligere est, quod prima, etsi paucioribus figuris, quàm antea implicatur, nulla tamen earum munere vacabit, nec verbum aliquod pluribus, quàm exposcat ratio, notabitur. Sed earum figurarum excessus rariori repetitione pensabitur: verum si aliquo modo illas ociosas liceat appellare, non alia ratione dicentur sic, quàm ex numero, quod plures in Rota sint, quàm vsus exposcat, licet immerito sic appellandæ sint, cum id nominis in aliam alterius generis potius cadat, quæ desides sunt, vnde falli non dedecet dicere eos, qui aliter sentiunt, qui id genus figuras primi modi ociosas & vacuas appellarint. Sed de nomine satis. Primum igitur de prima specie, quemadmodum illa deprehendatur, mox vt interpretetur coniecturas afferemus. Figurarum ergo numerus si legitimum excesserit, hunc modum satis explorabit, quot enim vicenarium numerum transierint, vel binarium cum vicenario vt summum, tot ibi superfluos esse colligetur. Verum vt alterum genus ab altero internoscatur, hoc obseruatio similium partium præstabit, nam analogia in spatii seruabitur, vt quatenus possit obseruari, interualli similitudo sit, huius formæ scriptum esse deprehendetur. Posset idem etiam de numero characterum dici, nisi interdum casuum inflexio deciperet, non oberit tamen experiri an illo etiam hoc agnoscere possit, nam si casuum inflexione numerus variabitur, id ex consequentibus deprehendi poterit. Deprehensa scripti forma ad interpretationem superiorum regularum vsus accesserit, perinde etiam est triginta, vel quadraginta characteribus notari, ac si non pluribus quàm opportunis scriptum esset, sic eadem seruatur characterum analogia. Id tamen inter utrunque modum erit discriminis, vt quod supra vigenarium numerum characteres excreuerint, tot retrogrado ordine distabit ab eo vera characteris potestas, in quo vt diximus debita ceciderit literæ potestas, idq; in dictionibus paulo distantibus, in proximis autem idem erit vsus, quem ante memorauimus. Sed hoc huius exempli experimento clarius liquebit.

Ex duodetriginta characteribus, qui dato scripto videntur, octo coniecimus esse desides. Prima dictio, uti diximus HOSTIVM dicit. T character in tertia ab hac dictione M dabit potestatem, si hinc octo literas in nostro alphabeto ante præterimus C dabit, quæ vera erit characteris potestas. Vltimus character primæ dictionis M, in secundo verbo sine literarum prætermissione ex proximitate O & P dabit. Res quia per se clara est, longioribus indulgimus verbis. Possent tamen, ne fraus detegeretur numerus non excedere, ut eadem figuræ, quarum est usus alias vacarent, sed hoc in vtrisque scribentis & amici damnum verti posset, ut ne ille quidem, si nauus data opera non esset intelligeret, quod scriptum sit, quare qui hoc scripti genere vtuntur, ne committant, ut quod vtriusq; plurimi interest, amicus non intelligat hunc actum prætermittant.

Quomodo

Quomodo aliter orbicularis compositionis modus ociosis characteribus inuolutus deprehendatur, & interpretetur.

Cap. XIII.

EST huic affinis alter modus, in quo superfluous literarum numerus ociosus est, quod nullo literarum munere fungitur, sed dictionibus interpositus, literarum & syllabarum nexum conturbat, quare de illo, quemadmodum eiusmodi figurarum numerus cognoscatur verba faciemus, mox qui nam illi sint, videbimus. Primum itaque eius rei characterum numerus coniecturam dabit, nam quot legitimo numero supercreuerint, tot ibi superfluos esse arguetur. Haecenus poterit genus tantum deprehendi: verum superest videre quid sit, quod hanc à superiori specie discriminet. Hoc similibus partium observatio indicabit, si aliqua illarum analogia in intervallis non servauerit, præstabit tamen in ea accurata uti diligentia, ne aliud verbum in eius locum sumatur, & similitudo decipiat, vel alius inflexionis casus sit, unde posset provenire analogiæ similibus discrimen. Proderit ad hoc etiam duarum, vel trium figurarum similibus, sicubi fuerint, quæ sibi statim, & aliarum postmodum, quæ spatij relictis succedant nexum expendere, ex priorum enim similibus concursu, quæ in verbi initio sit, & aliarum sequela in eodem verbo spatij intermissis, siue plures duabus primæ sint, siue plures adhibito accurati iudicij examine deprehendi poterit, ut ille sequi & stare possit. Alibi enim vno tantum intermisso spatio, vel duobus poterit similis succedere, alibi verò fortasse non, quod in primis & nouissimis verborum characteribus facilius agnosceretur. Sic & de pluribus, quod rem ipsam expendenti palam fiet, sicubi igitur, vel quia spatia plura, vel quia pauciora sint, non videbitur recte scriptum succedere, ociosos ibi characteres circa ambiguum interiectos esse colligetur. Sed huius rei difficilius est observatio: nam rarissime evenit, ut quoties relictis spatij alicuius verbi nexus sequi non posset, & supponetur certæ dictionis vel eorum characterum certa cognitio. Eius rei regulas tradere nimis laboriosum videtur, nam verba non pauciora magno oporteret volumine colligere, atqui hæc ipsa poterunt melius urgente casu acri interpretis iudicio discerni, quam ante illum diffiniri, & satis explicari, hæc quibus in verbis huiusmodi characteres reponantur indicabunt. Cæterum ut illi dignosci possint, superest videre. Primus ergo modus hic servabitur, ut si quod verbum ex similibus analogia cognoverimus, in quo characterem unum, vel plures desides videamur deprehendisse, & alibi verbum sit, quod nouissimo loco similem illis habeat figuram, ex ijs, quæ suspicionem habebunt singulis alphabeti series ad eam usque perducatur, quod si in illam potestas cadet, quæ verbum non possit terminare, cuiusmodi sunt B, F, G, H, P, Q, Z, eam, ut dictum est, absque dubio uti frustratoriam à scripto repellamus. Hoc etiam liquebit si idem alphabeti ordo ad alias duas, pluresque similes initio verbi positas extedatur, in quas literarum potestas inciderit, quarum nexus statim sequi non possit, ut puta BC, FG, PQR, & similes. Hoc tamen fiet, si non alius præter eorum numerum, quem deprehendimus postea medius interponatur: nam sic facile fieret, ut etiam interiectis huiusmodi characteribus in illis nexus sequeretur, veluti si nullus eiusmodi character esset interpositus, licet hoc ex illis solum posset provenire, hoc eorum numero reddente, inde colligi licebit, hunc etiam characterum numerum, qui intra illud spatium includuntur, habita tamen intervalli ratione, intra maius enim spatium plures figuras interiectas esse proprius erit credere, ut si duarum similibus figurarum occurfus in proximo verbo ea ratione P & Q potestatem susciperet, quæ verbi initio stare nullo modo possint, quia duæ, quæ præcedunt, proxime H & O connectuntur, de illis primum sit iudicium. Quare ad intervalli primum distantiam earum numerus existimabitur.

P

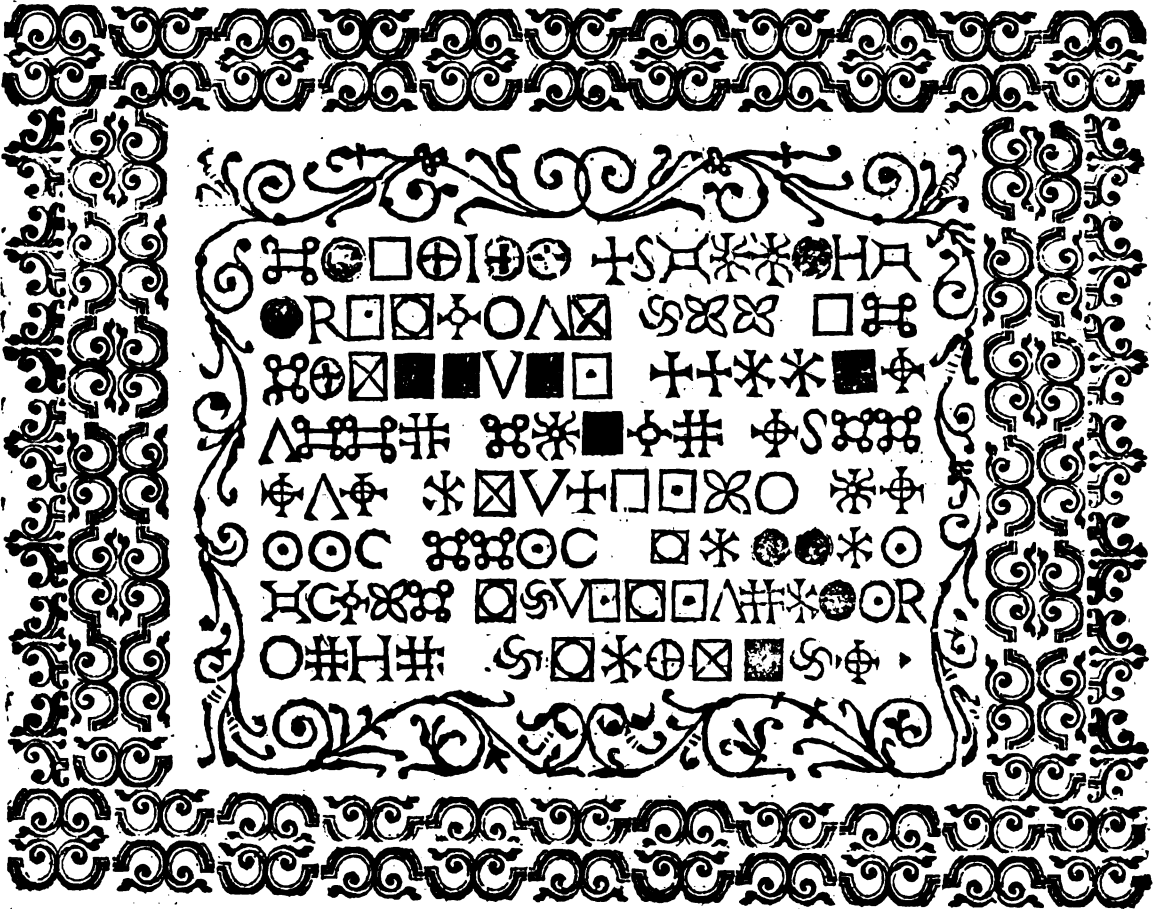
mabitur.

mabitur. Quod si etiamnum de earum numero dubitentur, aliarum similiarum sequela poterit ambiguitatem tollere, vnde partes ad hoc opportunas præstabit elegisse, in quibus propter similiarum analogiam non difficile sit verba interpretari.

Proximi scripti interpretandi exemplum.

Cap. XIII.

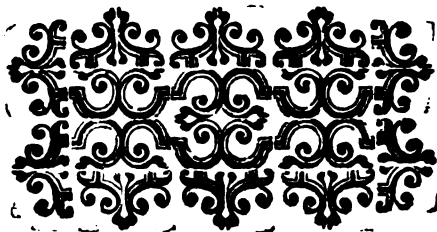
POTVISSEM exemplum prætermittere, vt hic modus ad superiorum formam deberet accommodari, ne toties illud inculcarem, quod minus videri potuisset necessarium, nisi illud rei difficultas quæsiisset, illud tamen hoc erit.

Ex characterum itaque diuerforum numero, qui septem & viginti recensentur, septem prima fronte solum huiusmodi interiectos esse scriptum indicat. Deprehendi illas verò modus primus erit, quod ex similibus, & aliorum analogia, quam cum prima dictione parem sexta retinet, idem verbum vtrobique positum coniiicitur, siquidem tres primæ figuræ, quæ præcedunt in vtraque parte dissimiles sunt, & mox quæ sequuntur similes, vnum verò analogiæ discrimen est, quod figura, quæ inter eas est, vtrobique inferitur, in primo verbo post primam similem collocatur, quæ hæc est I, in altera ante tertiam V, vnde illas consentaneum est ociosas esse, & dictiones perturbare, & proinde ex toto scripto repelli debere, & in marginali loco seruari, donec ex illis, quæ consequuntur, certo licebit agnosci desides illas fuisse. Idem obseruatur in alijs tribus partibus, quartadecima, & vndeuigesima; vbi omnes ex tribus constare literis videntur, & eandem analogiæ habere rationem; dolum tamen esse in duobus ultimis, quod in decima ante similes tali figura S ponitur, in vltima vero inter eas alia conspicitur H, vnde par est credere in illis dolum latere, quominus idem verbum ter repetitum esse videatur quare opportunum erit, illas, vt antea factum est excludere. Eadem ratione arguetur verbum octauo loco positum; cum eo, quod quintodecimo collocatur idem esse, quod non alia re vtrumque differre videatur, quam horum characterum interpellatione AC, quare cum illis paria fieri conueniet, restaret si septem sint huiusmodi characteres, vnum tantum agnoscere, cuius notitiam si per analogiam venari non possumus, tentari proximum erit, an illum interuallo cognitarum partium possumus deprehendere. Si per coniecturas igitur verbum licebit eligere, quod analogia assentiente (de quibus facta est mentio) primæ & sextæ pari possit accommodari, QV ESTVS vtrobique scriptum esse par erit affirmare, vnde quod nouissima prima verbi figura eadem est cum prima sextæ dictionis,

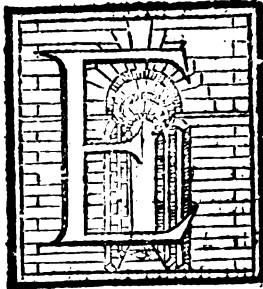
si ducta alphabeti serie ad eam similem potestas protrahetur R in illam, non Q potestas incidet, quæ litera, quæ præcedit proximè in alphabeto eam, quæ prima est in verbo QVESTVS, colligi inde poterit eam, quæ superest vt cognoscatur, intra illud spatium mediam collocari, eamq; pari ratione par erit existimare esse, quæ in tertia dictione primam figuram sequitur DR.

Sublatis in hunc modum ociosis characteribus, qui scripti interpretationi impediunt, cætera ad superiorum regularum per scriptum dissoluentur.

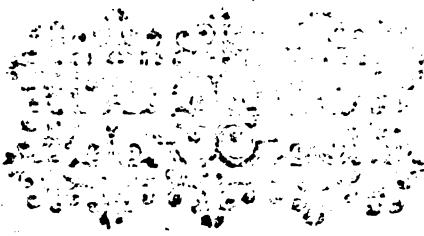
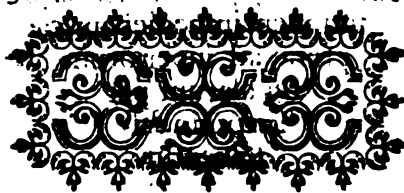
Ratio & vsus tabularum orbicularis scripti.

Cap. XV.

DX P O S C I T ratio, vt idem in orbiculari scripto, quod in simplici characterum permutatione exequatur, vt tabulas tradituri, in quibus similes figurae huius scripti modo plures, modo pauciores varijs modis disponentur, earum nunc vsum indicemus, ne hoc ad solam mentis agitationem quis facturus facilius in errorem incidat, nam & difficile fuisset eas dictiones memoria complecti, & lubricum in experimento labi, in quibus tabulis legitimum ordinem sequuti sumus, vt primum duarum literarum verba, mox trium, & inde quatuor poneremus. Rursus quemadmodum in illis varijs similes collocentur, plenissimam rationem tradere, vt rem expendenti clarius liquebit. His adiecimus plurimum literarum verba, in quibus figurae ternae similes initio, medio, & fine simul concurrunt. Adiunximus praeterea binarum dictionum nexum, in quo figurae, quae priores dictiones terminant, quaeque mox sequentes inchoant assimilantur, vel eadem sunt, earum dictionum vsus in eo genere scripti adiumentum dabit ad ea solum verba inueniendum, in quibus, vt in suo loco primo volumine dictum est, reliqua omnis interpretatio firmabitur, & innitetur. Earum igitur vsus occasio quoties obuenerit, habebit interpres quo referat, vt facillor sibi editus pateat, ad interpretandum, vbi tabularum sectio

his interpreti, quo loco quaeque dicitio quaerenda sit, praefixo stilo indicabunt.

LIBER QVARTVS.

117

TABVLA PRIMA.

Dictionum duarum similiarum literarum.

ab, de, hi, il, tu.

TABVLA SECVNDA.

Dictionum trium literarum.

Prima transp. prima, & sec. similis.

abi dei, del des hic his tuae tuo
dea deo dem det hij tua tui tum.

Transp. secun. secunda & tertia similis.

cde ode ahi nil, chi.

Transp. tert. prima, & vlt. similis.

,che iam, mio per, pur
,gai meo par pyr feu.

Transp. quinta, non reperitur, aliae vsui esse non possunt.

TABVLA TERTIA.

Quatuor literarum.

Transp. 1. 2. 3. 4. omittimus, quia inutiles.

Transp. quinta, prima e secun. similis, reliquae dissimiles.

abbas abeo dedi demi deos deus tuas tuta
abde deam deis demo, dete hiat tuba tuum
abdo deas dele dena, deui tuam tube tuis tuus.

Transp. sexta, con. praec. ter. & quar. similis, caeterae dissimiles.

abde, cade fide fode, fude unde fotu nutu
adde cede inde rade uade actu ictu ortu
arde vide rade fede, uede coetu motu potu
aude fede fide, fode uide foetu natu ritu
fitu.

Transp. sept. omittitur.

Transp. oct. prima dissimilis, reliquae similes.

astu estu.

Transp. nona, prima, & vlt. similes, reliquae dissimiles.

apud bimæ fimi laxo lugo styx vita vltæ
base binæ fixi lego lupo vada vlla
bene bonæ foci leuo olor vaga vltæ
bere bouæ funi libo ofor vana vnca
beue fagi furi lido pars veda vnda
bibe feci lago limo plus vela vola
bile fili lato lino pons vena vrna
lauo ludo quot vera vrta
visa vrta.

Transp. de-

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Transp. 10. 2. & 3. similes, reliquæ dissimiles.

dabo	fabæ	tabe	adeo	idem	bili	, file	filo	vili.
fabā	fabi	tabo	idæa	ideo	fila	fili	nilo	vile.

Transp. 11. non reperitur. Transp. 13. pri. 3. & 4. similes.

ritu.

Transp. 14. c. p. omittitur.

Transp. 15. pri. 3. similis, reliquæ dissimiles.

arca	, crea	lana	lino	paro	pyra	rate	ruta	vias
arcæ	erga	lanæ	luna	,pera	pyre	rete	rute	vnam
arco	, erge	lena	meos	peræ	pyro	reti	ſæua	vras
, bada	ergo	lene	nepa	peru	pura	rite	ſæuæ	vrat
coes	hali	leni	,para	pори	puræ	,riti	ſæui	vtar
coet	halo	leno	pari	poro	puri	rota	ſæuo	vuam
					puro	rotæ	ſiue	vras.
						roto	viam	

Transp. 16. vltima, c. p.

2. & 4. similis, reliquæ dissimiles.

hanc	diem	aper	vrat	cuma	erat	mufa
acie	fiam	epar	vret	cuna	oret	muta
acre	piam	aret	vrit	cura	luna	nuda
ecce	pium	erat	auia	dura	mula	fuga
agni	viam	erit	aula	, dūca	mura	fuma
agri	,fura	gula	immo	iura	aura	pura
,ogni	fufa	ambo	iuba	iuaa	auſa	puta
						quia.

T A B V L A Q V A R T A

diuerſarum dictionum: trium ſimilium in princ. dictionis.

ſtupa ſtudium ſtupidum deficio hilaris. | maiuſculis illis literis addere poteris
fines ex libitu, & multa conſurgent

Trium ſimilium in fine dictionis. | dictiones.
paſtu, guſtu, faſtu, damno, nieghi, prieghi, & ſimilia.

Duæ ſimiles in fine alteræ duæ ſimiles in princ. ſequentis dictionis.

ars tua. lux Zachariæ. eſt vxor. | Si dictionibus his diuerſa princ. & fines ad
des, aliæ quoq; conſurgent dictiones.

Duæ ſimilis in fine, altera principio alterius dictionis.

de fago. nil moror. vno paruo. pars talis. eſt vltæ. dux Zeno, tu Zeno.

Adde etiam & aliæ componuntur nouæ dictiones.

vna ſimilis in fine, duæ principio alterius dictionis.

hic dedit. illud efficit. ah. illius. | deum nouit, non oportet, amor ſtatuz
is tua. & vxor. lex Zabulonis. Egenus interpres princ. & dictionum fine vultus
Addere literas poterit.

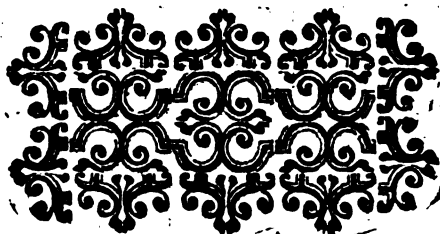
vna ſimilis in fine, alterius principio dictionis tres.

hic deficit, cur ſtudes. | etiam ſi addes nouas habes.

Quomodo

Quomodo aliter clauī vtendum sit, sine qua scriptum non possit aperiri. Cap. XVI.

QUOD Iximvs illos scribendi modos, in quibus ordo, figura, & potestas mutaretur, nunc ad eos in quibus ordo & figura, vel figura & potestas simul mutatur: hic ex multis vnum duximus reponendum, est enim adeo inuolutus, vt quamuis etiam furtiui scripti species non lateat, nequaquam sit, qui proprius eius cognoscendi modus intelligatur, fietq; potius, vt quò magis eius perplexitatem quis explicare conetur, eò magis interpretando ambiguus feratur. Scribendi ratio talis est. Tabella primo in hanc formam parabitur. Vndecim per chartæ latitudinem sectiones accommodentur, quarum omnes elementorum characteres in duas æquas partes diuisos contineat, quorum ordo ex arbitrio disponatur, modo nullum elementum præteritum sit: modus tamen seruabitur, vt inferiores superioribus mutuo respondeant, mox horum ex latere per vndecim sectiones totius rursus alphabeti clauis disponatur, vt literæ duæ & viginti collocentur: poterunt tamen viginti esse modò numero pares sint, vt minus necessaria eximantur, ex quibus quoquomodo carere possumus careamus, vt quemadmodum superius factum est, & hic fiat, quod si viginti erunt, tum sectiones decem fient, poterunt & sectiones septem fieri, & literæ vna & viginti sint, vt ternas singulæ recipiant, siue binæ, siue ternæ huius alphabeti literæ sint, vel simul in eadem linea, siue superiori, siue inferiori coniungentur, vel quoquomodo in vtraque linea disponentur.

LITERÆ

LITERAE SCRIPTI.

LITERAE CLARIS.

AB	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	n	o	p	q	r	f	t	u	x	y	z
CD	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	z	n	o	p	q	r	f	t	u	x	y
EF	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	y	z	n	o	p	q	r	f	t	u	x
GH	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	x	y	z	n	o	p	q	r	f	t	u
IL	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	u	x	y	z	n	o	p	q	r	f	t
MN	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	t	u	x	y	z	n	o	p	q	r	f
OP	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	f	t	u	x	y	z	n	o	p	q	r
QR	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	r	f	t	u	x	y	z	n	o	p	q
ST	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	q	r	f	t	u	x	y	z	n	o	p
VX	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	p	q	r	f	t	u	x	y	z	n	o
YZ	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	o	p	q	r	f	t	u	x	y	z	n

In hanc formam parata tabella, quæ amico cognita sit, verba extrinsecus, quæ scriptum aperiant, vt in superioribus factum est, vtrunque nota capiantur, hæc quo magis ab hominum cognitione remota fuerint, tutiorem scripto cautionem præstabunt, quare ad hoc fugienda sunt prouerbia, quæ in ore vulgi versantur, ne si furtiui scripti species cognoscatur, modus inde pariter aliquo modo cognosci possit. Huius loci est referre superioribus diebus in hunc modum missam epistolam à sciolo quodam, qui Romæ agebat, cum eius admiratione eadem hora, qua literas accepi, me fuisse interpretatum, cuius rei causa fortasse esse poterit, quod dictum index scripti hoc erat, OMNIA VINCIT AMOR: quæ sententia prouerbi vice nemini ferè non cognita est. Tabella itaque huius, & indicis vsus sic se habet. Epistolæ verba in prima charta interpositis literarum spatijs per totum lineæ versum componantur, sic deinde, & alij versus fiant, donec totum id, quod scribendum est perficiatur, relictis tamen (vt in proximo capite admonitum est) iustis interuersus spatijs, quibus dictum est ad eandem rationem inferi possit. In hunc modum arca simul & clauæ parata, ea tali ratione occludetur: Primum clauis prima litera in suo quærat alphabeto, ea inuenta deinde scripti litera in illius sectione requiratur, pro ea tum, si superius posita sit, inferior, quæ mutuo occurrit ex aduerso, si superius inferior assumatur, ea sic chartæ commissa, in alijs pari modo procedetur, donec tota epistolæ sententia perfecta sit. Res exemplo clarior liquebit. Epistolæ verba sunt hæc.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT, ET BELLIS PARTIM COMPOSITIS, PARTIM ETIAM CONFECTIS PAX EST SEQVVTA, SED HANC FELICITATEM DVCIS MORS TVRBAVIT.

Post hæc dictum index statuatur.

CASTVM FODERAT LVCRETIA PECTVS, ALGAZEL

Illud in hunc modum sub scripti verbis disponatur.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT, ET BELLIS
 castu mfoderatlucreti apectusalgaz
PARTIM COMPOSITIS, PARTIM ETIAM CONFECTIS PAX
 elcastumfoderatlucreti apectusalgazelcas
EST SEQVVTA, SED HANC FELICITATEM DVCIS MORS
 tumfoderatlucreti apectusalgazelcastum
TVRBAVIT.
 foderatl.

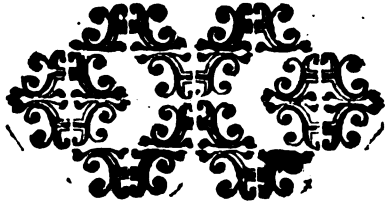
NROOP NDMHTBFNTT SXHDV FCCH VE RRSTXE EVFGNP RGX
ICHOGVL AZAINT RLAOOPT TL DVF VDA HYEL DGQ LTP HYIY
SYNVSZDVMQZ RLYNF PLCM ICFZRHVM.

Modus hic quàm multiplicem scribendi varietatem suggerat, lector poterit intueri, vt nunquam ferè pro eadem litera eundem characterem positum agnoscat, amicus in interpretando eundem modum (vt in multis dictum est) seruabit. Scribendi hæc ratio cum proxima hoc commune habet, quòd dicto aliunde assumpto, vtraque occluditur, in hoc verò differt, quòd illa proprias scripti literas, hæc verò non literarum positione, sed substitutione etiam obscuratur.

Q Quomodo

Quomodo scriptum cum clauī, sine clauī aperiri, & interpretari possit. Cap. XVII.

NVNC rem arduam & magnam molimur; hoc enim scripti genus non modo difficillimum interpretatu, sed huc vsque impossibile ab omnibus notarijs habitum est, at ego semper existimaui, omnia quæ ordine referantur, etiam ordine ipso aperiri. Sed maxime hic animaduertendum plus posse interpretis iudicium, quàm regulas, quas adducimus, vt scopum consequamur, optimæ enim coniecturæ in hoc plurimum valent. Nos vt exactius interpretandi canones agnoscamus. velandi tabulam adducemus magis amplam, vt clarius combinationum literarum modos cognoscamus, nam vbi prius in compendium contracta erat, nos in ampliorem formam explicabimus.

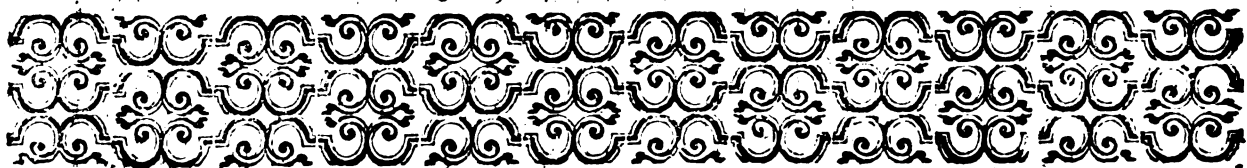

A	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a																				
B	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b																			
C	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c																		
D	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d																	
E	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e																
F	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f															
G	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g														
H	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h													
I	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i												
L	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l											
M	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m										
N	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n									
O	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o								
P	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p							
Q	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q						
R	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r					
S	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f				
T	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t			
V	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a
X	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	u	x	a

Q 2 lam

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Iam tabula exposita, vt ea in interpretando facilius vtamur, ipsam expandemus, vt in obscuro scripto singularis litera, possibiles cunctas combinationes per binas literas ostendat, altera scilicet scripti, altera clauis, qua. etsi carere possimus, nam easdem combinationes in praeferita tabula videre poterint, sed difficiliter & fortasse impossibiliter, nos tamen facilitatis gratia expandimus; ex huc adduximus.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X
ax	aa	ab	ac	ad	ae	af	ag	ah	ai	al	am	an	ao	ap	aq	ar	af	at	au
bu	bx	ba	bb	bc	bd	be	bf	bg	bh	bi	bl	bm	bn	bo	bp	bq	br	bf	bt
cu	cx	ca	cb	cc	cd	ce	cf	cg	ch	ci	cl	cm	cn	co	cp	cq	cr	cf	cu
du	dx	da	db	dc	dd	de	df	dg	dh	di	dl	dm	dn	do	dp	dq	dr	df	du
er	es	et	eu	ex	ea	eb	ec	ed	ee	ef	eg	eh	ei	el	em	en	eo	ep	eq
fq	fr	ff	ft	fu	fx	fa	fb	fc	fd	fe	ff	fg	fh	fi	fl	fm	fn	fo	fp
gp	gq	gr	gf	gt	gu	gx	ga	gb	gc	gd	ge	gf	gg	gh	gi	gl	gm	gn	go
ho	hp	hq	hr	hf	ht	hu	hx	ha	hb	hc	hd	he	hf	hg	hh	hi	hl	hm	hn
io	ip	iq	ir	if	it	iu	ix	ia	ib	ic	id	ie	if	ig	ih	ii	il	im	io
lm	ln	lo	lp	lq	lr	lf	lt	lu	lx	la	lb	lc	ld	le	lf	lg	lh	li	ll
ml	mn	mo	mp	mq	mr	mf	mt	mu	mx	ma	mb	mc	md	me	mf	mg	mh	mi	ml
ni	nl	nm	nn	no	np	nq	nr	ni	nt	nu	nx	na	nb	nc	nd	ne	nf	ng	nh
oh	oi	ol	om	on	oo	op	oq	or	of	ot	ou	ox	oa	ob	oc	od	oe	of	og
pg	ph	pi	pl	pm	pn	po	pp	pq	pr	pl	pt	pu	px	pa	pb	pc	pd	pe	pf
qf	qg	qh	qi	ql	qm	qn	qo	qp	qq	qr	qs	qt	qu	qx	qa	qb	qc	qd	qe
re	rf	rg	rh	ri	rl	rm	rn	ro	rp	rq	rr	rf	rt	ru	rx	ra	rb	rc	rd
fd	fe	ff	fg	fh	fi	fl	fm	fn	fo	fp	fq	fr	ff	ft	fu	fx	fa	fb	fc
tc	td	te	tf	tg	th	ti	tl	tm	tn	to	tp	tq	tr	tf	tt	tu	tx	ta	tb
ub	uc	ud	ue	uf	ug	uh	ur	ul	um	un	uo	up	uq	ur	uf	ut	uu	ux	ua
xa	xb	xc	xd	xe	xf	xg	xh	xi	xl	xm	xn	xo	xp	xq	xr	xf	xt	xu	xx

Vt

Vt igitur regulas interpretandi tradamus, non modica diligenda incumbendum est, si in toto obscuro scripto similes duæ, tres, quatuor, & ad summum quinque se mutuo consequantur, nam quinque nunquam aut rarissime contingere possunt, mox considerata est literarum sequela, ita recto, vt retrogrado ordine, recto vt ABCD, retrogrado vt DCBA, & ita ordine se sequentes, vt ABCD, vt interpellatè, vt ACEG, & retrogradè GECA, ex his enim interpretandi regulæ eruuntur. Et vt minus confusè, sed clarissimè procedamus, aliquas regulas annotabimus.

In obscuro interpretando scripto occurrunt vel similes se sequentes, vel se sequentes ordinatè, aut retrogradè. Similes euenire possunt, vel cum eadem sint literæ clausis & scripti, vt ex AAA, AAA, prouentū erit BBB, & si BBB euenierit, erit litera scripti præcedens, & clausis præcedens prouenti.

Erunt etiam similes si literæ scripti & clausis erunt ordine se sequentes, sed scripti literæ secundum ordinem alphabeti: clausis verò contra, vt ABC scripti, ex clausis CBA, tunc prouentum erit DDD.

Vel erunt etiam similes, si literæ scripti ordine se sequentes, & clausis contra, sed interpellatè; singulis, binis, aut ternis intercalaris, vt scripti ACE, clausis ECA erit prouentum FFF, vel binis intercalatis scripti literæ ADG, clausis GDA, erit prouentum HHH, & tunc prouenti litera erit sequens primam clausis, est enim F, quæ sequitur E, & H, quæ sequitur G.

Vel erunt variæ, quando scripti, & clausis literæ se recto sequuntur ambæ ordine, vt scripti ABC, clausis DEF, erit prouentum EGI, vel scriptum ABC, clausis EFG, prouentum FHI, & tunc prouentum erit litera vna intercalata, & sequetur primam clausis, quæ est D, & prouentum erit FHI.

Idem eueniet si ambæ literæ scripti & clausis erunt retrogradè scriptæ, vt CBA scripti, & FED clausis erit prouenit IGE, nam & ipsæ retrogradæ erunt.

Idem erit si clausis recto ordine, scriptum contra, ac si scriptum recto, clausis contra ordinem progrediarur.

His igitur traditis regulis, vt occultum scriptum interpretari aggrediamur, proponamus scriptum interreptum.

MMMBTXCO PXBDFBV GSTINRGTN GTC CCCTG AMHCM AHTO
XTMOQ SLOPR MMM BITH MHV, ACEOHG LLL LI NXIOG.

Quoniam in prima dictione tres similes inuenio: MMM ad similiarum regulam recurro, in qua offendo clauem recto ordine progredi, scriptum retrogrado, similes dari. Igitur in tabula expansa sub elemento M in subiecta linea respicio, requirendo vbi tres scripti literas contra ordinem, clausis verò secundum ordinem alphabeti, vt vtræque dictionem aliquam significatiuam constituent, & inuenio propè calcem lineæ STV recto ordine NOP contra literarum ordinem, has igitur pro dubijs & incertis sub suis literis noto, donec alijs regulis certior reddar.

Dein video in fine sextæ dictionis, ac septimæ initio quatuor similes CCCC, quæ maximum nobis præsidium afferre possunt: in eadem tabula sub C, offendo HILM, quibus obuiam fiunt MNOP, & video vtræque separatim literas significatiuas dictiones non posse constituere, quia N cum V sequatur nullas constituit significatiuas dictiones: in postremo lineæ offendo STVX, quibus contra sunt CDEF, quas certas possum habere constituere posse significatiuas dictiones.

Tertio in duodecima dictione video ter M multiplicatam hoc modo MMM, existimo etiam dicere posse STV, PON, & quia bis replicatas offendo, existimo etiam clauem esse posse.

In quintadecima dictione inuenio tres LLL, quartam verò initio sextadecimæ, in tabula expansa in fine lineæ, cui præiacet L, offendo RSTV, quæ obuiam habent has MNOP, & quia semper STV reperio, pro certo habeo initium esse clausis.

In fine

In fine demum tertiadecimæ dictionis, & initio quartadecimæ quatuor offendo literas se intercalate sequentes, vna scilicet intercalata VACE, per tertiam regulam STV dicere posse. & quia pluries hæc dictio replicata est, clavis suspecta est, & quia tres STV sunt in principio dictionis, altera R erit in fine alterius præcedentis dictionis, & ita dicent RSTV.

Quæro igitur in prima tabula, vbi clavis R, erit productum V, & supra C inuenio, demum quia clavis S, productum A, offendo D, sic tertia T, productum C, dat E, & quarta V, productum E, dat F, dicet igitur CDEF, Vnde C erit tertiadecimæ dictionis, & F quartadecimæ, & quia tertiadecima tum litera est, & C in fine: non nisi SIC, HIC, DIC, dicere potest, & DEF, DEFENDO, DEFECTVS, vel DEFICIT.

Et quoniam inter tres MMM ad quatuor LLLL decem & septem literæ mediæ sunt, & à inter tres primas MMM ad easdem tres etiam replicatas in duodecimæ dictione sunt literæ SI. existimo ter clauem replicatam, & verè iudico clauem XVII literarum esse.

Auguror clauem ita dicere posse, STVDENS SIC DEFICIO, & obscuris literis his literis pro clavi suppositis aliquas significatiuas dictiones, aliquas non constituere, scribo STVDIVM SIC DEFICIO, dein aliquas lucrorum significatiuas dictiones, aliquæ deficiunt, postremo scribendo, STVDIVM HIC DEFICIT, reperio totum scriptum obscurum interpretatum hoc modo.

PONTIANE, EST VXOR TVA MORTVA, VIX VT SIT NOMEN SVVM, NIHIL MANET, PONTIVS CVR STVDET NON ME LATET.

Quomodo quinque, quatuorve, uel tribus tantum notis quodlibet scribi possit. Cap. XVIII.

 AM, vt ad reliqua transeamus, ea nunc scribendi ratio se offert, qua solis quinque, quatuorve, uel tribus tantum literis quodcunque scribi possit, quæ sua obscuritate non carebit, vt interpres vniuerso in scripto non nisi tres inspiciendo characteres, omnem inuestigandi spem irritam faciat. Duplici itaque hæc scribendi ratio fraude tegitur, notarum enim numerus, & in scribendo duplicatur, & soli iidem semper characteres cernentur. Sed quoniam locus hic subiectam tabellam videtur postulare, ideo primo illam concinnabimus. Quatuor itaque lineis, quæ suis finibus occurrant angulis rectis quadrangula exprimitur forma, quæ in latitudinem longius ducta quinque, in longitudinem breuius quatuor lineis interfecetur, vt intra tabellam viginti area continendis literarum notis aptè comprehendantur, vt sua unicuique literæ area reddatur, foris verò è regione quinque literæ communes, seu mauius alij characteres superponantur, à latere verò quatuor, & parata erit tabella, vt inferius indicabit exemplar.

Eius

A	B	C	D	E	
a	e	i	o	f	A
b	f	l	p	t	B
c	g	m	q	u	C
d	h	n	r	x	D

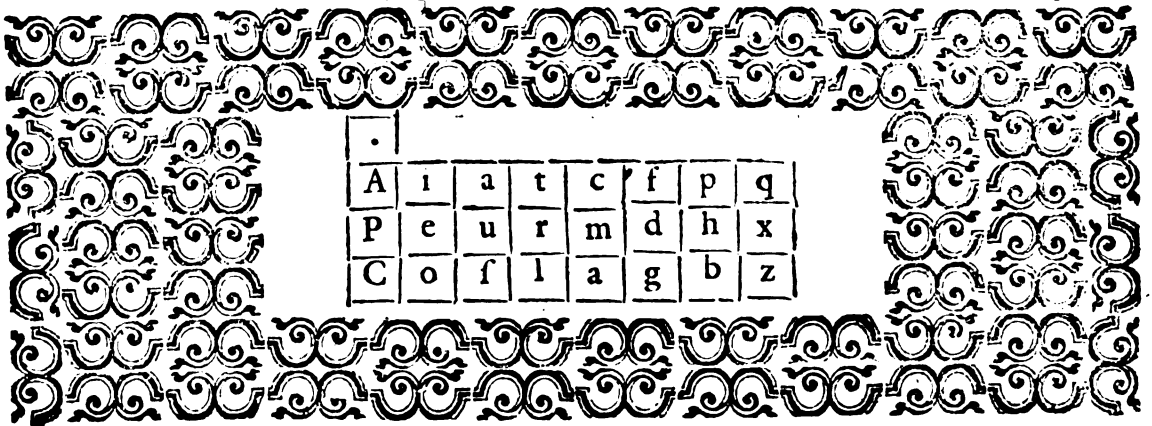
Eius vsus talis erit scribere volenti. Scriptum ob oculos ponatur, litera deinde prima in area tabulæ, vbicunque sit quærat, mox è regione illius notæ supra, & è latere positæ annotentur, eo tamen ordine, vt primum literæ, quæ superius, postmodum quæ à lateræ repertæ sunt reponantur, aliter enim scriptum frustrabitur, vt ne qui scripserit intelligat, id fiet donec omnes scripti literæ fuerint consumptæ, nec inutile erit, vt si scripto dictiones nimis longæ euenient, ex arbitrio eius partes seiungantur. Angulares verò quatuor literæ si vno caractere, siue à fronte, siue à latere posito discrimine signabuntur, occultius scriptum erit, vt interceptor rei nouitate magis ambiguus teneatur. Hoc igitur statuemus exemplum.

PATRIA HOSTILI OBSIDIONE LABORAT, NEC PRIVS CIVES ARMA CAPERE VOLVNT, QVAM EXPVGNABITVR.

DBAAE BDDEAA ABDDAEAEBACB CADAABEACAADCADAC DB
ACBA AABDAD DAAEB, CDB AACD BDDCA ECEA ACCA, ECBA EAAA
DDCCAA ACAADBBA DDBAECDACB ECCDEBDC ECAACGBA EDDBE
CBCCD AAABCAEBECDD.

Huiusmodi itaque scriptum si quis velit interpretari, duabus literis, vna de longitudine, altera de latitudine tabulæ acceptis, in communi angulo quæsita litera vera demonstrabitur, pari deinde modo ad cæterarum literarum inuestigationem procedatur. Vt verò quatuor caracteribus scribi possit, in tabulæ longitudine ubi E fuerit, duplex DD accommodabitur, vt scriptum obscurius fiat. At si tribus tantum caracteribus scribendum sit, quadrangulus efficiatur, qui pro re septena in latitudine, breuiq; in longitudine terna contineat spatia, supra mox sic duplicatæ literæ disponantur AA, BB, CC, AB, AC, BC, CB, à latere verò singulares A, B, C, vel aliter, vt placuerit. Sic caracterum numerus in scribendo augebitur. Poteris etiam, si mauis & aliter iisdem tribus notis quicquid volueris scribere, sed huius instrumenti primum exemplum, deinde vsum explicemus. Braçtea plumbea, vel auricalcea, vel papyracea capiat, in ea quadrangulus pariter designetur, per cuius longitudinem septenæ lineæ pertranseant, vt octona à fronte includantur spatia, quæ singula vnam literam capiant, latitudo verò terna contineat, duabus lineis pari magnitudine intersectata. In hunc modum

dum paratis areis ABC à dextri lateris fronte disponentur, hæc bractea supra A literam fastigium habeat, quod vnus elementi capax sit, tum singula spatia singulæ literæ complebunt, quæ vna & viginti erunt, hoc tamen ordine, vt quæ vsitator fuerit, ad primas literas à latere positas proprius accedat, in hunc modum i e o a u s t r l c m n f d g p h b q x z. Sic parata erit bractea.

Ea sic vti poterimus. Primo punctus in charta præponatur, vnde scribendi initium sumendum sit, is deinde bractæ fastigio supponatur, mox suprema chartæ linea ad summam tabulæ oram adæquata, quæsita litera in tabulæ arca reperietur, in cuius locum vna ex tribus notis, quæ illi è regione posita sit, substituatur, eaq; super spatium imminens illi ordini, in quo litera primum fuerat, annotabitur. Idq; firmata tabella, ne huc, illuc feratur, (hoc enim maximi refert) feliciter succedet, tum vno notato caractere, tabula anteducta rursus areola prominens illum occupabit, vt denuò alius pari ratione character in quæsita literæ eodem modo locum succedat, donec totum id, quod voluerimus, chartæ commissum sit, ne verò dolus deprehendatur, characterum intercapedines opportunum erit ociosis characteribus impleri.

Vt verò schedulam amicus intelligat, idem modus seruabitur. Id etiam aliter sic absque tabella effici poterit. Circino tantum spatij tribus literis ABC assignabitur, quantum earum vnaquæque, vt maximum septenas literas certas assignandas suo quoq; ordine contineat, vt omnes vna & viginti sint, & quoties aliqua litera significanda sit, ea loco vni ex tribus illis literis assignato, denotabitur. Res quia aliquantulum obscura est, exemplo illam putamus indigere.

Scribendi

PATRIA HOSTILI OBSIDIONE LABORAT, NEC PRIVS CIVES ARMA
CAPERE VOEVNT QVAM EXPVGNABITVR.

a a a b a a b
c c a a c a c c c a c c a
b b a c c b c a c c
b a a b c a a b b a c a b b a
c b a b c a a a b b b b a
c b b c c a b a b b a
c c a c a a b b b

His interserere poterimus literas, quæ nec ABC sint, vt dictiones conficiant significa-
tius, vel inanes, significatiuæ erunt huiusmodi.

In initio vitæ A m A tuos pArentes, Be Ati etiAm sunt, qui non peccat Bis
Corde, Corpore q; AmAbit Cl An Culum mundi ludos: Cuius CAUSA, omnes
verè vnb r Am Capiunt non Cum Bono, ne C hi lAude digni sunt, neC Cupiunt
Bene lAudibus ornAri, semper in CuBiculo deum lAude munifice exorAnt, &
Be Atum BenediCunt semper & AliAm haBeBüt CoronAm in BenediCtione,
& Ben feruAnt, & pure A nim Am diligenter, & AmBulabunt à BaBilone, Be-
nediC semper Cælum, BenediC ita quoq; Astum verè numen mARIæ cum Bona lA-
ude, & honore, Bis Benedicendo eius BenediCtionem pro Animi Bonis, Die primo No.
Curiolani. CurAbis multum viuere Cum lAudibus mAgNIS. Beneuiue, Bene latari.
At si literas vt libet inferere velis dictione consurgent non significantes ac suspicio-
nem ingerentes.

Deres libet Ando Anilet corlAdis orBesAs leonArdis coris colet imBi-
liCut alCal dilit di A lA-cudel CrAnCaldelet mes leris diCal alCrAndi men-
brecaIdi BrAiCol nembro Cu Beronis leCamer A nolisis non CreCus quari
Bil, Aldi chil droAn & dendriCaBal den pArlet dridrum. stridel Alcaeld
BrAdeliBe deri Criga, & gAgAris BiBgilil Ccgev & Ardililon Bremiel quer-
deBet rein Atermenin AterAdel quurelis clAdiBir ternet erBrille Brazie B
erCeruol Crem BilerdemiCeller drAgelet ergelerin dregAmeter Binrebba
ermigelem BeBalim mercerquix Brebriz erim yeloA cerBel ernebre mered
Ceretenim CirdAlecer cernecim Cr Adlrilumenir Arnol Borudures Buru.

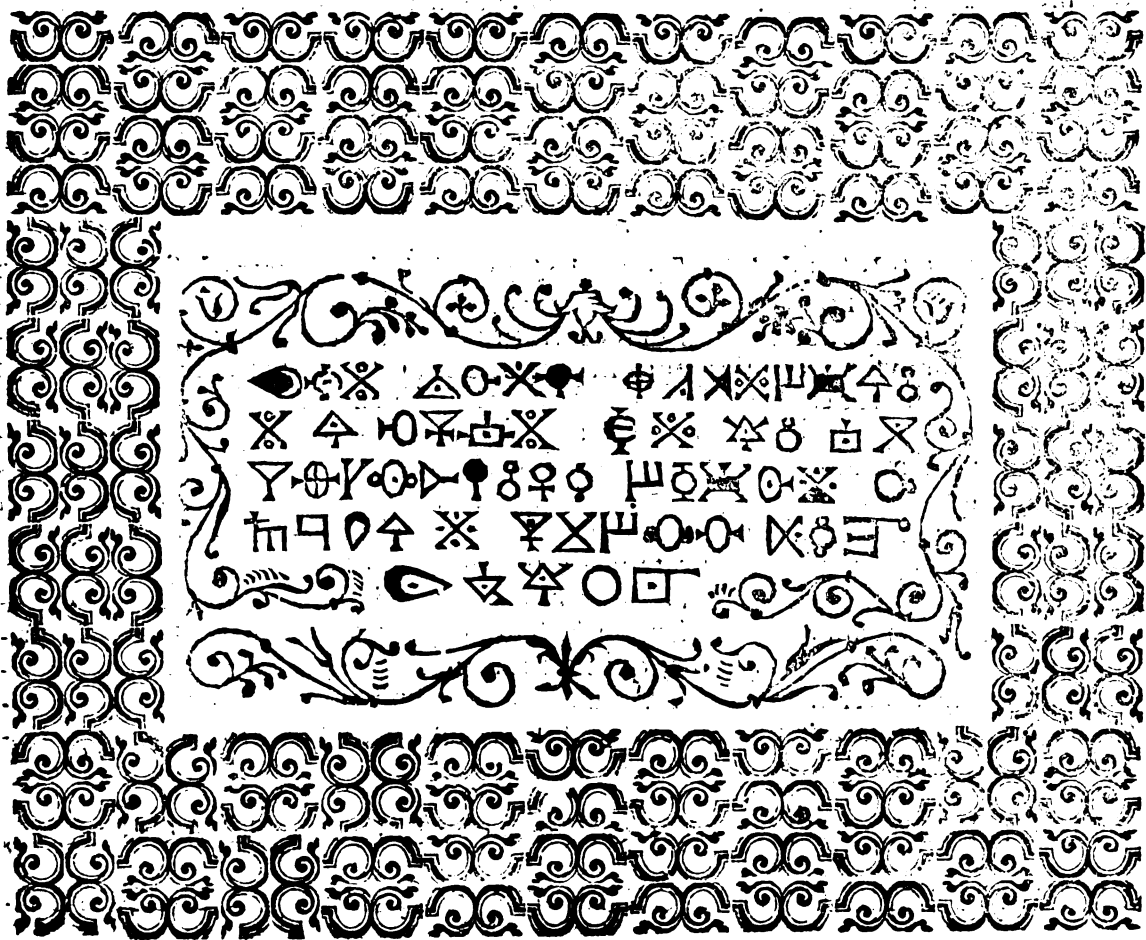
Scribendi ratio, qua infinitis propemodum characteribus
scriptum euariabitur. Cap. XIX.

 ONTRARIAE autem dispositionis prædicto præsens se habet scriben-
di modus, si ibi enim characterum numerus duplicabatur, his ex aduerso
dimidiatus euenit: rursus ibi tres, vel quatuor characteres vniuerso in scri-
pto conspiciebantur, hic quadringenti, quot in tabula sunt diuersi, nu-
merari possunt: raroq; accidit, vt bis character vnus in scripto repetatur
dum binæ literæ singulis characteribus exprimentur, quare admodum arduum & dif-
ficile puto, vt epistola absque exemplari, quo scripta sit, aliquo pacto interpretari pos-
sit; ratio verò cū facilis erit scribenti, tū facilius interpretanti videbitur. Sed antequā
scribendi modū tradamus, tabellā primò, qua scripturi sumus cōstituemus. Quadratum
itaq; tali latitudine disponatur, vt vtriusq; latera in vicenas partes possint dissecari, vnde
mutuò ex aduersis partibus in se trāsuersæ lineæ ducantur, vt quadringenta spatia com-
prehendat, quibus singulis, singuli characteres includantur, inde in fronte tabulæ nostrū
vnum alphabetum, alterum verò à latere descendens disponatur, & parata erit tabula,
cuius forma est hæc.

R TABVLAE

Ea sic designata, pro binis epistolæ literis character in arca tabulæ positus, qui priori literæ subiicitur, & alteri è latere occurrit accipiat, vel si ita libuerit è conuerso, vt alius character sit, re tamen amico explorata, idq; fiet, donec tota sententia perscripta sit. Vbi charta sic fuerit exarata, tam erit scripti affectata obscuritas, vt Dello insigni natatore opus sit, ne interpres in scripto, tanquam in mari mergatur, & suffocetur. Sed exemplo res clarior fiet.

MVLTVS CLADIBVS VLTRO CITROQVE DATIS, ET AC-
CEPTIS, VNIVLRSA PENE CIVITAS OCCVPATA EST
RELIQVA NON SCRIBAM, SED IN CONGRESSVM NO-
STRVM RESERVABO.

131

R 2 Amicus

Amicus interpretis, quemadmodum & vbique alias dictum est, eandem rationem seruabit, quam in scribendo debere esse præcepimus. Sed vt id facilius eueniat, gnomonis angulus inuento characteri, cuius crura opportunas literas hinc inde spectent applicetur. Vt verò characteres, cum opus fuerit, facilius inueniantur, & molestæ inquisitionis labor absit, nos omnes, quæ similes sunt ferè, eodem ordine apposimus; quare eò interpretis se conferat, quò notarum similitudo traxerit. Neque verò, tam similes notas effecimus, quin aliqua parte inter se dissimiles clarissimè videantur, vt non nili cæcus discrimen esse non videat: quare admoto per totum ordinem indice, interpretis facillimè characterem inueniet. Hinc paruo cum labore ingeniosis patere potest ecquid tota epistola, quamuis bene longa, vnico characterem comprehendi possit, quod fiet, si numerus toties dimidio diminutus fuerit, quoties opus fit, vt fit in pariter pari, & in tabulam toties characteres reducantur. Quod ecquidem perfecissem, in in immensum opus creuisset, & fastidium, præsertim in re minus superstitiosa legentibus fuisset allaturus: poterit tamen eas quisque, cum libuerit componere. Huic similis fit tabula gradibus formata, vt in primo gradu, vbi A, vsque ad trigessimum, vbi Z fit, indifferenter ascendatur, & descendatur, vt pariter omnis literarum combinatio possit euenire. Cuius rei figuram, vt minus necessariam prætermittendam duximus.

Varij scribendi modi, quibus omnes ferè vulgo uti solent,
tum alij ad idem exemplum à nobis excogitati.

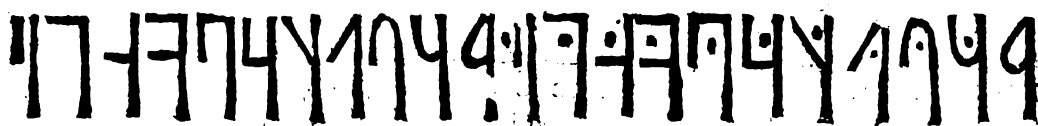
Cap. XX.

ATTENTIOREM, quæ hætenus scripsimus curam desiderant, nunc quæ minori cum labore in vsum recipi possint, vt etiam vulgo præter vsitatos modos aliorum demonstratione consulatur, suggeremus, ad quorum vsum, quoties opus fit, negotio moram non patiente, celeritatis & facilitatis causa quilibet confugeret. Sed primum quibus modis vulgus uti solet, deinde quos ad id nos induximus, referemus. Traditur ab aliquibus hic breuiter numerandi modus, quem cum ad occultanda animi nostri sensa opportunum existimarem, hic annectere non piguit. Character vnus multarum poterit literarum fungi potestate, & alter diuersus semper ab altero spectabitur, quod nisi quis doli fuerit conscius, non parum in interpretando elaborabit. Scribendi modus talis erit. Characteres viginti vel plures reperiantur, qui si summo & imo, dextris & sinistris erectæ virgulæ adhæreant, eandem semper & figuram, & potestatem retineant, & primum in capite virgulæ depingemus, qui sinistram nostri corporis partem spectet, secundum dextram, tertium in calce virgulæ etiam ad sinistrum, sed quartum ad dextram. Nos nunc quatuor perscribere contenti erimus, & subiecto exemplo rem clarius declaramus. Hi sunt characteres.

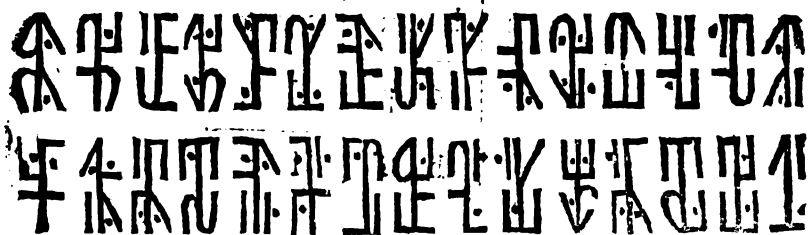
MVLTI CLADIBVS VLTRO CITROQUE DATIS ET ACCEPTIS,
VNIVERSA PENE CIVITAS OCCVPATA EST, RELIQA NON SCRIBAM,
SED IN CONGRESSVM NOSTRVM RESERVABO.

Scriptum

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z

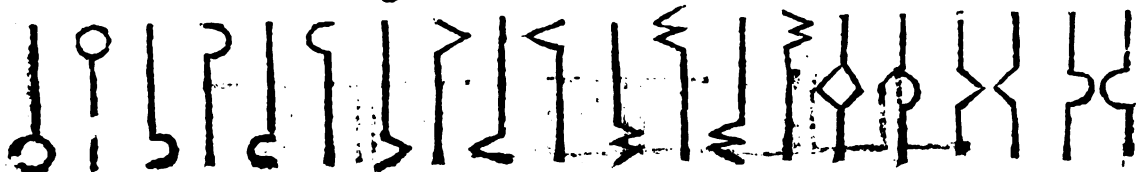

Scriptum iam superiori exemplo literarum numerum in quartam partem deducemus hoc modo: erunt ergo triginta characteres.

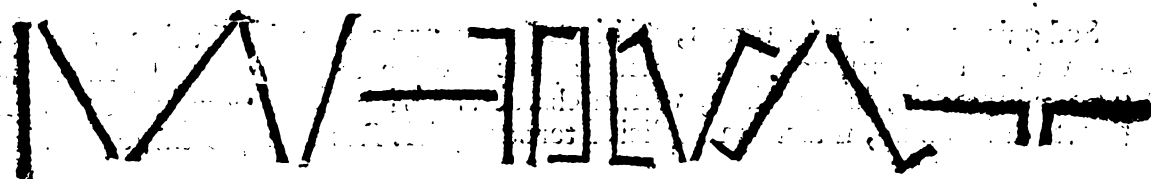

Addimus præterea etiam his posse singulis sex literas præfigurari, ultra prædictis quatuor addere duo.

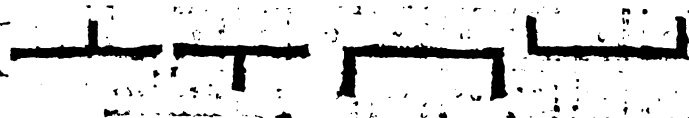
a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x

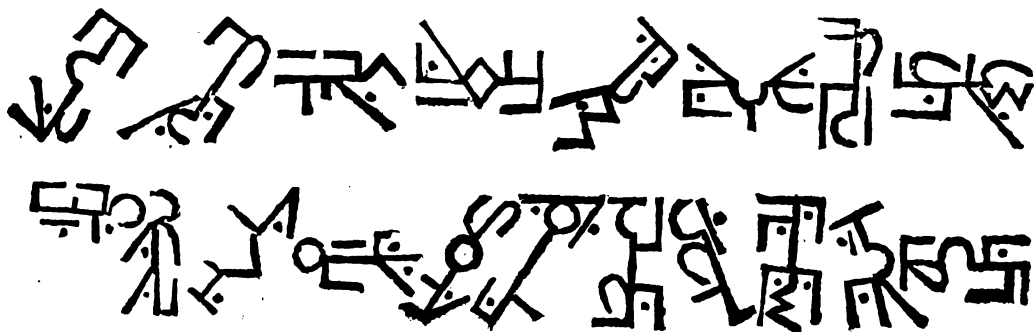
a b c d e f g h i l m n o p q r

f g h i l m n o p q r

Primas has figurando, postea prædictas hoc modo.

DE FVRT. LIT. NOTIS.

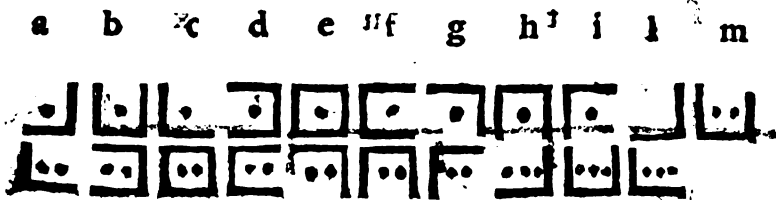
Alius etiam tritus est scribendi modus; quo rustici, mulierculæ, & pueri etiam vtuntur. Duæ per chartæ longitudinem rectæ lineæ designantur mox totidem per latitudinem ad angulos rectos transuerfæ, & iustis spatijs diiunctæ, vt diuersarum figurarum nouem areas constituât, per has omnes alphabeti nostri literæ distribuuntur, vt in aliquibus ternæ, in aliquibus verò binæ collocentur, & omnes vna & viginti sint, vel ex arbitrio, quorum ordo vel successiuus, vel interlitus sit, nos verò intermixtum disposuimus. Figura erit huiusmodi.

a l u	b m x	c n z
d o	e p	f q
g r	h s	i t

Tali proposito schemate, eius areae singulae iuxta faciem, quam gerent depingentur, vt exemplum indicabit.

Sed quia earum singulae ternas, vel binas literas pro earum distributione completuntur, earum vnaquaq; suo caractere punctis distincta pro ordine, quemadmodum collocata sit, designabitur, vt si in caractere prima collocetur, vnico tantum puncto discernatur, si secunda duplici, si tertia triplici. Res exemplo clarior fiet.

n o p q r s t u v x y z

Hunc scribendi modum chabalistæ, & sacrarum literarum scriptores induxerunt, nunc in omnibus ferè rebus vulgares homines vtiuntur, vt per tabernas passim circumferatur, nedum inter prophana locum habeat. Eius vsus ab illis contractior magis obscuratur, vt vni nomini vnicus character, sed implicatus respondere videatur quod quia ad nostram traditionem minimè videtur pertinere prætermisimus. Verùm ne quid præteream, pueris peculiarior & magis proprius scribendi modus talis est, vt obscuritas solum inuocalibus non expressis, sed in p litera tot lineis interfecta, quot occultæ vocalis ordinem demonstrant designatis: vt si A significanda sit, quæ prima vocalis est p litera vnica linea in pede interfecta huiusmodi p designetur. Si E, quæ secunda, eadem litera consonans duabus lineis pari modo intersecetur. Aliter verò passim vulgus hoc scriptionis exemplo vtitur, dum præpostero alphabeti ordine literæ exprimentur, vt quæ vltima sit, primæ potestatem habeat, & quæ illam proxime præcedit, secundæ, & quæ tertia ab illa est, tertiæ, vt pro A, Z, pro B, X, pro C, V, & pro O, P, reponatur. His vulgus passim modis vtitur, nos alios in eundem modum adiicimus, quorum vsus si qui in epistolis admittant, tutius sibi consulant, vt illæ etiam interceptæ, potius vanæ existimentur, quàm animi consilium detegant. Tres itaque, quatuor vel plures ex nostris literis, quibus in scribendo rarius vtimur (cuiusmodi sunt H K Q X Y Z) inter syllabarum, & literarum coagmenta, & dictionum intercapedines inserantur, vt nulla prorsus dictio vel syllaba sit, quæ ociosis literis vacet: sic enim dictionum, verborumq; sensus maxime perturbabitur, vt non ita facile qui rei conscius non sit, intelligat. Huius rei erit exemplum.

COGITVR VRBS OBSIDIONE ET NISI SVBVENTVM
SIT, CAPIETVR.

HCZOGZITKVYR XQVRBXYS ZOBSZXIDXIZONQHEH XEYT NHI,
XZSI HSHVBVZQENTHXZVM SXIZT XZCYAPZ IQET HKVKRK.

Huic affinis alius tutior modus est, vt aliquando scripti perplexitas ab amico sine exemplo solui possit, quod non inutile erit, cum sæpè accidat, vt quæ gestentur, vel alicubi feruentur decidant, & amittantur, idq; non parum obesse possit si quando literis, quæ ad eam formam scriptæ sunt interceptantur. Tria igitur, vel quatuor, vel plura verba quærantur, quibus notandis omnes alphabeti literæ exigantur; quæ amicus absens meminerit, vt inde diuersam omnem obscurorum characterum potestatem prima literarum elementa possint elicere, ea deinde designato in epistola loco, siue in fronte, siue in calce constitutis notis scripta committantur, tum tota epistola ad eam characterum rationem concinetur. Potest & hoc aliter perfecti, vt totum alphabetum in epistola punctorum interpositione dissimulatis dictionibus reponatur: Hic scribendi astus inter cæteros nullo modo videtur contemnendus, vt interdum nouis scribendi modis, etiam amico de ijs non admonito vti possimus.

Quomodo

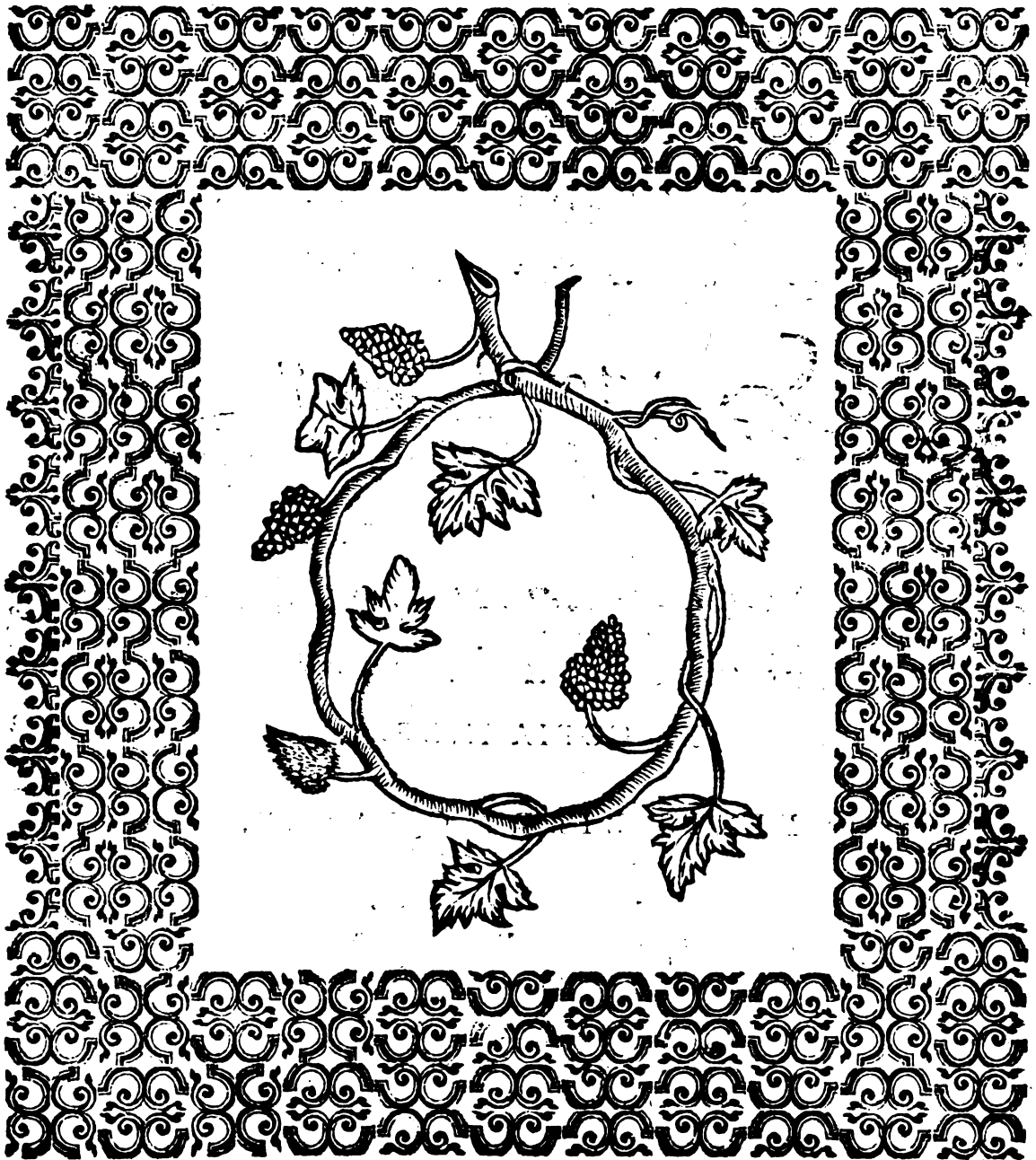
Quomodo etiam animi senſa aperire poterimus amicis.

Cap. XXI.

POSTREMO nec indictum abibit, quomodo etiam amicis poterimus animi senſa referare cū picturis in ornamentis aularum, cubiculorum, cyathorum, vaſorumq; aliorum vtenſilium, & ſi id plerifq; modis aſſequi poterimus: placet tunc hoc exemplo docere. Sit vitis effigianda cum ſuis vuſ, racemis florentibus, completis, capreolis, frondibus, ramis, aliſq; que, quæ alphabeti literas demonſtret.

Circa cyathum vitem describeimus, illum coronantem, narrante amico,
vt ab inimico caueat.

S Poterimus

Poterimus eodem modo, si dum emblemata, insigniaq; depingemus vite, & alijs rebus, cum suis verbis etiam animi sensa declarare, vt latius in libris nostris de insignibus demonstrauius. Quidam demonstrare quærens ex nimijs impensis exaustum & depauperatum, vitem depinxit, quæ nisi putatione coerceatur, nimia perit vbertate sua. Sic sub vite verba addidit, EX COPIA INOPIA, quærens amico scribere: CAVE AB INIMICO. Verba per clauem ita permutauit.

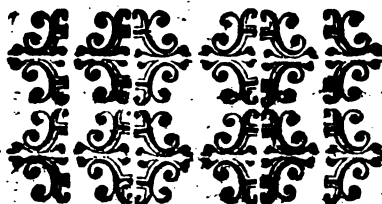
NPIYCXV QEGGVS.

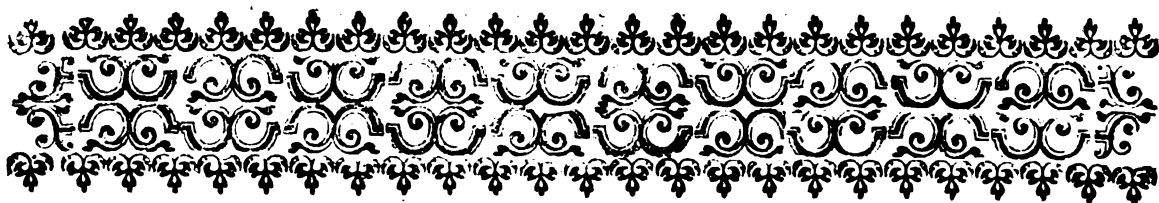
Has literas vite demonstraui, ac animam addidit.

EX COPIA INOPIA.

FINIS LIBRI QVARTI.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER QVINTVS.

P R O O E M I V M.

AM ad vltimum deuentum est, postquam supra quomodo furtiua scripta componantur, & interpretentur satis superq; à nobis est pertractatum, sequitur vt eos scribendi modos describamus, qui non solum omnium interpretum inquisitionem, & diligentiam frustrantur, sed ne quidem furtiuorum scriptorum tantillum suspicionis relinquunt, & prius eos prosequemur, qui quidem verborum velamento obducti, interpretem artificiosa interpretatione deludent, huiusmodi sunt quædam lepida nonnulla epigrammata, aliaq; Poetarum carmina, quæ lectorem dulci quodam artificio deludunt, ne quid præteream, quod ad rem facere posse videatur, nam & hæc suum dolum habent, & cum amicis liceat interdum sic iocari, vt interpretem veluti verborum imagine ambiguum detinere: quod iucunda vrbanitate non carebit.

Occulta literarum transpositione aliter sine suspitione interpretem
deludi posse. Cap. I.

LIQVOS ab antiquis descriptos modos afferemus, cum nullæ certæ præceptiones afferri possint, vt si quis in hanc formam ludere velit, eos imitetur, vnde authorum exempla satis est afferre, potest enim sibi quisq; multiplicem sic iocandi rationem ex arbitrio confingere. In hunc modum amicus ad amicum scribendo iocatur.

En tibi mitto caput Veneris, ventremq; DiAnæ
Latronis caput, posteriora canE.

Quibus verbis salutationem mitti significatur per verbum VALE, cuius scribendi literæ primæ, mediæ & vltimæ in dictionibus Veneris, DiAnæ, Latronis & canE requiruntur.

Est & alius scribendi modus, vt cum perlegeris te laudari, vel ritè ominari, easdem deinde dictiones si præpostere leges, contrarium percipies sensum. Adfunt cuiusdam versus.

Sors mala, non mala mens, fatum non crimina vitæ,

Visere iusserunt te loca Thesiphones

Supplicio tibi sit facilis, nec verberare multo

Tundere compellat te Dea Thesiphone.

Si autem conuersis dictionibus leges, dicet.

Thesiphone Dea te compellat tundere multo

Verberare, nec facilis sit tibi supplicio.

Thesiphones loca te iusserunt visere vitæ

Crimina, non fatum, mens mala, non mala fors.

Extat & Francisci Petrarçæ quædam epistola non inartificiofa, quæ si ritè legatur, laudat, beneq; ominatur; si verò præpostere legatur, vituperat, maleq; ominatur, quæ quia iucunditate non caret, huc adducere non pigebit.

Iucunda ipsa foelicitate, lætisq; iisdem successibus te prosperis potiturum, nunquam qualibet te passurum aduersa, probata re, vera fide & operibus, amice non fecte, vir intimis affectibus gestio: ac iugiter Deum oro: Prolongentur dies tui, nec tibi sit vita breuis. Diuitijs affluas: neque careas ergo cunctis optatis: debita quæpiam hæc tuæ virtuti non vitijs, conuersus ad commendationes tui: promerere volui stylo sonante dispositus fidelitatis in tuas laudes, nō iurgia criminandum: si quid fuerit tegens de tui rubore, pandens tua tamen egregia, non infima opera prædicanda. Cognoui te moribus perfectum in cunctis quadruplici virtutum cardinalium radio: absq; vitiorum maculis aspersum sic iugiter extitisse. Virtutum ipsarum ordinem seruandum non iam præpostendum ideo duxi: singula ordinata in te facere, quoniam semper noui. Probas te prouidum in futuris, caues semper pericula: neque prospera fortunæ nixu animi complecteris. Disposita in te præsentia: solerti, non legni studio certa in actibus tuis ostendis: compositum hic animum, nonq; rudem effectibus monstras. Amplectenda sunt vtique: non aspernanda operum tuorum gesta, probanda re ipsa exemplorum veterum illustrium memorem: non excordem: nanq; re fuisse prorsus & esse homines proclamant prompta, non disgregata memoria. Tribus itaque temporibus tuus animus manet dispensantibus in singulis: prudentia omni, ac peritia rerum absque cordis ignorantia, quorumcunque naturaliter insita tibi dilectam te iustitiam in iudicando foues: præmia bona non supplicia iustis: iniquis poenarum discrimina, non coronas dudum tribuere didicisti. Veritati similis: abdicatis tibi flagitijs, reddis hominibus omnibus sua: non piger, aut iniquissimus censor: seruans dubio procul misericordiam in seueris:

&

& pietatē in rigoribus semper tuis cedens, ex animo clementi in adiectionibusq; poenarum. Donator liberalis, nemini parcus, largitor munificus, non avarus. Execraris vitia, non virtutes, mores honestissimos insectaris. Honestum, nilq; penitus est iniquum, quod operaris, & bonos sequeris per omne tempus prius in consilijs, iustus in operibus omnibus tuis. Constantem in animo te certe noti ferunt, foelici statu humiliari, non exaltari aduersus euentibus fortem, non depressum te reddere. Fortitudinem ac virtutem omnibus temporibus inuincibilem sic seruans agnosceris. Declamaris animo probo, re vera, fama; publica longa nimis, non trepidus, feruidus, non remissus, strenuus, non vecors. Diceris apparere sancta modestia, pulsa gastrimargia funderis. Castimonia, reiecta lasciuiam delectaris. Temperatum in verbis, & actibus, cibus, & potus. Te die ac nocte morum tuorum, ac vitæ experti manifestius attestantur. Deo atq; hominibus grata in omnibus opera tua patent. Meditaris non iugiter quodq; nefas, & pereas anima mala nece. Foelicem in gradibus singulis dicere malim reprobandum, te consona veritate perspicua cunctis nota regno dignissimum, indignissimum rure. Cunctis notoria.

At si retrograde legatur, reuoluto ordine, ab ultimo ad primum, & aliter punctis interstincta, iisdem verbis contraria dicet, vt in sequenti videre licet.

Iugiter Deum oro, ac gestio affectibus, vir fiste, non amice, operibus & fide, vera re probare, aduersa quælibet te passurum, nunquam te potiturum prosperis successibus, iisdemq; lætis, foelicitate ipsa iucunda. Tibi sit vita breuis, nec tui dies prolongentur, careas ergo cunctis optatis, neque affluas diuitijs, vitijs, non virtuti tuæ præmia debita. Criminandum iurgia, non laudes tuæ infidelitatis, dispositus sonante stylo volui promerere conuersus ad commendationē tui, prædicanda tua opera infima, non tantum egregia tua pandens, rubore tui detegens si quid fuerit. Cognoui te sic iugiter extitisse aspersum maculis vitiorum, absq; quadruplici radio cardinalium virtutum, cunctis moribus imperfectum: quoniam semper noui te facere inordinata singula, ideo duxi præposterandum iam, non seruare ordinem ipsarum virtutum. Complectens animi nixu fortunæ prospera, neque pericula semper caues, futuris te improvidum probas. Monstras effectibus rudem, nonq; compositum, ostendis tuis actibus incerta, studio segni, non solerti præsentia in te disposita. Disgregata memoria non prompta proclamant homines esse, & te nanque prorsus fuisse, excordem, non memorem illustrium veterum exemplorum, re ipsa probanda, gesta tuorum operum aspernanda, non cuique sunt amplectanda: dudum didicisti tribuere coronas, non discrimina poenarum iniquis, iustis supplicia, non bona præmia, foues in iudicando iniustitiam te dilectam, tibi insita naturaliter quorumcunque ignorantia cordis, absque rerum peritia, ac omni prudentia, tribus itaque temporibus tuus manet animus indispositus singulis. Poenarum adiectionibus in clementi animo excedens, tuis semper rigoribus impietatem, & in seueris misericordiam proculdubio seruans, censor iniquissimus, aut piger, non sua omnibus hominibus reddis, flagitijs tibi abdicatis similis veritati, Avarus, non munificus, largitor parcus, nemini liberalis donator. Sectaris inhonestissimos mores, virtutes non vitia execraris. Quod optaris, iniquum, nihilq; penitus honestum. Omnibus tuis operibus iniustus, consilijs impius, per omne tempus persequeris bonos, & iustos. Inconstantem animo te certe noti te ferunt, te reddere depressum, non fortem in aduersis euentibus, exaltari non humiliari in foelici statu. Apparere diceris vecors, non fortis, remissus, non feruidus, trepidus, non longanimus, publica fama, re vera, animo probo declamaris. Funderis gastrimargia, pulsa modestia sancta, delecta lasciuiam, reiecta castimonia. Manifestius attestantur experti vitæ, ac tuorum morum nocte ac die, cibus & potibus, à cibus & verbis intemperatum. Patent tua opera omnibus ingrata hominibus, atque Deo. Mala nece anima pereas, nam nefas quodq; meditaris. Cunctis notoria te dignissimum rure, indignissimum regno, nota cunctis perspicua veritate consona, reprobandum te malim dicere singulis

lis diebus in foelicem.

Athenæus introducit mulierem ventris crepitum obscure describentem, hoc modo.

Grauida sum equidem ò mulieres, sed pudor placet,

Vestris literis foetus nomen ostendam.

Recta, longaq; litera est, ex eius medio

Adfistit parua, vtrinque supina,

Deinde circulus, cui duo breues sunt pedes.

Ait se foetus grauidam, idest flatus distentam, futuri partus nomen $\Psi \Omega A$, idest putrem ventris graueolemiam. Dum enim dicit recta, longaq; linea est, & eius medio adfistit parua vtrinque supina Ψ depingit, deinde circulus, cui duo breues sunt pedes Ω , sed tertium elementum A deficit in textu. Sic etiam Euripides in Theseo absq; literis rudem pastorem introducit Thesei nomen describentem, hoc modo.

Literarum inscius ego natura sum,

Figuras autem dicam, & manifesta indicia.

Circulus quidem veluti fune dimensus,

In cuius medio signum est euidentis.

In altero primum lineæ duæ,

Eas separat interiecta vna alia. H

Tertium, capilli cinnus, tanquam aduolatus. 2

Quartum sanè fuit vna in rectum ducta linea, 3

Super qua transuersæ tres obnituntur:

Quintum explicare haud expeditum est.

Lineæ affantes ab inuicem duæ

In vnum ambæ concurrunt pedem.

Vltimum est omnino tertio simile.

Idem Agathon Tragicus in Telepho, illiteratus quidam Thesei nomen ita describebat.

Scripturæ primordium vmbilicatus in medio circulus:

Deinde rectæ regulæ duæ, coniunctæ simul:

Arcui scythico simile elementum tertium:

Post hoc tridens in obliquum iacens:

Exinde regulæ in vnam coeuntes duæ:

Quod tertium fuit, idem & vltimum.

Idem nomen describentem Theodectes Phaselites rusticum describentem introducit.

In scriptura primus fuit oculatus in medio circulus,

Deinde regulæ duæ mensura prorsus æquales,

Quas per medium connectit transuersa regula:

Tertio capillo in cinnum retorto simile:

Quartum deinde, vt apparebat, obliquus tridens:

Quintum, æquales magnitudine virgæ duæ,

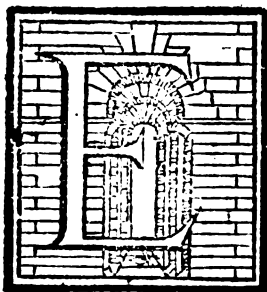
Quæ ambæ in vnum tendunt pedem:

Sextum, vt antea capilli cinnus.

Occulta

Occultè scribes literas in versuum capitibus præfigurant .

Cap. I I.

ST & nonnullorum labor huiusmodi versuum capitibus literas præfigere, quæ sententiam absoluant. Talia sunt Erythreæ Sybillæ, quæ græcè deuenturo Christo circumferuntur carmina, quorum sententia latinè, iisdem numeris, ea ratione seruata, ut-
cunque fieri potuit, sic expressa est.

Iudicij signum tellus sudore madescet,
E cælo rex adueniet per sæcla futurus,
Scilicet in carne præsens, ut iudicet orbem.
Vnde Deum cernent incredulus, atque fidelis,

Celsum cum sanctis, æui iam termino in ipso,
Sic animæ cum carne aderunt, quas iudicet ipse.
Cum iacet incultus densis in vepribus orbis.
Reiciant simulachra viri, cunctam quoque gazam,
Exuret terras ignis, pontumq; polumque,
Inquirens tetri portas effringet Auerni.
Sanctorum sedes, cunctæ lux libera carni
Tradetur: fontes æterna flamma cremabit,
Occultos actus retegens, tum quisque loquetur
Secreta, atque Deus reserabit pectora luci.
Tunc erit & luctus, stridebunt dentibus omnes,
Eripitur solis iubar, & chærus interit astris:
Soluetur cœlum, lunaris splendor obibit,
Deiciant colles, valles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominum sublime, vel altum.
Iam æquantur campis montes, & cærulea ponti,
Omnia cessabunt, tellus-confracta peribit.
Sic pariter fontes torrentur, fluminaq; igni.
Et tuba tunc sonitum tristem demittet ab alto,
Orbe gemens facinus miserum, variosq; labores,
Tartareumq; Chaos monstrabit terra dehiscens.
Et coram hic domino Reges sistentur ad vnum.
Recidet è cælo ignisq; & sulphuris amnis.

Hos versus Augustinus in libro de Ciuitate Dei scriptos reliquit, quos à Flacciano clarissimo viro græcè scriptos se accepisse tradit, in quorum capitibus ordinata singularum literarum serie hæc verba legebantur, Ἰησους Χριστος θεοῦ υἱὸς σωτηρ, quod latinè est, IESVS CHRISTVS DEI FILIVS SERVATOR. Verum in ijs latinè utcunque redditis, hac de causa (ut Augustinus inquit) non potuit benè is sensus occurrere, quod in græco versu v initio dictionis posita, in latino seruari nequiuit, nulla enim latina dicitio, quæ à tali litera inciperet, & sententiæ congrueret, pari modo de cætero ad hanc rem peccatum est. Horum quoque verborum græcæ primæ literæ coniunctæ ἰχθῆρ efficiunt, idest PISCIS, quo nomine mystice Christus interpretatur, qui in huius mortalitatis abyssu, velut in aquarum profunditate, cuius, hoc est expers peccati esse potuit, locatur. Pari modo Plautus in argumentorum versibus, dum comœdiarum titulos in eam rationem sic exprimit.

AMPHITRVO.

Amore captus Alcumenæ Iupiter.
Mutauit sese in formam eius coniugis,

Pro

Pro patria Amphitruo dum certat cum hostibus,
 Habitu Mercurius ei subseruit Sosia,
 Is aduenientis feruum, & dominum frustra habet,
 Turbas vxor ciet Amphitruo, atque inuicem
 Raptant pro mœchis, Blepharo captus arbitrer:
 Vter sit non quit Amphitruo decernere.
 Omnem rem noscunt, geminos Alcumena enitur.

Quomodo sine suspitione scribere possimus, literis in medio,
 et principio dictionum occultatis. Cap. III.

POSSVNT & literæ significatiuæ in initio, secundo loco, medio, & varijs dictionum locis abscondi, vt possint etiam interpretem artificiosa fallere delusione: sed difficile admodum est orationem ita contexere & dictiones, vt suspitionem non ingerant, vt ad communem scribendi vsum accommodentur; eaq; contineant, quæ præsens tempus ferat, vt si sit tempus belli, de bellicis rebus, si de annonæ caritate, de annona contineat, vt si amico nunciare velimus, & literas in principio dictionum occultemus.

MAGIS ATQVE MAGIS BELLVM INGRAVESCIT, CIVITAS DEDITIONEM MOLITVR, ARX INCOLVMIS ADHVC, QVID FACIENDVM, NVNGIATO.

Maximas ago gratias iuuenis scientissime, amantissimeq; tibi, qui veniens enunciaſti magnam alacritatem. Gauisus ipse sum benevolentia, & liberalitate Leonardi Veronensis merè intimi nostri germani. Re autem vera ero sine calamitate in tanta cordis iucunditate. Vnde ipsum thesaurum amoris semper Deum exoro, diuinamq; indiuiduam Trinitatem, ipsamq; opiferam nostram & matrem Mariam, opes, liberos, illustres titulos vobis tribuant. Antonius reuerenter xi. nonoq; Kalendas Octobris Louanijs, vt mihi ipse scripsit, afferreq; dixit honestam virorum cateruam, qualem ipse neq; duxisset facile à cognito initio eius natiuitatis. Desideramus vtique multum num valeas: nos cognosci ipsi à te oramus.

Sed vt magis scriptum occultemus, & facilius epistolam componamus, non omni dictionum initio significatiuam literam commitemus, sed vna inani interposita, significatiuas interpellabimus, hoc modo.

Misericors, atque amabilis Deus, gaudium omnium in te sperantium: miserere animæ nostræ. Tibi soli, qui omnia vales, potes, & viuis, maxima sit authoritas, laus, gloria, honor in sempiternum. Summa tui bonitas, amor, & misericordia liberet nos laboribus inferni, vt qui mundum tua ingenti potentia nullo labore gubernas, & regis, ne aspicias nostra vitia, miseras & peccata, sed tua caritate & ingenti pietate tueri è cœlo, ne inspicias oculis vltionis & indignationis tetra commissa, atq; errata, sed nobis delicta parce, & pie demonstra nobis iter, quo tuto ambulare ipsi possimus.

Oramus matrem nostram purissimam, & tuam matrem Virginem Mariam, vt omni aduersitate liberet nos, inducat nos tuto secum vsque ad regnum tuum æternum, nostra recipiat parua xeniola, orationem, ieiunia, elemosynas, nostrasq; deuotiones, conuertat nos omnes ad lucem æternam, vt nunquam maneamus cæci in tenebris, suscipiens miseras animas tuorum deuotorum, & humilium miserorum, vt omnes conatus, vt quid facere videatur, tibi ipsi faciamus, deinde in fine vitæ ad regna coelestia perueniamus in vitam æternam. Nunc reuerenter Deum oramus, vt perpetuo maneamus cum nostro Creatore nunquam defecturo coelesti, & in corpore animaq; tecum

cum tempore in omni.

Poterimus, vt imperscrutabilior sit techna, literas in secunda dictionis sede locare, & sic magis interpretem deludet, sed difficilius epistola componetur. Eadem quæ diximus, hoc modo celabimus: & si meliori forma componi poterat, quia hæc cursim scribimus, temporis breuitati indulgimus.

Ammianus Maranta ignorans historiam Asdrubalis Carthaginensis, atque aquiliferi sui Senonis, imperauit magno agmini sibi assignato, absque lesione illius illu deret suum amicum. Tibi iudico Agrippa armis paratus pugnare semper esto, ac dic Atilio acquiescat, nisi publice virgas iterum patietur assiduas, adeo penis addictus, vindictæ, atque rixæ: non enim peto amplius amari eo, illiusq; filio. Cum irruunt iam urbem axiacam, tibi annuncio, ac commoneo, ultra rupem amoueto viros astu: nam adstricti cholera rumpent acriter aqueductum supra viam, vnde affluent satis accumulatè limphæ, sed inde adducere nunquam imprudenter annues. Nunc indica accurate, sit faciendum attente vobis.

Eodem modo abscondi possunt in tertia dictionis sede, quarta medio & fine, possumus & ab vltimis literis incipere, & retrogrado ordine progredi, possumus & ad rotam disponere, vt diximus, & literas dictionibus interserere. Sed hoc modo longiori epistola pauca verba complecteris, & his modis tota absoluitur Abbatis Tritemij Steganographia, vt in sua clauī continetur, vt tota his vulgaribus modis absoluat, centum modis variando.

Quomodo syllabæ, in dictionibus abscondantur.

Cap. IIII.

OCVIMVS hucusq; quomodo literæ syllabis occultentur, nunc quomodo syllabæ in dictionibus, dicturi postea dictiones in oratione. Exemplum solum suscecturum iudicauimus. Repetatur superior epistola cuius syllabæ in primis epistolæ dictionibus abscondantur.

Magnificus Gismundus Atellanus, quæsiuit magistro Ginesio Bellonensi Lumellino insigni Grammatico veniam, scitq; ciuium vigorem Tassinum debellari, diruiq; timore omnium nemorum, moti libertatem turbare. Arx in Colonia lubenter miscetur, admonens hucusq; quid faciant ciues enumerati, dum nunc cito arefcit tota.

Possumus eodem modo, vt prius præcepimus dictiones interponere inter eas, quæ in initio significatiuas gerunt, cum verò epistola interpretanda erit, illas intercalando, obstrusum scriptum manifestum erit.

Magister meus Gisbertus Romanus attulit doctissimas quæstiones philosophicas Marij & Gismundi nostri Belisarij Græci, luminum clarissimorum internum patriæ, graui stylo venustas, quoniã scit omnibus Ciceronianas posse videri. Vnde Tassoni tabellariò demonstrandas esse dixit, mitto tibi. Vos oro ut neminem

intromittas molestum in libros Turboli, quia Arxileus mane

incipere legere comœdias Plauti, lubet homini misero

excursionem admittere, quia hucusq; ignorat

quid ipse faciat. Hodie Cicero est enatus

Romæ; dummodo venias nun-

quam in ciuitatem nostram.

Ausculta pro me

Tobiam.

T Modus

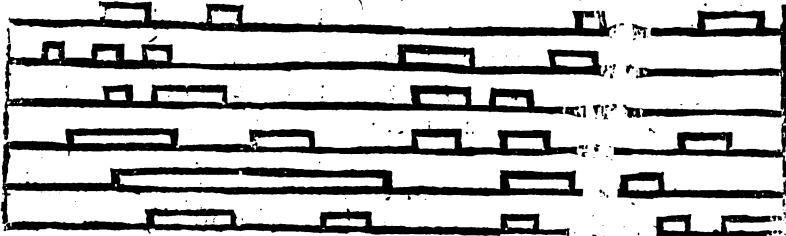
Modus interferendi literas syllabas & dictiones sine ordine per
bractæas perforatas . Cap. V.

QUASI SIMILEM his alium docebimus scribendi modum cautissimum, cui nec cuius erit vestigabilis, nec videntem quemquam occultæ fraudis conscium reddet. In hoc à prædictis differt, quod in superiori modo literæ, syllabæ, & dictiones inter alias dictiones raro ordine collocabantur, vnde diligens interpret facile eos conicere poterat, sed in hoc casu, & sine ordine ponuntur, ex alijs syllabis & dictionibus interferuntur. Ratio talis erit. Duæ ex ferro vel ex stanno, vel plumbo, vel membrana bractææ comparentur, quarum magnitudo pro scripti quantitate esse poterit, quare expediet eam ad latæ chartæ magnitudinem æquari, ne si prolixius scriptum futurum sit, eadem lamina sæpius applicetur, eademq; semper spatij mensura inter opportunas literas intersit, vtraque altera alteri supposita, & firmiter inhærente, ne error sit, binis per latitudinem literis designabitur, inter quas iuxta corporis lineæ intercapedo sit, quibus interuersus spatij. Hoc factò lamina ex arbitrio passim incidatur, vt tantum insit vacuum, quantum ad continendas opportuni scripti partes esse velimus, hoc tamèn inane spatium semper (vt significatum est) variabitur, vt modo maius, modo minus, modo literam vnã, modo syllabam, modo dictionem, modo eas plures capere possit, idq; fiat quousque sic tota lamina hinc inde vacuetur. Ea in hunc modum formata typographi vtuntur dum nigris impressis literis alias rubri coloris inducunt, ne tota charta eo colore occupetur. Vtraque confecta lamina, altera retinebitur, altera penes amicum seruabitur. Scripto itaque, quo angustius esse poterit confecto (breuitas enim furtim scripturo maximè conuenit) bractææ vsus talis erit. Ea papyro superposita & firmata, per fenestras & vacua literæ inscribentur, dum totum id, quod scribendum sit, illis positum spatij absoluat, scriptum sublata lamina tale erit, vt verba hinc inde dispersa accipiantur, tum earum literarum, quæ caudatæ, vel cristatæ fuerint, cuiusmodi sunt p, & d, lineamenta fursum & deorsum protrahentur. Hoc peractò chartæ inania ociosis literis, syllabis & dictionibus complebuntur, ita tamen totius scripti nescius fuerit, vt verba perfecta sint, quæ, quo magis simulata erunt, eò vt aliud longe diuersum dicere videantur, & eò meliora videbuntur, quo minus suspitionis habebunt, quare tandiu scriptam delebitur, & aecommodabitur, dum totum perficiatur, vt congrua & continuata orationis structura esse videatur. Vt verò interpreti paginæ occultæ scriptum reddant, quatuor punctis, quæ signatæ bractææ finibus firmiter inhæreant, designentur. Sed vt exemplo res melius indicetur, nostri scripti verba subiiciamus.

MILITVM INFINITVS EST EXERCITVS, AC PROPE DIEM INIBVNT
BELLVM, EXPLORATORES OMNES DEPREHENSI SVNT, ET CA-
PITE POENAS DEDERE.

Apertæ bractæe forma hæc erit.

Commisso super eam scripto, sic epistolæ partes positæ interuallis dispergentur.

Mili tu ma infia
 tus est exerc itus
 ac prope diem ini
 bunt bene illam, ex plo rato
 res omnes deprehen si su nt,
 capite non poen itas de dere.

Verum impletis orationum literarum spatijs, in vtrunq; sic prodibit oratio, duplcis orationis ex industria exemplum apposuiinus, vt commodius liqueret, quilibet ad omnia verba seruato etiam literarum nexu posse accomodari.

Gratæ Mili sic tuæ fuere literæ, præsertim cum infini scriptus est ludus, quo se exerc et Titus noster familiaris, ac prope modum inimicus, in diebus inimicus, propterea amant bene illum, si is exemplo eorum, rato que modo res omnes deprehen det, at si sumunt alij rem à summo capite, cum poen ite bit ill as amplius de r i d e r e .
 vale.

Idem aliter etiam sic.

Honor Militia tus fuit Carolus pater, nam cum infini to vic tus est, cum minima exercitu inu itus parte hostis fugit, ac prope ultimum diem ini urius peribit, ne ca bunt bene illam, atque exem plo puer A rato pe ribit, res omnes deprehen se bonæ si sunt, a n r e Syllam, & optimo capite non poen itenti as amplius deci dere sperabit. vale.

Amicus verò interpres superposita bractea per fenestras occultam sententiam conspiciet, cuius exemplum, vt in posterum seruetur, ea amota alio transcribet. Poterit & hoc aliter fieri, vt constituta cuiusuis libri pagina magis opportuna, eã tantum literarum, syllabarum, & dictiones, quæ primæ occurrunt, & ad id explicandum, quod voluerimus necessaria sint eligantur, quousq; tota epistolæ sententiã eliciatur, oleo, deinde vel cera pellucida charta comparetur, ea libri folio superposita, omnia selectarum partium eminentia spatia, lineolis atramento ductis designentur, hæc tamen charta mitti poterit, quod si eam oleo, vel cæra pollutam mitti non libeat, eius loco alia capiatur, quæ, sub eam firmiter in hærente aliquo stylo ad iudicandas literas comprimatur, & earum deinde signa atramento protrahatur, eam deinde interpres, vt diximus vel oleo, vel cæra pellucidam faciet, quæ supposita & firmata subiectas partes indicabit. Sic quod significatum est, agnoscetur, hoc etiam ante circino vacua primum, deinde plena spatia dimetiente efficietur, vel aliter vt commodius fieri poterit.

Occulte scribendi modus, quo syllabarum numerus literas sine suspitione demonstrat. Cap. VI.

EST & alius sine suspitione scribendi modus, in quo syllabarum numerus literas secretas ostendit, id autem ita exequetur. Literas maxime vsuales ab inutilibus separabimus. Sunt autem maxime vsuales sexdecim, sine quibus conceptus minime scripto mandari potest, a c d e f g i l m n o p r s t u, Reijicimus h, vt aspirationis notam: sic b, eius loco vti poterimus u sic q: nam sua vice c vti poterimus vt si quoniam scribendum sit, cuoniam scribemus, pro x, utemur cf, vt pro Alexandro, Alecsandro notabimus, & pro Z cf. Sed harum sexdecim literarum octo vsitatissimæ sunt a e i o u l r, reliquæ minus: quas inferius accommodabimus, hoc modo.

a e i o u r s t
c d f g l m n p

Vt si vsus inciderit inferioribus vt, superiores accipiemus semper earum vice, hoc modo, Vt si scribendum sit.

**PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM
IN LIBERTATEM ASSERAM.**

Nos superioribus literis pro subiectis utemur hoc exemplo.

tuofate viriuiter far vesiar vt aiuctater is viuertater asseram.

Hæc omnia elementa in solas, AB, conuertemus per subiectam tabellam: nam inuenta litera in tabellæ corpore, siue in communi angulo, literas à latere, & à fronte ordinatim accipiemus, primum quæ à fronte, post quæ à latere sunt, vt in subiecta tabella.

Has

aa	bb	ab	ba	
a	r	o	f	a
c	u	i	t	b

babbbbababaaaaababaab, bbb a bbbba, abbbbabbab aabbba, baa aaa bba bbb aa b
 baaabbaaabbbbababaaaabbbbabbababaaababaabbba abbaabbb a bbbbb aa bbb a
 babaaababaabbb aaaa baabaaaabbbba aaabba.

Has literas in significatiuas dictiones concinnabimus hoc pacto. Incipiendum est igitur à prima litera dictionis, quæ sit B: nam initio illa locata est nostri scripti, deinde quot erunt similes A, vel B totidem in syllabas dictionum absorbemus, vt si quatuor sunt B, dictionem quatuor syllabarum in scripto apponemus, vt Antonius, & si trium dominus, tali pacto, vt inter se continuam conficiant orationem & ordinatam, vt nil in ea doli suspicemur. Sed quia hæc raptim, & cursim scribimus, nil curamus optime concinnatam vobis proponere.

B. de Neapoli, non is, qui tulit meretrices, sed qui ex Cypro conducebat in Florentiam merces orientales, sed etiam qui ex vrbe Romana in hanc regiunculam bona hæc portauit. Vnde iure optimo dignum iudico dictis & honoribus præpore, & quod ex maximis in non minimas is iam venit labores, vnde maximè auxit honores, & nobilibus, quoque plebeis, vt ex hoc fit perclarum, & in his multum laborat, quandoquidem non facit ex infantia virtutem honoratam. Vale iam.

Modus, quo apertarum literarum numerus per tertiam partem deducemus. Cap. VII.

NOS sequenti præceptione literarum numerum describendarum per tertiam partem diminuere poterimus, hoc modo. Vbi enim occultum scriptum in octo vocales deduxerimus hoc modo.

TVOSATE VIRIVITER SAR VESIAR, VT AIVITATER IS VIVER-TATER ASSERAR.

Per subiectam tabellam quatuor superiores literæ ponuntur: vt sunt inferiores cum E ponantur, vt à superioribus dignoscantur.

a	i	o	u
e	r	f	t

VEVOOEAAVEEEE VIVIVIVEEEIE OEAE VEEOEIAE VVE AIVIVEA
 VEEIE IOE VIVEE IEVEAVEEEIE AOE OE EE E OE AIE.

His vocalibus consonantes literas interponemus, vt melius poterit, nos ita præprope re accommodabimus, tu diutius immorando diligentius concinnabis, vt congruentior sibi constet oratio.

Verum

Verum non possem nam vendere viuum in Venere die, donec Datienus esse poterit, à die viuet animus, diuersa ducet, & erit, dedit posse viuere, dicet vere, nam querere die ac nocte omne esse, nocte ac die.

Scribendi modus, quo literarum scripti numerus triplicato absconditum demonstrat. Cap. VIII.

L T E R V M & facilius ostendemus scribendi modum, & sine suspitione, in quo literarum apparentium numerus triplicato celatum abscondet, is erit paululum à superiori differens: nam vbi scriptum occultum in septem frequentissimas literas reduximus, ac demum illas in duos characteres, illos duos dimidiatis alphabeti characteribus ostendemus, ijsq; vtetur, quibus magis in promptu subueniunt, vt ex ijs completam orationem, & ordnatam componamus, & superius scriptum in duas similes scilicet, A, B, redactum, vt ostendimus.

Exemplum.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM
IN LIBERTATEM ASSERAM.

In duas literas A B ita reduximus.

babbbb a b abaaaaaba ba ab, bbb a. bbbb aa bbbbb a bbbbab aa bbb a, b aa aaa bb a
bbb aa bb aaa bb aaabba bbbb ab aaaa bbbbabbbba b aaa ba b aa bbb aa bbb aa bbb a
bbbb aa bbb ab abaaa ba baa bbb a aaa baa baa aa bbb a aaa bb a.

Hunc nostrum alphabetum in duas partes diuidemus, & quando A scribendum fuerit vndecim superioribus characteribus vti poterimus, vnum accipiendo ex ijs, qui magis ad propositum veniet, & cum B scribendum occurreret, vndecim inferioribus vtetur, tandiu delendo, accommodando, ac in varias formas mutando, donec congrua, & consona proueniet oratio, hoc modo.

A	a	e	o	f	r	m	h	d	p	x	y
B	i	u	q	b	l	t	n	c	z	l	g

Epistola occulta.

Iouis sacri verè fuit donum, vidi vitæ sublimitatem tui, & amores iucundus, caros, ideoque tibi aio, et omnibus pijs, & Deo bonorum, vt beatis adittat suis ad ciues Olympi, ad regem semp. a. Viue foelix.

Sunt & quædam regulæ & animaduersiones, quæ interscribendo vsuri sumus, ne tam arduum fiat negotium in literas eligendo, vt cum

M habere non possimus, titulo vtamur, atque puncto, ac breuiationibus, vt passim animaduertemus.

Occultandi

LIBER QUINTVS.

Occultandi modus, quo apertus abstrusarum literarum numerus in sesquialtera superet proportione. Cap. IX.

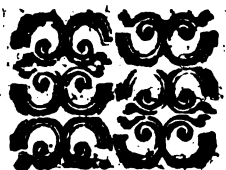
PRÆDICTO affinis est præsens modus, qui si facile scribi posset, & dictionum sequela magis consequenter sequeretur, fortasse omnes superaret, nam parcissimis characteribus scriptum absoluitur, nobis sat erit eum indicasse, fortasse qui maiori fruuntur otio perfectius absoluent, nobis enim, si concessum fuerit, absoluetur: interim tali fruire. In proximo præterito modo in nostra erat potestate dictiones absoluerè, hic enim terminare oportet, ubi erit opus, & dictiones nunc longissimæ, nunc breuissimæ consurgent, sed regulas addendo faciliores reddemus, Nos volumus amicis certiore reddere de præterito scripto. Primo ad septem vsitatas reddemus, mox subiecta tabella tribus characteribus reddemus, hoc modo.

a	b	c	
a	e	r	a
c	d	m	
i	o	t	b
f	g	p	
u	i		c
l	n		

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

cbac bbbc aa cbba ac a b caab ac ab cb baca bcaaca acbabcaaba accb zaab acab cbaacbba ca abbc acab acba tac baac bbaaca aabc bc baca aa ca

In hoc differt à superiori, quod non dimidiato alphabeto utemur: quod ubi eueniet, c sibi erit terminus dictionis, quan lo duæ euenient, dictio a e incipiet, & si a c, literæ omnes incipient a c, literæ initium sumemus: Exemplum hoc apposuimus curtim scribentes, maiori ocio, oratio magis congrua foret, cum s i ferri, sed & Deum & sum, & de ea do, non puer Cumbo & non sum renz à duo non iam, qua mēos, qui se deo à.

Quomodo

Quomodo syllaba vna aperti, literam abstrusi demonstret. Cap. X.

PROXIMO est affinis præsens modus. In hoc etsi numerus literarum superfluus erit, nam syllabam pro litera ponemus, tamen possunt sermones ornatius accommodari, & concinniorein præbebit orationem. Vbi C eueniet, ibi dictio finienda, vocales in syllabas ponemus, sic facilior, & congrua magis erit oratio. Superiorem prædictam epistolam, & prædictam tabellam in ABC versam abscondemus in dictionibus à C terminantis earum vocales, hoc modo,

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

cbac bbbc aacbba acab caabacabcbbaça bçaaca acbabcabaaca accb aaabacabcbaa cbbaca abbc acabacbacbaacbbaça aabc bc ba caaaca.

Carissime Iuli Sadeole, dilecte, & amice, Petrus Bonus Vrbinas dedit nato drachmas quindecim, & Marianæ Portæ cum Anastasia dedit quindecim Iulios Beatricis & Delphinæ viro x ducatos, nuncia Nomentanis, quid iubes, laborent. A.

Occulte scribendi modus, quo dictionum syllabæ literarum occultarum numeros demonstrent. Cap. XI.

MINORI etiam labore, nec minori pulchro inuento prædictorum modorum præsens se offert: nam dictionū syllabæ literarum numerum demonstrant, hoc modo. Si superius scriptum nunciandum erit, illudq; in tres literas deducemus ABC per superiorem tabellam, ita eueniet.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSE RAM.

aa	bb	ab	ba	
a	b	o	f	a
c	m	g	n	
e	u	i	t	b
d	l	f	p	

babbbbababaaaaababaab bbbabbbbaabbbbabbababaabbba baaaaabbabbb
aabbaaabbaabbabbbbab aaaabbbbabbababaabababaabbbaa bbaabbbabb
bbbaabbbababaaaaababaabbba aaabaabaaabbbbaaabba.

Similes in numeros ita diducemus apposito indice B.

B. 11411115111241425131123115213223232141145131113111232323152311113
11123412143421.

Epistolam præpopere ita concinnauius.

Ber.

Ber. de Neapoli, & qui non à Januario, & qui à sexto Februari in Venetijs cepit declarare P. Virgilij librum duodecimum cum commento, & cum omni scholio, & in vndeugintj dies, & quatuor horas legit eclogas omnes optime quoque, & solemniter, & in quadraginta hebdomadibus non legerat primum, vel secundum: ob id non esse hominem doctum, peritum, quoque disertum, cum vndetriginta enim diebus, vt & à Io: Lutio, & cum eo sæpe audiui recensere ab ipso cum Antonio: Conscriptum Neapoli die primo.

Quod syllabarum numerus literarum numerum demonstret.

Cap. XII.

SIMILLIMVS est præsens prædicto modus, in hoc tantum differens, quod in superiori exemplo scriptum totum in A, B, resoluebatur, hic talis ordo abdicatur, sed pro nostris literis octo frequentissimis, nos octo numeris vtemur, deinde eos dictionum syllabis ostendemus. Pro exemplo nunciandum scriptum erit.

PVGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Subscripta tabella literas in numeros vertemus hoc modo:

a	e	i	o	u	r	f	t
m	n	d	c	p	g	l	
1	2	3	4	5	6	7	8

5572182 536383826 211 522311 58 435 3 81821 32 8352681821 1772611.

Nobilissime Apollodore Metropolitanensis nisi ad Constantinopolitanum naues onerarias quatuor Constantinopolim, amicis quam desideratissimum, etiam quam ingeniosissimum nostrum coniunctissimum, nobis vt & retromitteret duas naues vacuas, cum sit necessarium valde importantissimum easdemmet onerare meretricibus pessimis Constantinopolitanis, vt Constantinopolitanam urbem nos purgemus illis. Hadrianopolitanus conciuus colendissimus noster Mediolanenses quam vituperosissimos iam quam vituperosissime illos ad nos remittendos curauit. Ex Hadrianopoli. Datum Constantinopoli i. Lu.

Sed quia dictiones longissimæ solent occurrere octo syllabarum: hac via breuiori compendio vera absoluemus. Nostrum scriptum octo literis vsitatis conscribemus inferiori tabella, sed inferiores quatuor superius imposito puncto notabimus. hoc modo. Tuorate uiriuter sar uefiar ut aiutater is iuertater asserar.

1	2	3	4
a	e	i	o
c	d	f	g
u	r	f	t
i	m	a	p

4 142143 132313422 123212 14 131341422 33 1312241422 1332212.

Sed dictiones punctuati numeri à vocalibus incipiemus, absq; punctis à consonantibus.

Antonius iam nunciauit auo, quod ægrotaret Nolæ; & rescripsit Viro Romano iam conualens; accepimus cartam vestram, & dedi amico tuo, si aues iam ignoscere. Si panitet, & recusas iniuriam cum verberibus dare vestro, hostiq; offendens vos, lacessens vos, fecit vobis iniuriam, hic verissima proles Iouis, hic æternæ veritatis verus seruus hic erit.

Modus, quo literarum apparentium numerus celatarum numerum demonstrat. Cap. XIII.

ALTERVM ostendemus modum, quo literarum Epistolæ numerus celatæ epistolæ numerum ostendet, quod quia inter se similes sunt, ideo verbis indulgemus. Nos tabellam ex 20. literis confirmatam hoc modo ostendemus.

a	e	i	o	u	r	f	t	m	n
b	c	d	f	g	h	l	p	q	x
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vnde si superiorem epistolam hac tabula conscribemus, eueniet.

85510182 536373826 1019 5210319 58 235381829 310 731268 1829 1772619.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Honorate Petre chare, amantissime à mancipio Io: habui vnā literā, quā misisti tuo honorato, & optato Iustiano p^o. Nouembris, pcepi iā volūtatem suā. A Francisco filio Hadriani eā lra habui suā trāsmisi à Beneuento Consentia per Berardinum dilectū tuū 1. & 2. mensis Octobris, q oretenus, & imperauit, q fuerint improbi. Io: Petrus à Beneuento. Tituli, & puncta non leguntur, nam vt facilius litera conscribi possit, imponuntur, neq; multū referre existimo orthographiā occulte scribentibus.

Quomodo numerus inter duas notas vocales positus literas occulte scripti demonstrat. Cap. XIII.

NON omittimus, & alteram regulam, occulte & sine suspitione scribendi, admodum ingeniosam facilem, & variam, vt ex his omnibus ingeniosus artifex ex se alias possit inuenire. Vbi enim literæ in numeros reductæ sint, multæ possunt excogitari viæ, quibus in significatiuis dictionibus explicari possint. hoc modo sint supradicta verba in eosdem numeros reducta.

PUGNATE VIRILITER, NAM VENIAM; VT CIVITATEM IN LIBERAREM ASSERAM.

85510132 536373826 1019 5210319 58 235381829 310 7352681829 1772619.

Nos

Nos duas vsitatiffimas vocales eligemus, E, I, & ideo eas elegimū, quia ex his multas poterimus dictiones conflare cum facilitate. Hos literarum numeros inter has duas folas accommodabimus, hoc modo. Si scribendus fit numerus octo literarum, dicemus honorande: nam ab E vltima, octo sunt intermediae literae, & sic ab I eueniet, hoc modo.

Honorande Donate Porta, ex tua narratione factorum ex se actorum imaginaueram ipsū ifanum, ac mente captum fuisse, malumq; antropofagū, & excōputando errores nefandos qñ, facinor, & dura, ex formidolosa, aut ærumnae dolorosa excelluit: quāq; in tres bonum, nā iuuenum cognitum est, quapropter cogor te fatef nō adesse mundo virū doctum, & innocuum, neque humanum magis. Ex Barolo. 1. Octobris, responsū ideo opto valde.

Vocales aperti scripti occultas celati scripti literas ostendant.

Cap. XV.

NON facili modo, occultaq; methodo cuiusq; oculi scripti fraus obtegatur, hoc modo. Tabellam eo modo exponemus concinnatam, vt omnem literarum numerum in vocales binas transmūtābimus, ijsq; interpositis consonantibus, nouas dictiones constringemus ordinatas, quas curiosi intercipientes, nec fraudem subolebunt, cuius exemplum erit. En subiecta tabella.

a	e	i	o	u	
a	b	c	d	e	a
f	g	h	i	l	e
m	n	o	p	q	i
r	f	t	u	x	o

PUGNATE VIRILITER: NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

oiooeciaiaoua oooeaoocuoociouaao eiaaai ouuacioe aaii ooio iaocoooe ioaaiouazi oeci ueoccauaaioiaaiouaai aacoeouaaoaai.

Domino nro Semelec.

Ipsam Antihouam, non Doroteam, non honestus, sed omne Deorus datam non eis amatam, dico Iouannem in ipsos amauit Iouannam, Dianam Deo renouabat, oā sanari.

Nos omnibus vocalibus consonantes interposuimus vt placuit, vt aliquid continere videatur, & quia tempus non dabatur, diutius immorari, sat nobis erit, modum indicasse, longiori tempore concinnior epistola concinnabitur.

Muscis notulis quomodo sine suspitione vti possimus.

Cap. V XI.

ON omitemus modum, quo muscis notulis appositis cum sua cantilena, putabit interceptor amatoria carmina, vel vitatas ecclesiasticorum antiphonas, & sic elusus abibit. Modus erit facilis & ingeniosus. Volumus oblectis significare, ne salute desperentur.

PUGNATE VIRILITER: NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Apparentia erunt quæuis, videlicet.

ORA PRO NOBIS SANCTE IOANNES BAPTISTA, VT DIGNI EFFICIAMVR NOMINE TVO. AMEN.

Nos superiori libro modum ostendimus quomodo cum clavi scribendū esset: qua sublata omnino de eius interpretatione desperandum esset, & ita eueniet.

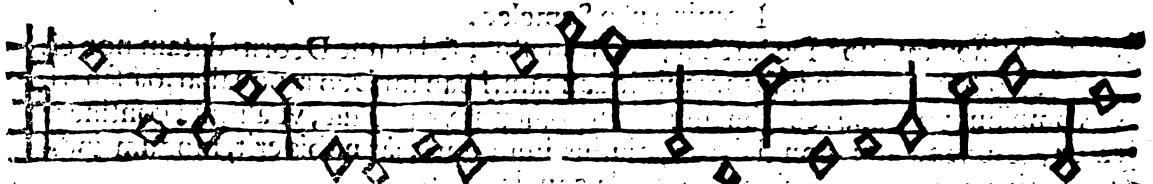
idtgrbz cxinoxaqb cur hzftqz hb frengpdqt sf stzpihugzo rmazitx.

Deinde muscas notulas exponemus ab imo ad summum in breues, & in semibreues, ab imo ad imum, vt è regione nostrum alphabetum opponamus, hoc modo.

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z.

Nostros igitur obscuras notas iam exaratas in notulas apponemus, subscribemusq; clauem, scilicet ORA PRO NOBIS &c. & vt ne indecentes saltus videantur, nos minimas & semiminimas accommodabimus pro vacuis.

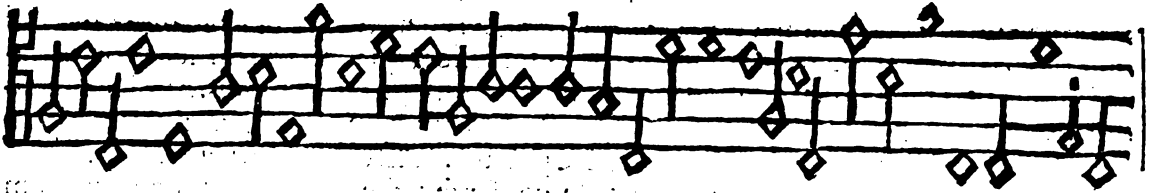
ora

pro

no bis

Sancte

lo anne

s vt digni efficiamur nomi ne tuo.

Quomodo etiam interpretem cum aperta scripti demonstratione deludere possimus. Cap. XVII.

QSSVMVS etiam non inartificiose interpretem deludere, cum falsa scripti demonstratione, nam quæ putabit intelligere, minus intelliget; & quæ conabitur interpretari ante oculos habet. Idq; tali eueniet pacto. Finge aliquid exposcere ab amico, & sit postulatio scripti clavis, quæ literis cifris absconduntur, apposita clauiclaris euadet. Exemplum si scribere voluero.

PUGNATE VIRILITER: NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Mittas mihi vnciam. hayindz asizyuyrl
Inseruiet mihi pro morbo. vtp lxrypbmzr cob tbxzp
Et vnciam dimidiatam. cozoqig thns vglrhus.

Modus, quo dictio vna alteram significet. Cap. XVIII.

UPER EST nouissimum scribendi genus, quo scriptum præter difficultatem, qua se satis tueri possit, suspicione etiam carebit, quod quarto loco polliciti sumus indicare. Hoc absoluto nil amplius erit, quò minus huius libri expectationi pro viribus satisfecisse videamur. Quæ pars quoniam inter cæteras maximè cautionem præstat, non immerito ea nobis in hunc locum reservata, vt recto ordine processum esse videatur: quare in arduis, maximisq; rerum negotijs eius vsus præcipue sibi locum vindicabit, vbi scriptum sua se obscuritate & simulatione tuebitur. Id genus scripti, quemadmodum, & aliæ res, plures sunt species, ex quibus nos aliquot, quæ præcipue videbuntur apponemus. Earum prima occurrit, quæ varijs, fabulosisq; verbis inuoluitur; quippe cum vocabula quædam amici sibi confinxerint, tutò inuicem loquuntur, quod & si literæ intercipientur, quo quot ingenia fuerint, non solum tot applicabunt sensus, sed vnum tantum infinita quadrare faciet, & quanto subtilius inuestigabit, eo à re longius abibit. Nam

de

de Apolline, Daphne pharetris, corollis, & floribus enunciata, de regibus, ciuitatibus, telis, arcibus, militibus, & cladibus intelliget: euenietq; vt epistolam scriptam si quis reperiat, verbis delusus, multa, eaq; loqui faciet, quæ nunquam scriptor putauerat, quare antequam ulterius progrediamur, exemplum edocebimus. Apollinem itaque Regem vocabo, Galliam Scorpionem, hostes caudam: musas pro militibus, pro decade vnitatem, & osculari pro interficere ponam. Iccirco si scripturi erimus.

Scito Regem consueto itinere ad suam se conferrè urbem è Gallia longe, veritum hostium insidias, ne prodatur, noscit enim eos sibi fore infestos, sceptrum nanq; perdere, ciuitatem depopulari, & omnes in sui exitum conspirare. Nonaginta milites, qui castri portam custodiunt, necabuntur, eaq; primo capta facile traducto exercitu, ac strato ponte arx capietur. Classis enim secundo vento concitata, magnaq; vi remigantum subibit portum, capientur mulieres & homines, & ciuitas funditus eruetur, vt nunquam erigatur. Ipse nanque meo nomine tabellarium maectato.

In talem formam conuertemus.

Scito Apollinem signorum ordine Leonem subire, longe à Scorpione, suæ vim candæ noscens, sensit enim alium sua lauro tempora præcingere, & monte potiri, oscultabuntur tacitè nouem Musæ, quæ pendicibus præsunt, & facile ad fontem deuenient. Vnde montem totum perambulabunt, veniet, enim rapacium auium turba secunda aura, sic flores, herbasq; destruet, fons ita exarescet, vt verear an alius vsquam poeta labra profluat. Tu verò pro me tabellionem osculator.

Quod si forte non familiarium, & necessariarum rerum, videlicet Apollinis, fontis, Musarum, vel similibus meminisse intuentes faciat omnes de rei suspicione sollicitos, poterit idem ad familiares res traduci, vt minus dolum, vel facum redoleant. Huiusmodi aliter exemplum.

Scito Marcelle dulcissime Fabritium Neapolim venturum longè à nemoribus, grafsatores & fures timentem, cum bona sua hic audiet subrepta, ancillulas amari, sic ad sorores, & coniugem deuenturos, multi enim superueniunt; cum facili rapinam audient, sic domus, coniux, & sorores dispergentur, vt nunquam amplius simul sint, tu meo nomine tabellarium amato. Quotus autem erit quisque, qui si Castalij fontis, musarum, sororum, & coniugum mentionem factam audiet, putet præliorum, ciuitatum, & arcium expugnationes ibi recenseri? Quis enim humanorum cordium latebras aperiat, & ea peripiciat, quæ sunt duo inuicem secreto collocuti, verbis non experimentibus? Scio equidem qui literas intercipient, sibi videre videri, dum talia perlegent, ibi somnia recenseri. Poterit si quis velit dictiones literarum elemento, vel signo describere, dummodo absens exemplum habeat: hoc scribendi modo omnes ferè huius ætatis homines vtuntur.

Etiã alio vti poterimus occultandi modo adhuc vsitatissimo, cuius regula talis est. Eiusdem typi duo parentur libri, cuius alteram amicus apud se, alterum nos domi contineamus, in hoc charta aliqua ex vniuerso erit eligenda, in qua scribere volumus, eiusq; numeri prius conscium amicum reddamus, vel dierum mensis, & anni, vel alterius rei numero, qua habita vbi nostram sententiam breuiter prostrinxerimus, in statutis illis paginæ locis, ea vel similia verba reperiemus; & tandiu paginas, vel lineas permutabimus, donec totum scripto tali commutemus, quod vbi fecerimus, de nouo à summo capite rem aggrediemur, & verbum eadem linea præcedens, vel subsequens, vel numero distans aliquo accipiamus, ac denuo scribemus, alia consurget epistola, sed diuersæ sententiæ. At cum sine ordine, & sine vera aliqua significatione veniet, sic eam accommodabimus. Multa inferemus verba, vt ordine aliqua significant, & vt superuacua noscatur ab amico, linea notabimus, vel aliquo signo in calce, vel inter duas parentheses, accentu, maiuscola in primis litera, vel aliquo signo: reliqua verò verba permutare possumus, tempora, numerum, casus, personas & genera peruertendo, & accommodando, vt congrua magis consurgat oratio. Idq; tandiu facicimus,

ciemus, dum totam consarciamus. Libri, quibus vti poterimus, verborum omnium generibus scateant, vti Cicerone, Plinio, Rhodigino, Ouidio, & cæteris similibus. Res exemplo fiet clarior. Africam ab iterreri clementia infantium audiui, fæminam indignam mulceri pæna, generosissimum iracundia flagellari, generositatem solam in periculis spectari. Augusti 16. hora 8. si Plinium legimus 8. libro capite 16. Basileæ ex officina Frobeniana impressum, id reperiemus: sequentibus verbis peruertendo.

Vrbs eadem in supplices non (iratos) multorum profugit, ea alloquitur verum cuique eorum vi maxima, & tuetur se, coacta potest capi.

Quomodo verbum verbo reddemus & sine suspitione.

Cap. XIX.

B si singulis verbis in præcedentibus singulis literas indicauimus, nunc singulis verbis singula verba demonstrabimus. Modus hic erit, oportet prius cum amico conuenire de qua re futurus erit sermo, de vna, vel de pluribus, & de his præuidere versus, nomina personarum, loca, & ciuitates, ac rerum tractandarum, & quæ facile incidere poterint, & nominibus, & periodis numeros affigere, ac charta notare, eas binas oportet facies, vna penes te, altera penes peregrinam euntem.

- 1 Castrum
- 2 Milites
- 3 100
- 4 200
- 5 hora
- 6 mensis
- 7 dies
- 8 primum
- 9 secundum
- 10 decimum
- 11 Laurentius
- 12 Rufinus
- 13 Cornelius
- 14 Claudius
- 15 Duces
- 16 aperies nobis hostium
- 17 Depopulare, & destruere
- 18 aperto
- 19 clanculum
- 20 Veniam
- 21 discedam
- 22 intromittere
- 23 trucidare
- 24 cum alijs
- 25 Nox
- 26 custodes

a	c	i	o	u	
1	2	3	4	5	c
6	7	8	9	10	d
11	12	13	14	15	f
16	17	18	19	20	m
21	22	23	24	25	n

Scribenda epistola erit.

POST SECUNDAM NOCTIS HORAM VENIEMVS CVM RVFFINO, CORNELIO, ET ALIIS DVCIBVS, ET CVM CENTVM MILITIBVS ; TV NOBIS CLANCVLO OSTIVM APERIES, ET INTRÒ MISSI MILITES, CVSTODES PRIMVM TRVCIDABVNT, MOX CASTRVM DEPOPVLABIMVS, ET DESTRVEMVS.

Si in numeros redemus in schadula notatos, veniet.

9. 25. 5. 20. 12. 13. 24. 25, 3. 2. 19. 16. 22. 2. 26. 23. 1. 17.

Hos numeros per tabellam in literas deducemus.

Odun ucumefiifon ufic ecomamenee uniuacem.

Has literas ex præteritis iam modis, edoctis in orationem sine suspicione conuertes.

Abditissimus per synonima, vel paria verba scribendi modus.

Cap. X X.

QUONIAM INTER cæteras scribendi technas, quæ in vsum esse solent, nequaquam contemnendæ subtilitatis cuiusdam Abbatis Tritemij astus est, in quo absoluendo ingens ferè totum volumen simul absoluit, cuius rationem, ne quid instituto operi desit, à me prius cognitam, quàm alibi tractatam scirem, nolui prætermittere, tū quia res negligi minime digna visa est, quod ad euitandam suspensionem valeret, tum etiam quia id ipsum aliter nos, & commodius, quàm ille, sumus prosequuti: nam quemadmodum is rem in religiosæ orationis formam redegit, nos in epistolæ modum magis opportunum, quod minus præterea suspensionis habebit, concinnauiimus. Linearum præterea, punctorum, & aliorum signorum; quæ in epistolis fieri solent, alphabeta adiecimus, vt scriptum angustius esse possit, ne semper pro litera verbum poneretur. Verum in hoc nobis tanto breuiore esse licuit, quanto parciores ille id genus scribendi modos excogitauit. Vt ad rem itaq; accedamus. Proposito feriæ epistolæ themate, cuius verba concinna tot numero sint, quot à nostro iudicio adiectis lineis, punctis, alijsq; id genus signis, quæ in epistolis fieri solent, serie totius epistolæ literarum numero plus minus videbuntur respondere. Nostræ sententiæ nos dictiones paulo plures quinquaginta induximus, quod eum numerum satis esse existimauiimus, qui cum lineis, punctis, & alijs signis sexagenarium proficerent, tum cuiusq; verbi vicena tantum, vel vicena singula, vel bina, & vicena synonima, vel paria verba, quod literarum numerus in alphabeto satis esse videbitur, componantur, neq; enim, vt alias

vt aliis dictum est, multum in furtiuis scriptis circa orthographiæ modum laboramus, dum in hoc interdum peccandi nobis licentiam permittimus; modò maius reum dicitur, si euenimus, quam etiam merito excusationem in synonymis exposcimus, si proprietates, & ratio latini sermonis seruata non fuit, quod ea res parum nobis debuit face-
 sere, tum quia id ipsum non facile fuerat, tum etiam quærimus potius quomodo quid
 vtrumquæ; significare possimus, quàm vt per propria verba rectè explicemus: ea itaq;
 synonyma, vel paria verba in ordinem pro epistolæ concinnitate disposita in tabulas;
 rite præpositis à latere literarum alphabeti characteribus, vt singulæ verbis paribus
 singulis adhæreant referentur, donec id in omnibus dictionibus absolua-
 tur, & tota epistola suis partibus perfecta sit. Hoc factò, prius religionis nostræ signum, vnde mos est
 scribendi initium sumi, mox principij notam, puncta, & alia non inopportuna id genus
 signa suis locis in epistola collocanda in vicinas pariter formas præpositis literis eadem
 simulatione variabimus, vt ne illa quidem ociosa sint, sed literarum potestatem furtim
 mutentur. Tabulæ itaq; eo ordine procedant, vt primum religionis nostræ signa, mox
 principiorum notæ, tum simulatæ epistolæ verba, & inter hæc puncta, aliæq; id genus
 disponantur, earum exemplum absoluto capite prosequantur. Sic confectis, & ordine
 compositis tabulis scriptori in hunc modum vt conueniet, prima seriæ epistolæ, seu
 schedulæ litera in primo indice, vbi crucis signum variabitur, quæ sita, quæ in eius locum
 figura erit posita; pro ea, simulato crucis signo primum epistolæ fronte tuo loco collo-
 cabitur, mox in succedentis locum eadem potestas in sequenti tabula iuuenta, cum ap-
 posito initij indice commutabitur; sic tertia in tertio tabularum ordine litera, & quar-
 ta in quarto requiratur, & scripto collocabitur, donec in hunc modum tota epistola
 perscripta sit. Verum videndum est, ne duæ literæ in eadem columna requirantur, neve
 aliqua tabella omittatur, quod vt commodius euitari possit, proderit singulis primum
 seriæ epistolæ literis, mox etiam tabulis sigillatim numerorum notam apponere,
 quod si ferij scripti literæ tabulis numerorum erunt æquales, tabellarum numero
 reperito, epistolæ literas æquari debere. Quod si tabulæ semel positæ non erunt
 satis, & repeti erit necesse, alia epistola in alia charta reponatur, ne suspicio sit
 in verbis paribus in eadem charta positis. Res vt liquidior fiat, exemplo com-
 probabitur. Quare nostri propositi verba sunt hæc.

HOSTIS ITINERE OBVIAM FACTVS EST, CVMQ; DIV
 PVGNATVM ESSET TERGA DEDIT.

Epistola, quæ verba occultabit, hæc erit.

†
 ↓ Accepi literas tuas dilecte, & charissime Pompei Seuerine idibus Feb. per Tibur-
 tium tabellarium tuum, illico percepi voluntatem tuam, equidem gratulabundus
 prudenter parui, præbui ea ratione tuo nomine Lelio creditori tuo mille, &
 quinque aureos ex emptione, si quid piam vacat, exposito, & obtempera-
 bo, permotus suavi, iucundaq; beneuolentia amicorum tuorum.

Iube sim certior de tuis rebus, vt simul congratuler, vel do-
 lorem sentiam. Vale Datum Neapoli 5. Februarij 1560.

~ tuus fidelis Baptista Porta Neapolitanus.

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Variatae tabellae per numerum literarum.

a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
x
y
z

a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
x
y
z

a
b
c
d
e
f
g
h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
x
y
z

2
a Recepti
b Aspexi
c Percepi
d Habui
e Naetus sum
f Cognoui
g Concepi
h Perspexi
i Intellexi
l Sumpsi
m Assumpsi
n Percurri
o Suscepi
p Resumpsi
q Prospexi
r Vidi
s Accepi
t Perlegi
u Legi
x Reipexi
y Conspexi
z Noui

3
a literam
b epistolas
c syngraphas
d paginam
e paginas
f literulas
g schadulam
h schadulas
i epistoliu
l tabellam
m scriptura
n scriptum
o chirpgra
p phum
q chartas
r chartulam
s chartam
t epistolam
u literas
v tabellulas
x chartulas
y tabellas
z syngrapham

4
a dulcis
b honorate
c amate
d iuavis
e lepide
f humane
g probe
h spectate
i dilecte
l magnanime
m iucunde
n magnifice
o ornate
p honeste
q exulte
r docte
s prudens
t provide
u sincere
x mansuete
y ingeniose
z optime

6
a et
b atq; etiam
c perinde ac
d et
e idemque
f ac etiam
g ac
h atque
i aequae ac
l atq.
m que
n q;
o que
p q;
q q.
r q.
s &
t atq;
u et simul
x simul ac
y ac simul
z simulet

7
a Illustrissime
b familiarissime
c charissime
d amplissime
e felicissime
f splendidissime
g excellentissime
h celeberrime
i clarissime (me
l munificentissi-
m acutissime
n grauissime
o integerrime
p benignissime
q clementissime
r modestissime
s eruditissime
t solertissime (me
u morigeratissi
x praestantissime
y gratissime
z amicissime

8
a Fabrici
b Vincenti
c Baptista
d Federice
e Iacobe
f Petre
g Alfonso
h Francisce
i Antoni
l Caesar
m Hieronyme
n Pompeie
o Dominice
p Scipio
q Nicolae
r Carole
s Nute
t Alberte
u Ioannes
x Alexander
y Augustine
z Ptoemae

9
a Porta
b Penna
c Caracciole
d Seuer
e Leone
f Carafa
g Valla
h Belle
i Seuerine
l Vrfe
m Benigne
n Capua
o Proiecto
p Marate
q Miline
r Venusine
s Vicine
t Venete
u Poeta
x Senensis
y Taruise
z Mazzella

10
a pridie calēd.
b calendis
c octauo idus
d sexto idus
e quinto idus
f quarto idus
g tertio idus
h pridie nonas
i quarto calēdas
l sexto calēdas
m sept. calēdas
n nono calēdas
o octau. calēd.
p dec. calēdas
q vndec. calēd.
r duodec. calē.
s decimo 5. cal.
t idibus
u tertio nonas
x quarto nonas
y decimo 3. cal.
z quinto calēd.

Ianua-

11	12	13	14	15
a Ianuarij	a Sempronij	a tabellionem	a .	a subito
b Februarij	b Tiberium	b libertinum	b :	b cito
c Martij	c Tullium	c seruum	c .	c extemplo
d Aprilis	d Lucium	d secretum	d :	d statim
e Maij	e Liciscam	e tabellarium	e ::	e illico
f Iunij	f Palemonem	f clientem	f ..	f continuo
g Iulij	g Simeonem	g hospitem	g ::	g confestim
h Augusti	h Ludouicum	h libertum	h ::	h mox
i Februarij	i Trebatium	i manumissum	i :	i euestigio
l Octobris	l Petreum	l amicum	l ?	l ocysimè
m Nouēbris	m Tyronem	m uernam	m ,	m mature
n Decēbris	n Tiburtium	n cōturberna-	n :	n prepropere
o Quintilis	o Theseum	o assiduū (lē	o ?	o raptim
p Sextilis	p Artemidorū	p delatorem	p ;	p citius
q Septembris	q Haly	q nuncium	q ::	q citissime
r Iul.	r Petronium	r fidelem	r ,	r velociter
f Ianuar.	f Quirinum	f domesticum	f ..	f festine
t Aug.	t Sextum	t mancipium	t ::	t repente
u Mart.	u Iosephum	u missum	u .	u celeriter
x April.	x Valerium	x intimum	x .	x presto
y Mai.	y Franconium	y conscium	y .	y inopinate
z Iun.	z Pontanum	z beneuolum	z ::	z ex improviso

a mauscolis hinc incipiēdū

16	17	18	19	20
a vidi	a rogatum	a certè	a cupidus	a prudenter
b inspexi	b voluntatem	b indubitanter	b audus	b vigilanter
c intellexi	c conceptum	c nempe	c optans	c sedulo
d agnoui	d desiderium	d nimirum	d appetens	d provide
e conspexi	e mentem	e mediusfidius	e exoptans	e perfecte
f perspexi	f intentionem	f ædepol	f gliscens	f deliberate
g accepi	g dictum	g sanè	g concupiscēs	g singulariter
h hausi	h præceptionē	h porrò	h gestiens	h alacriter
i excepi	i rogatum	i planè	i gratulabund	i hilariter
l prouidi	l optatum	l profecto	l anhelans	l audacter
m animaduerti	m cogitationē	m enimuero	m ardens	m integre
n noui	n affectionem	n quidem	n exardens	n amice
o percepi	o propositum	o dubio procul	o inflammatus	o amanter
p penetraui	p intentum	p quippe	p incensus	p facile
q perpendi	q postulatum	q verum	q exardescens	q gratiose
r concepi	r animum	r indubitate	r præcupiens	r attente
f inueni	f deliberatio-	f pol	f attendens	f fideliter
t cognoui	t iussum (nem	t me hercle	t gaudens	t excellenter
u consideraui	u consilium	u equidem	u lætus	u optime
x didici	x petitionem	x cæterum	x cupidus	x gaudenter
y expendi	y præceptum	y perpol	y desiderans	y principaliter
z habui	z mandatum	z clarè	z lætabundus	z præcipue

X 2 a obe-

21	22	23	24	25
a obediui	a dedi	a ea ratione	a te iubente	a Philippo
b obtemperau	b adhibui	b ea causa	b tua causa	b Vincentio
c executioni	c substitui	c eam ob rem	c tuo nomine	c Antonio
mandau	d largitus sum	d proinde	d tua gratia	d Ioanni
d ancillatus sū,	e permisi	e sic	e iussu tuo	e Fabio
e morigeratus	f præbui	f quapropter	f mandatu tuo	f Flaminio
f rē peregi (sū,	g obtuli	g ideo	g nūtu tuo	g Petro
g rem gessi,	h prætuli	h itaq;	h tuo obsequio	h Francisco
h egi rem,	i attuli	i igitur	i tuis verbis	i Iacobo
i obsecutus sū,	l absolui	l quamobrem	l tuo iussu	l Marcello
l obediui,	m solui	m ea propter	m tua gratia	m Mario
m parui,	n retribuī;	n ea de causa	n tuo consilio	n Octaui
n executus sū,	o consignau	o ob eam rem	o tuo mandatu	o Decio
o perfecti rem,	p obsignau	p iccirco	p tua volūtatē	p Ferdinando
p obediens fui,	q exposui	q propterea	q tuo libitu	q Alfonso
q puidi mādato	r contribui	r eā ob causam	r te monente	r Mutio
r serutui,	f elargitus sum	f quas ob res	f te volente	f Simēoni
f inferuiui,	t donau	t quo circa	t tuo cōmodo	t Lelio
t obsequēs fui,	u porrexi	u qua re	u te mandantē	u Valerio
u obsequētissim	x concessi	x ex hoc	x tuis literis	x Aurelio
x morē gessi (fui	y misi	y hanc ob rem	y tui amore	y Metello
y parēs fui, (ri,	z tribui	z inde	z te præcipiēte	z Seleuco
z obsequū p̄sti				

26	27	28	29	30
a fideli	a centum	a decem	a denarios	a supellectili
b amico	b duobus cētum	b duodeuiginti	b coronatos	b domo
c sodali	c septies mille	c quadraginta	c argēteos denarios	c venditione
d familiari	d quatercentum	d quatuor	d vncias (mos	d familia
e consorti	e tercentum	e quinque	e argēteos nū-	e censu
f collegæ	f bis centum	f nouem	f aureos num-	f patrimonio
g socio	g octies mille	g septem	g obolos (mos	g prouentu
h contubernali	h bis mille	h sex	h trientes	h redditu
i amabili	i ter mille	i duo	i nummos	i hæreditate
l beneuol	l quater mille	l vnum	l sextertia	l pensione (bus
m protectori	m quinquies mille	m vndecim	m talenta	m fraternis opi-
n custodi	n quinq̄es centum	n duodecim	n nummulos	n redditibus
o cōseruatorio	o duomillia	o quatuordecim	o asses	o re priuata
p domestico	p sex millia	p quindecim	p sextertios	p re paterna
q participi	q septē millia	q duodetriginta	q denarios	q re tua (tu
r commensali	r sexies cētum	r vndeuginti	r aureos dena-	r publico puē-
f coniuncto	f mille	f viginti	f aureos (rios	f dotali pecu-
t consocio	t nouies mille	t octo	t carolenos	t emptiōe (nia
u creditori	u decies mille	u triginta	u minas	u legata pecu-
x tutori	x vndecies mille	x quinquaginta	x libras	x erario (nia
y amicissimo	y duodcies mille	y septuaginta	y florenos (teos	y bonis tuis
z intimo	z tredecies mille	z octuaginta	z numos argē-	z trapezita

31

32

33

34

35

a ::	a aliud	a remanens est	a iubeto	a obsequar
b .	b nouū negotiū	b remanet	b dicito	b parebo
c ,	c qcquā nouū	c reliquum est	c impera	c inferuiam
d ;	d aliqua res	d reliquitur	d præcipito	d obtemperabo
e ::	e aliquid	e restat	e quærito	e morem geram
f ..	f quæpiam	f residet	f imperato	f amicū præstabo
g ::	g quicquam	g residuum est	g iube	g obsequiū præstabo
h :	h aliud negotiū	h residens est	h dic	h rem faciam
i .	i alia res	i superest	i quære	i rem exequar
l ?	l nonnihil	l est præterea	l pete	l perficiam
m)	m noua res	m vacat	m petito	m satisfaciam
n ::	n quæ res	n est insuper	n ostenditō	n iussum exequar
o ,	o aliquid noui	o adiungitur	o flagitato	o vsui ero (bor
p ;	p quid	p superat	p exsolce	p satisfacere cona-
q .	q quicquid	q adhuc extat	q exposcito	q obedire conabor
r ::	r aliquid nouū	r necessariū est	r postulato	r inferuire cōabor
f ..	f quidpiā noui	f desit præterea	f cerciorē fac	f obtēpare cōabor
t :	t agendū aliud	t deest etiam	t fac vt intelli-	t obsequi conabor
u .	u quidpiam	u super extat	u rogato (gā	u parerē conabor
x ?	x negotiū aliqd	x etiānū deest	x scribe	x providebo
y ..	y aliqd negotiū	y excedit	y roga	y amicum geram
z)	z aliud officiū	z superadditur	z cōe facito	z puidere cōabor

36

37

37

39

a laqueatus	a vnica	a et	a oportuna
b inductus	b singulari	b &	b amabili
c coactus	c rara	c +	c solida
d deuinctus	d insigni	d &	d benigna
e commotus	e magnifica	e nec minus	e nobili
f ductus	f præstanti	f æque ac	f perspicua
g adductus	g præcellenti	g perinde ac	g dilucida
h constrictus	h proba	h atque	h æqua
i permotus	i excellenti	i atq;	i recta
l illaqueatus	l sincera	l atq.	l dulci
m irretitus	m recta	m nec non	m clara
n vinctus	n integra	n eademq;	n generosa
o astrictus	o præsigni	o perinde atq;	o insigni
p deuinctus	p mirifica	p que	p conspicua
q constrictus	q pura	q ac	q manifesta
r captus	r facili	r atque	r eleganti
f motus	f pia	f veluti	f præstanti
t commotus	t modesta	t simul &	t indubia
u submissus	u suau	u simul ac	u iucunda
x nodatus	x dulci	x & simul	x beneuola
y destriectus	y fida	y ac etiam	y dulcissima
z coarctatus	z ornata	z sicut	z familiari

a tua,

40	41	42	43	44
a humanitate	a tua,	a iube	a confcius	a pertinētibus
b probitate	b animi tui,	b facito	b clarior	b filijs
c bonitate	c morū tuorū,	c iubeto	c apertior	c negotijs
d virtute	d maiorū tuorū	d placeat	d dilucidior	d consilijs
e sinceritate	e parētū tuorū	e iubeat	e admonitus	e arcamis
f vrbantate	f germāorū tuo	f animo sit	f cōmonefact	f secretis
g beneuolentia	g generis tui (rū	g voluntas sit	g exploratus	g domesticis
h comitate	h familiæ tuæ,	h cordi sit	h scientior	h necessarius
i gratia	i ppīquorū tuo	i cōmodum sit	i clarus	i agnatis
l caritate	l idolistuæ (rū	l animo sedeat	l perspicuus	l fratribus
m pietate	m patruū tuorū	m effcito	m præclarus	m amicis
n integritate	n amicorū tuorū	n perficito	n nō obscurus	n familiaribus
o liberalitate	o cognatorum	o patiatu an-	o certus	o parentibus
p societate	p tuorum	p conficito (m	p non nouus	p genitoribus
q largitate	p filiorū tuorū,	q videatur	q certior factus	q natis
r magnanimitate	q filij tui,	r ferat animus	r edoctus	r germanis
f æquitate	r matris tuæ,	f finito	f imbutus	f sororibus
t lenitate	f affiniū tuorū,	t fac	t certior	t proximis
u beneficentia	t patris tui,	u ferat mens	u scientissimus	u rebus
x æquabilitate	u pnepotū tuo	x tibi placeat	x clarissimus	x liberis
y modestia	x fororis tuæ (rū	y ferat cor	y certissimus	y cogitationib
z facilitate	y natorū tuorū	z ferat desiderū	z notior	z consocijs
	z heredū tuorū			

45	46	47	48	49
a coniunctim	a gaudeam	a doleam (ciar	a ::	a viue foelix.
b vna	b gaudio affi-	b dolore affi-	b .	b valeas.
c tecum	c læter (ciar	c moeream	c :	c bene valeas.
d et ipse	d exulter	d tristitia affi-	d ,	d sospes sis.
e iunctim	e congratuler	e trifter (ciar	e ;	e vale. (nā-
f amice	f iucunder	f sim in dolore	f ..	f cura valetudi-
g nobiscum	g lætitia afficiar	g sim in tristitia	g ::	g diu vale.
h ego etiam	h voluptate	h contrifter	h ::	h valetudinē cu-
i ipse etiam	fruar	i sim in moero-	i ::	i foelix viue. (ra-
l merito	i voluptate affi-	re (tiam i	i :	l valetudini cō-
m simul	l gratuler (ciar	l moerorē sen-	l)	l fule.
n familiariter	m voluptate p-	m moerorem	m ?	m Dij te sospirēt,
o optimo inre	n solatio fruar	patiar	n ::	n in serui valetu-
p iure	o solatio pfruar	n tristitiā sētīā	o ::	dini (serui
q inuicem	p lætificet (fruar	o affligar	p :	o valetudini in-
r simul	q cōgaudeā	q conturber	q ;	p valetotudi ni
f simul vna	r solatio afficiar	q afflicter	r ::	q indulge vale-
t ego quoque	s lætitia fruar	r condoleam	f .	r diu valeas.
u ipse quoque	t lætitia pfruar	s dolorē sētīā,	t ::	f incolumis sis.
x affatim	u iubilem	t perturbet	u ,	t diu valetot .
y legitime	x gaudio fruar	u angar (ciar	x .	u bene vale .
z multum	y iucūditate af-	x dolorib' affi-	y ?	x bene valetot .
	ficiar	y moerore affi-	z)	y incolumis viue
	z gaudio pfruar	z steam (ciar		z multum valeas

a mauscolis incipiendum

LIBER QUINTVS.

161

50	51	52	53	54
a Exaratum	a Venetijs	a 1	a Ianuarij	a 1559
b Conscripta	b Catanæ	b 2	b Februar.	b 1540
c Confectum	c Romæ	c 3	c Martij	c 1541
d Descriptum	d Mantuæ	d 4	d Aprilis	d 1542
e Cōscriptum	e Corcyre	e 5	e Iunij	e 1543
f Datum	f Patauij	f 6	f Maij	f 1544
g Perscriptum	g Massanæ	g 7	g Iulij	g 1560
h Oblignatum	h Panhormi	h 8	h Augusti	h 1546
i Perscriptæ	i Mediolani	i 9	i Septēbr.	i 1547
l Scrip.	l Placentiæ	l 10	l Octobr.	l 1568
m Descrip.	m Papiæ	m 11	m Nouēb.	m 1549
n Exar.	n Vercellis	n 12	n Decēb.	n 1550
o Perscrip.	o Alexandria	o 13	o Sextilis	o 1551
p Datæ	p Syracusis	p 14	p Quintilis	p 1552
q Oblignatæ	q Leontij	q 15	q Ianuar.	q 1553
r Scriptæ	r Caietæ	r 16	r Februar.	r 1554
f Exaratæ	f Senis	f 17	f Mart.	f 1555
t Datum	t Neapoli,	t 18	t April.	t 1556
u descriptæ	u Salerni	u 19	u Mai.	u 1557
x Obsign.	x Capuæ	x 20	x Iun.	x 1558
y Concistæ	y Patauij	y 21	y Iul.	y 1559
z Inscriptæ	z Agoleiæ	z 22	z Aug.	z 1545

55	56	57	58	59
a socius	a Fabricius	a Carafa	a Pāhormitan.	
b seruus	b Pantheus	b Seuerinus	b Venetus	
c amicus	c Ioachimus	c Galeotus	c Germanus	
d fedelis	d Paulus	d Porta	d Romanus	
e conscius	e Baptista	e Hercules	e Patauinus	
f dilectus	f Scipio	f Danielis	f Veronenfis	
g familiaris	g Bernardus	g Sforza	g Cremonēsis	
h famulus	h Cæsar	h Fracastorius	h Mantuanus	
i verna	i Philippus	i Delphinus	i Neapolitan.	
l amatus	l Ambrosius	l Balena	l Genuensis	
m adamatus	m Nicolaus	m Anifus	m Sueffanus	
n comes	n Pompeius	n Triuighus	n Surrentinus	
o intimuus	o Albertus	o Galeopsis	o Perufinus	
p minister	p Petrus	p Sile nus	p Senēsis	
q confors	q Hieronym.	q Sinesius	q Bergona	
r collega	r Dominicus	r Valla	r Mediolanēsis	
f cōtubernalis	f Andreas	f Berosius	f Vicentinus	
t cōsāguineus	t Antonius	t Terufius	t Placentinus	
u frater	u Claudius	u Dilectus	u Cordubēsis	
x affecla	x Augustinus	x Pyronta	x Hispanus	
y nepos	y Dionysius	y Valerius	y Calaber	
z procurator	z Franciscus	z Burghetta	z Appulus	

a
b
c
d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
f
t
u
x
y
z
 21
15
18
11
19
27
11
18
25
15

a

a
b
c
d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
v
x
y
z

60
S
c
o
r
d
i
n
a
t
i
o
n
e
m
u
n
i
u
e
r
u
m
l
i
b
r
a
r
i
u
m
c
o
l
l
e
g
i
u
m

Abditissimus per fynonima scribendi modus per quem verba dimidio minora. Cap. XXI.

SIMILIS prædicto modus est præsens per fynonima verba, vt in hoc dissimilis, in primo enim singulis literis singula ascribant nomina, nunc singulis literis viginti, vt numerus dictionum dimidiatus eueniat. Erat enim primus modus ferè omittendus per multitudinem dictionum, & multiplicata verba, hic enim dignior ob breuitatem, sed difficilius tabulæ conscriptæ sunt, nam binis literis quadringenta ferè binonima reperienda fuerant, & labor, qui in scribendo minuitur, in cõficiendis tabulis maior fuit. Nos in eas dictiones,

tabulas concinnauius, quæ frequentius occurrunt, vt propriorum nominum, ciuitatum, herbarum ægritudinum narratione. Literæ binæ accipiuntur in tabulæ fronte vna, sed altera in latere, & sic ordinatim sine tabularum intermissione dictiones scribendo, ita ornata, & congrua eueniat. Vt si eadem verba 60. literis scribenda essent, in 30. coarctabimus.

Attilius Vrsinus Romanus liberatus est tertiana & fluxu 70. diebus cum parietaria, consolida, & filipendula. Lucretia Brancatia Surrentina 20. diebus morbo Gallico, & hemorrhoidibus, cum iridis, cardamomi, & nardi, cum verbis, structos, staphias, ornos, tribaros. Datum Neapoli 12. Augusti 1577. Baptista Porta Neapolitanus.

Cæsar

a	b	c	d	e
a Caesar	a Constantinus	a Brutus	a Corradus	a Gilbertus
b Antonius	b Aeneas	b Corradinus	b Iulius	b Ignatius
c Donatus	c Fabius	c Dominicus	c Catinus	c Marinus
d Empedocles	d Alexander	d Georgius	d Innocentius	d Plato
e Dionysius	e Ioseph	e Ioachimus	e Bonifacius	e Alexius
f Constantinus	f Hercules	f Augustinus	f Matthæus	f Olympiodors
g Anselmus	g Iesues	g Philippus	g Iuuenalis	g Belifarius
h Diofcorides	h Chriſtoſtom	h Cato	h Califtus	h Agamenon
i Bernardus	i Barnabas	i Baſilius	i Filibertus	i Plutarchus
l Aefopus	l Epicurus	l Epaminonda	l Solimanus	l Flamminius
m Cicero	m Albertus	m Hefiodus	m Egefippus	m Iordanus
n Andreas	n Guglielmus	n Cornelius	n Crescentius	n Marius
o Diodorus	o Marius	o Achilles	o Meleager	o Ajax
p Carolus	p Cirillus	p Melampo	p Selim	p Domitianus
q Glorianus	q Herodes	q Eraſmus	q Euclides	q Octavius
r Afcanius	r Ferdinandus	r Ariſtoteles	r Cyprianus	r Plotinus
f Iacobus	f Michael	f Neoptolem	f Zenodatus	f Albinus
t Loſianus	t Ladislaus	t Coſtiantianus	t Beda	t Stephanus
u Titus	u Neſtor	u Ventilaus	u Gentilis	u Bellorofon
x Claudius	x Petrus	x Onophrius	x Onotrius	x Philocrates

f	g	h	i	l
a Blafius	a Danieleſ	a Bègnus	a Bartolinus	a Phileſus
b Darius	b Giſmundus	b Danthes	b Gabriel	b Agatius
c Philomater	c Verniundus	c Federicus	c M. Antonius	c Galenus
d Iuſtinus	d Iuturta	d Gaſpar	d Dion	d Iſatius
e Iſacius	e Leodamas	e Daineta	e Felix	e Didymus
f Baptiſta	f Parthènius	f Innicus	f Iaſon	f Macrinus
g Mutius	g Solomon	g Mitridates	g Bartholome	g Tapetus
h Oppianus	h Vitruuius	h Bartholus	h Iacintus	h Manilius
i Paulus	i Bœtius	i Orpheus	i Marcellus	i Filoſtratus
l Septimius	l Barnabas	l Pompeius	l Fidentius	l Plinius
m Vincentius	m Oliuerius	m Seleucus	m Ofiri	m Pandulfus
n Benedectus	n Syueſter	n Vitus	n Pyrrhus	n Vgo
o Virginus	o Bernardinus	o Attilius	o Troianus	o Picus
p Thadæus	p Pomponius	p Victorinus	p Baccius	p Libanius
q Mathias	q Ambroſius	q Damianus	q Orolandus	q Fernandus
r Metellus	r Hieronymus	r Seraſinus	r Sinon	r Valerius
f Orionus	f Vitellius	f Baldus	f Vegetius	f Emilius
t Plautus	t Albertus	t Oggigi	t Lanfrancus	t Melampus
u Sanaſarus	u Odoardus	u Eugeniſ	u Seuerus	u Orontius
x Berofius	x Silla	x Pamphilo	x Maurus	x Velleius

Y Deda.

m	n	o	p	q
a Dedalus	a Lutius	a Euagrius	a Egi dius	a Fuchsius
b Helia	b Dinus	b Gherardus	b Ludouicus	b Lucianus
c Falconius	c Vernaleo	c Hieron	c Pompilius	c Nicolaus
d Guicciadus	d Facius	d Lucas	d Galeacius	d Nardus
e Idaspes	e Lucanus	e Mercurius	e Marinus	e Palladius
f Maximus	f Edoardus	f Rubertus	f Pantaleo	f Rogerius,
g Rinaldus	g Martialis	g Demosthenes	g Fabritius	g Eurialus
h Gregorius	h Pausanias	h Pilatus	h Raphael	h Theodosius
i Demetrius	i Mellius	i Faustus	i Ennius	i Valentinus;
l Publius	l Faeton	l Vermundus	l Theophilus	l Guido
m Romulus	m Iulianus	m Adamantius	m Vulpinus	m Vbaldus
n Terentius	n Decius	n Eusebius	n Paganinus	n Thebaldus
o Xistus	o Raimundus	o Parthenius	o Fuluius	o Remigio
p Elianus	p Tibullus	p Suidas	p Lotterius	p Fulgentius
q Vrbanus	q Titianus	q Valerianus	q Narcissus	q Adolfus
r Tullius	r Vlixes	r Vfsū cassanus	r Erasimus	r Reschius
f Xenocrates	f Resus	f Zenodotus	f Torquatus	f Palinurus
t Cyrus	t Vbaldus	t Rentius	t Xantippus	t Vespasianus
u Vitales	u Zenodorus	u Oribasius	u Rufinus	u Angelus
x Didacus	x Ridolphus	x Guiscardus	x Gilius	x Nicomedes.

r	f	t	u	x
a Heliodorus	a Laurentius	a Leonardus	a Lelius	a Lazarus
b Leon	b Hector.	b Astorgius	b Ninus	b Nicolinus
c Blasius	c Numa	c Hippolitus	c Seruius	c Salustius
d Ninus	d Sancius	d Nicephorus	d Milon	d Tacitus
e Renatus	e Bertholdus	e Thomas	e Hollerius	e Troilus
f Scipio	f Helifeus	f Simon	f Tolemæus	f Annibal
g Asdrubal	g Frenitius	g Theocrites	g Arnoldus	g Valens
h Torquatus	h Titan	h Sulpitius	h Lucullus	h Xerxes
i Adamus	i Beltramus	i Hermes	i Damianus	i Durandus
l Hadrianus	l Nicander	l Gaspar	l Daniel	l Licurgus
m Antiochus	m Benjamin	m Lactantius	m Horatius	m Hermannus
n Abrahamus	n Seneca	n Sebastianus	n Desiderius	n Numitor
o Trifon	o Theodosius	o Casianus	o Erastus	o Hortensius
p Arnaldus	p Hermogenes	p Caron	p Nicander	p Heraclius
q Henricus	q Calvinus	q Hilarius	q Herneftus	q Xenophon
r Anonimus	r Lentulus	r Daud	r Cassander	r Hermippus
f Balthasar	f Christoforus	f Arturus	f Guffredus	f Hyeremias
t Brunus	t Cassiodorus	t Bonasius	t Leonida	t Hugo
u Celsus	u Geriou	u Bonatus	u Vallesius	u Natalis
x Aloyfius.	x Vasseus	x Slafius	x Guidus	x Comitius

Ber.

a b c d e

a Berlingerus	a Baglionus	a Columna	a Bonus	a Capicius
b Carrafa	b Apicella	b Caietanus	b Gambacorta	b Iacobacius
c Isoaldus	c Carifeus	c Beringatius	c Riuera	c Niger
d Caieta	d Grimaldus	d Larintus	d Azzia	d Ruffus
e Apranus	e Iacintus	e Noiella	e Mele	e Regina
f Iandonus	f Latinus	f Acciaiolus	f Nicastrus	f Arimini
g Loffredus	g Mastroiudex	g Pellegrinus	g Rouere	g Saracinus
h Filingerius	h Naziarenus	h Gaetanus	h Ciminus	h Gactula
i Maricomma	i Pignatellus	i Piscicellus	i Protonobilif-	i Marulla
l Serraglia	l Lopes	l Mancabrun ^o	simus	l Syluester
m Garganus	m Pappacoda	m Criuellus	l Grifonus	m Beltramus
n Podericus	n Ianuarij	n Rubeus	m Sicardus	n Sadoletus
o Palauicinus	o Bonauentura	o Munitius	n Tuttauilla	o Macchiauel-
p Iemonus	p Vescentius	p Rota	o Miroballus	lus
q Pannonius	q Pinelli	q Pedemotius	p Tomacellus	p Cauaniglia
r Aierbus	r Nizolius	r Sarnanus	q Nigrinus	q Paleologus
f Gaieta	f Rabricanus	f Pignonus	r Marramald ^o	r Tufus
t Manutius	t Mancinus	t Suardinus	f Montaltus	f Galluccius
u Natalis	u Leno	u Salatus	t Merula	t Seuerinus
x Lagni	x Marfiglia	x Macedonius	u Storax	u Paganus
			x Molengiana	x Reginaldus

f g h i l

a Corduba	a Cambius	a Carmignanus	a Bonitus	a Cantelmus
b Altomari	b Adornus	b Canosa	b Costantius	b Iudex
c Galeottus	c Aspellus	c Saxum	c Bos	c Sauarianus
d Turbolus	d Tigrinus	d Baialardus	d Nouellus	d Sellarolus
e Brancia	f Bancius	e Ansalonus	e Cauallerius	e Argentius
f Gislerius	g Spinola	f Gonzaga	f Santomagus	f Bozzutus
g Caputus	h Capoblancus	g Bentiuoglia	g Tarantula	g Catrouerius
h Merula	i Vipera	h Strozza	h Turris	h Guinnaccius
i Petius	l Concubletta	i Valois	i Scalaleo	i Sindicus
l Remira	m Zanchi	l Tornellus	l Vitelli	l Piscis
m Strambonus	n Ruffilus	m Bracciolus	m Capaccius	m Spiritus
n Ruffus	o Sangrus	n Coruinus	n Anastasius	n Graffigna
o Valla	p Palentius	o Torellus	o Vergilius	o Condestabilis
p Cortesius	q Spinellus	p Sanseuerinus	p Albertinus	p Zurlus
q Toletus	r Corallius	q Xenodochi ^o	q Panellius	q Auitabilis
r Vulcanus	f Maietta	r Mainardus	r Vitellozzus	r Siscar
f Anecchinus	t Venatus	f Montanus	f Pacchi	f Petreus
t Vespasianus	u Altamurus	t Pastor	t Spina	t Capocefalu
u Toraldus	x Rescus	u Stendardus	u Sorauus	u Rosinus
x Sconditus		x Saxonus	x Telefius	x Statius

Y a Dan

DE FVRII DIT NOTIS.

m	no	oo	p d	q
a Dardanus	a Salonus	a Baiardus	a Zabbanellus	a Erefius
b Acconciaio-
cus	b Grassus	b Fauentinus	b Lodegarius	b Farnelius
c Dura	c Lomellinus	c Pontanus	c Bonettus	c Abstemius,
d Burghetta	d Borgius	d Gandius	d Celinus	d Franchinus
e Air	e Spinola	e Duarenus	e Gaudius.	e Bucia
f Quattroma-
nus	f Catanus.	f Cordus	f Accorciamu-	f Cruciger
g Maurus	g Oria	g De cordua	g Furius (rus	g Rheticus
h Capilupus	h Caldorus	h Cerda	h Guicciardus	h Ariofius
i Albinus	i Piccamiglius	i Mendozza	i Nonius	i Notarius
l Marzullus	l Anastafius	l Donnurfus	l Galassus	l Sabinus
m Cupeta	m Durazzus	m Candidus	m Donnulus	m Rotula
n Marfitanus	n Fliscus	n Martinus	n Bruscus	n Elefius
o Marzella	o Matoranus	o Ciuitella	o Palomba	o Sagarellus
p Garzonus	p Lafius	p Abentius	p Gelafius	p Petra
q Dentix	q Trani	q Sozzinus	q Albertinus	q Penna
r Tiepoli	r Corradus	r Tomitauus	r Celestinus	r Aurifex
f Contarenius	f Vlmerius	f Rondeletius	f Rodulfus	f Sapellus
t Sorantinus	t Scotinerius	t Saluianus	t Curionus	t Columba
u Canalis	u Louizius	u Puccius	u Curio	u Turtura
x Zanni.	x Abenaboli	x Mercurialis	x Curianus	x Maluitius

r	f	t	u	x
a Figliom a rin	a Frangipanis	a Filenius	a Brancacius	a Ebenus
b Santinus	b Egidius	b Anfora	b Flore	b Grineus
c Austria	c Faccipecor	c Melifander	c Decanus	c Flauus
d Codonius	d Sincerius	d Oliuerius	d Campanus	d Brancaleo
e Florius	e Turnerius	e Buccananus	e Cauterius	e Bouius
f Eburneus	f Arcamonus	f Bafanus	f Draco	f Culmerius
g Falcus	g Budeus	g Pacificus	g Dracontius	g Falangula
h Xilander	h Vermifius	h Petreus	h Ferrarius	h Castellanus
i Caballus	i Micillus	i Fundi	i Cofta	i Crispinus
l Bodinus	l Fregofa	l Figulus	l Policatius	l Cromerus
m Niclorius	m Otherus	m Tremellius	m Purpura	m Farina
n Molineus	n Milichius	n Galterius	n Roccafana	n Gallus
o Grattarolus	o Sances	o Tranquillus	o Sapidus	o Cosmius
p Luuius	p Cornarius	p Ferreus	p Bonifacius	p Fortebracius
q Bellingerius	q Camerarius	q Primus	q Lepidus	q Carrerius
r Lufcinus	r Merlinus	r Secundus	r Splendianus	r Maulius
f Pantaleonus	f Agricola	f Tertius	f Caramanic	f Palmerinus
t Scotus	t Vrfinus	t Glifci	t Iodocus	t Pappus
u Lufcus	u Balifterius	u Quartus	u Acontius	u Rainaldus
x Lufcinia	x Vergerius	x Quintus	x Broccardus	x Boctapianula

a	b	c	d	e
a Calaber	a Samnitis	a Cilix	a Campanus	a Britannus
b Ariminensis	b Capuanus	b Acropolis	b Constantinus	b cyprius
c Foroliuensis	c Etruscus	c Austriacus	c Valentinus	c Passautensis
d Mediolanen	d Thebanus	d Andegauensis	d Basiliensis	d Bergensis
e Galeatis (sis	e Boetius	e Tenax	e Agnatus	e castillionensis
f Illiricus	f Theutonicus	f Tartarus	f Lugdunensis	f Aegyptius
g Beneuetanus	g Rauennas	g Bauarus	g Constantino-	g Murcicus
h Sabaudianus	h Bononiensis	h Castellanus	politanus	h Aragonensis
i Vrbinas	i Ferrarensis	i Senensis	h Bergoma	i Hierosolimi-
l Venetus	l Macedonius	l Neapolitanus	i Tariensis	tanus
m Florentinus	m Valachus	m Cremonensis	l Colossensis	l Pisaniensis
n Scotus	n carolo Stadius	n Francus	m Nauarrus	m Parisiensis
o Pedemontanus	o Nazarenus	o Viterbiensis	n Fritius	n Austugensis
p Mauritanus	p Lusitanus	p Bambergensis	o Troianus	o Flandricus
q Brandebur-	q Marfus	q Normannus	p Condensis	p Marpurgensis
genfis	r Silesius	r Pomeranus	q Bodissinus	q Pisanus
r Vratislavia-	f Belga	f Bernensis	r Norimber-	r Anglicanus
nenf.	t Barcinonensis	t Clarauallensis	genfis	f Polonus
f Linconiensis	ti Parmensis	u Numida	f Burgenfis	t Amuerpiensis
t Sulmonensis	x Argentinensis	x Mirandensis	t Hessius	u Genuensis
u Mantuanus			u Taurinensis	x Vrgius
x Metinus			x Tigrinus	

a Caramanicus	a Barbarus	a Pamphilicus	a Dalmatinus	a Græcus
b Anglicus (sa	b Germanus	b Noribergensis	b Appulus	b Tribularius
c Brabantius	c Palestinus	c Africanus	c Brutius	c coracensis
d Gaetanus	d Persianus	d Abiccensis	d Riminensis	d Getulus
e Prusius	e Cireneus	e Caldeus	e Armenus	e carosius
f Portugallensis	f Partus	f Leuiathar	f Surentinus	f comositanus
g Picardus	g Tridentinus	g Saxonus	g Corsus	g Arabs
h launensis	h Asiaticus	h Empferus	h Bithinus	h Solcitanus
i Stabienfis	i Sarmaticus	i Sclauonus	i Taurinus	i ceruesius
l Hispanus	l Roterodamus	l Babilonicus	l Gallogræcus	l Damascenus
m Sorrentinus	m Saracenus	m Cercitenfis	m Rhodus	m Idumensis
n Sueticus	n Coloniensis	n Anconitanus	n Angustanus	n Vnacesius
o De ciuitella	o Brescianus	o Sardus	o Salafius	o celsimus
p Lambergius	p Veronensis	p Siculus	p Vercellensis	p corpicesius
q Bassanensis	q Adriaticus	q Messanensis	q Pompeianus	q Solcitanus
r Passagonius	r Tirrenus	r Panhormius	r Stabienfis	r cataneus
f Galatus	f Cisalpinensis	f Picenus	f Romanus	f Segestanus
t Natolus	t Longobardus	t Regghinus	t Pontinus	t Syracusanus
u Paduanus	u Rhiacus	u Ligno	u Tremisamis	u Erithreus
x Vicentinus	x Rethonus	x Romaniolibus	x Prochitanus	x Numantinus

Italus

m	n	o	p	q
a Italus	a Gallicus	a Gordiæus	a Helleſpotic ⁹	a Salaffus
b Iudæus	b Iapignis	b Grabeus	b Pænus	b Lepontinus
c Mamertinus	c Daunius	c Arpanus	c Serailis	c Vagiennus
d Leontinus	d Sipontinus	d Alentinus	d Suberinus	d Cannigis
e Antiochenſis	e Frentanus	e Syrus	e Hidruntinus	e Montanus
f Megarenſis	f Alexādrinus	f Cannenſis	f Peapolitan ⁹	f Triumpolin ⁹
g Inidus	g Lucanus	g Deculanus	g Neronenſis	g Venhouetus
h Athenienſis	h Athinas	h Gambreni ⁹	h Megatenſis	h Ibernicus
i Theutonicus	i Venusinus	i Forentanus	i Grauis	i Cannigus
l Cefaloni eſis	l Dardanus	l Genuſinus	l Noticus	l Iſarcus
m Tyrius	m Luſitanus	m Hytinus	m Allobrogus	m Brixianus
n Drepanenſis	n Lucerinus	n Vrbianus	n Rhetus	n Edenatus
o Gambrita	o Libicus	o Atgentinus	o Vindelicus	o Alborenſis
p Halicienſis	p Turpinus	p Bituntinus	p Cumanus	p Cardiates
q Halidenſis	q Latinus	q Rabatenſis	q Lepontinus	q Ceraunus
r Auſonius	r Campſanus	r Sturninus	r Hiperbore ⁹	r Melcomanus
f Eſirus	f Candinus	f Frentanus	f Veragrus	f Parthenus
t De Solecto	t Corellianus	t Etholus	t Sedinus	t Epidaurus
u Bründuſinus	u Bebianus	u Salentinus	u Salaffius	u Colchius
x Dyrrachus	x Veſcellanus	x Pelignus.	x Heluetius	x Taulantius

r	s	t	u	x
a Corſitenſis	a Veſtinus	a Hebraus	a Europeus	a Euboicus
b Sulmonenſis	b Angulanus	b Ciſmontanus	b Velinus	b Affaternus
c Anxaminus	c Trinnenſis	c Arnatis	c Dyrrachus	c Acroceraui-
d Albenſis	d Auſinatis	d Fulginatis	d Apolloniatis	nus
e Cliteruinus	e Anximatis	e Foro flami-	e Corinthius	d Theſpotus
f Carſeolanus	f Berengranus	nienſis	f Belgrius	e Epirotis
g Anſidenatis	g Cingulanus	f corimbriēſis	g Corneates	f Caſſiopeus
h Eſerninus	h Cuprenſis	g Foro bremi-	h Cretenſis	g Moloffus
i Ficolenſis	i Falarienſis	tianus	i Gnoſius	h Dodoneus
l Treuertina-	l Pauſulanus	h Foro ſempro-	l Capuanus	i Maſicus
m Sabinus (tis)	m Puteolanus	nienſis	m Theſſalus	l Mundus
n Amiterninus	n Plennenſis	i Menonienſis	n Acarnanus	m Butrotus
o Curenſis	o Ricinenſis	l Noricus	o Achæus	n Heraclius
p Fidenatus	p Triacenſis	m Dalmata	p Meſſenius	o Naſamotus
q Mutinus	q Tiburnus	n Pontinus	q Lacon	p Mirobrigēſis
r Numentanus	r Palmenſis	o Pontianus	r Argolicus	q Siſus
f Teatinus	f Vmbrus	p Tribullus	f Beotius	r Mytolanus
t Gorcinus	t Senogallus	q Trimachus	t Atticus	f Aethiops
u Trebulanus	u Thuſcus	r Mæſus	u Magnēſius	t Manobard ⁹
x Tributēs	x Auerinus	f Trax	x Alexandrin ⁹	u Montefanus
		t Scythia		x Vicanus
		u Gnidius		
		x Melitæus		

a	b	c	d	e
a Catarro	a Fluxionibus	a Caligine	a Bolismo	a Luxationibus
b Colica	b Auguria	b Coriza	b Pollutionibus	b Veneno
c Emicrania	c Hebetudine	c Iecore	c Profluuiio	c Veneficio
d Veterno	d Albugine	d Cachesia	d Ulceribus	d Toxicis
e Apoplexia	e Carnositate	e Asma	e Cancro	e Aconito
f Comitiali	f Parotidibus	f Hydropisi	f Pudendis	f Opio
g Apoplexia	g polypo	g Disenteria	g Tumoribus	g Napello
h Phreenis	h Pustulis	h Torminibus	h Pruritu	h Hyosciamo
i Ebrietate	i Scabritie	i Diarria	i Malachia	i Cicuta
l Couulfione	l Hemogia	l Intestinorum	l Erosionibus	l Ixia
m Stupore	m Distillatione	tineis	m Coxendicis	m Consolida
n Tremore	n Crueto sputo	m Lyenteria	n Tophis	n Coriandro
o Iuberculosis	o Balbutie	n Iliaca	o Stomacho	o Sardonio
p Ungulis	p Asthma (te	o Codiomate	p Pernionibus	p Mandragora
q Aegylopa	q Empiteuma	p Oculis	q Reduuijs	q Fungis
r Procidetibus	r Cardiaca	q Renū dolor	r Paronichijs	r Gypso
f Inflammatione	f Deliquo animi	r Tenasmo	f Clauis	f Ceruſta
t Lippitudine	t Vomitione	f Thiarijs	t Verrucis	t Pleuritide
u Suffufione	u Nausea	t Calculo	u Varicibus	u Anacardia
x Caligine	x Singulto	u Arenula	x Enterocelis	x Scylla
		x Combustioe		

f	g	h	i	l
a Gonhorrea	a Flammula	a Iliaca	a Diuturna sex	a Sincope
b Articulari	b Fistula	b Iſterita	ta	b Rigore
c Hemitriteo	c Gonagra	c Lepra	b cōtinua ſepti	c Sudore
d Febre	d Podagra	d Elephāziade	c Quotidiana	d Ophiāſi
e Peste	e Chyragra	e Hernia	d Hepiela	e Caluitio
f Bubone	f Hydropiſi	f Epatica	e Cauſo	f Panis
g Ephimera	g Hemorrhoi-	g Verrucis	f Cronica	g Lethargo
h Sarcocelis	dibus	h Achrocordo	g Hectica	h Catoco
i Cheradibus	h Ficubus	nis	h Contagione	i Comate
l Scrophulis	i Furfure	i Myrmetijs	i Peſtilentia	l Incubone
m Scyrrho	l Intertigine	l Aqua intercu	l Exanthema	m Lyaone
n Atheromate	m Ionthis	m Grandine (te	tibus	n Amore
o Steomate	n Varis	n Aphthis	m Morbillis	o Tetano
p Meliceride	o Lentiginibus	o Intertigine	n Tertiana	p Auticularib
q Sugillatis	p Vitiliginibus	p Syriaſi	o Carbunculis	q Ocularibus
r Phagedanis	q Lichene	q Laſitudine	p Quartana	r Orthopnea
f Fiſtulis	r Impetigine	r Liuoribus	q Furuuculis	f Raucedine
t Sinubus	s Papulis	s Repletionib	r Gangranis	t Purulentis
u Phthiriaſi	t Ficci	t Priapiſmo	f Sphacelis	u Tabē
x Fauis	u Verruca	u Gladibus	t Herpete	x Nouenaria
	x Myrmecia	x Periocha	u Epintichide	
			x Strumis	

Morbo

m	n	o	p	q
a Morbo galli-	a Ophthalmia	a Peripleumo-	a Tenasmo	a Bronchele
b Epatica (co	b Pruritu	nia	b Vomitus	b Ganglio
c Liene	c Paralifi (ne	b Pthifi	c Vigilia	c Sinoca
d Melancholia	d Acrochordo	c Inflamatiōe	d Vertigine	d Tchymis
e Mania	e Reduuis	d Aegritudine	e Hydrocepha	e Chaterifmo
f Pituita	f Aegylope	e Vngula	f Ectropio (lo	f Hydrocele
g Flegmate	g Leuce	f Echinfoma-	g Anabrochit--	g Tophaceo
h Alopecia	h Stygmatus	g Ruptis (te	h Sincopi (mo	h Varicosis
i Cephalca	i Exhanthema	h Conuulfis	i Hydatide	i Bubonocelo
l Cholera	te	i Analifi	l Chalazia	l Pterigio
m Celiaca	l Epitichide	l Strumis	m Verrucis	m Myrmeciis
n Ileo	m Phlyctene	m Paneritio	n Tufsi	n Opiftocranio
o Colico	n Formica	n Adaptoro	o Enchantide	o Purulentis
p Iocinore	o Abdomine	o carcinomate	p Staphyloma-	p Hebetudine
q Ramicibus	p Verruca	p Lumbricis	te	q Atropia
r Catus fafi	q Gonglio	q Drafciculis	q Eptolidibus	r Epiphoris
f Exulceratiōe	r Phymate	r Vermibus	r Partulidibus	f Phitii vera
t Procidētibus	f Phygeelo	f Hidrophobia	f Tonhillis	t Oedemate
u Ph.mō (tis	t Forunculo	t Scabie	t Vua	u Phymis
x Condyloma-	u Terebrintho	u Surditate	u Abfscu	x Morbo regio
	x Aedemate	x Auribus	x Ancurimate	

r	f	t	u	x
a Præcordiis	a Raucedine	a canis morfa	a Murenæ	a Siti
b Auriculariis	b Spasmo	b Vespæ	b Draconis	b Achore
c Pernionibus	c Senyrania	c Apium	c Testudinis	c Ambuftis
d Alphis	d Seatomia	d Phalangii	d Crocodili	d Dothiene
e Alphi	e Antilope	e Tarantulae	e Buprestis	e Carcinode
f Clauiculis	f Emphifema	f Scorpionis	f Salamandrae	f Echomonis
g Cefalgia	g Pforophthal-	g Stellionis	g Erucae	g Telephia
h Cephalicis	mia (mia	h Felis	h Rubetae	h Chironia
i Cercosis	h Scherophthal-	i Muris	i Hirundinum	i Ancylofi
l Ceriopē	i Xirophtalmia	l Viperæ	l Chamelæotis	l Lumbricis
m Rachoma	l Hyposphage	m Amphisbenæ	m Pediculorum	m Stranguria
n Tylofi	m Chemofima	n Scythalæ	n Cato	n Afcaridibus
o Ephialte	n Apfichia	o Drini	o Infania	o Lagophthal-
p Præfocatiōe	o Lipothomia	p Hemorrhoi	p Mifantropia	mia
q Lycaone	p Areis	q Natricis	q Anadia	p Eftrophio
r Amoribus	q Pthiriis	r Cencri	r Antheris	q Lydatide
f Hemeplagia	r Porrigine	f Ceraftæ	f Rhagade	r Hypopio
t Distentione	f Psydraciis	t Afpidis	t Eumolo	f Epulodibus
u Cancro	t Hulcufculis,	u Basilifci	u Phleçtene	t Parulibus
x Paralifia	u Hulcere	x Pafinacæ	x Apofyrmate	u Vita
	x Vulnēribus			x Virga

a	b	c	d	e
Cerebri.	Capitis.		Ventris.	Cupius.
a Inflammatione	a Colore	a Cæcitate	a Fluxu	a Erisipela (fri.
b Alienatione	b Ulceribus	b Surditate	b Sanguinis	b Apoftemate
Dentiũ.	c Vlceribus	c Fluoribus	c Vlceribus	c Phlegmone
c Anfractu	d Ficis	d Excremētis	d Torminibus	d Apoftemate
d Pruritu	e Pediculis	Nafi.	e Doloribus	cal. (phleg.
e Tirillatione	f Infrigidatiōe	e Purulentis	f Tormine	e Apoftemate
f Dolore	g Ictu	g Exuctionib⁹	g Dolore	f Cancro
g Stupore	Ani.	h Apertione	h Vlcere	g Dubellati
h Perforatione	h Passionibus	i Sanguine	Gingiuarum.	h Oppilatione
i Commotiōe	i Dolore	l Vermiculis	i Apoftemati-	i Vulneribus
l Fractura	l Corruptione	m Putore	bus	l Doloribus
m Stridore	m Tumoribus	n Fluore	l Sanguine	m Dolore
n Alteratione	n Egreffione	o Coriza	m Fixuris	Ileos.
o Citrinitate	o Mollificatiō	p Carharro	n Vlceribus	n Venenoso
p Cōfricatiōe	ne	q Muco	o Corrosione	o Phlegmatib⁹
q Apoftemati-	p Apoftemate	Eruccione.	p Fiftulis	p Ventoso
bus	q Aegritudine	r Fumosa	q Fætore	q Cōplexiōali
r Corrosione	r Callo	f Acerosa	r Mollificatiōe	r Apoftemosa
f Vermibus	f Hemorrhoi-	t Fætida	f Doloribus	f Torfione
t Stridore	t Fiftulis (dib⁹	u Cænosa	t Fluxu	t Cholerico
u Cōgelatione	u Pruritu	x Olida	u Vlcere	u Ruptura
x Hebetudine	x Vlceribus		x Dolore	x Ex fece.

f	g	h	i	l
Sanguinis.	a Safari	a Baras	a Rebegu i	a Pestilentia
a Diffillatione	b Acrai	b Alguada	b Almiffire	b Syncope
b Profluuiō	c Arfatu	c Alhadiret	c Euripiala	c Sudoribus
c Putrefactiōe	d Alabene	d Alhofos	d Liparia	d Syncope
d Putredine	e Alchamar	e Aneurisma	e Aldach	e Rigoribus
e Fluxu	f Alchola	f Afchiris	f Almessere	f Deliquio
f Cōgelatione	g Aldemul	g Pytia	g Alfacan	g Apoftemate
g Motu	h Alintifar	h Sahatari	h Alcuzer	h Albura
h Sputu	i Almesfemar	i Sucho	i Aldubelari	i Morphæa
i Exuberanti	l Alfahafari	l Sebel	l Benat	l Rhagadijs
l Impedimēto	m Altharfaria	m Alfubchara	m Birfen	m Ascaridibus
m Inspiffatione	n Suben	n Amithe	n Afchailo	n Soda
n Euacuatione	o Bozhor	o Chalutite	o Pugillis	o Obliuione
o Hæmorrhoi-	p Arfatu	p Soffari	p Ilifchi	p Oris tortura
p Vestigijs (id.	q Afchachilo	q Cafacan	q Ilyfci	q Vestigatione
q Mictu	r Carabito	r Zair	r Alafah	r Eruccatione
r Fluido	f Algues gnes	f Aldach	f Sahafari	f Diabete
f Exitu	t Alfara	t Sere	t Fluxu	t Gibbositate
t Profluuijs	u Cureri	u Albochar	u Ifchutia	u Variolis
u Impedimētis	x Tarfari	x Alkil	x Lactea	x Rhagadia
x Putredinib⁹				

Z Coli.

m	n	o	p	q
a Colirica	a Rubedine	a Ledinibus	Melancholia.	Oculorum
b Titillatione	b Calore	b Leuca	a Innaturali	a Areolis
c Fracturis	c Extenuatiōe	c Phymo	b Phlegmatica	b Aegritudine
d Diarrhea	d Impinguatio	d Pleurisi	c Lupina	c Ophthalmia
e Effere	ne	e Pilore	d Cholericā	d Lippitudine
f Empyimate	e Lapidofitate	f Aegritudine	e Catina	e Vesicis
g Esthiomend	f Glandulis	g Casia	f Timore	f Vlceribus
h Formica	g Liffitudine	h Inuersione	g Inflatua	g Procidētib ⁹
i Glandulofis	h Libidine	i Additione	h Infania	h Bothor
l Præfocatiōe	i Luxatiōe	Pulmonis.	i Adufta	i Cancri
m Glandulis	l Nebula	l Apoftemate	l Pontica	l Apoftemati-
n Grandine	m Nigella	m Diffillatione	m Putrida	bus
o Hemitriteo	n Ordeolo	n Aegritudine	n Sanguinea	m Fiftulis
p Ruptura	o Alchola	o Excretione	o Mania	n Albugine
q Herpete	p Ouo	p Apoftemati-	Neruorum.	o Nebula
r Iectigatione	q Panaricio	bus	p Agritudinib ⁹	p Sebel
t Igneperfico	r Paratide	q Vlceribus	q Incisione	q Vngula
u Prunis	f Paroxifino	r Doloribus	r Stupore	r Sanguine
u Inflatione	t Phlegmone	f Humiditate	f Spafimo	f Lachrimis
x Inſomniatio-	u Phygerhlo	t Aſperitate	t Paralyfi	t Aggreſſione
ne	x Phymace	u Labe	u Iectigatione	u Proſuditate
		x Vlcere	x Contactiōe	x Eminentia

l	f	t	u	x
Intestinum.	Lingue.	Palpebrz.	Oculum.	
a Febril	a Doloribus	a Aegritudine	a Claufione	a Glaucedine
a Interpollata	b Excoriatiōe	b Doloribus	b Immifcutione	b Paucitate
b Latica	c Lubricitate	c Grauitate	c Groffitie	c Negritia
c Quotidiana	d Fluxu	d Mollificatiōe	d Groffitudine	d Tenebroſitate
d Lipomia	e Vlceribus	e Spafimo	e Inflatione	e Doloribus
e Cucubut	f Vlceratione	f Magnitudie	f Conglutinatione	f Morbis
f Nouena	g Pūctionibus	g Breuitate (b ⁹)	g Grauitate	g Albedine
g Tremore	h Rugitu	h Apoftemati-	h Grandine	h Rubedine
h Paramaſti-	i Inflatione	i Ranula	i Ardeolis	i Aquis
ca	l Teſſione	l Impedimēto	l Inuersione	l Fluxibus
i Peſtilentiali	m Apoftemati-	m Aduſtione	m Alfernac	m Scabroſitate
l Quartana	bus	n Inflammatione	n Moro	n Conturbatiōe
m Phlegmatica	n Ventofitate	o Vlceribus	o Lapidofitate	o Panno
n Ephimera	o Abrasiōe	p Retentione	p Vlceribus	p Scabiē
o Ectica	p Raſura	q Aſperitate	q Scabiē	q Dilatatione
p Humofali	q Morbis	r Nigredine	r Pruritu	r Corroſione
q Intermittēti	r Ingroſſatiōe	f Humectatio	f Aſperitate	f Phthiſi
r Putrida	f Aegritudib ⁹	ne	t Grauedine	t Suffuſione
f Peſtilentiali	t Comotione	t Scabritia	u Tumoribus	u Straboſitate
t Paroxiſmis	u Inflammatio	u Siccitate	x Vlcere.	x Cæcutiōe
u Fphiala	nibus (bus	x Duritia		
x Claufo.	x Vulceratiōi-			

a	b	c	d	e
a 2	a 22	a 42	a 103	a 83
b 3	b 23	b 43	b 104	b 84
c 4	c 24	c 44	c 105	c 85
d 5	d 25	d 45	d 106	d 86
e 6	e 26	e 46	e 107	e 87
f 7	f 27	f 47	f 108	f 88
g 8	g 28	g 48	g 109	g 89
h 9	h 29	h 49	h 110	h 90
i 10	i 30	i 50	i 111	i 91
l 11	l 31	l 51	l 112	l 92
m 12	m 32	m 52	m 113	m 93
n 13	n 33	n 53	n 114	n 94
o 14	o 34	o 54	o 115	o 95
p 15	p 35	p 55	p 116	p 96
q 16	q 36	q 56	q 117	q 97
r 17	r 37	r 57	r 118	r 98
f 18	f 38	f 58	f 119	f 99
t 19	t 39	t 59	t 120	t 100
u 20	u 40	u 60	u 121	u 101
x 21	x 41	x 61	x 122	x 102

f	g	h	i	l
a 123	a 143	a 163	a 63	a 183
b 124	b 144	b 164	b 64	b 184
c 125	c 145	c 165	c 65	c 185
d 126	d 146	d 166	d 66	d 186
e 127	e 147	e 167	e 67	e 187
f 128	f 148	f 168	f 68	f 188
g 129	g 149	g 189	g 69	g 189
h 130	h 150	h 170	h 70	h 190
i 131	i 151	i 171	i 71	i 191
l 132	l 152	l 172	l 72	l 192
m 133	m 153	m 173	m 73	m 193
n 134	n 154	n 174	n 74	n 194
o 135	o 155	o 175	o 75	o 195
p 136	p 156	p 176	p 76	p 196
q 137	q 157	q 177	q 77	q 197
r 138	r 158	r 178	r 78	r 198
f 139	s 159	f 179	s 79	f 199
t 140	t 160	t 180	t 80	t 100
u 141	u 161	u 181	u 81	u 101
x 142	x 162	x 182	x 82	x 102

m	n	o	p	q
a 163	a 283	a 223	a 344	a 304
b 164	b 284	b 224	b 345	b 305
c 165	c 285	c 225	c 346	c 306
d 166	d 286	d 226	d 347	d 307
e 167	e 287	e 227	e 348	e 308
f 168	f 288	f 228	f 349	f 309
g 169	g 289	g 229	g 350	g 310
h 170	h 290	h 230	h 351	h 311
i 171	i 291	i 231	i 352	i 312
l 172	l 292	l 232	l 353	l 313
m 173	m 293	m 233	m 354	m 314
n 174	n 294	n 234	n 355	n 315
o 175	o 295	o 235	o 356	o 316
p 176	p 296	p 236	p 357	p 317
q 177	q 297	q 237	q 358	q 318
r 178	r 298	r 238	r 359	r 319
f 179	f 299	f 239	f 360	f 320
t 180	t 300	t 240	t 361	t 321
u 181	u 301	u 241	u 362	u 322
x 182	x 302	x 242	x 363	x 323

r	f	t	u	x
a 203	a 364	a 324	a 284	a 243
b 204	b 365	b 325	b 285	b 244
c 205	c 366	c 326	c 286	c 245
d 206	d 367	d 327	d 287	d 246
e 207	e 368	e 328	e 288	e 247
f 208	f 369	f 329	f 289	f 248
g 209	g 370	g 330	g 290	g 249
h 210	h 371	h 331	h 291	h 250
i 211	i 372	i 332	i 292	i 251
l 212	l 373	l 333	l 293	l 252
m 213	m 374	m 334	m 294	m 253
n 214	n 375	n 335	n 295	n 254
o 215	o 376	o 336	o 296	o 255
p 216	p 377	p 337	p 297	p 256
q 217	q 378	q 338	q 298	q 257
r 218	r 379	r 339	r 299	r 258
f 219	s 380	f 340	s 300	f 259
t 220	t 381	t 341	t 301	t 260
u 221	u 382	u 342	u 302	u 261
x 222	x 383	x 343	x 303	x 262

a	b	c	d	e
a Baaras	a Calcifraga	a Pardaliache	a Belloide	a Betula
b Abinthio	b Abiete	b Caphura	b Adianto	b Carthamo
c Seriphio	c Balsamina	c Dorella	c Dryopteri	c Aethite
d Bacchari	d Calta	d Bdellio	d Carduo	d Elaphobofce
e Cacalia	e Dēte Leonis	e Doronico	e Abutilon	e Faba
f Cachride	Cancamo	f Capto	f Carlia	f Agalloco
g Acana	g Abrotono	g Acoro	g Belzoino	g Bislingua
h Daphnoide	h Dentaria	h Dorycno	h Carpafo	h Caryophillis
i Balano	i Balsamo	i Cappari	i Acacalide	i Elaphobofco
l Cacto	l Aceto	l Behen	l Ebulo	l Agarico
m Acanthio	m Diapentia	m Draba	m Berberi	m Biftorta
n Balauftio	n Myagro	n Dracone	n Ebore	n Elaterio
o Dauco	o Achiade	o Acutafpina	o Aegilope	o Agerato
p Delphinio	p Barbahirici	p Diancintho	p Carpobalfa-	p Eleatine
q Acanto	q Diphtamno	q Cardamono	mo	q Eleaterijs
r Calamo	r Muria	r Battifecula	q Beta	r Parietaria
f Ballote	f Cannabo	f Ebenu	r Edino	f Eleagno
t Dendroide	t Dictamo	t Adarce	f Aethiopide	t Blito
u Calaminta	u Dipfaco	u Cannella	t Carpino	u Cacte
x Acarne	x Aconito	x Cinnamomo	u Echio	x Agrifolio
			x Betonica	

f	g	h	i	l
a Borragine	a Bion	a Caulibus	a Cedro	a Ephtaphylla
b Alamo	b Alfine	b Centaurio	b Agrimonia	b Ceftron
c Electro	c Alterco	c Alyffo	c Cedromela	c Armoracea
d Botris	d Farne	d Nardo	d Ambiuga	d Calcantho
e Castaneis	e Bryonia	e Caucalide	e Burfapaf-	e Ammoniaco
f Alifina	f Altea	f Amaraco	ris	f Eupatorio
g Castoreo	g Elleborine	g Cedrelate	f Aiuga	g Euphorbio
h Brassica	h Elleboro	h Erica	g Eruo	h Colchico
i Allio	i Bugloffo	i Amarantho	h Cerafis	i Amomo
l Catanance	l Empetro	l Equifeto	i Aizoo	l Euphragia
m Brittanica	m Alumine	m Cedria	l Erula	m Ceruffa
n Aluo	n Epimedia	n Ambara	m Buxo	n Fuligine
o Eleofino	o Bulbis	o Erino	n Cerretta	o Fago
p Bromio	p Epipacti	p Capa	o Altea	p Ampelite
q Lathyri	q Alipo	q Eruca	p Acrifolio	q Farfara
r Alce	r Epithimo	r Ambrosia	q Eringio	r Farfugio
f Catapucia	f Bunio	f Erulia	r Filicula	f Farfal
t Elichrifo	t Eqfeto	t Eryfimone	f Alibiadon	t Ampelopra-
u Alphafat	u Bubptalmo	u Amello	t Philipendula	fo
x Ephemero	x Bunus	x Erythroda-	u Filice	u Ferula
		no	x Aizois	x Ficu

Ca-

m	n	o	p	q
a Chamæaste	a Chamælea	a Chelidonio	a Chryfocome	a Ceci
b Androſemo	b Anito	b Galla	b Geranio	b Argentaria
c Flammula	c Fumaria	c Antora	c Aquilea	c Gith
d Chamæciſſo	d Chamæſice	d Gallitrico	d Chryſogono	d Ariſtaro
e Fœniculo	e Fraxino	e Aparine	e Arabea	e Glaſto
f Anemone	f Galanga	f Cherua	f Iuiuba	f Ariſtolochia
g Fano	g Anonide	g Clematide	g Cicere	g Cicuta
h chamædaph-
ne	h Anthemide	h Aphaca	h Arabide	h Armoracia
i Anetho	i Fungo	i Chondrilla	i Gingidion	i Cinnamomo
l Fragula	l Caratia	l Gattaria	l Araco	l Glaucio
m Chamæleone	m Galbano	m Apiaſtro	m Cicorio	m Arnobo
n Angelica	n Halica	n Geniſta	n Andachoca	n Circea
o Fraxinella	o Antillide	o Apio	o Arbuto	o Aro
p Chamæmelo	p Chamædrio	p Chryſfanthe-
mo	p Gittagine	p Glycirrhizza
q Gagate	q Gallio	q Gentiana	q Gladiolo	q Hedera
r Argyro	r Antipatre	r Apocyno	r Archio	r Artemiſia
f Galactide	f Chamæpytis	f Glande	f Grano	f Gnaphalea
t Armola	t Galiopſi	t Apollinari	t Argemone	t Hecitaro
u Haſtula	u Halimo	u Chryſocola	u Gramine	u Gnidio
x Anguria	x Anthirino	x Stellaria	x Curcumi	x Ciſſio

f	t	u	x
a Cyſto	a Cnico	a Conſolida	a Cori
b Amygdala	b Aſphodelo	b Conira	b Coridali
c Grauiola	c Hemerocalli	c Atriplice	c Hippophae
d Citrio	d Cocco	d Hippomura-
thro	d Hippoſelino
e Cruaioco	e Aſpleno	e Hircino	e Hippophae-
ſto
f Anagallide	f Col hico	f Auellana	f Azadarach
g Heleno	g Hemioniti	g Coriaſhno	g Corneola
h Clematide	h Aſtere	h Hirculo	h Illico
i Anagyri	i Trinitate	i Hiericonta	i Cornu
l Heditaro	l Ephemero	l Aurelia	l Hippopota-
mo
m Clinopodio	m Hermoda-
ctylo	m Hirundine	m Coronopo
n Helichryſo	n Aſtragalo	n Amicula	n Azarolo
o Anchuſa	o Hyeracio	o Holoſtio	o Hidropipere
p Chymeno	p Colocyntide	p Ordeo	p Corragine
q Heliotropio	q Hippocapo	q Cotyledone	q Hyotichiamo
r Andocaca	r Altea	r Hormino	r Corruda
f Elleborine	f Hippogloſſo	f Cithino	f Hipocoo
t Helxine	t Hippolapa-
to	t Hyacintho	t Coſto
u Androſace	u Anaſtilide	u Gotoneis	u Hiperio
z Cneoro	x Colophonía	x Hydromeli	x Coſacia

cubcbe

	a	b	c	d	e
a	Cubebe	Mādragora	Cyano	Lampfana	Laffulare
b	Irione	Cucumere	Arabe	Lente	Leucāthemo
c	Cheiri	Armeniaco	Lactuca	Malo	Lathiri
d	Iride	Cunila	Marragon	Lentisco	Melica
e	Cuciofera	Medica	Cyclamino	Canaria	Napo
f	Acrochi	Ixia	Kerua	Cythino	Lauandula
g	Itaride	Cupressu	Laudano	Leōtopetalo	Meliloto
h	Isopyro	Intybo	Cynoglossu	Lapato	Lafere
i	Cuscutha	Lacerta	Lagopo	Punico	Melimela
l	Malabatro	Curmi	Marto	Perfeco	Melino
m	Iunco	Iunipero	Cynocrābe	Colchico	Narcaphito
n	Lambrufca	Epirotico	Matricaria	Larice	Lauro
o	Cucurbita	Myrrha	Kali	Meconio	Consolida
p	Liburno	Margarita	Cynosorchi	Medio	Melissophyllo
q	Iuglande	Mastiche	Lachrimo	Leontopalo	Ledone
r	Curcumi	Citino	Cyaero	Lafere	Millepede
f	Lacte	Maro	Matrifilua	Melle	Narcisso
t	Malicorio	Maiorana	Cypero	Lepidio	Melomeli
u	Radice	Cymbalaria	Lamio	Melanthio	Lemnia
x	Malua	Marrhubio.	Lamiis	Laserpitio	Melangena.

f	g	h	i	l
a	Leucacantha	Nerio	Mofcho	Conchite
b	Minio	Ligustico	Nuxmyristica	Nuce
c	Nardo	Nigella	Linozosti	Lolio
d	Mirafole	Molibdena	Metella	Iuglande
e	Leucade	Ligustico	Pinea	Ricino
f	Nasturtio	Nitro	Lino	Loto
g	Cimino	Nucleis	Myagro	Myle
h	Leucoio	Lilac	Ophioglossu	Sesamo
i	Natrice	Nymphaea	Ochra	Lucciola
l	Myfi	Momordica	Lithargyro	Mirica
m	Naxo	Lilio	Ocymastro	Sicyonio
n	Moly	Morandula	Mastiche	Sinapi
o	Libiftico	Pinea	Ocymo	Lupino
p	Nepeta	Limonio	Lithocolla	Styrace
q	Libanotide	Morfus galinae	Gnidio	Myriophyllo
r	Vomica	Oename	Moro	Tritico
f	Molimago	Rumolaria	Cnico	Terebintho
t	Lichene	Oesipo	Ocimoide	Lychnide
u	Nomicis	Linaria	Myrrha	Tamarindis
x	Leucoijs	Olea	Linaria	Myrobolanis
				Lithospmate
				Olofcheno
				Myrrhide
				Olufatro
				Lycio
				Olyra
				Myrtidano
				Pederota
				Lycopsi
				Pæonia
				Amphacio
				Myrtillo
				Paguro
				Onagra
				Lagopo
				Palyuro
				Myrto
				Pala
				Onobrichi
				Neronide

Lyuc-

m	n	o	p	q
a Lycurio	a Mespilo	a Opio	a Opobalfamo	a Ostracite
b Menta	b Papauere	b Rhicino	b Pepone	b Persea
c Onofina	c Piperella	c Rheo	c Rhabarbaro	c Rufco
d Lyfimachia	d Quercu	d Panthenio	d Opuntia	d Rumice
e Malopepone	e Radicibus	e Refina	e Periclimeno	e Rnta
f Ophioglossu	f Mezereo	f Passo	f Oreofelino	f Salinari
g Naphta	g Quinqfolio	g Rha	g Peplo	g Ofiride
h Mentastro	h Papyro	h Ophioscoro	h Rosa	h Saliunca
i Elate	i Ranunculo	don	i Origano	i Othonna
l Lanaria	l Sabina	i Ophite	l Rosmarino	l Testiculis
m Panace	m Rhamno	l Pastinaca	m Rubia	m Piperitide
n Anemone	n Millio	m Rapunculo	n Periploca	n Oxiantha
o Napello	o Rhafano	n Orobanche	o Rubeta	o Salice
p Chironia	p Rapontico	o Rhododen-	p Ornitogalo	p Teucrio
q Pancratio	q Parietaria	dro	q Salamandra	q Saluia
r Mahaleb	r Sagapeno	p Sale	r Rubo	r Oxali
f Panico	f Millefolio	q Pediculari	f Saliua	f Taliastro
t Mercuriali	t Rapo	r Salnitro	t Peristereon	t Samonico
u Spatha	u Parronichia	f Pelecino	u Oriza	u Thaptia
x Meone	x Millemorba	t Rhoe	x Rubijs	x Pipere
		u Ribe		
		x Opolo		

r	f	t	u	x
a Mixis	a Oximelle	a Phalangio	a Phillirea	a Secale
b Echio	b Saliunca	b Sapphiro	b Phænice	b Secacul
c Palma	c Scorpioide	c Phalaride	c Saxifragia	c Sicea
d Sampfoco	d Petaline	d Salicornia	d Thymo	d Thafpe
e Stinco	e Sanicula	e Tragio	e Scabiofa	e Pilotella
f Perfico	f Oxi	f Sarcocella	f Phu	f Echio
g Sandaraca	g Petroleo	g Scorzonera	g Sebestenis	g Securidiea
h Oxalma	h Scorpiuro	h Pharico	h Thimbra	h Thimelea
i Sandice	i Taxo	i Tragio	i Scammonio	i Sedo
l Perficaria	l Petroselino	l Scrophularia	l Phyllire	l Pimpinella
m Scolopendra	m Santali	m Tragopogoo	m Tragacatha	m Selagine
n Oxicedro	n Tartaro	n Phasiolo	n Scandice	n Tilia
o Stolyo	o Pettimborfa	o Trago	o Tubere	o Pinea
p Sanguinaria	p Telephio	p Sarcophago	p Serpentina	p Selenitide
q Perfoliata	q Sapa	q Tribulis	q Phylli	q Thitalo
r Scordo	r Terebintho	r Trichomane	r Scariola	r Pinu
f Oxilapatho	f Tamarice	f Phellodris	f Tritico	f Scordio
t Scorodropa-	t Sanguisorbia	t Sardonea	t Scylla	t Selinufa
fo	u Scorpione	u Trifolio	u Turbit	u Tormentilla
u Sanguine	x Scorpio	x Triffagine	x Phyteumoe	x Piperite
z Per Foliata				

LIBER QUINTVS.

185

a	b	c	d	e
a Pissaspalato	a Serpyllo	a Plumbo	a Siliqua	a Portulaca
b Sena	b Pityusa	b Sefeli	b Polypodio	b Sicon
c Turpeto	c Verbenaca	c Vinca puinca	c Siluro	c Sanfaparilla
d Veratro	d Serpentina	d Polemonia	d Vnedone	d Poramogestone
e Theriaca	e Veronica	e Vincetossico	e Xiphia	e Corymbis
f Pissaleos	f Pice	f Sferracuallo	f Silobo	f Sifymbrio
g Senecione	g Serracula	g Sicionio	g Vnione	g Sphondilo
h Tuffilagine	h Plantagine	h Polio	h Xilon	h Potentilla
i Typha	i Verruca	i Virga aurea	i Pompolige	i Rhodiano
l Valeriana	l Serratula	l Polycnemo	l Xilobalamo	l Smilace
m Pittaceis	m Platano	m Virgapasto	m Similagine	m Galanga
n Serica	n Veficaria	n Sideride (ris)	n Xiride	n Smirnio
o Tygname	o Setamo	o Polygala	o Sinapi	o Poterio
p Narcapho	p Vicia	p Irio	p Populo	p Zibeto
q Pittolochia	q Plumbagine	q Sigillo	q Vrtica	q Solano
r Pectine	r Visnago	r Vitice	r Sione	r Ambara
f Vmbilico	f Vitalba	f Poligonato	f Vlmo	f Maffiche
t Seride	t Sefamoide	t Vite	t Vua	t Propoli
u Pifo	u Filipendula	u Arbuto	u Porro	u Rosaceo
x Verbasco	x Picea	x Siligine	x Xanthro	x Solbastrella

f	g	h	i	j
a Pseudoacon	a Pfarmica	a Pyrola	a Halimus	a Purpura
b Sparthio	b Spina	b Stachi	b Stæbe	b Struthio
c Gramine	c Meo	c Pinus Sylue.	c Aquifolio	c Plantagine
d Spatula	d Pulegio	d Piretro	d Acutifolio	d Styrace
e Bitumine	e Nardo ind.	e Cembro	e Mahaleb.	e Plantago
f Epseudocoi-	f Nardo Ita.	f Sabina bac.	f Stechade	f Subere
g Naphta (to	g Spodio	g Staphis agria	g Tilea ma.	g Coniza ma.
h Spacalo	h Nardo cel.	h Phænicea	h Tilea. fem.	h Coniza m.
i Gattaria	i Pulmonaria	i Lycia	i Cisto maf.	i Succino
l Fragis	l Nardo mon.	l Tina	l Euonimo	l Lauandula
m Lactuzæ Sil.	m Phu maiori	m Staphiloden	m Galla	m Leucoio
n pseudodicta-	n Phu minori	n Lybica (dro	n Stramonio	n Erithomo
mo	o Phu paruo	o Arundo	o Viburno	o Sclarea
o Sphondilio	p Gelsomino	p Erica	p Rubo	p Hedifaro
p Thitres	q Pulsatilla	q Rhamno 2	q Aurantio	q Conizis
q Pirytes	r Iasmino	r Rhamno 3	r Sorbo fyl.	r Plantagine
r Geomede	f Iasme	f Rhamno 4	f Sorbo for.	aqua.
f Pfillio	t Cneoro	t Stellata	t Stratioce	f Hedifare
t Spinacia	u Pyro	u Erica bac.	u Gallis	t Sclareis
u Iunco odora	x Pinu	x Erica	x Rubis	u Leucoijs
x Spinacijs (to				x Meo.

Aa Pru

m	n	o	p	q
a Prunis	a Bachala	a Didar	a Sisibriū. her.	a Iohēn
b Soldanella	b Camum	b Alberas	b Sysibrio. fyl.	b Vetri
c Nenufar	c Remenia	c Fuffer	c Sysibri. oq.	c Merel
d Nilofar	d Candes	d Garicum	d Crithmi 1	d Iecum
e Solidagine	e Dadi	e Aniso	e Cinh. 2	e Leum
f Drudebe	f Baladar	f Halben	f Cirrh. 3	f Bengi
g Sonco	g Camech	g Hachille	g Cruh. 4	g Harbe
h Pseudacoro	h Kali	h Aphodegi	h Xilon	h Kathor
i Taraxacon	i Lenibrassica	i Batheca	i Butiro	i Lisen
l Caudarel	l Brassica cri.	l Keiri	l Frumento	l Dumdebe
m Sorbo	m Brassica rapi.	m Kanabel	ind.	m Gaur
n Artionon	n Brassi. maria.	n Ostaraticon	m Frumen. Sar.	n Hafach
o Pseudoapio	o Beta alba.	o Kitran	n Gossipium	o Lisbon
p Cardes	p Ber. rub.	p Kambra	o Sibro	p Machaleo
q Sorgo	q Ber. nig.	q Kadi	p Mustela	q Kostos
r Carnia	r Culuel	r Botom	q Butone	r Mentire
f Cataf	f Bresil	f Leben	r Siluro	f Kerua
t Pseudobunio	t Coton	t Hadacocha	f Gobbio	t Mezereon
u Cherbas	u Delonigi	u Ter	t Smaride	u Nabach
x Sparganio	x Bad	x Tebis	u Tellina	x Kaudo.
			x Tollinis	

r	f	t	u	x
a Sulphure	a Sicomoro	a Cataf	a Hafrael	a Orsach
b Thunno	b Abano	b Albasari	b Nadid	b Dimag
c Millepede	c Mogao	c Labora	c Chaleb	c Iezar
d Pulmonaria	d Vegil	d Hael	d Hagual	d Haur
e Lichene	e Olba	e Rarin	e El	e Thel
f Galerita	f Pusstech	f Saro	f Elisfaco	f Dis
g Elephante	g Pane	g Abel	g Suferi	g Sincal
h Acranea	h Molochita	h Schea	h Fu.	h Vinen
i Lacerta	i Sabet	i Zacchar	i Zabanged	i Molocal
l Symphiro	l Norph	l Sere	l Vaeg	l Bezaar
m Sepe	m Mia	m Taufel	m Xanem	m Lobin
n Stinco	n Sabon	n Zacor	n Raxos	n Hohas
o Crocodilo	o Muri	o Vinea	o Sult	o Tuffa
p Sciuro	p Sclien	p Falfel	p Zaror	p Luben
q Testiculo 1	q Rafas	q Bumbel	q Sus	q Mugali
r Test. 2	r Serax	r Secacul	r Turbith	r Ricagen
f Test. 3	f Sim	f Zaibar	f Machi	f Rafre
t Test. 4	t Sumach	t Reg	t Verzenius	t Hatar
u Test. 5	u Sicomoris	u Zire	u Cinbauge	u Dehu
x Test. 6	x Molochitis	x Chimolfa	x Zibib	x Mermex

Lau.

<p>a
b
c
d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>b
c
d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>c
d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>d
e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>e
f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>
<p>a Laudomia
b Angelica
c Diana
d Eluira
e Camilla
f Barbara
g Cintia
h Dianora
i Febronia
l Clarice
m Iustina
n Iulia
o Helianora
p Dido
q Flodelisi
r Catherina
s Herminia
t Isabella
u Dorinna
x Iacea</p>	<p>a Brigida
b Cornelia
c Domitilla
d Artimisia
e Dorothea
f Iudith
g Fenicia
h Beatrix
i Galatea
l Glycerium
m Helena
n Anna
o Cecilia
p Delia
q Feliciana
r Cotinna
s Hera
t Agnesa
u Ifigenia
x Iacea</p>	<p>a Camilla
b Felix
c Agrippina
d Elisabeta
e Balbina
f Constantia
g Ioanna
h Doralix
i Ersilia
l Hecuba
m Mariana
n Flauia
o Hortensia
p Bartomina
q Bartolemea
r Laura
s Medea
t Aurelia
u Aurilla
x Medina</p>	<p>a Daphne
b Faustina
c Agata
d Filenia
e Cassandra
f Apollonia
g Dianira
h Albia
i Hippodamia
l Bersabea
m Lauia
n Mostedia
o Nicostrata
p Briseide
q Niobe
r Cleopatra
s Aluina
t Olimpia
u Hortensia
x Latona</p>	<p>a Flos despina
b Ostauia
c Prudentia
d Scolastica
e Lacena
f Syluia
g Onfale
h Phylli
i Pulixena
l Stella
m Leucippe
n Zenobia
o Pellegina
p Hormina
q Veronica
r Melica
s Vmia
t Placida
u Melamo
x Melanis</p>

<p>f
g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>g
h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>h
i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>i
l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>	<p>l
m
n
o
p
q
r
s
t
u
x</p>
<p>a Dirce
b Clara
c Marfisa
d Martia
e Pelagia
f Lucrina
g Marta
h Saffo
i Pomponia
l Sibilla
m Cælestina
n Semiramis
o Sulpitia
p Vrsula
q Deiopea
r Tullia
s Chryfanta
t Virginia
u Tulliola
x Magdalena</p>	<p>a Driope
b Martia
c Pompilia
d Antonia
e Theodora
f Damofila
g Berenix
h Margarita
i Calfurnia
l Praxeda
m Telesia
n Dictinna
o Pantasilea
p Tisbe
q Calisto
r Sophonisba
s Medusa
t Victoria
u Serena
x Venus</p>	<p>a Cine
b Penelope
c Romulida
d Clina
e Candida
f Mirtha
g Falconia
h Doride
i Licoris
l Corisca
m Cydenia
n Clementia
o Syluia
p Christina
q Minerva
r Filicula
s Minutia
t Dante
u Viola
x Ariola</p>	<p>a Lucretia
b Lantia
c Eufragia
d Calidonia
e Geltruda
f Lucia
g Cleofa
h Dictinna
i Luna
l Hiene
m Stilla
n Agapa
o Theodosia
p Isidora
q Maura
r Opportuna
s Robena
t Siringa
u Amalia
x Marcella</p>	<p>a Zontira
b Sabba
c Sirisa
d Sabina
e Penia
f Egle
g Filomela
h Antigone
i Melpemone
l Acefia
m Pallas
n Semeles
o Nardina
p Sarda
q Narda
r Murtia
s Proserpina
t Aniceta
u Mergellina
x Andagasia</p>

m	n	o	p	q
a Lucilla	a Minta	a Canusia	a Berardina	a Leonetta
b Alpina	b Elisabeta	b Anna	b Santolina	b Eustachia
c Andromache	c Sofronia	c Hieronyma	c Bertina	c Laurentia
d Rosmunda	d Celia	d Altea	d Bertulina	d Sancia
e Ioanna	e Lesbia	e Rosana	e Aretusa	e Hippolita
f Eufrosina	f Pontia	f Cunilda	f Sofronisca	f Eutemia
g Rhodope	g Potentiana	g Altilia	g Francisca	g Magnes
h Arianna	h Potentilla	h Iocasta	h Christofoma	h Omphale
i Laodicea	i Licenia	i Melicerta	i Ostania	i Liuia
l Lais	l Claudia	l Alcmena	l Albinia	l Panthea
m Flora	m Atalanta	m Canace	m Troiana	m Rhodope
n Leontium	n Leonina	n Iuturna	n Aloysia	n Spurina
o Aquilina	o Licenia	o Amata	o Francischina	o Theti
p Eutropia	p Leonica	p Prognos	p Francischella	p Eulalia
q Aspasia	q Amalathita	q Andromeda	q Annuccia	q Suanilda
r Corinna	r Genouessa	r Deuteria	r Marianna	r Violantes
s Lycisca	s Oppia	s Alteria	s Sabetta	s Violantilla
t Manilia	t Sarissa	t Medullina	t Isabetta	t Egina
u Rosimunda	u Alcesa	u Giufanna	u Bertuccia	u Eufemia
x Laodamia	x Mithra	x Parilina	x Lisetta	x Eustochia

r	s	t	u	x
a Euricome	a Serafia	a Egina	a Eufrosina	a Eurilia
b Luciana	b Elefia	b Agarista	b Genoefa	b Anatolia
c Felina	c Serafina	c Brifeida	c Mariana	c Ruffina
d Gratia	d Menodora	d Clitennetra	d Endixa	d Eufemia
e Euridix	e Minodora	e Berfabca	e Anastasia	e Rainalda
f Semeles	f Nicola	f Calisto	f Blefilla	f Egeria
g Metia	g Nicolla	g Celeno	g Euterpe	g Paula
h Arachnes	h Europa	h Calipfo	h Eufebia	h Paulina
i Capronia	i Marietta	i Calippe	i Melana	i Eugenia
l Aurelia	l Mespila	l Eletta	l Silena	l Macrina
m Macedonia	m Lucia	m Cantilla	m Fausta	m Leodicea
n Euphemia	n Pelagia	n Deiopeia	n Meleria	n Marina
o Cinara	o Eulalia	o Deiphila	o Marciana	o Afra
p Creusa	p Cleria	p Euridice	p Melissa	p Susanna
q Tarpeia	q Caia	q Eudota	q Egli	q Atanafia
r Bendicea	r Amarilli	r Glicera	r Melitea	r Euagria
s Polycrates	s Antiopa	s Ermione	s Iuliana	s Natalia
t Pheon	t Argia	t Hippodamia	t Licaste	t Liliofa
u Septimia	u Argilla	u Hiptiphile	u Leda	u Partiola
x Nouia	x Mergina	x Lauinia	x Lesbia	x Fulgentia

a	b	c	d	e
a Carrafa	a Baglioneta	a Columna	a Bruna	a Capicia
b Iesoalda	b Apicella	b Caietana	b Gabacorta	b Iacobina
c Brancia	c Caritea	c Beringuria	c Rinera	c Nigra
d Berlingeria	d Grimalda	d Giacinta	d Aria	d Ruffa
e Caieta	e Iacinta	e Noiella	e Mele	e Regina
f Aprana	f Larina	f Acciaiola	f Nicaastro	f Arimini
g Iandonia	g Mastroiudex	g Pellegrina	g Rouerfa	g Saracina
h Loffredo	h Lagni	h Caietana	h Cimina	h Gattula
i Silingeria	i Pignatella	i Piscicella	i Protonobilissima	i Marulla
l Mariconna	l Pappacoda	l Mascabruna	l Grifona	l Syluestris
m Serraglia	m Lopes	m Criuella	m Ricarda	m Beltrana
n Gargana	n De Luna	n Rubea	n Tuttauilla	n Sadoleta
o Puderica	o Bonauetura	o Mercurialis	o Miroballo	o Macchianella
p Aierba	p Crescentia	p Rota	p Tomacella	p Cauanighia
q Gaieta	q Pinella	q Pedemontia	q Nigrona	q Paleologa
r Manutia	r Nizzolia	r Sarrana	r Marramaldi	r Tufa
f Palaulcina	f Rabicana	f Pignona	f Merula	f Galluccia
t Iemmona	t Mancina	t Suardina	t Stirax	t Seuerina
u Paduana	u Lena	u Salara	u Tianea	u Pagana
x Natalis	x Rangona	x Macedonia	x Molengiana	x Serra

f	g	h	i
a Corduba	a Cambia	a Carmignana	a Bonita
b Altomari	b Asprella	b Carlona	b Costantia
c Galecia	c Adorni	c Saxona	c Bona
d Turbula	d Tigrina	d Confalona	d Nouella
e Arnulfa	e Sancia	e Spatafora	e Caualeria
f Gisleria	f Spinola	f Carlona	f Santromanga
g Caputa	g Mazza	g Struzza	g Tarantula
h Merula	h Vipera	h Valois	h Turri
i Petia	i Conclubetta	i Tornella	i Scalalea
l Remira	l Zanchi	l Brucciola	l Vitella
m Strambona	m Rusticella	m Cornita	m Capraria
n Ruffa	n Sangria	n Sanfeuerina	n Anastasia
o Valla	o Palearia	o Zenodochia	o Vergilia
p Cortesia	p Spinella	p Mainarda	p Albertina
q Volera	q Corallia	q Montana	q Penellia
r Vulcana	r Maietta	r Pastora	r Vitellozza
f Anecchina	f Venata	f Stendarda	f Pacchi
t Vespasiana	t Altamura	t Baialarda	t Spina
u Toraldea	u Rufca	u Bentiuolia	u Foiana
x Sconpita	x Gonsaga	x Torella	x Telefia
			a Castelmi
			b Iudix
			c Sauariana
			d Sellarola
			e Argentina
			f Bozzuta
			g Controueria
			h Guinnaccia
			i Sindica
			l piscis
			m Spiritus
			n Graffigna
			o Condestabili
			p Zurla
			q Auitabilis
			r Siscar
			f petrea
			t Capo cesala
			u Ferrara
			x Guerra

Iordana

m	n	o	p	q
a Iordana	a Salona	a Mastina	a Zabarella	a Erefia
b Accōciaioca	b Grassa	b Fauentina	b Lodegaria	b Aurelia
c Dura	c Lomellina	c Bouinna	c Bonetta	c Mercurialis
d Burghetta	d Borgia	d Gaudia	d Celia	d Abstentia
e Air	e Spinaola	e Duarena	e Gaudina	e Franchina
f Brancatia	f Catania	f Corda	f Accōciamu-	f Nestorea
g Quattroma-	g Auria	g De cordua	ro	g Cincigena
h Maura	h Caldora	h Cedra	g Suria	h Rhetica
i Capilupa	i Piccamilia	i Donnurfa	h Guicciardia	i Aioffa
l Alboina	l Anafafia	l Candida	i Curiona	l Rotaria
m Cupeta	m Durazza	m Ciuitella	l Monia	m Sabina
n Marzulla	n Flifia	n Martina	m Galaffa	n Elifa
o Tomitana	o Maiorana	o Abenantia	n Donnula	o Sagarella
p Mansella	p Iafia	p Sortina	o Brusca	p Petra
q Dentix	q Transi	q Vibella	p Palomba	q Penna
r Tiepoli	r Corruda	r Rondeletia	q Gelafia	r Aurifex
f Contarena	f Vlmeria	f Paccia	r Rubertina	f Fasella
t Sorantia	t Sconneria	t Saluiana	f Rodulfa	t Columba
u Canalis	u Louicia	u Mendocia	t Celestina	u Rotula
x Zanni	x Abenabula	x Tridotia	u Diana	x Dieta
			x Petronilla	

r	f	t	u	x
a Figliomarina	a Frangipanig	a Filingeria	a Floria	a Ebena
b Santora	b Egidia	b Anfora	b Decanora	b Grinea
c Aufria	c Anifia	c Melifarda	c Antinora	c Flaccia
d Cardona	d Sertona	d Oliueria	d Campana	d Braucaleo
e Floria	e Turnera	e Buccauana	e Cannetia	e Bona
f Eburnea	f Arcamona	f Bassana	f Draco	f Ericreria
g Falca	g Meraulia	g Pacifica	g Ferrara	g Falangula
h Xilandra	h Aricilla	h Petrea	h Cofta	h Castellana
i Caballa	i Fregofia	i Fundi	i Blanditia	i Crispina
l Bodina	l Othera	l Frigula	l Pulicaria	l Crumera
m Vittoria	m Estensis	m Tremellia	m Purpura	m Farina
n Molinea	n Sances	n Galatea	n Sapida	n Galla
o Gattula	o Carnara	o Tranquilla	o Bonifacia	o Cofutia
p Liuia	p Cameraria	p Ferrea	p Splandiana	p Fortebrac-
q Bellingeria	q Merliana	q Prima	q Caramanina	cia
r Bufala	r Agricola	r Taranda	r Iodica	q Carnetia
f Stipula	f Vrfina	f Tertia	f Acontia	r Manlia
t Scrota	t Balefterie	t Quarta	t Broccarda	f Patina
u Tufca	u Vergeria	u Quinta	u Dracontina	t Pappa
x Toscanella	x Tafona	x Sexta	x Feliciana	u Reinalda
				x Boccafpino-
				la

Cala-

a	b	c	d	e
a Calabra	a Samnitis	a Cilix	a Campana	a Britannia
b Arianensis	b Capuana	b Acropolita	b Consentina	b Cypria
c Surrentina	c Venuſina	c Auftriaca	c Valentina	c Paſſauienſis
d Forliuienſis	d Thebana	d Angauenſis	d Baſilienſis	d Bargenſis
e Mediolanenſis	e Boema	e Trax	e Aquitana	e caſtillionēſis
f Balearis	f Theutonica	f Tartara	f Lugdunenſis	f Egyptia
g Beneuētana	g Papienſis	g Bauara	g Conſtantino	g Turca
h Subaudiana	h Bononienſis	h Caſtellana	politana	h Aragonenſis
i Veneta	i Macedonica	i Senenſis	h Bergoma	i Hieroſolimi-
l Florentina	l Valaſca	l Neapolitana	i Senenſis	tana
m ſcota	m Caroloſtadia	m Cremonēſis	l Coloſſenſis	l Piſaurenſis
n Pedemōtana	n Luſitana	n Franca	m Nauarra	m Augenſis
o Bandebur-	o Nazarea	o Viterbienſis	n Friſia	n Flandria
genſis	p Marſa	p Brandebur-	o Troiana	o Marpurgēſis
p Mantuana	q Sleſia	genſis	p Condenniſis	p Angliana
q Vratiſlaude-	r Berga	q Normanna	q Budiffina	q Polona
r Linconienſis	f Barchinonē-	r Pomerana	r Noribergēſis	r Antuerpiēſis
f Mantuana	ſes	f Bernenſis	f Burgenſis	f Ianuenſis
t Suhmōnenſis	t Parmenſis	t Clarauallēſis	t Heſtia	t Frigia
u Aretina	u Argentinēſis	u Numida	u Taurienſis	u Murcica
x Megarita	x Hetruſca	x Mirandenſis	x Tugurina	x Tarenſis

f	g	h	i	l
a Cantabrica	a Barbara	a Pamphilica	a Dalmata	a Græca
b Anglica	b Germana	b Noribergēſis	b Appula	b Tiburtina
c Brabantina	c Paleſtina	c Africana	c Brutia	c Gerula
d Gaetana	d Perſiana	d Abrigenſis	d Riminenſis	d Coracenſis
e Pitana	e Cyrenca	e Caldea	e Armena	e Cannuſia
f Portugallēſis	f Perſa	f Leuiatan	f Tarentina	f Cumilitana
g Piccarda	g Tridentina	g Saxona	g Corſa	g Arabs
h Ianuenſis	h Aſiatica	h Emſena	h Bithiua	h Toletana
i Stabienſis	i Sarmatica	i Sclauona	i Taurina	i Carnesia
l Hiſpana	l Roterodama	l Babilonica	l Gallogræca	l Damascena
m Equentis	m Saracenicæ	m Corcirenſis	m Rhodia	m Vdinenſis
n Croaca	n Colonienſis	n Anchonitæa	n Auguſtana	n Ruaceſia
o Ciuitella	o Beſſiana	o Sarda	o Seluſia	o Cellitana
p Lābergienſis	p Veronenſis	p Sicula	p Verceilenſis	p Solicitana
q Paſſagona	q Adriatica	q Meſſanenſis	q Pompeiana	q Catanenſis
r Galatu	r Tirrena	r Panhormita	r Romana	r Segeſtana
f Natola	f Ciſalpinenſis	f Picena	f Truiſana	f Numantina
t Padouana	t Longobarda	t Rhegma	t Pontiana	t Syracuſana
u Patauina	u Anazarba	u Ligura	u Procytana	u Cauuſina
x Vicentina	x Italica	x Romaniola	x Partenopea	x Caunenſis

Itala

m	n	o	p	q
a Itala	a Gallica	a Gordeā	a Helleſpōtica	a Salaffa
b Iudaea	b Iapix	b Giabeniſis	b Pœna	b Lepontina
c Mamertina	c Daunia	c Arpana	c Senenſis	c Vagiēna
d Leontia	d Sipontina	d Deculana	d Siēnenſis	d Caturigis
e Antiochenſis	e Frentana	e Alema	e Surrentina	e Montana
f Megarenſis	f Alexandrina	f Syra	f Neapolitana	f Tripolina
g Inda	g Lucana	g Carmenſis	g Veronenſes	g Mennoreta
h Cathenienſa	h Arpinas	h Gambenſis	h Megnenſis	h Ibernā
i Tauronenſis	i Venuſina	i Ferentana	i Graia	i Caturiga
l Cetaloniēſis	l Dardana	l Genuſina	l Notica	l Icaria
m Syra	m Luſerina	m Lirina	m Allobroga	m Trixiāna
n Drepanenſis	n Luſitana	n Rubinata	n Retha	n Edenata
o Gumberta	o Lybica	o Argentina	o Vinſdelica	o Albonenſis
p Valicentiſ	p Hirpina	p Bitunnina	p Cumana	p Cardiate
q Hudinenſis	q Latina	q Rabapenſis	q Lepontia	q Ceraunea
r Autonā	r Campſana	r Sturnina	r Hiperborea	r Arelcoman-
f Pyrotica	f Cardina	f Frentana	f Veragra	f Parthenia (ra
t Deſoleto	t Bēbiana	t Ethola	t Sedina	t Epidaurica
u Brindufina	u Neſcelluna	u Salentina	u Sularia	u Colchita
x Dyrraca	x Belbiana	x Peligna	x Heluetia	x Taulantia

r	s	t	u	x
a Corcirenſis	a Veſtina	a Hebræa	a Velini	a Europea
b Sulmonenſis	b Angulana	b Arnana	b Dimaca	b Alfaterna
c Anxantina	c Prianenſis	c Fulignas	c Apolloniata	c Acroceraua
d Albenſis	d Caulinatis	d Ciſurontana	d Carintia	d Euboica
e Cliternina	e Auximania	e Foroflamina	e Belga	e Threſpota
f Caſtelana	f Serengrana	f Coaēbriēſis	f Ceruenta	f Epyra
g Auſiderata	g Migulana	g Foro bre-
fiana	g Cretenſis	g Caſſiopea
h Poſemina	h Cuſinenſis	h Foro ſēpro-
nienſis	h Gnoſia	h Moloffa
i Peolentiſ	i Falacienſis	i Menonien-
fiſ	i Capuana	i Dædonea
l Nemertine-	l Pauſolana	l Norica	l Theſſala	l Mæſia
m Sabinta (ſis	m Puteolana	m Pomifa	m Acarna	m Meda
n Amiternina	n Pleninenſis	n Dardana	n Achea	n Bunhiota
o Virenſis	o Ricinenſis	o Nibulla	o Meſſenia	o Heraclia
p Fidenata	p Hiacenſis	p Nimacha	p Meſſenenſis	p Naſamina
q Maitana	q Liburtina	q Meſa	q Lacona	q Mirobrigen-
r Nearina	r Palmenſis	r Thrax	r Argolica	r Syſa (ſis
f Corcina	f Vmbra	f Scytha	f Boetica	f Meſulana
t Nebulana	t Senogallica	t Surentina	t Attica	t Ethiops
u Triburta	u Tuſca	u Melitea	u Magnēſia	u Montefana
x Soluta	x Amerita	x Vercientis	x Nelotica	x Ethiopiſſa

LIBER QUINTVS.

T93

a		b		c		d		e
a 2		a 23		a 43		a 63		a 83
b 3		b 24		b 44		b 64		b 84
c 4		c 25		c 45		c 65		c 85
d 5		d 26		d 46		d 66		d 86
e 6		e 27		e 47		e 67		e 87
f 7		f 28		f 48		f 68		f 88
g 8		g 29		g 49		g 69		g 89
h 9		h 30		h 50		h 70		h 90
i 10		i 31		i 51		i 71		i 91
l 11		l 32		l 52		l 72		l 92
m 12		m 33		m 53		m 73		m 93
n 13		n 34		n 54		n 74		n 94
o 14		o 35		o 55		o 75		o 95
p 15		p 36		p 56		p 76		p 96
q 16		q 37		q 57		q 77		q 97
r 17		r 38		r 58		r 78		r 98
f 18		f 39		f 59		s 79		f 99
t 19		t 40		t 60		t 80		t 100
u 20		u 41		u 61		u 81		u 101
x 21		x 42		x 62		x 82		x 102

f		g		h		i		j
a 103		a 123		a 143		a 163		a 183
b 104		b 124		b 144		b 164		b 184
c 105		c 125		c 145		c 165		c 185
d 106		d 126		d 146		d 166		d 186
e 107		e 127		e 147		e 167		e 187
f 108		f 128		f 148		f 168		f 188
g 109		g 129		g 149		g 169		g 189
h 110		h 130		h 150		h 170		h 190
i 111		i 131		i 151		i 171		i 191
l 112		l 132		l 152		l 172		l 192
m 113		m 133		m 153		m 173		m 193
n 114		n 134		n 154		n 174		n 194
o 115		o 135		o 155		o 175		o 195
p 116		p 136		p 156		p 176		p 196
q 117		q 137		q 157		q 177		q 197
r 118		r 138		r 158		r 178		r 198
f 119		f 139		f 159		f 179		s 199
t 120		t 140		t 160		t 180		t 200
u 121		u 141		u 161		u 181		u 201
x 122		x 142		x 162		x 182		x 222

Bb

203

m	n	o	p	q
a 203	a 223	a 243	a 263	a 283
b 204	b 224	b 244	b 264	b 284
c 205	c 225	c 245	c 265	c 285
d 206	d 226	d 246	d 266	d 286
e 207	e 227	e 247	e 267	e 287
f 208	f 228	f 248	f 268	f 288
g 209	g 229	g 249	g 269	g 289
h 210	h 230	h 250	h 270	h 290
i 211	i 231	i 251	i 271	i 291
l 212	l 232	l 252	l 272	l 292
m 213	m 233	m 253	m 273	m 293
n 214	n 234	n 254	n 274	n 294
o 215	o 235	o 255	o 275	o 295
p 216	p 236	p 256	p 276	p 296
q 217	q 237	q 257	q 277	q 297
r 218	r 238	r 258	r 278	r 298
f 219	f 239	f 259	f 279	s 299
t 220	t 240	t 260	t 280	t 300
u 221	u 241	u 261	u 281	u 301
x 222	x 242	x 262	x 282	x 302

r	f	e	u	x
a 303	a 323	a 343	a 363	a 383
b 304	b 324	b 344	b 364	b 384
c 305	c 325	c 345	c 365	c 385
d 306	d 326	d 346	d 366	d 386
e 307	e 327	e 347	e 367	e 387
f 308	f 328	f 348	f 368	f 388
g 309	g 329	g 349	g 369	g 389
h 310	h 330	h 350	h 370	h 390
i 311	i 331	i 351	i 371	i 391
l 312	l 332	l 352	l 372	l 392
m 313	m 333	m 353	m 373	m 393
n 314	n 334	n 354	n 374	n 394
o 315	o 335	o 355	o 375	o 395
p 316	p 336	p 356	p 376	p 396
q 317	q 337	q 357	q 377	q 397
r 318	r 338	r 358	r 378	r 398
f 319	f 339	f 359	s 379	f 399
t 320	t 340	t 360	t 380	t 400
u 321	u 341	u 361	u 381	u 401
x 322	x 342	x 362	x 382	x 402

Dissen-

a	b	c	d	e
a Diffenteria	a Carcinomate	a Condapfo	a Leucomate	a Epicauma
b Cerco	b Alopetia	b Hypisphaf-	b Coriagio	b Leontiafi
c Albugine	c Dypſineā	ma	c Lycantropa	c Podagra
d Elephantia	d Gomorrhæa	c Lippitudine	d Amphimeri-	d Mentagra
e Cancro	e Hydraulo	d Angina	e Phthiriafi (na	e Apoplēxia
f Gangillo	f Eptalo	e Etalgia	f Stranguria	f cynanche
g Hiduo	g Herculaao	f Hyptafmo	g Diacontio	g Empiema
h Ictero	h Batraco	g Pernione	h Sacro	h Melathea
i Bubouceli	i Cephalea	h Difrota	i Ectropia	i Epulo
l Genturfa	l Gangraena	i Petigine	l Sclerophthal-	l Porrigine
m Hydrocæ-	m Lithiafi	l Rechiuio	mia	m Sycoli
phalea	n Aphte	m Logophthal-	m Letargo	n cynanche
n Ileo	o Nauſea	mia	n Anotexia	o Tuſſi
o Taro	p Heſterocra-	n Anchufma	o Pituita	p Tonſillis
p Hydrope	nia	o Ramice	p Therioma	q Nephirti
q Ecſtafi	q Narce	p Syriaſi	q Coriza	r Alopeciaſi
r Glaucomate	r Cachexia	r Epyneſti	r Bulimo	f Atrophia
f Amphopia	f Epiphora	f Harpe	f Torminibus	t Alepocade
t Brancha	t Lyenteria	t Regio	t Sotropho	u Synanche
u Impetigine	u Azena	u Phrenetide	u Pleuritide	x Priapiſmo
x Carbunculo	x Cōdylomate	x Comitiali	x Emphifmate	

f	g	h	i	a
a chyragra	a Lychene	a Erote	a Febri	a Tonſis
b Diabete	b creche	b Paralis	b Verrucis	b caeliaco
c Emerocaele	c Ptiloſi	c Arquato	c Alphi	c Elephantiaſi
d Intertigine	d Emphytima	d Sphacaelo	d Apoftemate	d Apophthoſi
e Puſtula	e Sintaxia	e Parifſthmia	e Plymoſi	e Logophthal-
f Argema	f Diabioſi	f cophoſi	f catharro	mia
g Pterigio	g Pſirophthal-	g Satyriaſi	g calculo	f Sympſiſi
h chemoſi	mia	h Parotide	h Scirro	g Paralifi
i Synchroniſi	h Aurigine	i condilomate	i Fauo	h Ephemerina
l Ignifacro	i Diſtocheaſi	l Ephialte	l Anthritide	i Tertiana
m Tympyſi	l Phtifi	m catalepsi	m Inguine	l Quartana
n Paraſinanche	m chalaxia	n Pneumonia	n Anthrace	m Furunculo
o Quotidiana	n Iliaca	o Strauta	o Sicci	n Hydero
p Apoplexia (ſi	o Scotoma	p caduco	p carbone	o Hydropiſi
q Eupneumate	p Grauedine	q cione	q Pſora	p Arquato
r Spafimo	q Polypo	r Herculeo	r Hemicranica	q porrigine
f Hemiplagia	r cathocle	f Vrminibus	f Tuberculis	r Amameſi
t Lencome	f Grandine	t Tormine	t Acrocōdone	f porrigine
u Albugine	t cionida	u Elephantiaſi	u Rhagania	t Circoccele
x Lepra	u Hordeolo	x Phreneſi	x cardiaco	u Pſora
	x Reumate			x Pirifocelis

Bb a

	m	n	o	p	q
				Matricis.	Mensurorum.
a Tympanite	a Prolapsi	a Abortu	a Exitu	a Eminentijs	a Retentione
b Vomica	b Diuersione	b Menstruis	b Declinatione	b Eminentijs	b Nocumentis
c Herculano	c Ventositate	c Sephico	d Apoftemate	c Superfluate	c Superfluate
d Clauditate	d Apoftemate	Laſtis.	e Scyrrho	d Curſu	d Curſu
e Cæcitate	e Diuritica	d Abundantia	f Praefocatione	e Fluxu	e Fluxu
f Balbutie	f Viceribus	e Aggregatione	g Bothor	f Corruptiõe	f Corruptiõe
g Furia	g Humiditate	f Aggettione	h Moro	Partus.	g Difficultate
h Stultitia	h Vulneribus	g Retentione	i Clauo	h Faſtidio	h Faſtidio
i Hebetudine	i Doloribus	h Contentione	l Hemorrhoidibus	Mammillarum.	i Contuſione
l Stupiditate	l Putrefactiõe	i Putrefactiõe	m Nympha	l Apoftemate	l Apoftemate
m Stupore	m Corroſione	l Congelatiõe	n Fluxu	m Dolore	m Dolore
n Delirio	n Ragadia	m Corruptiõe	o Virga	n Duritie	n Duritie
o Ancilogloſſo	o Pinctu	n Coagulo	p Oppilatione	o Glandulis	o Glandulis
p Trago	p Fiſtula	o Serofitate	q Inflatione	p Mydis	p Mydis
q Tubere	q Debilitare	p Duritie	r Siccitate	q Viceribus	q Viceribus
r Gibbo	r Mundificatiõe	q Acetofitate	f Purgatione	r Corroſionib⁹	r Corroſionib⁹
f Monogram-	f Claufura	r Putore	t Extenuatiõe	f Abtenſione	f Abtenſione
t Myopia (mo	t Phymo	f Infipiditate	u Aegritudine	t Carnofitate	t Carnofitate
u Noctylophia	u Coarctatiõe	t Fluiditate	x Morbis	u Mollificatiõe	u Mollificatiõe
x Orbitate	x Cõdonatiõe	u Renitentia		x Cancro.	x Cancro.
		x Fetore.			

	r	f	u	x
a Raucedine	a Veterno	a Rheumate	a Tenafmo	a Bramocele
b Spatimo	b Oblituone	b Myrmetijs	b Vomitu	b Pterigio
c Schirantia	c Mentigine	c Pruritu	c Vigilia	c Myrmecijs
d Scoromia	d Anorexia	d Coſſis	d Venſigine	d Atrophia
e Anchilope	e Morbogalli-	e Stupore	e Hydrocephala	e Hebetudine
f Emphifena	co	f Aphthis	f Ectopio (lo	f Epiphora
g Ecropio	f Impetigine	g Syriafi	g Sincopi	g Oedemate
h Aptichra	g Infamia	h Laſſitudine	h Chalazio	h Siti
i Lypotomia	h Phlegmate	i Liuoribus	i Tuſſi	i Achore
l Pyuriafi	i Pleuriſi	l Glandibus	l Verucis	l Chironia
m Porrigine	l Gonagra	m Carbunculis	m Tonſillis	m Telephia
n Vlcuſculis	m Redina	n Morbillis	n Ruta	n Lumbricis
o Iliaca	n Hernis	o Spha celo	o Abceſſu	o Stranguria
p Icteria	o Subſillio	p Herpete	p Ancuriſmate	p Ectigrio
q Lepra	p Marckis (no	q Epinicride	q Bronchele	q Pediculis
r Elephantide	q Hemoproſto	r Strumis	r Ganglio	r Phthiriafi
f Hernia	r Epithono	f Pauo	f Phyamo	f Comogro
t Epatica	f Vertigine	t Tabe	t Sinoca	t Peſtilentia
u Verrucis	t Grauedine	u Comate	u Thymis	u Anthemate
x Myrmecijs	u Sorditate	x Carbone	x Hydrocele	x Antemorib⁹
	x Glandulis			

Vermi-

a	b	c	d	e
a Vermibus	a Hebetudine	a Contusione	a Hectica	a Herpete
b Ascaridibus	b Angina	b Parotidibus	b Contagio	b Epinicride
c Vaterno	c Albugine	c Polypo	c Pestilentia	c Strumis
d Catano	d Crueti sputo	d Pustulis	d Morbillis	d Panis
e Colica	e Balbutie	e Scabritie	e Carbunculis	e Syncope
f Hemicrania	f Asthma	f Hemogia	f Farunculis	f Vigore
g Apoplexia	g Empiteuma-	g Distillatione	g Herpete	g Ophiasis
h Epileptia	h Cardiaca (te	h Diarrhea	h Caluites	h Sudoribus
i Comitali	i Deliquio	i Lienteria	i Sphacelis	i Vua
l Phrenesi	l Vomitione	l Tineis	l Eitropiis	l Abcessu
m Conuulsione	m Nausea	m Iliaca	m Ana brochif-	m Ancurismate
n Tremore	n Singultu	n Codilomate	n Syncope (mo	n Bronchele
o Stupore	o Siti	o Tenasmo	o Idatide	o Ganglio
p Tuberculis	p Caligine	p Oculis	p Chalazio	p Phymo
q Vngulis	q Coriza	q Calculo	q Verrucis	q Sinoca
r Procidetibus	r Iecore	r Tymis	r Encharitide	r Thymis
f Aegilope	f Charchinia	f Arenula	f Eptolidibus	f Chaterismo
t Lippitudine	t Hydrope	t Ostruptione	t Staphiloma-	t Hydrocele
u Suffusione	u Hydropisia	u Liuoribus	n parulibus (te	u Tophaceo
x Caligine	x Dissenteria	x Mariscis	x Tonsillis	x Varuosis.

f	g	h	i	r
a Pfora	a Verrucis	a Contusione	a Carcinomate	a Tenasmo
b Alphis	b Acrocordo-	b Vngula	b Adiaptoto	b Vomitu
c Elephantiasis	c Myrmecijis	c Ecchemima-	c Lumbricis	c Vigilia
d Iliaca	d Grandine	d Ruptis (te	d Vermibus	d Verungine
e Heteritia	e Aphitis	e Auulsis	e Dracunculis	e Hydrocephal-
f Lepra	f Intertigine	f Strumis	f Hydrophobia	f Purulētis (lo
g Elephantide	g Syriasi	g Paneritio	g Scabie	g Raucedine
h Epatica	h Lasiitudine	h Chemosi	h Surditate	h Fluxu
i Hernia	i Liuoribus	i Hyposphagno	i Dethieme	i Congelatione
l Cercosis	l Repletionib ⁹	l Aspsichia	l Carcinode	i Cetica
m Cerione	m Glandibus	m Linothomia	m Echotonia	m Titillatione
n Chalazo	n Spasmo	n Areis	n Telepnia	n Fracturis
o Trachima	o Schirantia	o Phthiriasis	o Chyronia	o Diarrhea
p Nylofi	p Scotomia	p Hulcusculis	p Ancylisi	p Essere
q Ephialte	q Anthilope	q Porrigine	q Lambricis	q Empyimate
r Praefocatioe	r Emphisenia	r Ptydracis	r Stranguria	r Astiomeno
f Lycaone	f Pforophthal-	f Achore	f Ascaridibus	f Formica
t Hemiplagia	mia	t Siti	t Hydarade	t Glandulosis
u Distentia	t Sclerophthal-	u Ambustis	u Ascypopiro	u Praefocatioe
x Raucedine	mia (mia	x Contusioni-	x Epulodibus	x Glandulis
	u Xirophtal-	bus		
	x Eutropo			

Absten-

m	n	o	p	q
a Obſtenſiōe	a Sarcocelis	a Sinubus	a Caluitio	a Ortopnea
b Pollutionib ⁹	b Taxacionib ⁹	b Fiſtulis	b Hemicrania	b Peripneumo-
c Polifimis	c Veneno	c Phreneſi	c Lethargo	nia
d Profluuiō	d Veneficio	d Fauis	d Catocho	c Purulentis
e Ulceribus	e Toxicō	e Dyſſenteria	e Inuibone	d Tabe
f Canēto	f Gonhorrea	f Gonagra	f Comare	e Liene
g Tumoribus	g Articulari	g Fiſtula	g Lycāone	f Epatica
h Pruritu	h Febre	h Podagra	h Eroto	g Melancholia
i Malacia	i Hemitriteo	i Chyagra	i Amore	h Mania
l Eroſionibus	l Peſte	l Hydropiſi	l Tetano	i Pituita
m Coxendicis	m Bubone	m Sinibus	m Raucedine	l Plegmone
n Cophis	n Phreneſi	n Intertigine	n Broncocele	m Alopecia
o Stomaco	o Cheradibus	o Furfure	o Pterigeo	n Cephalca
p Reduuiis	p Scrophulis	p Ionthis	p Myrmecijs	o Cholera
q Permonibus	q Scyrro	q Varis	q Purulentis	p Auriculari
r Parronichijs	r Aſteromate	r Lentiginibus	r Opifirocaniō	q Permonibus
f Clauis	f Steotemate	f Vitiliginibus	f Hebetudine	r Callis
t Verrucis	t Meliceride	t Lichene	t Atrophia	f Alphi
u Enterocelis	u Sugillatis	u Impetigine	u Epiphoris	t Clauiculis
x Varicibus	x Phagedemo	x Papulis	x Praecordijs	u Cephalgia
				x Cephalicis

r	f	t	u	x
a Cedemate	a Celiacis	a Cōdilomate	a Verruca	a Exāthemans
b Phthiſi	b Colico	b Ophthalmia	b Phlyſtenis	b Epinicride
c Inflammationē	c Intercute	c Pruritu	c Formica	c Phymate
d Intortis	d Iecinore	d Paralifi	d Abdomine	d Phygerlo
e Aegritudine	e Naricibus	e Acrocordōe	e Ganglio	e Terebintho
f Grauedine	f Exulceratiōe	f Reduuiis	f Diabete	f Reumate
g Ruptura	g Procidētibus	g Aegilope	g Puſturla	g Fuunculo
h Iectigatione	h Phaemo	h Leuce	h Argema	h Perlis
i Herpete	i Archilope	i Stygmatibus	i Syachriſi	i Arquato
l Prunis	l Emphiſena	l Strumis	l Simphiſi	l Cophyſi
m Inflatione	m Icteritia	m Pauo	m Paronychide	m Cōdilomate
n Inſomniate	n Epatica	n Tabe	n Creche	n Ephialte
o Lendinibus	o Chereproſta	o Vigilia	o Emphyſma	o Gamlepsi
p Leuca	to	p Vua	p Diabroſi	p Caduco
q Pleuriſi	p Steumate	q Achore	q Anrigine	q Struma
r Aegritudine	q Coſtis	r Telophia	r Diſtochiaſi	r Crome
f Obliuione	r Aphſis	f Pediculis	f Chalaxia	f Herculeo
t Mentigne	f Laſitudine	t Stranguria	t Iliaco	t Calculi
u Inſania	t Hemorrhoi-	u Abortu	u Hordeolo	u Amore
x Reduua	dibus	x Aegylopiſ	x Cionide	x Amoribus
	u Morbillis			
	x Herpete			

Hic

a	b	c	d	e
a Hieride	a cardamomo	a Valeriana	a Oze	a Inula
b Vrania	b Cardo	b Potentilla	b Mottode	b Helenio
c Tragloditico	c Aliunca	c Nar	c Daphniti	c Perfica
d Acoro	d Saliunca	d Operuire	d Daphnoide	d Medica
e Venerea	e Lauendula	e Valentia	e nefocynāmo	e Orestione
f Nautica	f Thylaciti	f Amantilla	f Amomo	f Nectario
g Aspletione	g Nyri	g Benedicta	g Hiericonte	g Cleonia
h Thelpide	h Pyriti	h Melobathro	h Amontide	h Lene
i Peperatio	i Thaumasto	i Tembul	i Costo	i Terminalco
l Piperapio	l Catherone	l Casia	l Costario	l Enula
m Argentiana	m Naronica	m Achis	m Schano	m Myrrha
n Vnguētiana	n Afaro	n Adi	n Squinanto	n Smyrna
o Aspletione	o Thesa'	o Lada	o Croco	o Bdellio
p Meo	p Cereera	p Gigir	p Castore	p Maldacon
q Athamático	q Peritrefa	q Blastus	q Cynomor-	q Blochon
r Cypero	r Perpenfa	r Mosilynco	pho	r Brochon
f Erysisceptro	f Prouincula	f Aphysimone	r Taharafan	f Bdolach
t Cypiro	t Vulgago	t Citto	f Coryceta	t Thure
u Cyperi	u Perpenfa	u Itide	t Cyrenaico	u Libano
x Cordumeno	x Phu.	x Pseudocafia	u Centupino	x Manna
			x Styrace	

f	g	h	i	j
a Pipere	a Mnesateo	a Harundine	a Britannica	a Cynosbato
b Pithi	b Acanthera	b Nafso	b Regia	b Cynahroda
c Lentisco	c Sabina	c Thilia	c Virgella	c Cypro
d Mastice	d Bathi	d Syringa	d Sapsi	d Canopia
e Terebintho	e Banatheo	e Potantia	e Osyrīde (no	e Ascalona
f Rhesinis	f Barotone	f Phragmiti	f Heliostepha-	f Ligustro
g Thermino	g Baron	g Tamarice	g Sacrocuule	g Alchanna
h Pice	h Cedro	h Myrica	h Anthenero	h Tilia
i Zopissa	i Landro	i Tamarisco	i Asontij	i Philyrea
l Bitumine	l Daphe	l Tamarico	l Asphe	l Cisto
m Naphta	m Platano	m Erice	m Aserluti	m Citharo
n Cupresso	n Fraxino	n Acacalide	n Afcruphi	n Cyslaro
o Cyparisso	o Melia	o Acallide	o Albucio	o Cytharo
p Cypresso	p Egīro	p Thamno	p Ampeleucia	p Hippocistide
q Iunipero	q Pepulo	q Persephonia	q Aureo	q Robitro
r Arcenti	r Macere	r Atadina	r Paliuro	r Cytino
f Mnesiteo	f Vlmo	f Ceruali	f Connaro	f Ladano
t Acatali	t Ptelea	t Halimo	t Oxyacanta	t Ledone
u Libio	u Papyro	u Damafonio	u Pysine	u Lada
x Iupicelluso	x Papyris	x Ecymo	x Pytianthe	x Cuso.

Ebeno

m	n	o	p	q
a Ebeno	a Salice	a Sphatè	a Cotoneo	a Commaro
b Rota	b Itea	b Thoe	b Strathio	b Arbuto
c Rhodo	c Olea	c Panico	c Melimela	c Memecylo
d Lytio	d Corynos	d Sidi	d Glycimela	d Vnedone
e Pyxacantha	e Olealter	e Granato	e Epirotica	e Sitanio
f Pixacantho	f Agriælea	f Corino	f Perfica	f Epimelide
g Buxea	g Colymbade	g Balauftijs	g Rodacinis	g Amygdalo
h Acacia	h Quercu	h Florepunici	h Radacineis	h Pistaceis
i Amurca	i Dri	i Myrto	i Medico	i Nuce
l Vitice	l Rhu	l Myrsino	l Heranzio	l Iuglande
m Agno	m Sumach	m Myrrhino	m Pyro	m Nuceregia
n Lygo	n Byrfodepfica	n Cerafo	n Apio	n Cario
o Agono	o Phynix	o Cerafijs	o Mespilis	o Basilica
p Amictomiæ
non	p Phinicobala-
no	p Siliqua	p Aronia	p Diosbalano
q Iride	q Palma	q Cerafijs	q Tricocco	q Iouisglande
r Iridactylum	r Myrobalais	r Ceratonia	r Trigranio	r Vneperfica
f Sum	f Daçtylobo	f Xilocerata	f Loro	f Auellana
t Semno	t Palmali	t Milea	t Celio	t Postica
u Amerina	u Tamarindis	u Malo	u Corno	u Heracleoti-
ca
x Eleagno	x Elate	x Cydoneo	x Crania	x Abellina

t	f	t	u	x
a Sabo	a Hippacapo	a Trigono	a Hirundine	a Médulla
b Quo	b Echino	b Sepia	b Alauda	b Adipe
c Pruno	c Purpura	c Mullo	c Ebore	c Felle
d Coccimelea	d Buccina	d Fibrò	d Cornu	d Sanguinibus
e Damascenis	e Mytilis	e Mustela	e Etucis	e Fimo
f Meris	f Tellinis	f Rana	f Chataridib'	f Vrinis
g Sycamineis	g Chamis	g Siluro	g Bupresta	g Cruore
h Sycomoro	h Onyche	h Smanide	h Pytiocampis	h Cera
i Morofyco	i Concula	i Mena	i Salamandra	i Propoli
l Ficu egyptia	l Coclea	l Gobio	l Araneis	l Tritico
m Ficu	m Carotis	m Thyngo	m Lacertis	m Hordeo
n Syci	n Scorpiene	n Garo	n Scinco	n Zitho
o Caprifico	o Dracoe	o Cimicibus	o Crocodilo	o Zea
p Perfica	p Scolopendra	p Multipedib'	p Araner	p Crimno
q Iberide	q Torpedine	q Blatto	q Muribus	q Alica
r cardamatica	r Vipera	r Pulmone	r Lactè	r Athera
f Lepidio	f Senecta	mar.	f Caseo	f Trago
t Nasturcio	t Lepate	f Ouis	t Butyro	t Auena
sy lu.	u Paffinaaa	t Cicada	u Lana	u Oryza
u Sicamino	x Ofsifrago	u Locustis	x Coagulo	x Chondro
x Sitanijs		x Ofsifrago		

a	b	c	d	e
a Mitho	a Lupino	a Tipha	a Meone	a Selapiro
b Papico	b Oenio	b Bles	b Asparago	b Ortygia
c Sefamo	c Rapis	c Mahua	c Myacantha	c Colurnica
d Lolio	d Gongilis	d Anthema	d Mumio	d Sympetra
e Anfo	e Napis	e Diadesina	e Ormino	e Sione
f Fano	f Buniade	f Cochorte	f Corruada	f Anagallide
g Lino	g Raphano	g Althea	g Plantagine	g Darne
h Cicere	h Polyide	h Atriplice	h Ornoglossio	h Ium
i Terebinto	i Sifere	i Atraphaxi	i Parmice	i Lauer
l Fabra	l Sifaro	l Chrysolacha	l Agnina	l Sifymbriion
m Giano	m Lapatho	m Brassica (no	m Ouilla	m Corona ven.
n Lente	n Rumice	n Crambi	n Eutapleurō	n Austerali
o Phaco	o Oxilapatho	o Beta	o Septinerui	o Cardamine
p Phasela	p Oxali	p Teutlon	p Polyneurou	p Bati
q Phasiolo	q Anaxiri	q Seutlon	q Multineruia	q Crimno
r Eruo	r Hippolapato	r Portulaca	r Erechneu-	r Critmo
f Luppino	f Lapsana	f Andurchuti	mono	f Critamē
t Orobo	t Bunio	t Pimpinella	f Afurch	t Olerechado
u Stermo	u Blito	u Bache	t Aturion	u Baricula
x Brocho	x Echlotoripa	x Hancha	u Taybilo-da-	x Cretamo
			tho	
			x Thesarica	

f	g	h	i	l
a Coronopo	a Endiuia	a Tirictu	a Senapogone	a Elaphoboseo
b Ammomio	b Chondrilla	b Bisacuto	b Hircibarbu-	b Ophioscoro-
c Astiro	c Colocinthi	c Scitarogi	c Orstigulo (la	dor
d Atirsite	d Cucurbita	d Harfab	d Lacte gallina	c Scorodropa
e Canatrice	e Sicia	e Piperite	ceo	gon
f Sanguinaria	f Sompho	f Scandice	e Tuberibus	d Sinapi
g Pede ceruino	g Tetrangura	g Caucalide	f Terræ tube-	e Nasturtio
h Pede galli	h Cucumere	h Dauco styl.	g Smilace (re	f Cardamo
i Cicerbira	i Sycio	i Myite	h Medica	g Cinocardão
l Soncho	l Melone	l Pedegallina-	i Milace	h Iberi
m Cicorio	m Pepone	ceo	l Lobia	i Semech
n Gatironino	n Melo pepõe	m Pedegalli	m Aphace	l Cardamine
o Taraxaco	o cucumere	n Sefeli æg.	n Porro	m Thlaspi
p Intybo	p Elaterio	o Eruca	o Ampelo pra-	n Thlaspidio
q Intubo	q Lactuca	p Esiromo	p Capa (fo	o Myoprero
r Seri	r Nidace	q Ocymo	q Crommi	p Das mopha
f Agone	f Embiosi	r Orobanche	r Polyio o	q Bino
t Seriola	t Gingidio	f Eruangina	f Galabose	r Sari tempfa
u Chestron	u Dorilaftru	t Cinomorion	t Allio	f Scandulaceo
x Pancration	x Adorin	u Thirrinii	u Giorodo	t Capsello
		x Tragopogo	x Gibseo	u Alliaris
				x Allearijs
				Cc Diaba

<p>m</p> <p>a Diaba
b Acabide
c Itifimo
d Itione
e Chameplioe
f Erethmu
g Pipere
h Zizimber
i Hydropipe
l Mufcatia (re
m Perficaria
n Mariana
o Sanguinaria
p Diptarmice
q cardamomo
r Pulicaria
f Radicula
t Sternutato
u Lanaria (ria
x Strutho</p> | <p>n</p> <p>a Caturfo (to
b Strutoçami
c Camerriho
d Calirriho
e Oeneo
f Saponaria
g Cyclamino
h Cysathemo
i Chelonio
l Ichthioteto
m Chilene
n Trumphalti
o Osthane
p Apho
q Miapho
r Tefche
f Arca
t Rapertra
u Orbiculari
x Umbilico ter
ra</p> | <p>o</p> <p>a Baccharma-
tia
b Corchanimi
c Dracriculo
d Draconia
e Aro
f Ifaro
g Iaro
h Biar
i Hiemmo
l Harmagrio
m Sigigialo
n Sauraria
o Colubra
p Serpentaria
q Numularia
r Cefimorbia
f Anone
t Lupha
u Alimo
x Colorafione</p> | <p>p</p> <p>a Eci
b Ariaro
c Ari
d Apho delo
e Turherio
f Alburio
g Hafularegia
h Affodillo
i Bulbo
l Vomitorio
m Squilla
n Stilla
o Cepanurio
p Cappari
q Pancratio
r Cynosbato
f Capnia
t Carnimalo
u Phylloftro
phion
x Thallia</p> | <p>q</p> <p>a Petrea
b Holophyro
c Ionire
d Oligochloro
e Hippomane
f Potera
g Peutera
h Afofurodo
i Vituro
l Barrachio
m Ramiculo
n Stromech
o Polyamemo
p Soclerata
q Borratio
r Chora
f Glotaphio
t Nileo
u Stalrico
x Cycopio</p> |
|--|---|---|---|--|

<p>r</p> <p>a Heleno
b Carcadana
c Sineceho
d Caustica
e Cloronphin
f Rhofolmion
g Pleorion
h Necmecon
i Chereatalim
l Nella
m Anemone
n Nigra
o Phanice
p Ventanea
q Papuretina
r Harcina
f Gefpartine
t Barbyle
u Berilyon
x Ormos</p> | <p>f</p> <p>a Chupti
b Orcifunca
c Fremio
d Phanrio
e Pheni
f Argemone
g Aenone
h Anthemide
i Homoraa
l Concodiali
m Pergalia
n Corna
o Liburnica
p Artemone
q Arfela
r Sarcocolla
f Argemonia
t Anagallide
u Caeriti
x Aegiri</p> | <p>g</p> <p>a Sauriti
b Macia
c Majoripo
d Sapana
e Nercefapho
f Cerchoron
g Haliacacabo
h Retiauro
i Nicteriti
l Miciei
m Meciato
n Afurriſi
o Cyſto
p Hadera
q citharo
r ciſſaro
f chrifocarp
t corymbreto
u ciſſimo
x Dionyſio</p> | <p>u</p> <p>a Ithitheric
b Perfi
c cemo
d Subiri
e Sylinoter
f chelidonio
g crazza
h Ambro
i Glancio
l Pardio
m Philomedeo
n Othonio
o Phabio
p Thona
q Morhoce
r cruſtare
f Orhonna
t Miſofota
u Auricula mu
ris
x Myotocon</p> | <p>x</p> <p>a Myotoſple-
non
b Pilofella
c Ifatide
d Angione
e Egne
f Aruſione
g Lutea
h Vilecha
i Vilegi
l Neſine
m Glucta
n Talaffa
o Dili
p Tus
q Diſeri
r Vitro
f Telephio
t Pinagne
u Agarico
x Rha.</p> |
|---|---|--|---|--|

Gen.

a	b	c	d	e
a Gentiana	a Centaurio	a Ixia	a Spinula	a Ononide
b Narce	b Limnesio	b Cynomaro	b Arabica	b Anonide
c Aloiri	c Marone	c Ocymastro	c Scolymo	c Onone
d Chyronio	d Plectoria	d Cnidio	d Pheruc	d Acutella
e Cicendia	e Limnesto	e Cynoxilon	e Pyracantha	e Resta boui
f Criminali	f Phieri	f Vernilago	f Strobylo	f Remora
g Aristolochia	g Vnefera	g Sobel	g Cuo	g Onogyro
h Dactylide	h Febrifugia	h Crocodilo	h Poterio	h Polygonato
i Tenxino	i Chironia	i Dissaco	i Nardo	i Tragacantha
l Glycirrhizza	l Elleborite	l Crocodilio	l Neura	l Spina hircina
m Pontica	m Amaranto	m Chanauiscen	m Acidoto	m Eryngio
n Glycertito	n Tulbela	n Labronen	n Acanthio	n Eringe
o Leontito	o Chamæleone	o Sefeneore	o Melaphyllū	o Ermeti
p Glycōphytō	p Ixia	p Chio	p Acantefpina	p Carione
q Scythion	q Epher	q Melene	q Topiaria	q Gorginione
r Adipsida	r ephthesechiu	r Virgapastoris	r Mamolaria	r Hernione
f Libyestafo	f Carlina	f Schythe	f Crepula	f Miracantha
t Homeronea	t Car dica	t Spinalba	t Pederote	t Moly
u Penthaomeo	u Teliphono	u Acantaleuce	u Leucacantha	u Crobyſu
x Sylithra.	x Vlophono.	x Leucaçanta	x Spinaalba	x Siferto

f	g	h	i	l
a Cattera	a Thelyphobio	a Conila	a Belotoco	a Iride
b Sicupurex	b Abſinthieme	b Cunila	b Dorcidio	b Pexo
c Centūcapita	no	c Oneti	c Helbuuio	c Macetho
d Cherdan	c Procampylo	d Tragofigano	d Vſtilagine	d Calamentho
e Mōtanacloe	d tremopalma	e Pulegio	e Iaculipera	e Nepeta
f Chida	e Ginnachite	f Glecoro	f Telipera	f Thymo
g Aloe	f Thelytamno	g Blechia	g Pſeudicāno	g Epichymo
h Amphibio	g Hyſſopo	h Arſenacātho	h Eleliſphaco	h Thyriſio
i Hermino	h Lauere	i Ablolo	i Elephoboſco	i Stephane
l Tragocero	i Caſſiala	l Galiopſi	l Sphagno	l Mozula
m Abſinthio	l Stichade	m Poleio	m Cioſmi	m Thymbra
n Bariphypiar	m Syncliopa	n Pulegio	n Phagno	n Cunila
o Somo	n Alcoboade	o Dictamno	o Apuſi	o Saturnia
p Galatico	o Pancratio	p Betio	p Coſalone	p Clinopodio
q Pontico	p Styphonia	q Embaciro	q Salua	q Satureia
r Seriphio	q Suphlo	r Beloaco	r Betio	r Ziria
f Abrotano	r Pythonis os	f Artemedeo	f Tuſtilagine	f Serpyllo
t Sarnonico	f Stiolibina	t Cretico	t Menta	t Polio
u Abrotano	t Origano	u Ephemero	u Idioſmo	u Menopyo
x Cholopæo	u Heraclia	x Eldia	x Mintha	x Silua
	x Heraclio			

m	n	o	p	q
a Cerelatico	a Moli	a Bacchare	a Bancia	a Cymino
b Erpillo	b Harmolan	b Ruta	b Alguigibel	b Aniso
c Samphuco	c Befanone	c Pegano	c Lez r	c Anie
d Agathide	d Serybefan	d Epimbra	d Chanofa	d Anefo
e Anetione	e Panace	e Harmala	e Seteli	e Caro
f Thrambe	f Ligustico	f Befana	f Sphagno	f Careo
g Sopho	g Afclepio	g Charnia	g Scli	g Carin
h Myuro	h Chironio	h Corion	h Sili	h Nauoca
i Onofichreo	i Parthenio	i Ederali	i Placipmind	i Aneto
l Amaraco	l Heraclea	l Senturiali	l Sifileo	l Cynocephalo
m Sertula cam-	m Sudet	m Churma	m Silere	m Aniceto
pana	n Phlegveo	n Temmadec	n Tondylio	n Arachu
n Meliloto	o Peanico	o Staphylino	o Tordylo	o Sicciria
o Serta campa-	p Ligustico	p Cera	p Tordyle	p Xebeth
nica	q Leuiftico	q Come	q Sifone	q Polpo
p Maio	r Keifmi	r Babyliro	r Sileone	r Veber
q Yfobrión	f Thalapfion	f Brafoca	f Gordylo	f Aomui
r Acino	t Scandilatio	t Sicham	t Sinno	t Scenar
f Acinoc	u Thlafpi	u Halgazar	u Sinone	u Amurio
t Acinea	x Lybiftico.	x Vdonarfion	x Senone	x Vanocharh
u Ocymaftro				
x Acapno				

r	f	t	u	x
a Corianno	a Petroselino	a Thimirnolió	a Pyrethio	a Vifya
b Anazne	b Grandpio	b Caino	b Dorichnio	b Afterio
c Anthenion	c Olufatro	c Mixo	c Pyftrino	c Sphondyli
d Corion	d Hippofelino	d Inframeore	d Pyroto	d Chorodano
e Coroanon	e Grielon	e Zaicnegi	e Piroto	e Apfaphere
f Ochior	f Smirnio	f Halcafmeq	f Arnopyrite	f Ofyri
g colandron	g Elaphobofco	g Bataline	g Pyrite	g Ferula
h Goed	h Elaphico	h Dauco	h Saliuari	h Narthece
i Hieracio	i Nephrione	i Daucio	i Libanoide	i Peucedano
l Sanchite	l Ophigenio	l Delphinio	l Rosmarino	l Agryophyllo
m Sichilea	m Ophioctono	m Diachifa	m Rea	m Bonogeniq
n Tridacio	n Herpire	n Diachifo	n campfanema	n Pinaftella
o Selino	o Lytre	o Paralyfi	o Cachryo	o Agatodamo
p Apio	p Chemin	p Macaro	p Phtino	p Stataria (ne
q Melifophyllo	q Afcanca	q Hyacintho	q Coronaria	q Myropolia
r Sanguifori	r Feniculo	r Delphinio	r Sphondilio	r Melanchio
f Varphi	f Marathro	f Nereiadione	f Verticillo	f Git
t Paludapio	t Hippomara-	t Cronine	t Verticillari	t Nigella
u Montapio	thro	u Sofandro	u Araneo	u Kamin
x Sarcapio	u Mararhis	x Buccino	x Phalangio	x Scannice
	x Sampfo			

Sarim

a	b	c	d	e
a Sarim	a Mahas	a Bardas	a Cubas	a Curnas
b Sarem	b Mahes	b Barden	b Cubes	b curnes
c Saim	c Mahil	c Bardin	c Cubis	c curnis
d Sadom	d Mahol	d Bardon	d Cubos	d curnos
e Sacum	e Mahul	e Bardun	e Cubus	e curnus
f Laras	f Marab	f Cala	f Cabat	f curnab
g Lares	g Mareb	g Cale	g Cabel	g curneb
h Laris	h Marib	h Cali	h Cabil	h curnib
i Laros	i Marob	i Calo	i Cabol	i curnob
l Larus	l Marub	l Calu	l Cabul	l curnub
m Satar	m Badas	m Calab	m Caram	m carnas
n Sater	n Bades	n Caleb	n Carem	n catnes
o Satir	o Badis	o alu b	o Carim	o carnis
p Sator	p Bados	p alob	p Carom	p carnes
q Satur	q Badus	q Calub	q Carum	q carnus
r Macab	r Barhas	r Canas	r Carab	r curtiar
f Macheb	f Barhes	f Canes	f Careb	f curuer
t Machib	t Barhis	t Canis	t Carib	t curuir
u Macob	u Barkos	u Canos	u Carob	u curuor
x Macub	x Barhus	x Canus	x Carub	x curuor

f	g	h	k	l
a Saial	a Salab	a canab	a Quara	a Grafis
b Saiei	b Saleb	b caneb	b Quare	b Grem
c Saial	c Salib	c canib	c Quari	c Grim
d Saol	d Salob	d canob	d Quarb	d Grom
e Saul	e Palub	e canub	e Quaru	e Grom
f Sarab	f Palas	f Panal	f Quaras	f Dar
g Sareb	g Palas	g Panel	g Quares	g Der
h Sarib	h Palis	h Panil	h Quaris	h Dir
i Sarob	i Palos	i Parot	i Quaros	i Dor
l Sarub	l Palus	l Panul	l Quarus	l Dur
m Sarnas	m Paulas	m Panax	m Qua	m Dan
n Sarnes	n Paulas	n Panex	n Que	n Den
o Sarnis	o Paulis	o Panil	o Qui	o Din
p Sarnos	p Paulos	p Panox	p Quo	p Don
q Sarnus	q Paulus	q Panux	q Qui	q Dus
r Sarnar	r Paulab	r Pamar	r Gramar	r Das
f Sarnar	f Paulab	f Pamer	f Gramer	f Des
t Sarnir	t Paulib	t pamir	t Gramir	t J
u Sarnor	u Paulob	u pamor	u Gramor	u Los
x Sarnur	x Paulub	x pamur	x Gramur	x Dus

m	n	o	p	q
a Las	a Stirax	a Eram	a Fab	a Had
b Les	b Stirex	b Eres	b Feb	b Hed
c Lis	c Stirix	c Eris	c Fib	c Hid
d Los	d Stirox	d Eros	d Fob	d Hod
e Lus	e Stirux	e Erus	e Fub	e Hud
f Lalas	f Arlas	f Erem	f Fabas	f Hadas
g Lales	g Arles	g Erim	g Fabes	g Hades
h Lalis	h Arlis	h Erom	h Fabis	h Hadis
i Lalos	i Arlos	i Frus	i Fabos	i Hados
l Lalus	l Arlus	l Erum	l Fabus	l Hadus
m Ianar	m Arnar	m Erat	m Faras	m Adam
n Ianer	n Arner	n Eret	n Feres	n Adem
o Ianir	o Arnir	o Erit	o Feris	o Adim
p Ianor	p Arnor	p Erot	p Feros	p Adom
q Ianur	q Arpur	q Erut	q Ferus	q Adum
r Lernas	r Arnas	r Erab	r Ferad	r Hadar
f Lernes	f Arnes	f Ereb	f Fered	f Hader
t Lernis	t Arnis	t Erib	t Ferid	t Hadir
u Lernos	u Arnos	u Erob	u Ferod	u Hador
x Lernas	x Arnus	x Erub	x Ferud	x Hadur

f	g	h	i	k
a Farab	a Gar	a Man	a Staras	a Nam
b Fareb	b Ger	b Men	b Stares	b Nem
c Farib	c Gir	c Min	c Staris	c Nim
d Farob	d Gor	d Mon	d Staros	d Nom
e Farub	e Gur	e Mun	e Starus	e Num
f Farad	f Gara	f Mana	f Starab	f Tam
g Fared	g Gare	g Mane	g Stareb	g Tem
h Farid	h Gari	h Mam	h Starib	h Tim
i Farod	i Garo	i Mano	i Starob	i Tom
l Farud	l Garu	l Manu	l Starub	l Tum
m Faras	m Garas	m Manas	m Structas	m Nama
n Fares	n Gares	n Manes	n Structes	n Name
o Faris	o Garis	o Manis	o Structis	o Nami
p Faros	p Garos	p Manos	p Structos	p Namu
q Farus	q Garus	q Manus	q Structus	q Namu
r Far	r Garab	r Manab	r Staram	r Namas
f Fer	f Gareb	f Maneb	f Starem	f Names
t Fir	t Garib	t Manib	t Starim	t Namis
u For	u Garob	u Manob	u Starom	u Namos
x Fur	x Garub	x Manub	x Starum	x Namus

Rab

	ϕ	c	d	ε
a Rab	a Ada	a Ala	a Apa	a Ata
b Reb	b Ade	b Ale	b Ape	b Ate
c Rib	c Adi	c Ali	c Api	c Ati
d Rob	d Ado	d Alo	d Apo	d Ato
e Rub	e Adu	e Alu	e Apu	e Atu
f Bab	f Afa	f Aia	f Aqua	f Axa
g Beb	g Afe	g Aie	g Aque	g Axe
h Bib	h Afi	h Aij	h Aqu	h Axi
i Bob	i Afo	i Aio	i Aquo	i Axo
l Bub	l Afu	l Aiu	l Aquu	l Axu
m Aba	m Aga	m Ama	m Ara	m Aya
n Abe	n Age	n Ame	n Are	n Aye
o Abi	o Agi	o Ami	o Ari	o Ayi
p Abo	p Ago	p Amo	p Aro	p Ayo
q Abu	q Agu	q Amu	q Aru	q Ayu
r Aca	r Aha	r Aua	r Afa	r Bab
f Ace	f Ahe	f Aue	f Afe	f Beb
t Aci	t Ahi	t Aui	t Afi	t Bib
u Aco	u Aho	u Auo	u Afo	u Bob
x Acu	x Ahu	x Auu	x Afu	x Bub

f	g	b	i	l
a Bac	a Bag	a Bar	a Bay	a Cac
b Bec	b Beg	b Ber	b Bey	b Cec
c Bic	c Big	c Bir	c Biy	c Cic
d Boc	d Bog	d Bor	d Boy	d Coc
e Buc	e Bug	e Bur	e Buy	e Cuc
f Bad	f Bah	f Bas	f Caa	f Cad
g Bed	g Beh	g Bes	g Cae	g Ced
h Bid	h Bih	h Bis	h Cai	h Cid
i Bod	i Boh	i Bos	i Cao	i Cod
l Bud	l Buh	l Bus	l Cau	l Cud
m Baa	m Bai	m Bat	m Cab	m Caf
n Bae	n Bei	n Bet	n Ceb	n cef
o Bai	o Bij	o Bit	o Cib	o cif
p Bao	p Boi	p Bot	p Cob	p cof
q Bau	q Bui	q But	q Cub	q cuf
r Baf	r Bal	r Bax	r Cad	r cag
f Bef	f Bel	f Bex	f Ced	f ceg
t Bif	t Bil	t Bix	t Cid	t cig
u Bof	u Bol	u Box	u Cod	u cog
x Buf	x Bul	x Bux	x Cud	x cug

Dab

m	n	o	p	q
a Dab	a Dag	a Dam	a Das	a Fac
b Deb	b Deg	b Dema	b Des	b Fec
c Dib	c Dig	c Dim	c Dis	c Fic
d Dob	d Dog	d Dom	d Dos	d Foc
e Dub	e Dug	e Dum	e Dus	e Fuc
f Dac	f Dah	f Dan	f Dat	f Fad
g Dec	g Deh	g Den	g Det	g Fed
h Dic	h Dih	h Din	h Dit	h Fid
i Doc	i Doh	i Don	i Dot	i Fod
l Duc	l Duh	l Dun	l Dut	l Fud
m Dad	m Dai	m Dap	m Day	m Fag
n Ded	n Dei	n Dep	n Dey	n Feg
o Did	o Dij	o Dip	o Diy	o Fig
p Dod	p Doi	p Dop	p Doy	p Fog
q Dud	q Dui	q Dup	q Doy	q Fug
r Daf	r Dal	r Dar	r Fab	r Fah
f Def	f Del	f Der	f Feb	f Feh
t Dif	t Dil	t Dir	t Fib	t Fih
u Dof	u Dol	u Dor	u Fob	u Foh
x Duf	x Dul	x Dur	x Fub	x Fuh

r	s	t	u	x
a Fal	a Ear	a Gab	a Ornas	a Gag
b Fel	b Fer	b Geb	b Ornes	b Geg
c Fil	c Fir	c Gib	c Ornis	c Gig
d Fol	d For	d Gob	d Ornos	d Gog
e Ful	e Fur	e Gub	e Ornus	e Gug
f Fam	f Fas	f Gac	f Stramas	f Gah
g Fem	g Fes	g Gec	g Staphias	g Geh
h Fim	h Fis	h Gig	h Staphies	h Gih
i Fom	i Fos	i Gog	i Staphijs	i Goh
l Fum	l Fus	l Guc	l Staphios	l Guh
m Fan	m Fat	m Gad	m Staphius	m Gal
n Fen	n Fet	n Ged	n Strames	n Gel
o Fin	o Fit	o Gid	o Stramis	o Gil
p Fon	p Fot	p God	p Stramos	p Gol
q Fun	q Fut	q Gud	q Stramus	q Gul
r Fap	r Fax	r Gaf	r Stracal	r Gam
f Fep	f Fex	f Gef	f Stracel	f Gem
t Fip	t Fix	t Gif	t Stracil	t Gim
u Fop	u Fox	u Gof	u Stracol	u Gom
x Fup	x Fux	x Guf	x Stracul	x Gum

Baraa

a Baraa
b Barae
c Barai
d Barao
e Barau
f Bana
g Bane
h Bani
i Bano
l Banu
m Cana
n Cané
o Cani
p Cano
q Canu
r Dana
f Dane
t Dani
u Dano
x Danu

a Faba
b Fabe
c Fabi
d Fabo
e Fabu
f Affan
g Affen
h Affin
i Affon
l Affun
m Agar
n Ager
o Agir
p Agor
q Agur
r Acab
f Aceb
t Acib
u Acob
x Acub

a Lab
b Leb
c Lib
d Lob
e Lub
f Lac
g Lec
h Lic
i Loc
l Luc
m Lad
n Led
o Lid
p Lod
q Lud
r Laf
f Lef
t Lif
u Lof
x Luf

a Lag
b Leg
c Lig
d Log
e Lug
f Lal
g Lel
h Lil
i Lol
l Lul
m Lam
n Lem
o Lim
p Lom
q Lum
r Lan
f Len
t Lin
u Lon
x Lun

a Lap
b Lep
c Lip
d Lop
e Lup
f Lar
g Ler
h Lir
i Lor
l Lur
m Las
n Les
o Lis
p Los
q Lus
r Lat
f Let
t Lit
u Lot
x Lut

a Lax
b Lex
c Lix
d Lox
e Lux
f Lay
g Ley
h Liy
i Loy
l Luy
m Mab
n Meb
o Mib
p Mob
q Mub
r Mac
f Mec
t Mic
u Moc
x Muc

a Mad
b Med
c Mid
d Mod
e Mud
f Maf
g Mef
h Mif
i Mof
l Muf
m Mag
n Meg
o Mig
p Mog
q Mug
r Mah
f Meh
t Mih
u Moh
x Mub

a Mal
b Mel
c Mil
d Mol
e Mul
f Mam
g Mem
h Mim
i Mom
l Mum
m Man
n Men
o Min
p Mon
q Mun
r Map
f Mep
t Mip
u Mop
x Mup

a Mar
b Mer
c Mir
d Mor
e Mur
f Mas
g Mes
h Mis
i Mos
l Mus
m Mat
n Met
o Mit
p Mot
q Mut
r Max
f Mex
t Mix
u Mox
x Mux

a Nab
b Neb
c Nib
d Nob
e Nub
f Nac
g Nec
h Nic
i Noc
l Nuc
m Nad
n Ned
o Nid
p Nod
q Nud
r Naf
f Nef
t Nif
u Nof
x Nuf

Dd

Nag

m	n	o	p	q
a Nag	a Ornos	a Ortas	a Orcas	a Orlas
b Neg	b Ornas	b Ortes	b Orces	b Orles
c Nig	c Ornes	c Ortis	c Orcis	c Orlis
d Nog	d Ornis	d Ortos	d Orcos	d Orlos
e Nug	e Ornus	e Ortus	e Orcus	e Orlus
f Nal	f Ormas	f Oxas	f Ordas	f Cabas
g Nel	g Ormes	g Oxes	g Ordes	g Cabes
h Nil	h Ormis	h Oxis	h Ordis	h Cabis
i Nol	i Ormos	i Oxos	i Ordos	i Cabos
l Nul	l Ormus	l Oxus	l Ordus	l Cabus
m Nam	m Orlas	m Oyas	m Orfas	m Cadas
n Nem	n Orles	n Oyes	n Orfes	n Cades
o Nim	o Orlis	o Oyis	o Orfis	o Cadis
p Nom	p Orlos	p Oyos	p Orfos	p Cados
q Num	q Orlus	q Oyus	q Orfus	q Cadus
r Nan	r Orpas	r Orbas	r Orgas	r Cafas
f Nen	f Orpes	f Orbes	f Orges	f Cafes
t Nin	t Orpis	t Orbs	t Orgis	t Cafis
u Non	u Orpos	u Orbos	u Orgos	u Cafos
x Nua	x Orpus	x Orbus	x Orgus	x Cafus

r	f	t	e	x
a Nap	a Nax	a Pad	a Pal	a Pas
b Nep	b Nex	b Ped	b Pel	b Pes
c Nip	c Nix	c Pid	c Pil	c Pis
d Nop	d Nox	d Pod	d Pol	d Pos
e Nup	e Nux	e Pud	e Pul	e Pus
f Nar	f Par	f Paf	f Pam	f Pat
g Ner	g Per	g Pef	g Pem	g Pet
h Nir	h Pir	h Pif	h Pim	h Pit
i Nor	i Por	i Pof	i Pom	i Pot
l Nur	l Pur	l Puf	l Pum	l Put
m Nas	m Pac	m Pag	m Pan	m Pax
n Nes	n Pec	n Peg	n Pen	n Pex
o Nis	o Pic	o Pig	o Pin	o Pix
p Nos	p Poc	p Pog	p Pon	p Pox
q Nus	q Puc	q Pug	q Pun	q Pux
r Nat	r Pab	r Pal	r Par	r Pay
f Net	f Peb	f Pei	f Per	f Pey
t Nit	t Pib	t Pij	t Pir	t Piy
u Not	u Pob	u Poi	u Por	u Poy
x Nut	x Pub	x Pui	x Pur	x Puy

Qua

a	b	c	d	e
a Qua	a Quax	a Rad	a Rai	a Rap
b Quae	b Quex	b Red	b Rei	b Rep
c Qui	c Quix	c Rid	c Roi	c Rip
d Quo	d Quox	d Rod	d Rui	d Rop
e Quu	e Quux	e Rud	e Rij	e Rup
f Quas	f Quay	f Raf	f Ral	f Rar
g Ques	g Quey	g Ref	g Rel	g Rer
h Quis	h Quiy	h Rif	h Ril	h Rir
i Quos	i Quoy	i Rof	i Rol	i Ror
l Quus	l Quuy	l Ruf	l Rul	l Rur
m Quar	m Rab	m Rag	m Ram	m Ras
n Quer	n Reb	n Reg	n Rem	n Res
o Quir	o Rib	o Rig	o Rim	o Ris
p Quor	p Rob	p Rog	p Rom	p Ros
q Quur	q Rub	q Rug	q Rum	q Rus
r Quat	r Rac	r Rah	r Ran	r Rax
f Quet	f Rec	f Reh	f Ren	f Rex
t Quit	t Ric	t Rih	t Rin	t Rix
u Quot	u Roc	u Roh	u Ron	u Rox
x Quut	x Ruc	x Rub	x Run	x Rux

a Sab	a Sag	a Sam	a Sas	a Say
b Seb	b Seg	b Sem	b Ses	b Sey
c Sib	c Sig	c Sim	c Sis	c Siy
d Sob	d Sog	d Som	d Sos	d Soy
e Sub	e Sug	e Sum	e Sus	e Suy
f Sac	f Sah	f San	f Sat	f Tab
g Sec	g Seh	g Sen	g Set	g Teb
h Sic	h Sih	h Sin	h Sit	h Tib
i Soc	i Soh	i Son	i Sot	i Tob
l Suc	l Suh	l Sun	l Sut	l Tub
m Sad	m Sai	m Sap	m San	m Tac
n Sed	n Sei	n Sep	n Sen	n Tec
o Sid	o Sij	o Sip	o Sm	o Tic
p Sod	p Soi	p Sop	p Son	p Toc
q Sud	q Sui	q Sup	q Sun	q Tuc
r Saf	r Sal	r Sar	r Sax	r Tad
f Sef	f Sel	f Ser	f Sex	f Ted
t Sif	t Sil	t Sir	t Six	t Tid
u Sof	u Sol	u Sor	u Sox	u Tod
x Suf	x Sul	x Sur	x Sux	x Tud

m	n	o	p	q
a Bada	a Bala	a Bara	a Daba	a Daga
b Bade	b Bale	b Bare	b Dabe	b Dage
c Badi	c Bali	c Bari	c Dabi	c Dagi
d Bado	d Balo	d Baro	d Dabo	d Dago
e Badu	e Balu	e Baru	e Dabu	e Dagu
f Baca	f Bama	f Bafa	f Daca	f Dala
g Bace	g Bame	g Bafe	g Dace	g Dale
h Baci	h Bami	h Bafi	h Daci	h Dali
i Baco	i Bamo	i Baso	i Daco	i Dalo
l Bacu	l Bamu	l Basu	l Dacu	l Dalu
m Bafa	m Baua	m Bata	m Dada	m Dama
n Bafe	n Baue	n Bate	n Dade	n Dame
o Bafi	o Baui	o Bati	o Dadi	o Dami
p Baso	p Bauo	p Bato	p Dado	p Damo
q Basu	q Bauu	q Batu	q Dadu	q Damu
r Baga	r Bapa	r Baxa	r Dafa	r Dana
f Bage	f Bape	f Baxe	f Dafe	f Dane
t Bagi	t Bapi	t Baxi	t Dafi	t Dani
u Bago	u Bapo	u Baxo	u Dafo	u Dano
x Bagu	x Bapu	x Baxu	x Dafu	x Danu

r	f	t	u	x
a Dapa	a Daxa	a Tribalas	a Strabas	a Strafäs
b Dape	b Daxe	b Tribales	b Strabes	b Strafes
c Dapi	c Daxi	c Tribalis	c Strabis	c Strafis
d Dapo	d Daxo	d Tribalos	d Strabos	d Strafös
e Dapu	e Daxu	e Tribalus	e Strabus	e Strafus
f Dara	f Traba	f Tribaras	f Stranas	f Stragas
g Dare	g Trabe	g Tribares	g Stranes	g Strages
h Dari	h Trabi	h Tribaris	h Stranis	h Stragis
i Daro	i Trabo	i Tribaros	i Stranos	i Stragos
l Daru	l Trabu	l Tribarus	l Stranus	l Stragus
m Dasa	m Trabas	m Tribamas	m Stracas	m Stralas
n Dase	n Trabes	n Tribames	n Straces	n Strales
o Dasi	o Trabis	o Tribamis	o Stracis	o Stralis
p Daso	p Trabos	p Tribamos	p Stracos	p Stralos
q Dasu	q Trabus	q Tribamus	q Stracus	q Stralus
r Data	r Trinas	r Tribanas	r Stradas	r Stramas
f Date	f Trines	f Tribanes	f Strades	f Strames
t Dati	t Trinis	t Tribanis	t Stradis	t Stramis
u Dato	u Trinos	u Tribanos	u Strados	u Stramos
x Datu	x Trinus	x Tribanus	x Stradus	x Stramus

Basilica

a	b	c	d	e
a Bafileæ	a Cascale	a Buda	a Mafpurgo	a Mediolano
b Canoro	b Gotico	b Cassula	b Vorimberga	b Pictauió
c Adeua	c Brugis	c Argilano	c Portugallo	c Roma
d Calecuthi	d Antuerpia	d Cefala	d Auguffa	d Rostochio
e Gades	e Gota	e Anfa	e Machinia	e Sala
f Gadano	f Heidelbergo	f Granata	f Lisbona	f Monasterio
g Bethelem	g Solima	g Heneburgo	g Barchinone	g Saliburgo
h Rena	h Iufa	h Burdegala	h Ormu	h Soluturo
i Aufterledão	i Bruxellis	i Lutetis	i Mocubaza	i Notēburgo
l Genoua	l Bethel	l magdeburgo	l Panhormo	l Stranbiga
m Brema	m Argentorato	m Ancona	m Busuiduci	m Tingis
n Herbipoli	n Lebu	n Colonia	n Parthenopo-	n Mōtispeftu-
o Hierofolima	o Helia	o Gruuinga	o Quiloa (li	o Siuilia (lano
p Cayno	p Brunfuigo	p Malaga	p Azammo	p Toleto
q Hiſpali	q Lindota	q Mexico	q Praga	q Rotomago
r Aquifgrano	r Lipſio	r Olyſipo	r Pincia	r Traiecto
f Hamifpurgo	f Atretrato	f Arzilla	f Ratiſpona	f Triuico
t Leodio	t Lubeca	t Moguntia	t Rhodia	t Seduno
u Bruuerſania	u Luceria	u Malta	u Monaco	u Tugio
x Goa	x Londino	x Luſitania	x Burgo	x Senis

f	g	h	i	l
a Bauijs	a Calabria	a Canuſia	a Felſina	a Caſerta
b Abellino	b Açeris	b Fedentia	b Alerio	b Ioui
c Brignano	c Brutis	c Seruia	c Bononia	c Glifa
d Ebuſi	d Felſena	d Forliuio	d Iuſtinopoli	d Lombardia
e Beneuento	e Foliano	e Carinula	e Beluederio	e Luca
f Corthona	f Caieta	f Caleno	f Iulianoua	f Caſtrano
g Acheromia	g Francauilla	g Belcaſtro	g Capua	g Lucania
h Baſſano	h Acropoli	h Francia	h Alexandria	h Altauilla
i Brixia	i Gallipoli	i Fuligno	i Foro corne-	i Magentia
l Craiano	l Calatia	l Airola	l Macerata(lia	l Caſlano
m Hetruria	m Genua	m Hydrunto	m carnognolo	m Leſina
n Cergonio	n Heraclia	n Capacia	n Limata	n Maleto
o Fabiano	o Adria	o Iſtia	o Letterano	o Caſtro nouo
p Fauentia	p Gocitia	p Italia	p Alexano	p Mantua
q Eugubio	q Neſitia	q Alba	q Linterno	q Luceria
r Ercetia	r Norſia	r Iudea	r Luciano	r Marano
f Hunduſio	f Caleno	f Latio	f Carraria	f Caulonia
t Ferrara	t Iulio carnico	t Eurella	t Luniana	t Marchia
u Florentia	u Graſignana	u Capiftrano	u Lutetijs	u Marciano
x Ceſano	x Berlicghela	x Pompeiano	x Briatico	x Celano

Coſtan-

m	n	o	p	q
a Constantino-
poli	a Diu	a Erdordia	a Famagusta	a Florentia
b Siluania	b Messana	b Francofurto	b Idestardia	b Calandia
c Tiguro	c Vrscha	c Brixena	c Norstradia	c Solimis
d Valisoleto	d Vormathia	d Caballono	d Fureo	d Luca
e Neapoli	e Teutonica	e Coronobur-	e Risdia	e Malmogia
f Pincia	f Cantuaria	f Niburgo (go	f Simbra	f Sarauallis
g Venetijs	g Drepano	g Buscoduro	g Tassinga	g Scauria
h Alofto	h Vrsina	h Ameto	h Nemaufe	h Lundia
i Berga	i Veimaria	i Verdilinga	i Mana	i Sulumone
l Vienna	l Anspergo	l Iorfardia	l Docco	l Sornaco
m Confluentia	m Dresfa	m Frisinga	m Ofel	m Subuiga
n Vuesalia	n Balzuadra	n Rimnia	n Gotlandia	n Ameria
o Betania	o Bononia	o Corona	o Nidigia	o Ceciliano
p Amorfortia	p Andromaro	p Monnoe	p Gonda	p Ferentio
q Vlma	q Chifomo	q Fauoe	q Hafnia	q Ardea
r Camaraco	r Brusfen	r Vempa	r Harlinga	r Lauinio
f Cusco	f Ecia	f Mimindi	f Hefdino	f Licaonia
t Anfeatico	t Chio	t Aria	t Capitolia	t Centumcellis
u Vitembergo	u Bopardia	u Erisia	u Cerotia	u Liguria
x Ericie	x Egra	x Dania	x Lippia	x Cereto

r	f	t	u	x
a Cesano	a Ciuitaregali	a Crustumio	a Nola	a Consentia
b Liurno	b Aprutio	b Monferrato	b Oenoltia	b Ferentino
c Manzolino	c Mariano	c Arimino	c Augusta	c Ostia
d Amalphi	d Mereliano	d Montefano	d Orbitello	d Perugia
e Arguzano	e Apuliz	e Cumis	e Paciano	e Corliano
f Celino	f Messapia	f Montorio	f Pesto	f Piscaria
g Anagrita	g Matuleone	g Ariano	g Aulonia	g Phalisco
h Marliano	h Ciuate penæ	h Vicæa	h Paula	h Papia
i Masafra	i Aquileia	i Molula	i Paleno	i Piceno
l Anguillara	l Metaponto	l Asculo	l Pelignis	l Corneto
m Massa	m Varnia	m Nouaria	m Ausonia	m Parma
n Massonia	n Minturnis	n Misano	n Plumbino	n Ristioia
o Ceruaria	o Ciuitella	o Nuceria	o Paliano	o Parthenope
p Melfi	p Moguntijs	p Muñiano	p Orcio	p Rauenna
q Anuerfa	q Aretio	q Atella	q Paterno	q Pittauio
r Mergellina	r Nola	r Miseno	r Sabintus	r Corthona
f Circaø	f Monopoli	f Crotone	f Piffis	f Petilio
t Mestantia	t Mirabella	t Nursia	t Orueto	t Regio
u Apono	u Molpha	u Anfidena	u Pisauro	u Roma
x Vtica	x Acitia	x Marfico	x Ortona	x Cremonæ

LIBER QUINTVS.

	b	c	d	e
a 1	a 21	a Quintodecimo	a 5.º	a 25.º
b 2	b 22	b Decimotertio	b 6.º	b 26.º
3	c 27	c Decimosextio	c 7.º	c 27.º
cd	d 28	d Decimooctauo	d 8.º	d 28.º
e 5	e 19	e Decimonono	e 9.º	e 29.º
f 6	f 30	f Vigesimo	f 10.º	f 30.º
g 7	g primo	g Vigesimo primo	g 11.º	g I
h 8	h Secundo	h Vigesimo secundo	h 12.º	h II
i 9	i Tertio	i Vigesimo tertio	i 13.º	i III
l 10	l Quarto	l Vigesimo quarto	l 14.º	l IIII
m 11	m Quinto	m Vigesimo quin-	m 15.º	m IV
n 12	n Sexto	to	n 16.º	n V
o 13	o Septimo	n Vigesimo sexto	o 17.º	o VI
p 14	p Octauo	o Vigesimo septi-	p 18.º	p VII
q 15	q Nono	mo (uo	q 19.º	q VIIII
r 16	r Decimo	p Vigesimo octa-	r 20.º	r IX
f 17	f Vndecimo	q Vigesimo nono	f 21.º	f X
t 18	t Duodecimo	r Trigesimo	t 22.º	t XI
u 19	u Tertiodecio	f p.º	u 23.º	u XII
x 20	x Quartodeci-	t 2.º	x 24.º	
	mo	u 3.º		
		x 4.º		

f	g	h	i	l
a XIII	a xxx	a 10. secundo	a x quinto	a x.º septimo
b XIII	b decimo p.º	b 10. tertio	b x sexto	b x.º octauo
c xv	c decimo 2.º	c 10. quarto	c x septimo	c x.º nono
d xvi	d decimo 3.º	d 10. quinto	d x octauo	d xx.º primo
e xvii	e decimo 4.º	e 10. sexto	e x nono	e xx.º secundo
f xviii	f decimo 5.º	f 10. septimo	f xx primo	f xx.º tertio
g xviii	g decimo 6.º	g 10. nono	g xx secundo	g xx.º quarto
h xix	h decimo 7.º	h 20. primo	h xx tertio	h xx.º quinto
i xx	i decimo 8.º	i 20. secundo	i xx quarto	i xx.º sexto
l XXI	l decimo 9.º	l 20. tertio	l xx quinto	l xx.º septimo
m xxii	m vigesimo p.º	m 20. quarto	m xx sexto	m xx.º octauo
n xxiii	n vigesimo 2.º	n 20. quinto	n xx septimo	n xx.º nono
o xxiiii	o vigesimo 3.º	o 20. sexto	o xx octauo	o 1.º
p xxiv	p vigesimo 4.º	p 20. septimo	p xx nono	p 2.º
q xxv	q vigesimo 5.º	q 20. octauo	q x.º primo	q 3.º
r xxvi	r vigesimo 6.º	r 20. nono	r x.º secundo	r 4.º
f xxvii	f vigesimo 7.º	f x primo	f x.º tertio	f 5.º
t xxviii	t vigesimo 8.º	t x secundo	t x.º quarto	t 6.º
u xxiiii	u vigesimo 9.º	u x tertio	u x.º quinto	u 7.º
x xxix	x 10. primo	x x quarto	x x.º sexto	x 8.º

m	n	o	p	q
a 9. ^o	a vig.9	a dec.nono	a xx.prim.	a vig. I
b 10. ^o	b vig.	b vig.	b xx.sec.	b vig. II
c p. ^o	c pri.	c vig. primo	c xx.ter.	c vig. III
d dec.1. ^o	d sec.	d vig. secundo	d xx.quar.	d vig. IIII
e dec.2. ^o	e ter.	e vig. tertio	e xx.quin.	e vig. IV
f dec.3. ^o	f quar.	f vig. quarto	f xx.sex.	f vig. V
g dec.4. ^o	g quin.	g vig. quinto	g xx.sep.	g vig. VI.
h dec.5. ^o	h sex.	h vig. sexto	h xx.octa.	h vig. VII
i dec.6. ^o	i sep.	i vig. septimo	i xx.non.	i vig. VIII
l dec.7. ^o	l octa.	l vig. octauo	l dec. I	l vig. VIII I
m dec.8. ^o	m non.	m vig. nono	m dec. II	m vig. IX
n dec.9. ^o	n dec.	n vig. prim.	n dec. III.	n II O
o vig. p. ^o	o dec. primo	o x. ^o sec.	o dec. IIII	o III ^o
p vig. 2. ^o	p dec. secundo	p x. ^o tert.	p dec. V	p III ^o
q vig. 3. ^o	q dec. tertio	q x. ^o quar.	q dec. VI	q IIII ^o
r vig. 4. ^o	r dec. quarto	r x. ^o quin.	r dec. VII	r IV. O
f vig. 5. ^o	f dec. quiuto	f x. ^o sex.	f dec. VIII	f V. O
t vig. 6. ^o	t dec. sexto	t x. ^o sept.	t dec. VIII I	t VI ^o
u vig. 7. ^o	u dec. septimo	u x. ^o octau.	u dec. IX	u VII. O
x vig. 8. ^o	x dec. octauo	x x. ^o non.	x vig.	x VIII. O

r	f	t	u	x
a IX. ^o	a XXV. ^o	a I.	a 29.	a decimonono
b VIII. ^o	b XXVI. ^o	b 2.	b 30.	b vigesimo.
c X. ^o	c XXVII. ^o	c 3.	c primo.	c vigesimoprío
d XI. ^o	d XXVIII. ^o	d 4.	d secundo.	d vigesimo se-
e XII. ^o	e XXIX. ^o	e 5.	e tertio.	e vigesimo tertio
f XIII. ^o	f XXX. ^o	f 6.	f quarto.	f vigesimo quar-
g XIII. ^o	g XXI. ^o	g 7.	g quinto.	to
h XIV. ^o	h 22.	h 8.	h sexto.	g vigesimo qnto
i XV. ^o	i 23.	i 9.	i septimo.	h vigesimo sexto
l XVI. ^o	l 24.	l 10.	l octauo.	i vigesimo se-
m XVII. ^o	m 25.	m 11.	m nono.	ptimo
n XVIII. ^o	n 26.	n 12.	n decimo.	l vigesimo octauo
o XIX. ^o	o 27.	o 13.	o vndecimo.	m vigesimo nono
p XX. ^o	p 28.	p 14.	p duodecimo.	n trigesimo
q XX. ^o	q 29.	q 15.	q tertiodécio.	o decimo I.
r XXI. ^o	r 30.	r 16.	r quartodécio.	p decimo 2
f XXII. ^o	f 31.	f 17.	f qntodécimo.	q decimo 3
t XXIII. ^o	t 32.	t 18.	t decimosexto	r decimo 4
u XXIII. ^o	u 33.	u 19.	u decimo septi-	f decimo 5
x XXIV. ^o	x 34.	x 20.	mo.	t decimo 6
			x decimo octa-	u decimo 7
			uo.	x decimo 8

I A-

a	b	c	d	e
a IANVARII.	a APRILIS	a IV.	a OCTOBR.	a DECE.
b IANVARI	b APRELIS	b AVGVSTI.	b OCTOB.	b DEC.
c IANVAR.	c APRILI.	c AVGVST.	c OCTO.	c DE
d IANVA.	d APRIL.	d AVGVS.	d OCT.	d D.
e IANV.	e APRI.	e AVGV.	e OC.	e Ianuarij
f IAN.	f APR.	f AVG.	f O.	f Ianuari.
g IA.	g AP.	g AV.	g NOVEMBRIS	g Ianuar.
h FEBRVARII	h MADII.	h A.	h NOVEMBRI.	h Ianua.
i FEBRVARI	i MADI.	i SEPTEMBRIS	i NOVEMBR.	i Ianu.
l FEBRVAR.	l MAD.	l SEPTFMBRI.	l NOVEMB.	l Ian.
m FEBRVA.	m MAII	m SEPTEMBR.	m NOVEM.	m Ia.
n FEBr.	n MAI.	n SEPTEMB.	n NOVE.	n Februarij
o FEBR.	o MA.	o SEPTEM.	o NOV.	o Februari.
p FEB.	p M.	p SEPTE.	p NO.	p Februar.
q FE.	q IVNII	q SEPT.	q N.	q Februa.
r F.	r IVNI	r SEP.	r DECEMBRIS	r Febru.
f MARTII	f IVN.	f SE.	f DECEMBRI	f Febr.
t MARTI.	t IVLII.	t S.	t DECEMBR.	t Augufti
u MART.	u IVLI	u OCTOBRIS	u DECEMB.	u Feb.
x MAR	x IVL.	x OCTOBRI.	x DECEM.	x Fe.

f	g	h	i	l
a F.	a Maij.	a Septem.	a Nou.	a Februar.
b Martij.	b Mai.	b Septe.	b No.	b Februa.
c Marti.	c m.	c Sept.	c N.	c Febru.
d Mart.	d Iunij	d Sep.	d Decembris	d Febr.
e Mar.	e Iun.	e Se.	e Decembri.	e Feb.
f Ma.	f Iu.	f S.	f Decembr.	f Fe.
g Aprilis	g Iulij.	g Octobris.	g Decemb.	g Martij.
h Aprelis	h Iuli.	h Octobri.	h Decem.	h Marti.
i Apreli.	i Iul.	i Octobr.	i Dece.	i Mart.
l Aprel.	l I.	l Octob.	l Dec.	l Mar.
m Aprel.	m Auguft.	m Octo.	m De.	m Ma.
n Apre.	n Auguf.	n Oct.	n D.	n Aprilis.
o Aprili.	o Augu.	o Oc.	o Ianuarij.	o Aprili.
p April.	p Aug.	p O.	p Ianuari.	p April.
q Apri.	q Au.	q Nouembris.	q Ianuar.	q Apri.
r Apr.	r A.	r Nouembri.	r Ianua.	r Apr.
f Ap.	f Septembris.	f Nouembr.	f Ianu.	f Aprelis.
t Madij.	t Septembri.	t Nouemb.	t Ia.	t Apreli.
u Madi.	u Septembr.	u Nouem.	u Februarij.	u Aprel.
x Mad.	x Septemb.	x Noue.	x Februari.	x Apre.

E e Maij

DE FVRT. LIT. NOTIS.

300

m	n	o	p	q
a Maij.	a Septembr.	a Nou.	a Sex.	a Quin.
b Mai.	b Septemb.	b No.	b SEXTILIS,	b Qui.
c Ma.	c Septem.	c Decembris	c SEXTILI.	c QVINTILIS
d M.	d Septe.	d Decembri.	d SEXTIL.	d QVINTILI.
e Iunij	e Sept.	e Decembr.	e SEXTI.	e QVINTIL.
f Iuni.	f Sep.	f Decem.	f SEXT.	f QVINTI.
g Iun.	g Se.	g Dece.	g SEX.	g QVINT.
h Iu.	h Octobris.	h Dec.	h Quintilis.	h QVIN.
i Iulij.	i Octobri.	i De.	i Quintili.	i QVI.
l Iuli.	l Octobr.	l Sextilis.	l Quintil.	l QV.
m Iul.	m Octob.	m Sextili.	m Quinti.	m Ianuarij
n Augusti.	n Octo.	n Sextil.	n Quint.	n Ianuari.
o August.	o Oct.	o Sexti.	o Quin.	o Ianuar.
p Auguf.	p Oc.	p Sext.	p Qui.	p Ianua.
q Augu.	q Nouembris.	q Sex.	q Qu.	q Ianu.
r Aug.	r Nouembri.	r Septilis	r Quintilis	r Ian.
f Au.	f Nouembr.	f Septili.	f Quintili.	f Februarij
t A.	t Nouemb.	t Septil.	t Quintil.	t Februari.
u Septembris.	u Nouem.	u Septi.	u Quinti.	u Februar.
x Septembri.	x Noue.	x Sept.	x Quint.	x Februa.

r	f	t	u	x
a Febru.	a Ma.	a Septemb.	a Nou.	a Sexti.
b Febr.	b Madij.	b Septem.	b No.	b Sext.
c Feb.	c Madi.	c Septe.	c Decembris	c Sex.
d Martij.	d Mad.	d Sept.	d Decembri	d Quintilis
e Marti.	e Iunij.	e Sep.	e Decembr.	e Quintili.
f Mart.	f Iuni.	f Se.	f Decemb.	f Quintil.
g Mar.	g Iun.	g Octobris.	g Decem.	g Quinti.
h Ma.	h Iu.	h Octobri.	h Dece.	h Quint.
i Aprilis	i Iulij.	i Octobr.	i Dec.	i Quin.
l Aprili.	l Iuli.	l Octob.	l De.	l Qui.
m April.	m Iul.	m Octo.	m Quintilis	m Qu.
n Apri.	n Augusti	n Oct.	n Quintili.	n Sextilis
o Apr.	o Auuguff.	o Oc.	o Quintil.	o Sextili.
p Ap.	p Auguf.	p Nouembris.	p Quinti.	p Sextil.
q Aprelis	q Augu.	q Nouembri.	q Quint.	q Sexti.
r Apreli.	r Aug.	r Nouembr.	r Quin.	r Sext.
f Aprel.	f Au.	f Nouemb.	f Qui.	f Sex.
t Apre.	t Septembris.	t Nouem.	t Sextilis	t Nouem.
u Maij.	u Septembri.	u Noue.	u Sextili.	u Septem.
x Mai.	x Septembr.	x	x Sextil.	x Septem.

a 1253
b 1254
c 1255
d 1256
e 1257
f 1258
g 1259
h 1260
i 1261
l 1262
m 1263
n 1264
o 1265
p 1266
q 1267
r 1268
f 1269
t 1270
u 1271
x 1272

a 1273
b 1274
c 1275
d 1276
e 1277
f 1278
g 1279
h 1280
i 1281
l 1282
m 1283
n 1284
o 1285
p 1286
q 1287
r 1288
f 1289
t 1290
u 1291
x 1292

a 1293
b 1294
c 1295
d 1296
e 1297
f 1298
g 1299
h 1300
i 1301
l 1302
m 1303
n 1304
o 1305
p 1306
q 1307
r 1308
f 1309
t 1310
u 1311
x 1312

a 1313
b 1314
c 1315
d 1316
e 1317
f 1318
g 1319
h 1320
i 1321
l 1322
m 1323
n 1324
o 1325
p 1326
q 1327
r 1328
f 1329
t 1330
u 1331
x 1332

a 1333
b 1334
c 1335
d 1336
e 1337
f 1338
g 1339
h 1340
i 1341
l 1342
m 1343
n 1344
o 1345
p 1346
q 1347
r 1348
f 1349
t 1350
u 1351
x 1352

a 1358
b 1359
c 1360
d 1361
e 1362
f 1363
g 1364
h 1365
i 1366
l 1367
m 1368
n 1369
o 1370
p 1371
q 1372
r 1373
f 1374
t 1375
u 1376
x 1377

a 1378
b 1379
c 1380
d 1381
e 1382
f 1383
g 1384
h 1385
i 1386
l 1387
m 1388
n 1389
o 1390
p 1391
q 1392
r 1393
f 1394
t 1395
u 1396
x 1397

a 1398
b 1399
c 1400
d 1401
e 1402
f 1403
g 1404
h 1405
i 1405
l 1406
m 1407
n 1408
o 1409
p 1410
q 1411
r 1412
f 1413
t 1414
u 1415
x 1416

a 1418
b 1419
c 1420
d 1421
e 1422
f 1423
g 1424
h 1425
i 1426
l 1427
m 1428
n 1429
o 1430
p 1431
q 1432
r 1433
f 1434
t 1435
u 1436
x 1437

a 1438
b 1439
c 1440
d 1441
e 1442
f 1443
g 1444
h 1445
i 1446
l 1447
m 1448
n 1449
o 1450
p 1451
q 1452
r 1453
f 1454
t 1455
u 1456
x 1457

Ec 2

m		n		o		p		q	
a	1458	a	1478	a	1498	a	1518	a	1538
b	1459	b	1479	b	1499	b	1519	b	1539
c	1460	c	1480	c	1500	c	1520	c	1540
d	1461	d	1481	d	1501	d	1521	d	1541
e	1462	e	1482	e	1502	e	1522	e	1542
f	1463	f	1483	f	1503	f	1523	f	1543
g	1464	g	1484	g	1504	g	1524	g	1544
h	1465	h	1485	h	1505	h	1525	h	1545
i	1466	i	1486	i	1506	i	1526	i	1546
l	1467	l	1487	l	1507	l	1527	l	1547
m	1468	m	1488	m	1508	m	1528	m	1548
n	1469	n	1489	n	1509	n	1529	n	1549
o	1470	o	1490	o	1510	o	1530	o	1550
p	1471	p	1491	p	1511	p	1531	p	1551
q	1472	q	1492	q	1512	q	1532	q	1552
r	1473	r	1493	r	1513	r	1533	r	1553
f	1474	f	1494	f	1514	f	1534	f	1554
t	1475	t	1495	t	1515	t	1535	t	1555
u	1476	u	1496	u	1516	u	1536	u	1556
x	1477	x	1497	x	1517	x	1537	x	1557

r		s		t		u		x	
a	1558	a	1578	a	1593	a	1617	a	1637
b	1559	b	1501	b	1594	b	1618	b	1638
c	1560	c	1502	c	1595	c	1619	c	1639
d	1561	d	1503	d	1596	d	1620	d	1640
e	1562	e	1504	e	1597	e	1621	e	1641
f	1563	f	1578	f	1598	f	1622	f	1642
g	1564	g	1579	g	1599	g	1623	g	1643
h	1565	h	1580	h	1600	h	1624	h	1644
i	1566	i	1581	i	1605	i	1625	i	1645
l	1567	l	1582	l	1606	l	1626	l	1646
m	1568	m	1583	m	1607	m	1627	m	1647
n	1569	n	1584	n	1608	n	1628	n	1648
o	1570	o	1585	o	1609	o	1629	o	1649
p	1571	p	1586	p	1610	p	1630	p	1650
q	1572	q	1587	q	1611	q	1631	q	1651
r	1573	r	1588	r	1612	r	1632	r	1652
f	1574	f	1589	f	1613	f	1633	f	1653
t	1575	t	1590	t	1614	t	1634	t	1654
u	1576	u	1591	u	1615	u	1635	u	1655
x	1577	x	1592	x	1616	x	1636	x	1656

Cæsar

a	b	c	d	e
a Cæsar	a Maurius	a Corradus	a Iuuenalis	a Flaminius
b Antonius	b Aeneas	b Corradinus	b Ientius	b Iordanus
c Donatus	c Fabius	c Dominicus	c Calistus	c Flavius
d Conſtātinus	d Alexander	d Gregorius	d Filibertus	d Martinus
e Dionyſius	e Ioseph	e Anguſtinus	e Solimanus	e Ajax
f Anſelmus	f Hercules	f Philippus	f Samſon	f Domitianus
g Berardus	g Iofue	g Cato	g Creſcentius	g Octāuius
h Eſopus	h Chriſtoſtom ^o	h Baſilius	h Scilino	h Plotinus
i Cicero	i Barnabas	i Heſiodus	i Euclides	i Albinus
l Andreas	l Epicurus	l Cornelius	l Cyprianus	l Stephanus
m Diodorus	m Albertus	m Achilles	m Gilibertus	m Pius
n Carolus	n Guglielmus	n Ariſtoteles	n Ignatius	n Bellorophon
o Franciſcus	o Marius	o Commodus	o Martinus	o Seuerus
p Iouinianus	p Paulillus	p Iulius	p Plato	p Blaſius
q Alcanius	q Herodes	q Coſmus	q Alexius	q Darius
r Ioachinus	r Ferdinandus	r Iulius Cæſar	r Olimpiodor ^o	r Gentilis
f Iacobus	f Michael	f Innocentius	f Olympius	f Iuſtinus
t Claudius	t Lodulfus	t Bonifacius	t Belifaſius	t Iſacius
u Eraſmus	u Petrus	u Matthæus	u Agamenon	u Cirius
x Diomedes	x Reginaldus	x Matthias	x Plutarchus	x Mutius

f	g	h	i	i
a Epifanius	a Sylueſter	a Viſtorius	a Simon	a Ferdinandus
b Oppianus	b Lucianus	b Damianus	b Rinaldus	b Valerius
c Paulus	c Berardinus	c Seraphinus	c Vegetius	c Emilius
d Settinius	d Pomponius	d Baldus	d Tiburtius	d Melampus
e Vincentius	e Hieronymus	e Bartholus	e Maurus	e Orontius
f Benedictus	f Ambroſius	f Eugeniſ	f Agatius	f Dedalus
g Iginus	g Vitellio	g Pamphilo	g Sileſius	g Emilius
h Thadeus	h Obertus	h Bartolinus	h Galenus	h Helena
i Rodofius	i Odoardus	i Gabriel	i Didymus	i Falconius
l Ocion	l Silla	l M. Antonius	l Icarius	l Iafon
m Plautus	m Benignus	m Dion	m Macrinus	m Maximinus
n Sanazarius	n Gaſpar	n Felix	n Manilius	n Maſſimus
o Berofus	o Innicus	o Bartholeme ^o	o Filoſtratus	o Gregorius
p Damocles	p Bartholus	p Iacintus	p Plinius	p Demetrius
q Giſmundus	q Arſeus	q Marcellus	q Pandolfus	q Publius
r Parthenius	r Pompeius	r Lidentius	r Diodorus	r Terentius
f Solomon	f Vitus	f Ofiri	f Vgo	f Romulus
t Vitruuius	t Selencus	t Troianus	t Conſaluis	t Xiſtus
u Boetius	u Attilius	u Baccius	u Picus	n Elianus
x Oliuerius	x Vittorinus	x Baſilius	x Fernandus	x Vrbanus

Tul-

m	n	o	p	q
a Tullius	a Xenodotus	a Egidius	a Lucius	a Nicomedes
b Xenocrates	b Ridolphus	b Lodouicus	b Nicolaus	b Orontes
c Cilius	c Euagrius	c Pamphilo	c Lucianus	c Amatus
d Vitalis	d Gherardus	d Galeatius	d Nardus	d Heliodorus
e Diuus	e Hieron	e Marinus	e Pulladius	e Iasius
f Aldus	f Lucas	f Pantaleo	f Rogerius	f Leo
g Lutius	g Mercurius	g Fabritius	g Eurialus	g Nifus
h Iacobus	h Robertus	h Raphael	h Theodosius	h Renatus
i Lucanus	i Demosthées	i Gabriel	i Valentinus	i Scipio
l Odoardus	l Pilatus	l Ennius	l Guido	l Adamus
m Mellius	m Faustus	m Theophrast ^o	m Theobaldus	m Hadrianus
n Manilius	n Verardus	n Vlpianus	n Fulgentius	n Antiochus
o Guglielmus	o Adamantius	o Paganinus	o Remigius	o Abrahamus
p Detius	p Eusebius	p Fuluius	p Theopomp ^o	p Ioseph
q Raimundus	q Suidas	q Camillus	q Adolphus	q Triphon
r Tibullus	r Valerianus	r Narcissus	r Aeschilus	r Arnaldus
f Lotianus	f Zenodotus	f Torquatus	f Palinurus	f Henricus
t Vilixes	t Rentius	t Xantippus	t Vespasianus	t Cornelius
u Cresus	u Oribasius	u Onophrius	u Otho	u Balthasar
x Ybaldus	x Oribasis	x Ruffinus	x Angelus	x Brunus

r	f	t	u	x
za Colius	a Leonardus	a Milon	a Xerxes	a Camillus
b Aloysius	b Astorgus	b Ptolemæus	b Durandus	b Alexius
c Laurentius	c Hippolitus	c Arnoldus	c Licurgus	c Georgius
d Hector	d Nicephorus	d Lucullus	d Hermannus	d Guido
e Sancio	e Theodosius	e Daniel	e Terentius	e Iulianus
f Bertoldus	f Thomas	f Horatius	f Tarquinius	f Ladislaus
g Baptista	g Simon	g Desiderius	g Augustinus	g Alexius
h Titus	h Theocritus	h Erastus	h Heraclius	h Lionettus
i Heliseus	i Sulpitius	i Herneftus	i Xenophon	i Machomet ^o
l Beltramus	l Hermes	l Cassander	l Helias	l Manfredus
m Nicander	m Lactantius	m Goffredus	m Vgo	m Americus
n Beniamin	n Gaspar	n Gaudentius	n Acrius	n Marinus
o Seneca	o Sebastianus	o Leonida	o Albericus	o Proper
p Theodosius	p Casianus	p Didacus	p Celestinus	p Oto
q hermogenes	q Caron	q Lazarus	q Philippus	q Luchinus
r Caluinius	r Hilarius	r Nicolinus	r Ascanius	r Saladinus
f Centulus	f David	f Salustius	f Ciccus	f Triflanus
t Chriftom ^o	t Celius	t Troilus	t Franchinus	t Scipio
u Cassiodorus	u Ninus	u Hannibal	u Garzias	u Vbertus
x Cytinus	x Seruius	x Valcus	x Galeottus	x Sarra

a	b	c	d	e
a Berlingerius	a Aglionus	a Rabicanus	a Solarus	a Stirax
b Carrafa	b Apprella	b Marcinus	b Macedonius	b Molengiana
c Gesealdus	c Grimaldus	c Beringarius	c Bonus	c Iacobatius
d Porta	d Cardicus	d Columna	d Gābacorta	d Capretus
e Cafeta	e Cacausta	e Caietanus	e Riuera	e Niger
f Cafeta	f Canifinus	f Voiella	f Azzia	f Rufus
g Apranus	g Carinus	g Acciaïoli	g Mele	g Ruffus
h Aliertius	h Mastioiudex	h Pellegrinus	h Nicastrus	h Regina
i Loffredus	i Gignarelius	i Mascābrun ^o	i Nubilis	i Ariminus
l Filingerius	l Blancus	l Piscicellus	l Rouere	l Saracinus
m Serraglia	m Lopes	m Cicinellus	m Ciminus	m Gattula
n Mariconna	n Pappacoda	n Robertus	n Protonobilis	n Merulla
o Garganus	o Ianuarius	o Mormilis	o Grifonus	o Syluefter
p Vierbus	p Bonauētura	p Moccia	p Corradinus	p Beltramus
q Palauicinus	q Crescentius	q Rosa	q Tottauilla	q Barezzus
r Podericus	r Pinelli	r Pedemōtan ^o	r Mirollus	r Sadoletus
f Pannous	f Porrius	f Piguonus	f Tomacellus	f Machiauell ^o
t Manutius	t Plutonium	t Saracenus	t Montaltus	t Cauaniglia
u Natalis	u Virolus	u Gentilis	u Sigrinus	u Paleologus
x Lagut.	x Virolus	x Sicardus	x Merula	x Rufus

f	g	h	i	l
a Seuerinus	a Cambios	a Refina	a Bonilus	a Tauris
b Paganus	b Adorni	b Carmignan ^o	b Costantes	b Scalabo
c Rocchus	c Asprellus	c Saxus	c Bos	c Vitelli
d Corduba	d Cigrinus	d Canosa	d Bonellus	d Capacius
e Altomari	e Nausi	e Confalonus	e Cauallerius	e Anastasius
f Galeonis	f Bancius	f Spatafora	f Cauallarius	f Virgilius
g Virbolus	g Spinola	g Bentiuoglia	g Santouiagus	g Albertinus
h Spireilus	h Iacobus	h Guglielmus	h Spesantula	h Panelius
i Brancia	i Caldorus	i Strozza	i Vitellozzus	i Cōtrouerius
l Gislerius	l Vipera	l Valfis	l Pazzi	l Guinuaccius
m Cadutus	m Concubleta	m Tornellus	m Spira	m Sindicus
n Petius	n Ruffillus	n Bruuiolus	n Soranus	u Gamboia
o Treuires	o Sangrus	o Coruinus	o Telefus	o Piscis
p Strambonus	p Gallacius	p Torellus	p Cantelmus	p Spiritus
q Valla	q Corallius	q Sanseuerinus	q Index	q Graffigna
r Valseua	r Maietta	r Reuodochi ^o	r Sauarianus	r Cōdestabilis
f Tlenis	f Venatus	f Mainardus	f Sorgentinus	f Trorlus
t Anechinus	t Altomurus	t Montanus	t Sellarulus	t Auitabilis
u Toraldus	u Gonfaga	u Pastor	u Argenterius	u Siscar
x Siocodilus	x Serrella	x Stennardus	x Bozzutus	x Pemere

Rossius

m	n	o	p	q
a Rossius	a Tiepoli	a Sconnerius	a Rondelecius	a Florius
b Rossus	b Contarenus	b Louirius	b Saluianus	b Eburneus
c Stafius	c Sorantius	c Abenaboli	c Puetius	c Falcus
d Cardonius	d Canalis	d Blanditius	d Viuultius	d Xilander
e Accōciaioc ⁹	e Zanni	e Boniti	e Azolinus	e Caballus
f Dura	f Salonus	f Baiardus	f Scotus	f Bodinus
g Burghetta	g Lomellinus	g Fauentinus	g Balbianus	g Molineus
h Air	h Grassus	h Pontanus	h Medices	h Victorinus
i Maus	i Borgius	i Duarenus	i Aragonius	i Grattarolus
l Quattromanus	l Cataneus	l Gaudius	l Daulus	l Iunius
m Capilupus	m Oria	m Cordis	m Griti	m Bellingerius
n Albinus	n Piccamiglio	n Cerda	n Lena	n Lupulus
o Villanus	o Anastafius	o Afflictus	o Sfortia	o Pantaleon
p Aitillus	p Durazzus	p Donnurfus	p Longimanus	p Scotus
q Copeta	q Fliscus	q Candidus	q Vicecomes	q Lufcus
r Tonnius	r Gattula	r Vanis	r Baldinus	r Frangipanis
f Manfredia	f Maioranus	f Murrinus	f Comes	f Egidius
t Garzonus	t Corradi	t Ciuitella	t Comarus	t Faccipecor ⁹
u Ramnufius	u Transi	u Abenantius	u Beccaficus	u Sarcerius
x Dentix	x Vlmerius	x Sozzinus	x Ficedola	x Arcamonius

r	f	t	u	x
a Tabanellus	a Franchinus	a Bardeus	a Sigulus	a Splendianus
b Lodegarius	b Maionus	b Vermiglius	b Tremelius	b Caramanic ⁹
c Gaudinus	c Bucca	c Micillus	c Galterius	c Iodocus
d Celius	d Cruciger	d Fregosa	d Tranquillus	d Acontius
e Ficus	e Rheticus	e Oferus	e Ferreus	e Broccardus
f Guicciardin ⁹	f Aioffus	f Melichius	f Fliscus	f Palmerius
g Curionus	g Rosfacius	g Camerarius	g Brancatius	g Fortebracci ⁹
h Dura	h Sabinus	h Merlinus	h Flore	h Cosatius
i Nonius	i Trofula	i Agricola	i Decanus	i Gallus
l Galassus	l Elifus	l Vrsinus	l Campanus	l Farina
m Donnulus	m Sagarellus	m Balisterius	m Carnerius	m Ormerus
n Bruscus	n Petra	n Vergerius	n Draco	u Crispanus
o Palombus	o Penna	o Filingerus	o Dragonetta	o Castellanus
p Gelafius	p Aurifex	p Anfora	p Ferrarius	p Falangula
q Vnertinus	q Fasellus	q Belifander	q Policarius	q Cultretius
r Rodulfus	r Columba	r Oliuerius	r Purpura	r Brancaleo
f Celestinus	f Figliomarin ⁹	f Bassanus	f Roccafana	f Flaccus
t Erefius	t Santorus	t Pacificus	t Sapidus	t Grineus
u Farnelius	u Auftriacus	u Fundi	u Lepidus	u Maioranus
x Mercurialis	x Codonius	x Sances	x Lepidius	x Braccaleo

Cala-

a	b	c	d	e
a Calaber	a Hetruscus	a Cilix	a Frigijs	a Campanus
b Ariminensis	b Afculanus	b Acropolita	b Argetinnēsis	b Conſentinus
c Forliuienſis	c Samnitis	c Auſtriacus	c Antuerpiēſis	c Valentinus
d Mediolanēſis	d Thebanus	d Andegauēſis	d Anglicus	d Neapolitan ⁹
e Illiricus	e Boemus	e Irax	e Brabantinus	e Baſilienſis
f Beneuētan ⁹	f Theutonicus	f Tartarus	f Gaetanus	f Aquitanus
g Vrbinas	g Rauennas	g Bauarus	g Peruſius	g Lugdunenſis
h Venetus	h Bononienſis	h Caſtellanus	h Portugalēſis	h Conſtantino
i Florentinus	i Ferrarienſis	i Senenſis	i Piccardus	politanus
l Scotus	l Macedonic ⁹	l Nemorenſis	l Iamenus	i Bergoma
m Pedemōtan ⁹	m Valachus	m Franius	m Stabiēſis	l Longobard ⁹
n Marciranus	n Caroloſtadi ⁹	n Viſcaltoreſis	n Hiſpanus	m Tarſenſis
o Brudeburge	o Nazareus	o Brābergēſis	o Surrentinus	n Coloſſenſis
ſis	p Luſitanus	p Normarnus	p Suenicus	o Nauarrus
p Brixianus	q Marſus	q Pomeranus	q Deciuitella	p Friſius
q Nicouienſis	r Sileſius	r Bernenſis	r Lambergius	q Troianus
r Sulmonēſis	f Bulgarus	f Clarauallēſis	f Baſſanenſis	r Condēſis
f Mantua nus	t Barchinonēſis	t Numida	t Paſſagonius	f Budiffinus
t Aretinus	u Parmenſis	u Mirandenſis	u Parthenope ⁹	t Norimber-
u Sauonenſis	x Argētīnēſis	x Mirādulan ⁹	x Calenus	genſis
x Capuanus				u Turgenſis
				x Heſſus

f	g	h	i	l
a Taurinenſis	a Galatus	a Tirrhenus	a Romādiolus	a Prochitanus
b Ligurinus	b Natolus	b Ciſalpinus	b Dalmatinus	b Græcus
c Britannus	c Paduanns	c Auſtriacus	c Appulus	c Tyburtinus
d Cyprius	d Vicentinus	d Pamphilicus	d Brutius	d Coracēſis
e Paſſauienſis	e Barbarus	e Norimbergē	e Riminēſis	e Getulus
f Bergenſis	f Germanus	ſis	f Armenus	f Canoſius
g Caſtilionēſis	g Paſtīnus	f Africanus	g Tarentinus	g Cumīſtanus
h Aegyptius	h Perſianus	g Caldeus	h Corſus	h Arabs
i Tauricus	i Perſa	h Leuiathan	i Biſlinus	i Solcitanus
l Aragonenſis	l Cirenēſis	i Saxonus	l Taurinus	l Cornēſis
m Hieroſolimi	m Partus	l Empſerus	m Gallogrecus	m Damascenus
tanus	n Tridentinus	m Scaionus	n Rhodius	u Idumēſius
n Piſaurenſis	o Aſiaticus	n Babilonicus	o Auguſtanus	o Ruaceſius
o Pariſienſis	p Sarmaricus	o Corcirenſis	p Selafius	p Celeſitanus
p Auguſtenſis	q Roterodan ⁹	p Anchonitan ⁹	q Vercellenſis	q Capiceſius
q Flandricus	r Saracenus	q Sardus	r Pompeianus	r Solicitanus
r Marpurgēſis	ſ Colonienſis	r Siculus	ſ Romanus	ſ Cataneus
ſ Piſanus	t Brixianus	ſ Meſſanenſis	t Treuiſanus	t Segeſtanus
t Anglicanus	u Adriaticus	t Picenus	u Triuiſanus	u Syracuſanus
u Polonus	x Veronenſis	u Rhegginus	x Saunonus	x Numantinus
x Caſtilioneus		x Ligur		

Ff Italia

m	n	o	p	q
a Italus	a Gallicus	a Gordieus	a Pelegnus	a Helueticus
b Iudæus	b Iapix	b Grabeus	b Helleſpōtiac ⁹	b Salaffius
c Mamertinus	c Daunus	c Arpanoſis	c Pænus	c Lepontinus
d Beotius	d Sipontinus	d Deculanus	d Secuſſis	d Vagierinus
e Antiochēſis	e Sientanus	e Aleuinus	e Suberinus	e Caſurgis
f Megareſis	f Alexādrinus	f Syrus	f Hidruntinus	f Montanus
g Indus	g Lucanus	g Caunenſis	g Neapolitan ⁹	g Triūpolinus
h Athenienſis	h Atinuas	h Gambienus	h Veronenſis	h Vennonetus
i Turnomeni ⁹	i Venuſinus	i Ferentanus	i Megareſis	i Hibernicus
l Ceſalonenſis	l Dardanus	l Gemertinus	l Graius	l Caturgus
m Liſyus	m Lucerinus	m Lyrinus	m Noricus	m Iſarcus
n Drepanenſis	n Lybicus	n Vrbinates	n Allobrogus	n Bridianus
o Gumbrita	o Turpinus	o Argentinus	o Rhetus	o Edenatus
p Halicenſis	p Carinus	p Bituntinus	p Vindelicus	p Albonenſis
q Halidenſis	q Campſanus	q Norbanenſis	q Cumanus	q Caudiates
r Auſonius	r Candinus	r Sturninus	r Lepomius	r Ceraunus
f Epyrus	f Corellianus	f Ferentanus	f Hiperboreus	f vercomann ⁹
t De Toletō	t Bebianus	t Etholus	t Veragrus	t Parthenus
u Brundufinus	u Gondeus	u Salentinus	u Sedinus	u Epidaurus
x Dirrhacus	x Veſcellanus	x Etholius	x Selafius	x Colchicus

r	f	t	u	x
a Taulamius	a Velinus	a Croconenſis	a Meliteus	a Magnēſius
b Corfinenſis	b Augulanus	b Hebreus	b Europeus	b Alfaternus
c Sulmonenſis	c Pianenſis	c Ciſmōtanus	c Velinus	c Acroceraun ⁹
d Auſonius	d Aufimatis	d Aſmatis	d Dirracis	d Emboicus
e Albenſis	e Auximatis	e Fulginaris	e Apopriates	e Threſpotus
f Cliterninus	f Berēgranus	f Foroflaminiēſ.	f Conuchius	f Epirus
g Carfeolanus	g Cingulanus	g Coriēbriēſis	g Belagius	g Caſſioneus
h Anfidenatis	h Cumenſis	h Sonobemir-
tanus	h Belga	h Moloffus
i Eſeruinus	i Falarienſis	i Forosēbro-
niēſis.	i Corneates	i Dedoneus
l Sicolenſis	l Pauſulanus	l Menouiēſis	l Flandricus	l Meſicus
m Reuertanus	m Puteolanus	m Noricus	m Verenſis	m Metidus
n Sabinus	n Pleniuerſis	n Iudaicus	n Capuanus	n Butrolus
o Amiterninus	o Vicinenſis	o Pominus	o Theſſallus	o Heraclius
p Viſtenſis	p Viacenſis	p Dardanus	p Acarnanus	p Mirobugēſis
q Fidenatus	q Tyburtinus	q Triballus	q Acheus	q Syrus
r Vrſinus	r Palmenſis	r Trimachus	r Meſſenius	r Inſulanus
f Numētanus	f Vmber	f Mæſus	f Iaconus	f Fthiope
t Reatinus	t Senogallius	t Scitha	t Aræolteus	t Motefani
u Continus	u Siluiſius	u Velox	u Boerius	u Menobalida
x Trebulanus	x Auentinus	x Ragufæus	x Atticus	x Epidauricū

Ante-

Vt scriptum multiplici dolo perplexum fiat, & vt inuolucrum
sub inuolucro lateat. Cap. XXII.

NTEQVAM huic materiae extremam manum imponam, inuentum maximum vtile huc afferre non pigebit, in quo scriptum huiusmodi fiet: vt non vna simplici: sed multiplici doli perplexitate inuoluatur, vt si primus cortex, quod minimè credibile est, detractus sit, multo maior mox de cætero labor superfit. Quis autem ne primum quidem inuolucrum detrahi rectè posse nõ videat: dum id vtcumq; detectum sit, adhuc maximè obscurum, rectè ne, an perperam cortex primus sublatus sit, admonere non possit? Inuolucra ex arbitrio com-

plura esse poterunt, quæ vt rectè ad occultè scriptum penetretur, tolli omnia necesse est ea, vel quæ à nobis tractata sunt, vel noua, vel hæc cum illis commixta simul esse poterunt. De earum ratione nihil à nobis dici necesse est, quod enim de singulis præceptum est, idem & de coniunctis sentire debemus: De vsu verò nihil occurrit, quod dicam amplius, nisi quod in hac multiplicis inuolucris perplexitate considerandum est, qui dolus præponi, & qui postponi recto ordine debeat, aliqua enim primum, aliqua post collocari tum oportebit, tum etiam commodius erit. Res nullo pacto commodius, quàm exemplo indicabitur. Sit igitur hoc, quod occulte scribendum sit.

CIVITATEM HODIE DESIDERATAM DEPOPVLATAS SVM.

Hæc sententia si per aliquam verborum similitudinem velanda sit, quod in primo libro docuimus, tali ratione exprimeretur. Exoptata corona redimitus sum.

Hanc rursus sententiam, si per verborum ordinem certi Pliniani scripti velim occultare, in hunc modum prodibitur oratio.

Apparuit mihi ante felicem arborem.

Hoc ipsum tertio si alphabeto in quinque literas contracto obscura sit, hæc literæ apponentur.

aadbdbaaddeccaeb cccabdcaaacdebba bbbacbcacbac aaddabd
adbbacc.

Quarto sic lauis artificio velim occludere, hæc literas designabo.

zntriuyspoxpsutn tufuoxnz qpsqnyo zxmfrt yuuytp qusprz tuqzzzfr.

Quas si quinto verbis punctis & lineis literarum loco positis latere velim, hæc epistola concinnabitur.

Perlegi chartam suam prudens & simul gratissime Nute Marate oct auo calendas Apri. per Artemidorum domesticum tuum. Repente noui iussum tuum, quidem attendens optime perfecim, concessi ea de causa te præcipiente Alfonso domestico tuo mille, & duo de triginta nummulos ex bonis tuis. Si aliquid boni superadditur, scribe & iussum exequar, vincetus pia, atque eleganti lenitate natorum tuorum. Fera t meas sim non obscurus de tuis cogitationibus, vt ego quoq; lætificer, vel afflicter. Diu valeto. Datae Caietæ. 22. April. 1557.

Tuus afflicta Franciscus Burghettus Vicentinus. §

Quæ

Quæ si postremo ad apertas bracteas referenda sit, in alium modum talis epistola fiet.

¶ Perfectus, legitimusque fuit charissime Tamerlane tuus ordo scribendi. Nam prudens & doctus Simon multa laudauit, & grauissimè legit. Nunc te Marcus Arcus, & Octavius Strocaliendas aptiori laude prosequuntur per omnes artes, vt mihi Dorumus, qui domi est mihi, cum de sua humanitate ageret, retulit. Si penes se noui aliquid esse cupis, iussum suum exequar, idemque attendens optimè perfecteque perficiam rem. Concessum iam est eadem causa pro te precium Pienio se Alfonso, & Socrati domestico tuo, qui mihi ille, & duo alij petierunt. De tribus & quadraginta aureis nummis nihil scribam, cum nullos adhuc ex bonis, optimisque tuis amicis, vidimus, qui aliquid noui de his dicerent, si super his nil additur, scribemus etiam, vt iussum exequamur. Vincentius primaria quamuis, atque eleganti stili lenitate laudes natorum tuorum proferat, attamen quia pessimus, nec non obscurus author est de tuis rebus, cogitatis quibus cogitationibus laudat, ne vt ego sic lætificentur incutici, veli afflicentur. Diu valebis tu, & omnes si quod dixi à te, & omnibus fuerit obseruatum. Caius Emilius Terentius 222. scripsit versus, Aprilius autem 21519.

⊕ Sed tuus Ascentius, & secum Nicolaus Franciscus Burghum combussit, & tali incendio Vincentium supra narratum interfecerunt, quicquid habuimus scripsimus &.

Hic ordo componentis seruabitur, qui interpreti præposterus erit.

Huiusmodi nonnulla amicorum scripta cum maxima eorum admiratione interdum sum interpretatus, ita vt non defuscim qui propterea me Aedipum censuerint.

Hæc sunt, quæ hoc tempore de hac materia dici posse videbantur, atque huiusmodi in re prodenda satis auguste scripsisse nisi sumus, omnes enim, quos adhuc videre contigerit scriptores, quàm angustissime tetigerunt.

F I N I S.

R E G I S T R V M.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

A a B b C c D d E e F f

Omnes sunt Duerniones præter a, quæ est ternio.

Imprimatur. P. Eps Ifernien. Vicegerens.

Fr. Angelus Bazonius Venerus Magister, & Reuerendissimi Magistri Sacri Palatii Socius.

Imprimatur. Hercules Vaccarius Vicar. Gener. Neapol.

Rutilius Gallacinus Canonicus deputatus vidit.

M. Cherub. Veroneus. August. Theol. Curia Archiepisc. Neap. vidit. Reg. fol. 22.

NEAPOLI, Apud Io: Baptistam Subtilem. M. DCII.

